

ปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์
: กรณีศึกษาชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการวางผังและออกแบบเมือง ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

FACTORS PROMOTING SUSTAINABLE TOURISM DEVELOPMENT IN HISTORICAL
COMMUNITY CONSERVATION AREA : CASE STUDY OF AMPHAWA COMMUNITY,
SAMUT SONGKHRAM

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Urban and Regional Planning in Urban Planning and
Design

Department of Urban and Regional Planning

FACULTY OF ARCHITECTURE

Chulalongkorn University

Academic Year 2021

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่ อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์: กรณีศึกษาชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
โดย	นายเพทาย เพ็ชรเจริญ
สาขาวิชา	การวางผังและออกแบบเมือง
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพงศ์ พันธุ์น้อย

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปิ่นรัชฎ์ กาญจนะจฤติ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติศักดิ์ ธรรมมาภรณ์พิลาศ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพงศ์ พันธุ์น้อย)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.พรสวรรค์ วิเชียรประดิษฐ์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวดี ทองสุกปลั่ง ทรราชสุขสิน)

6173336725 : MAJOR URBAN PLANNING AND DESIGN

KEYWORD: Tourism Community Development, Sustainable Tourism

Development, Historic Community Conservation, Amphawa

Paytai Petcharoen : FACTORS PROMOTING SUSTAINABLE TOURISM
DEVELOPMENT IN HISTORICAL COMMUNITY CONSERVATION AREA : CASE
STUDY OF AMPHAWA COMMUNITY,SAMUT SONGKHRAM. Advisor: Asst.
Prof. NATTAPONG PUNNOI, Ph.D.

This research aims to study about the relative importance of factors promoting sustainable tourism development in historical community and appropriate measures for post covid-19 pandemic through conducting the interviews with key stakeholders in Amphawa community. By ranking factors under pairwise comparison based on the application of Analytic Hierarchy Process (AHP), it reflected each stakeholder's perspectives toward sustainable tourism development. The results illustrated that each stakeholder in Amphawa prioritized the factors promoting sustainable tourism development differently. Local residents and governmental agencies laid on improving the quality of life of the community, and managerial policies and tourism promotion as utmost importance. On the other hand, academics, experts, and private sector prioritized economic value and employment opportunity, whereby the visitors concerned the satisfaction toward historical conservation-based tourism as the most significance. Nevertheless, all stakeholders have concurred that tourism promotion measures, such as providing tax benefits and stimulus package would significantly enhance the community-based tourism development. Furthermore, inclusive participatory approach in planning process, and rigorous law enforcement, monitoring, and evaluation are the important strategies driving the sustainable tourism.

Field of Study: Urban Planning and Design Student's Signature

Academic Year: 2021

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ดำเนินการจนสำเร็จลุล่วงเพราะได้รับความช่วยเหลือจาก ผศ.ดร.ณัฐพงศ์ พันธุ์น้อย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ กระผมตระหนักถึงความตั้งใจจริงและความทุ่มเทของอาจารย์และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รศ.ดร.จิตติศักดิ์ ธรรมาภรณ์พิลาศ อ.ดร.พรสวรรค์ วิเชียรประดิษฐ์ และ ผศ.ดร.สุวดี ทองสุกปลั่ง ทรราชสุขสิน ที่ท่านกรุณาเข้ามาเป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ให้กระผม อีกทั้งยังได้มอบแนวคิดและข้อเสนอแนะหลายประการที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณบิดา มารดาที่คอยอบรมสั่งสอนและมอบโอกาสในการศึกษามาโดยตลอด สุดท้ายนี้ขอขอบคุณภรรยาที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจ อีกทั้งยังเป็นแรงผลักดันให้กระผมทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จการศึกษาได้ในที่สุด

เพทาย เพ็ชรเจริญ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามการวิจัย.....	4
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
1.4 ขอบเขตการศึกษา.....	5
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	6
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎีและเอกสารอ้างอิงที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 สภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวของชุมชนอัมพวา.....	8
2.2 ความสำคัญของการพัฒนาชุมชนอัมพวาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.....	16
2.2.1 นโยบายและแผนการพัฒนากการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่ชุมชนอัมพวา....	16
2.2.1.1 นโยบายและแผนการพัฒนาระดับภาคและประเทศ.....	16
2.2.1.2 แผนการพัฒนาระดับกลุ่มจังหวัดและจังหวัด.....	18
2.2.1.3 แผนการพัฒนาระดับท้องถิ่น.....	19
2.2.1.4 ผังเมืองรวมเมืองอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม.....	20
2.2.1.5 สรุปแผนการพัฒนากการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อชุมชนอัมพวา.....	22

2.2.2 การเปลี่ยนแปลงระดับโลกที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยว (Global Megatrends)	22
2.2.3 ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการท่องเที่ยวในประเทศไทย	25
2.2.4 การพัฒนาชุมชนอัมพวาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	28
2.3 แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism Development).....	28
2.3.1 นิยามและเป้าหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.....	28
2.3.2 เกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยว	30
2.3.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.....	33
2.3.4 กรณีศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Case Study)	39
2.4 มาตรการทางผังเมืองและการบริหารจัดการเมืองเพื่อการท่องเที่ยว	42
2.5 กลยุทธ์การพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน	45
2.6 ความสำคัญของการศึกษาผู้มีส่วนได้เสียในการวางแผนการท่องเที่ยว	46
2.6.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation).....	46
2.6.2 การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียในการวางแผนการท่องเที่ยว	47
2.6.3 ผู้มีส่วนได้เสียด้านการท่องเที่ยวในประเทศไทย	48
2.6.4 เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย.....	50
2.6.5 สรุปความสำคัญของการศึกษาผู้มีส่วนได้เสียในการวางแผนการท่องเที่ยว	52
2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	52
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	54
3.1 การกำหนดปัจจัย และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	56
3.2 การกำหนดผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา	60
3.3 การเก็บข้อมูลสำหรับงานวิจัย	62
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปผลการวิจัย	64
บทที่ 4 การเปลี่ยนแปลงของชุมชนอัมพวาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.....	69

4.1 การสำรวจสภาพแวดล้อมและพฤติกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวา	70
4.1.1 คุณค่าความสำคัญด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชน.....	70
4.1.2 แหล่งท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญในชุมชนอัมพวา.....	71
4.1.3 รูปแบบการเดินทางและความเชื่อมโยงของการท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวา	73
4.1.4 พฤติกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวา.....	74
4.2 การเปลี่ยนแปลงด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยวของชุมชน อัมพวา	76
4.3 ผลกระทบของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการท่องเที่ยวในชุมชน อัมพวา	82
4.3.1 การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการท่องเที่ยวและการวางแผนป้องกันสถานการณ์แพร่ ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในชุมชนอัมพวา.....	82
4.3.2 การปรับตัวของธุรกิจการค้าบริการและการท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวา.....	83
4.3.3 การฟื้นฟูของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในชุมชนอัมพวา.....	84
4.3.4 ผลกระทบด้านสังคมและคุณภาพชีวิตของประชากรในชุมชนอัมพวา	85
4.4 ปัจจัยและวิธีการที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชน ประวัติศาสตร์ในบริบทของชุมชนอัมพวา.....	85
บทที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปผลการวิจัย	91
5.1 การวิเคราะห์ความสำคัญของปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่ อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์	92
5.2 การวิเคราะห์ความสำคัญของมาตรการที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่ อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์	102
5.3 การวิเคราะห์ความสำคัญของกลยุทธ์ที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่ อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์	108
5.4 การสรุปผลการให้คะแนนความสำคัญของปัจจัย มาตรการและกลยุทธ์ส่งเสริมการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์	111
บทที่ 6 การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.....	121

6.1 การอภิปรายผลการวิจัย	122
6.2 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เหมาะสมกับชุมชนอัมพวาในอนาคต	125
6.3 ข้อเสนอด้านยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนอัมพวา	128
6.4 รูปแบบการดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนอัมพวาเพื่อสร้างความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในท้องถิ่น	132
6.5 การเสนอแนะโครงการพัฒนาและการกำหนดหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการดำเนินการ	133
บรรณานุกรม.....	139
ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัย.....	146
ประวัติผู้เขียน	154

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 การขึ้นทะเบียนเป็นชุมชนเก่าของชุมชนอัมพวา	9
ตารางที่ 2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงครามจากรายงานโครงการวางผังนโยบายระดับภาค ภาคกลาง.....	12
ตารางที่ 3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ด้านการท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวาจากรายงานโครงการออกแบบวางผังพื้นที่เฉพาะชุมชนอัมพวา.....	13
ตารางที่ 4 สรุปนโยบายและแผนการพัฒนาระดับภาคและประเทศที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยว	17
ตารางที่ 5 สรุปนโยบายและแผนการพัฒนาระดับกลุ่มจังหวัดและจังหวัดที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยว ..	19
ตารางที่ 6 สรุปแผนการพัฒนาระดับท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยว	19
ตารางที่ 7 สรุปการเปลี่ยนแปลงระดับโลกที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยว (Global Megatrends)	23
ตารางที่ 8 หลักเกณฑ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยว (GSTC)	31
ตารางที่ 9 เกณฑ์การพัฒนากการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย.....	32
ตารางที่ 10 ปัจจัยและวิธีการดำเนินการพัฒนากการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจากการทบทวนวรรณกรรม	37
ตารางที่ 11 กรณีศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในต่างประเทศ	39
ตารางที่ 12 กรณีศึกษาชุมชนต้นแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย	40
ตารางที่ 13 มาตรการทางผังเมืองและการบริหารจัดการเมืองเพื่อการท่องเที่ยว	44
ตารางที่ 14 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนตามทฤษฎี Ladder of Citizen Participation.....	46
ตารางที่ 15 องค์ประกอบสำคัญของเกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.....	56
ตารางที่ 16 แผนภูมิลำดับชั้นของปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	58
ตารางที่ 17 แผนภูมิลำดับชั้นของมาตรการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.....	59
ตารางที่ 18 แผนภูมิลำดับชั้นของกลยุทธ์ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	60
ตารางที่ 19 ผู้มีส่วนได้เสียมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวา	61

ตารางที่ 20	เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญในงานวิจัย	62
ตารางที่ 21	มาตรฐานระดับความสำคัญของการเปรียบเทียบแบบคู่ตามหลักการของการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น (Analytic Hierarchy Process).....	64
ตารางที่ 22	ตัวอย่างขั้นตอนการเปรียบเทียบความสำคัญแบบคู่ (Pairwise Comparison)	65
ตารางที่ 23	ตัวอย่างขั้นตอนการคำนวณค่าความสำคัญ (Eigenvector)	65
ตารางที่ 24	ข้อกำหนดของการตรวจสอบค่าความสอดคล้องของข้อมูล.....	66
ตารางที่ 25	ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงสุ่ม (Random Index : RI)	67
ตารางที่ 26	ตัวอย่างการรวบรวมค่าคะแนนของปัจจัย หรือมาตรการจากการเปรียบเทียบแบบคู่ (Pairwise Comparison) จากมุมมองของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย	68
ตารางที่ 27	แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในชุมชนอัมพวา.....	72
ตารางที่ 28	การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในชุมชนอัมพวาในช่วงปีพ.ศ.2554 - 2560.....	76
ตารางที่ 29	การสรุปปัจจัยและวิธีการที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์ในบริบทของชุมชนอัมพวา.....	86
ตารางที่ 30	สรุปผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของปัจจัย และมาตรการที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์	116
ตารางที่ 31	การเสนอแนะโครงการพัฒนาและการกำหนดหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนอัมพวา.....	134

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 นโยบายและโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม.....	2
ภาพที่ 2 การเติบโตด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดสมุทรสงครามในระยะเวลา 10 ปี.....	3
ภาพที่ 3 ผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อภาคการท่องเที่ยว.....	4
ภาพที่ 4 แผนที่แสดงขอบเขตพื้นที่ศึกษาชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม.....	6
ภาพที่ 5 กรอบการดำเนินงานวิจัย (Research Framework).....	7
ภาพที่ 6 พื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ มรดกวัฒนธรรมของชุมชนอัมพวา	10
ภาพที่ 7 ภาพแบบจำลองลักษณะการตั้งถิ่นฐานของชุมชนอัมพวา.....	10
ภาพที่ 8 เหตุการณ์สำคัญในชุมชนอัมพวาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน.....	11
ภาพที่ 9 แผนที่ส่วนขยายแสดงรายละเอียดกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภท ท้ายกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม	21
ภาพที่ 10 สถิติผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศไทยและต่างประเทศ ข้อมูล ณ วันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ.2564.....	26
ภาพที่ 11 การเปลี่ยนแปลงด้านการท่องเที่ยวในประเทศไทยปีพ.ศ. 2558 – 2563	27
ภาพที่ 12 2030 Agenda for Sustainable Development Goals (SDGs)	29
ภาพที่ 13 กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียด้านการท่องเที่ยวตามแนวคิดของ R. Edward Freeman.....	48
ภาพที่ 14 กรอบแนวคิดในการศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนอัมพวาไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยว อย่างยั่งยืน	53
ภาพที่ 15 วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methodology).....	55
ภาพที่ 16 ตัวอย่างการคำนวณค่า λ_{max} สำหรับการตรวจสอบความสอดคล้อง	66
ภาพที่ 17 รางวัลชมเชยด้านการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมจากองค์การยูเนสโกภาคพื้นทวีปเอเชีย แปซิฟิกประจำปี 2008 (UNESCO Asia-Pacific Heritage Award)	70

ภาพที่ 18 คุณค่าความสำคัญด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชน.....	71
ภาพที่ 19 แหล่งท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญในชุมชนอัมพวา.....	73
ภาพที่ 20 ระบบคมนาคมขนส่งและความเชื่อมโยงการเดินทางในชุมชนอัมพวา.....	74
ภาพที่ 21 ข้อมูลการสำรวจพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงครามปีพ.ศ.2562....	75
ภาพที่ 22 การใช้ประโยชน์ที่ดินในชุมชนอัมพวา ปีพ.ศ.2554	77
ภาพที่ 23 การใช้ประโยชน์ที่ดินในชุมชนอัมพวา ปีพ.ศ.2560	77
ภาพที่ 24 สถิติการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงครามปีพ.ศ. 2552-2562.....	78
ภาพที่ 25 สถิติจำนวนประชากรและบ้านเทศบาลตำบลอัมพวาปีพ.ศ. 2552-2562	78
ภาพที่ 26 ภาพถ่ายทางอากาศของชุมชนอัมพวาในปีพ.ศ.2562	79
ภาพที่ 27 ภาพข่าวที่แสดงถึงผลกระทบจากการท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวา	80
ภาพที่ 28 การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการวางแผนพัฒนาชุมชนอัมพวา	81
ภาพที่ 29 ประกาศจังหวัดสมุทรสงครามเรื่องมาตรการป้องกันควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และมาตรการการเข้าออกพื้นที่.....	82
ภาพที่ 30 มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในชุมชนอัมพวา.....	83
ภาพที่ 31 การปิดตัวของแหล่งท่องเที่ยวในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019.....	84
ภาพที่ 32 สภาพแหล่งน้ำของชุมชนอัมพวาในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019.....	85
ภาพที่ 33 สรุปปัจจัยและวิธีการดำเนินการที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์ในบริบทของชุมชนอัมพวา	90
ภาพที่ 34 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์	92
ภาพที่ 35 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว อย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์จากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม.....	93
ภาพที่ 36 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของวิธีการดำเนินการภายใต้ ปัจจัยด้านมูลค่าทางเศรษฐกิจและโอกาสในการจ้างงานจากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม.....	95

ภาพที่ 37 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของวิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัย ด้านความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวจากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม	96
ภาพที่ 38 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของวิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัย ด้านการอนุรักษ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นจากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม	97
ภาพที่ 39 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของวิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัย ด้านความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติจากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม	98
ภาพที่ 40 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของวิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัย ด้านการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติจากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม	98
ภาพที่ 41 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของวิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัย ด้านการควบคุมมลพิษจากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม	99
ภาพที่ 42 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของวิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัย ยด้านประสิทธิภาพการใช้พลังงานจากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม	100
ภาพที่ 43 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของวิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัยด้านนโยบายการบริหารจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยวจากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม	101
ภาพที่ 44 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของวิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัย ด้านคุณภาพชีวิตของชุมชนจากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม	102
ภาพที่ 45 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของมาตรการที่ส่งเสริมการ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์	103
ภาพที่ 46 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของมาตรการที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์จากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม	104
ภาพที่ 47 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของมาตรการควบคุมหรือมาตรการเชิงลบที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม	105
ภาพที่ 48 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของมาตรการดำเนินโครงการพัฒนาหรือมาตรการเชิงบวก ที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม ..	106
ภาพที่ 49 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของมาตรการส่งเสริมการพัฒนาที่ส่งเสริม การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม	107

ภาพที่ 50 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของมาตรการสร้างความเป็นธรรมที่ส่งเสริม การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม 108

ภาพที่ 51 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของกลยุทธ์ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่าง ยั่งยืน..... 109

ภาพที่ 52 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของกลยุทธ์ส่งเสริมการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวอย่าง ยั่งยืนจากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม 110

ภาพที่ 53 ข้อเสนอด้านยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนอัมพ วา..... 131

ภาพที่ 54 รูปแบบการดำเนินโครงการพัฒนาเพื่อสร้างความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในท้องถิ่น 133

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ทศวรรษที่ผ่านมาการส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศไทยผ่านนโยบายและโครงการต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐสะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มการเติบโตของการท่องเที่ยวในเชิงปริมาณทั้งการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวและมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคการบริการ โดยในช่วงปีพ.ศ.2552 – 2562 ประเทศไทยมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจาก 124.8 ล้านคนเป็น 307.1 ล้านคน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562) และมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคการบริการเพิ่มขึ้นจาก 5.25 ล้านล้านบาทเป็น 10.26 ล้านล้านบาทซึ่งมีส่วนสูงถึงร้อยละ 60.7 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) แต่ในขณะเดียวกันการท่องเที่ยวของไทยยังคงมีปัญหาเชิงคุณภาพที่เป็นภัยคุกคามต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคต จากการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยขาดการบริหารจัดการที่ดีโดยเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ชุมชนและประวัติศาสตร์ ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบตามมาทั้งความเสื่อมโทรมของทรัพยากรการท่องเที่ยว ความไม่เพียงพอของโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับกิจกรรมการท่องเที่ยว รวมไปถึงการขาดการวางแผนรองรับการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ในอนาคต ซึ่งตลาดการท่องเที่ยวของไทยยังมีโอกาสในการพัฒนาจากแนวโน้มการขยายตัวของการท่องเที่ยวโลกรวมไปถึงกระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นทั้งปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยที่สร้างโอกาสให้กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยในอนาคต

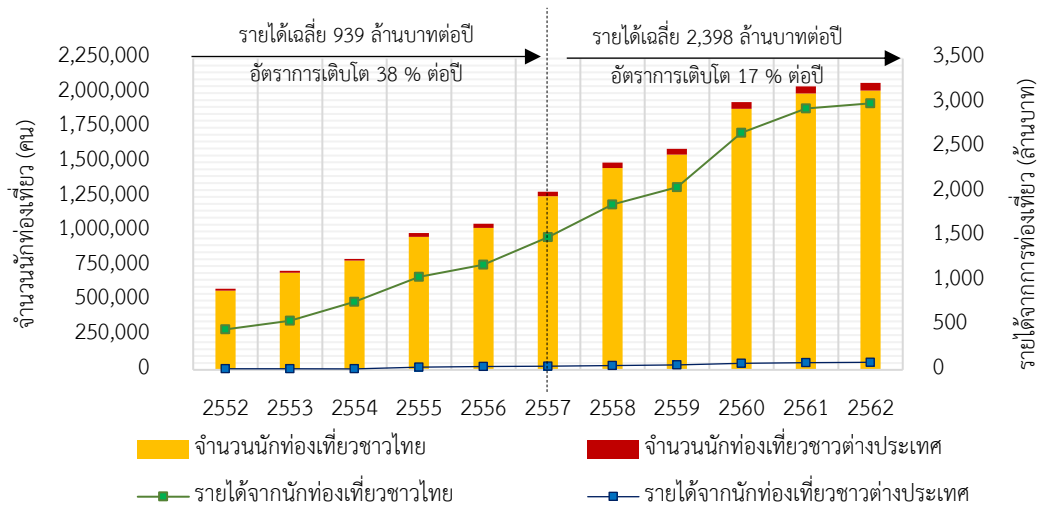
สถานการณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทยมีความสอดคล้องกับรายงานการศึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ชี้ให้เห็นว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยวและจำนวนนักท่องเที่ยวไม่ได้เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาการท่องเที่ยวเสมอไป อีกทั้งการเติบโตของการท่องเที่ยวที่เกินความสามารถในการรองรับยังนำมาซึ่งผลกระทบเชิงลบในด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม จึงเป็นเหตุให้แหล่งท่องเที่ยวหรือชุมชนที่ได้รับผลกระทบควรมีการทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ต่างไปจากเดิมที่สามารถสร้างความสมดุลระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจไปพร้อมกับการอนุรักษ์วิถีชีวิตชุมชนและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism Development) เป็นการพัฒนาที่ทำให้การท่องเที่ยวเกิดความสมดุลทั้งในด้านเศรษฐกิจ (Economics) สังคม (Social) และสิ่งแวดล้อม (Environmental) ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของหน่วยงานทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งจะช่วยลดผลกระทบเชิงลบต่าง ๆ ที่เกิดจากการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน (UNWTO, 2005)

พื้นที่ชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเป็นชุมชนมีชื่อเสียงด้านการเป็นเมืองอนุรักษ์วิถีชีวิตกลุ่มแม่น้ำของภาคกลางที่มีความหลากหลายทางการท่องเที่ยวทั้งมิติด้านประวัติศาสตร์ มรดกวัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชนและความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ อีกทั้งมีตลาดน้ำอัมพวาที่เป็นจุดหมายการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ประกอบกับได้รับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจากนโยบายและแผนการพัฒนาระดับประเทศที่กำหนดให้จังหวัดสมุทรสงครามเป็นเมืองรองด้านการท่องเที่ยวและมียุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดที่ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมเชิงสร้างสรรค์

ภาพที่ 1 นโยบายและโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2562

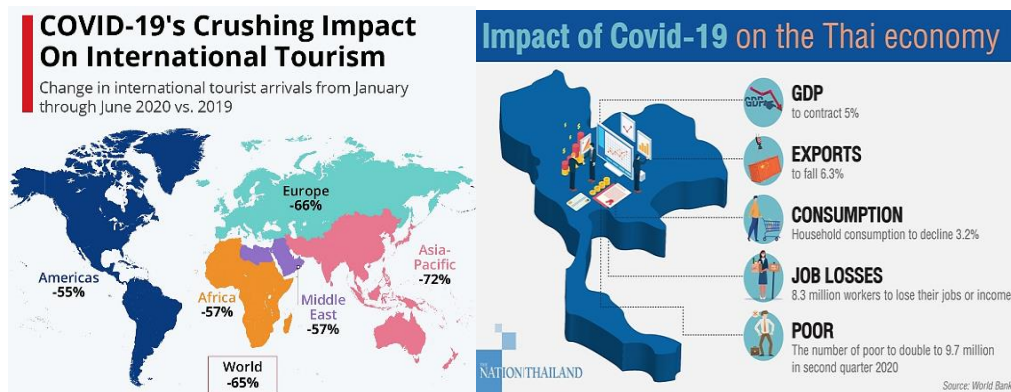
จากนโยบายและแผนการพัฒนาระดับประเทศแสดงให้เห็นว่าจังหวัดสมุทรสงครามและชุมชนอัมพวาเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวของภาคกลาง ซึ่งข้อมูลในปีพ.ศ. 2562 แสดงให้เห็นว่าจังหวัดสมุทรสงครามมีส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดภาคการบริการมากที่สุดกว่าร้อยละ 60.8 และมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาเฉลี่ยร้อยละ 3.5 ต่อปี มีรายได้จากการท่องเที่ยวในปีปัจจุบันกว่า 3 พันล้านบาท มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเฉลี่ยกว่าร้อยละ 25 ต่อปี อีกทั้งมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นของธุรกิจการค้าบริการและสถานประกอบการเฉลี่ยร้อยละ 16.5 ต่อปี นอกจากนี้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้จัดให้จังหวัดสมุทรสงครามเป็นเมืองรองที่มีศักยภาพจากการที่มีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นมากที่สุดเป็นอันดับที่ 3 ของประเทศในปีพ.ศ.2562

ภาพที่ 2 การเติบโตด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดสมุทรสงครามในระยะเวลา 10 ปี
จากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย, 2564

อย่างไรก็ดีการเติบโตของการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงครามได้ส่งผลให้ชุมชนอัมพวามีการเข้ามาของนักท่องเที่ยวและกลุ่มผู้ประกอบการรายใหญ่จากภายนอกและนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นทั้งการเปลี่ยนแปลงการประกอบอาชีพจากการทำเกษตรกรรมมาสู่การเป็นผู้ประกอบการและแรงงานในภาคบริการ การเปลี่ยนแปลงการถือครองที่ดินสู่นักลงทุนภายนอกที่เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ชุมชนอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ ตลอดจนเกิดปัญหาการย้ายถิ่นฐานของประชาชนท้องถิ่น ปัญหาสิ่งแวดล้อมและมลพิษ รวมถึงเกิดปัญหาความขัดแย้งในชุมชนระหว่างกลุ่มที่ต้องการพัฒนาพื้นที่เชิงพาณิชย์และกลุ่มที่ต้องการอนุรักษ์

สถานการณ์ข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าชุมชนอัมพวาถึงแม้จะได้รับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจากแผนและนโยบายของรัฐประกอบกับมีการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง แต่ชุมชนอัมพวาในปัจจุบันยังคงมีรูปแบบการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตชุมชนและสิ่งแวดล้อมหรือเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ยั่งยืนเท่าที่ควร ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของงานวิจัยนี้ที่ต้องการศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และศึกษาความคิดเห็นของคนในชุมชนอัมพวาเพื่อที่จะทราบถึงองค์ประกอบสำคัญต่าง ๆ ที่จะส่งผลให้ชุมชนอัมพวาซึ่งมีลักษณะเป็นชุมชนอนุรักษ์ประวัติศาสตร์เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืนในอนาคต

ภาพที่ 3 ผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อภาคการท่องเที่ยว
จากองค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ และธนาคารโลก, 2020

นอกจากนั้นจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ส่งผลให้ การท่องเที่ยวของประเทศไทยและชุมชนอัมพวาเกิดการชะงักลง เนื่องจากประชาชนไม่สามารถ ดำเนินชีวิตและเดินทางท่องเที่ยวได้อย่างเป็นปกติ แต่ในขณะเดียวกันก็ทำให้หน่วยงานทุกภาคส่วนได้ ตระหนักถึงความเปราะบางของภาคการท่องเที่ยวรวมถึงทราบผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในกรณีที่เกิด การวางแผนป้องกันการระบาดของโรคที่มีประสิทธิภาพ ขณะนี้จึงเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมในการ วางแผนเพื่อพลิกโฉมรูปแบบการท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวาให้สามารถก้าวไปสู่ความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาดั้งเดิมที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และเพื่อวางแผนรองรับการท่องเที่ยวใน อนาคตที่มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปได้อย่างเหมาะสม

งานวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นการศึกษาปัจจัยและมาตรการที่จะส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาแหล่งท่อง เที่ยวชุมชนอัมพวาไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคต โดยทำการศึกษามุมมองและ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจากกลุ่มนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญมา ประกอบกับความคิดเห็นของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มในชุมชนอัมพวา เพื่อที่จะนำข้อมูลไปใช้ใน การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้เกิดขึ้นกับแหล่งท่องเที่ยวชุมชน อนุรักษ์เชิงประวัติศาสตร์ทั้งในพื้นที่ชุมชนอัมพวาและชุมชนอื่น ๆ ต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

1. ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์ ในบริบทของชุมชนอัมพวาประกอบด้วยปัจจัยอะไรบ้าง
2. ผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มในชุมชนอัมพวาให้ความสำคัญต่อยุทธศาสตร์ส่งเสริมการพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์แตกต่างกันอย่างไร
3. มาตรการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่มีความเหมาะสมต่อการดำเนิน การในชุมชนอัมพวา ประกอบด้วยมาตรการใดบ้าง

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. รวบรวมปัจจัยและมาตรการที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์
2. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์ที่กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนอัมพวาให้ความสำคัญ
3. เสนอแนะมาตรการทางผังเมืองและมาตรการอื่น ๆ ที่ส่งเสริมการพัฒนาชุมชนอัมพวาไปสู่แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

1.4 ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

- **ประชากรกลุ่มตัวอย่าง** ประกอบด้วยกลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวา ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐส่วนภูมิภาค หน่วยงานภาครัฐส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาชน และกลุ่มนักท่องเที่ยว

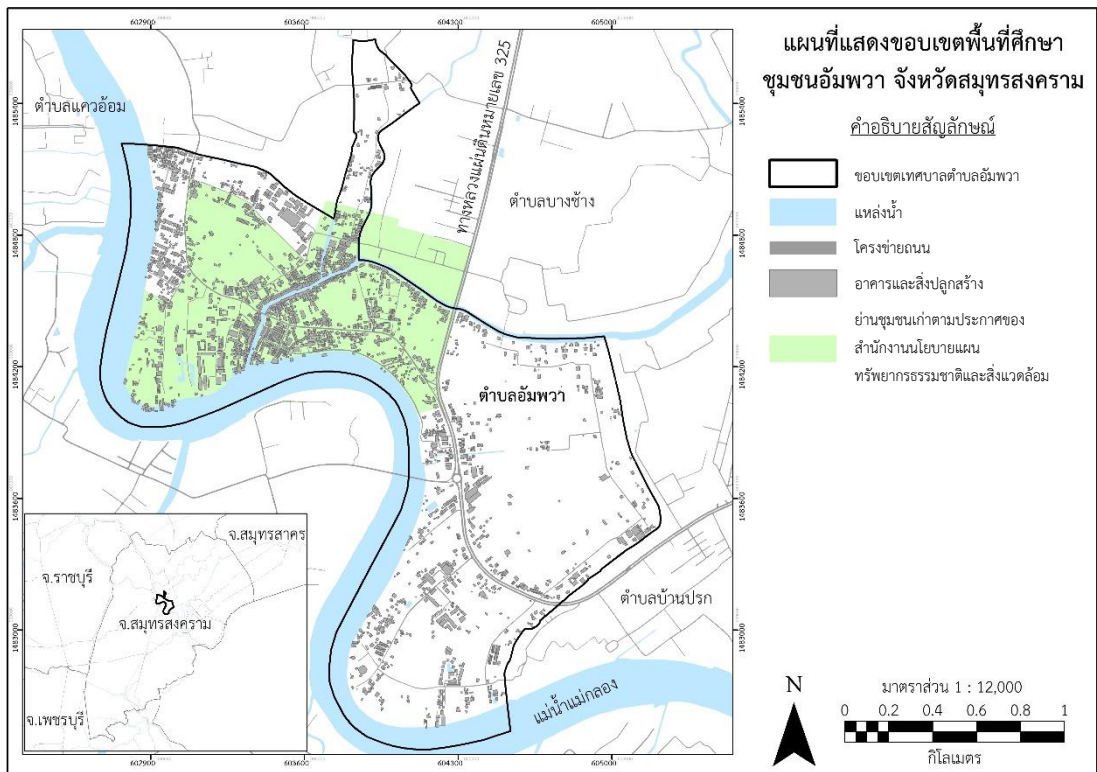
- **ปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน** ประกอบด้วยกลุ่มปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือ ความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ ความยั่งยืนด้านสังคมและวัฒนธรรม ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนด้านการบริหารจัดการ

- **มาตรการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน** ประกอบด้วยกลุ่มมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเมืองเพื่อการท่องเที่ยว คือ มาตรการทางผังเมือง มาตรการทางการเงินและการคลัง มาตรการทางสิ่งแวดล้อม มาตรการอนุรักษ์และฟื้นฟูโบราณสถานและมรดกทางวัฒนธรรม รวมถึงมาตรการอื่น ๆ ที่สามารถผลักดันให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตพื้นที่ศึกษาโดยอ้างอิงขอบเขตการปกครองของเทศบาลตำบลอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งมีขนาดพื้นที่ทั้งหมด 3.24 ตารางกิโลเมตร และมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ข้างเคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลบางช้าง อำเภออัมพวา
ทิศใต้	ติดต่อกับ	แม่น้ำแม่กลอง อำเภออัมพวา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลบ้านปรก อำเภอเมืองสมุทรสงคราม
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	แม่น้ำแม่กลอง อำเภออัมพวา

ภาพที่ 4 แผนที่แสดงขอบเขตพื้นที่ศึกษาชุมชนอัมพวา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โดยผู้วิจัย, 2564

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

การสร้างความสำเร็จถึงปัจจัยและมาตรการการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนอัมพวาให้ความสนใจ และนำข้อมูลมาใช้ในการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงชุมชนอัมพวาให้ก้าวไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ดำเนินการได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งยังส่งเสริมให้เกิดการร่วมมือกันของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้เกิดขึ้นในชุมชนอัมพวาและพื้นที่ชุมชนแห่งอื่น ๆ ต่อไปในอนาคต

ปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์

บทที่ 1 บทนำ

การกำหนด (1) ที่มาและความสำคัญของปัญหา (2) คำถามการวิจัย (3) วัตถุประสงค์การวิจัย (4) ขอบเขตการศึกษา (5) ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎีและเอกสารอ้างอิงที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่ใช้ในงานวิจัย

- การเปลี่ยนแปลงระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว (Global Megatrends)
- นโยบายและแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว
- สภาพแวดล้อมของชุมชนอัมพวา
- แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism Development)
- มาตรการการบริหารจัดการเมืองเพื่อการท่องเที่ยว
- การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนการท่องเที่ยว

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

การกำหนดขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัยอย่างละเอียด

- การกำหนดปัจจัย และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
- การกำหนดผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา
- การเก็บข้อมูลสำหรับงานวิจัย
- การวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปผลการวิจัย

บทที่ 4 การเปลี่ยนแปลงของชุมชนอัมพวาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

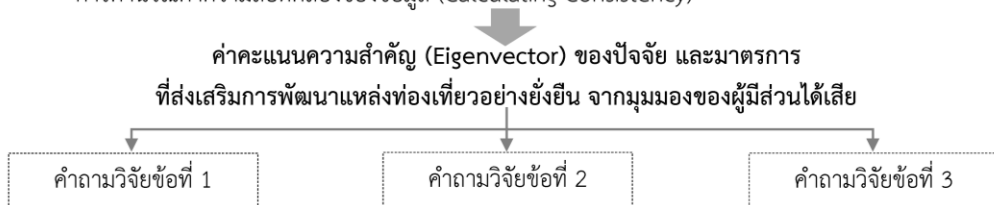
การศึกษาการเปลี่ยนของชุมชนอัมพวาจากการสำรวจเชิงพื้นที่ และการสัมภาษณ์กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย

- การสำรวจสภาพแวดล้อมและพฤติกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวา
- การเปลี่ยนแปลงด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยวของชุมชนอัมพวา
- ผลกระทบของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวา
- ปัญหา และข้อจำกัดของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนอัมพวา

บทที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ความสำคัญของปัจจัย และมาตรการที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยวิธีการเปรียบเทียบแบบคู่ (Pairwise Comparison) ภายใต้กระบวนการวิเคราะห์หาค่าลำดับชั้น (AHP)

- การคำนวณลำดับความสำคัญในการตัดสินใจ (Calculation of Relative Priority)
- การคำนวณค่าความสอดคล้องของข้อมูล (Calculating Consistency)

บทที่ 6 การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เหมาะสมกับชุมชนอัมพวา เพื่อเป็นกรอบการพัฒนาให้ผู้วางแผนนำไปใช้กำหนดนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดการดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม

ภาพที่ 5 กรอบการดำเนินงานวิจัย (Research Framework)

โดยผู้วิจัย, 2564

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎีและเอกสารอ้างอิงที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยมุ่งเน้นการศึกษาปัจจัย และมาตรการที่ส่งเสริมให้ชุมชนอัมพวา มีการพัฒนาไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคต และเนื่องจากชุมชนอัมพวาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ มรดกทางวัฒนธรรมที่ประกอบไปด้วยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวหลายภาคส่วน ทำให้ผู้วิจัยต้องทำการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวของชุมชน แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงานโครงการในระดับประเทศ ภูมิภาคและจังหวัดที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวา การศึกษาแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การรวบรวมปัจจัย และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การศึกษาความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียต่อการวางแผนการท่องเที่ยวรวมถึงการเลือกใช้เครื่องมือสำหรับงานวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลที่เหมาะสม โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินงานวิจัยต่อไป

2.1 สภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวของชุมชนอัมพวา

ชุมชนอัมพวามีลักษณะเป็นชุมชนประวัติศาสตร์หรือเมืองเก่าตามคำนิยามของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) (2560) ที่กล่าวว่าชุมชนประวัติศาสตร์หรือเมืองเก่าคือชุมชนเมืองที่มีร่องรอยหลักฐานของเมืองที่มีความเก่าแก่ต่อเนื่องมาแต่อดีตจนถึงช่วงเวลาหนึ่งและมีเรื่องราวที่สืบต่อกันมาวิถีชีวิตและพัฒนาการของสังคมในท้องถิ่น จนกลายเป็นแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติที่ควรได้รับการอนุรักษ์และพัฒนาอย่างเหมาะสมเพื่อที่จะสามารถดำรงคุณค่าความเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติไว้ได้พร้อมไปกับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ซึ่งในปัจจุบันมีชุมชนเก่าหลายแห่งที่ขาดการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสมในทางตรงกันข้ามชุมชนบางแห่งเกิดการพัฒนารวดเร็วจนส่งผลให้เกิดการทำลายคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ทำให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) กำหนดให้ชุมชนอัมพวาเป็นหนึ่งใน 17 เมืองเก่าที่ถูกขึ้นทะเบียนใน จ.สมุทรสงคราม พร้อมมีแนวทางการฟื้นฟูและอนุรักษ์ชุมชนรวมถึงการผลักดันเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่สำคัญต่อไป

ตารางที่ 1 การขึ้นทะเบียนเป็นชุมชนเก่าของชุมชนอัมพวา

ชุมชนริมคลองอัมพวา รหัสชุมชนเก่า: SS09	
ที่ตั้ง	เทศบาลตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
ลักษณะสำคัญ	เป็นชุมชนการค้าย่านตลาดน้ำอัมพวา ซึ่งเป็นชุมชนเก่าแก่ในแถบที่ราบลุ่มน้ำแม่กลองมาตั้งแต่อดีตและเป็นสถานที่ประสูติของรัชกาลที่ 2 โดยมีบ้านเรือนร้านค้าหนาแน่นอยู่บริเวณแนวคลองอัมพวา ถนนประชาเสรษฐ์และถนนประชาอุทิศ ชุมชนแห่งนี้ประกอบไปด้วยกลุ่มอาคารไม้ลักษณะต่าง ๆ มีระบบคลอง ระบบสวน และมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นสวนผลไม้ เช่น สวนลิ้นจี่ สวนส้มโอ สวนมะพร้าวและสวนมะม่วง ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีเตาตาล กลุ่มผลิตเบญจรงค์และขนมไทยที่มีชื่อเสียงอยู่ด้วย ปัจจุบันมีการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวทำให้วิถีชีวิตชุมชนเปลี่ยนไปจากเดิมมาก
สถานที่สำคัญ	คลองอัมพวา, ตลาดน้ำอัมพวา, อาคารเรือนแถวไม้ริมน้ำ, อาคารเทศบาลเก่า, วัดอัมพวันเจติยาราม, อุทยานพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
แผนที่แสดงที่ตั้งและขอบเขต	
	
พิกัดตำแหน่ง : ละติจูด 13.425959, ลองจิจูด 99.955283	
ภาพถ่ายชุมชน	
	

ที่มา: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2560

ชุมชนอัมพวาเป็นชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่สำคัญที่มีแหล่งประวัติศาสตร์ มรดกทางวัฒนธรรม พื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติและพื้นที่อยู่อาศัยอยู่ร่วมกัน โดยมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม โดยมีโบราณสถานที่มีคุณค่า ได้แก่ วัดอัมพวันเจติยาราม วัดบางกะพ้อม อุทยานสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (อุทยาน ร.2) ตลอดจนมีความโดดเด่นทางด้าน การตั้งถิ่นฐานของชุมชนริมน้ำและสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ที่สะท้อนพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญรวมทั้งวิถีชีวิตจากการตั้งถิ่นฐานอันยาวนานทั้งในรูปแบบสถาปัตยกรรม อาคารสิ่งก่อสร้างที่มีลักษณะเฉพาะตัว นอกจากนี้ชุมชนอัมพวายังมีวัฒนธรรมและประเพณีสำคัญ ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีถวายสลากภัตต์ ประเพณีแห่เทียนประจำพรรษา ประเพณีตักบาตรเทโว ทำบุญสารทไทย ประเพณีชักพระ ประเพณีการลอยกระทง อีกทั้งในชุมชนยังมีกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลาย ทั้งชาวไทยพุทธ ชาวไทยจีน ชาวไทยเชื้อสายมอญ ที่มีการตั้งถิ่นฐานกระจายตัวอยู่ตามชุมชนริมน้ำ และพื้นที่สวนเกษตรกรรมในชุมชน ซึ่งการตั้งถิ่นฐานของชาติพันธุ์ในแต่ละพื้นที่ล้วนมีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนาน

วัดอัมพวันเจติยาราม

วัดบางกระพ้อม

อุทยานสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (อุทยาน ร.2)

อาคารเก่าชุมชนริมคลองอัมพวา

ภาพที่ 6 พื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ มรดกวัฒนธรรมของชุมชนอัมพวา

ชุมชนร้านค้าริมน้ำบริเวณทิศตะวันออกตลาดน้ำอัมพวา

ชุมชนริมน้ำบริเวณทิศตะวันตกแม่น้ำแม่กลอง-ปัจจุบัน ช่วงชุมชนอัมพวา

ภาพที่ 7 ภาพแบบจำลองลักษณะการตั้งถิ่นฐานของชุมชนอัมพวา จากกรมโยธาธิการและผังเมือง, 2562

ภาพที่ 8 เหตุการณ์สำคัญในชุมชนอัมพวาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
จากโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูชุมชนอัมพวา, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย, 2564

ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ประวัติศาสตร์ของชุมชนอัมพวามีจุดกำเนิดจากโครงการสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม พื้นที่ริมคลองอัมพวา (Thailand Cultural Environment Project : Amphawa Canal Community) ซึ่งได้รับรางวัลชมเชยด้านการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมจากองค์การยูเนสโกภาคพื้นทวีปเอเชียแปซิฟิกประจำปี 2008 (UNESCO Asia-Pacific Heritage Award) ที่ประสบความสำเร็จในการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการอนุรักษ์และคุ้มครองอาคารที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น นอกจากนี้โครงการดังกล่าวยังแสดงถึงคุณค่าของความสำเร็จทางวัฒนธรรมบริเวณคลองอัมพวาและการตระหนักถึงมรดกทางสถาปัตยกรรมและวิถีชีวิตของชุมชนริมฝั่งคลองประวัติศาสตร์ ซึ่งหลังจากช่วงเวลานั้นชุมชนอัมพวาก็เริ่มเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดสมุทรสงครามและประเทศไทยและเกิดการเติบโตของการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

ในปัจจุบันกรมโยธาธิการและผังเมืองได้มีการจัดทำรายงานการศึกษาโครงการออกแบบวางผังพื้นที่เฉพาะชุมชนอัมพวา และโครงการวางผังนโยบายระดับภาค ภาคกลางซึ่งได้มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดสมุทรสงครามและชุมชนอัมพวาไว้ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ SWOT Analysis ที่ต่างชี้ให้เห็นว่าชุมชนอัมพวามีจุดแข็งด้านการท่องเที่ยวหลายด้านทั้งการมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายและมีเอกลักษณ์เฉพาะด้านประวัติศาสตร์ ประกอบกับการมีโอกาสด้านการเติบโตของตลาดการท่องเที่ยว การมีนโยบายระดับประเทศที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยว แต่ในขณะเดียวกันชุมชนอัมพวาก็มีจุดอ่อนด้านการมีแหล่งท่องเที่ยวที่เกินความสามารถในการรองรับของพื้นที่จนทำให้เกิดปัญหาการเปลี่ยนแปลง

ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินจากพื้นที่เกษตรกรรมเป็นพื้นที่พาณิชยกรรมเพื่อรองรับการท่องเที่ยว เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสิ่งแวดล้อมตามมาอย่างต่อเนื่องอีกทั้งยังประสบปัญหาภัยคุกคามด้านสถานการณ์ทางเมืองภายในประเทศและการได้รับผลกระทบต่อเนื่องจากโรคอุบัติใหม่ซึ่งจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งหมดต่างชี้ให้เห็นว่าชุมชนอัมพวาสมควรได้รับการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้นในอนาคต โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงครามจากรายงานโครงการวางแผนนโยบายระดับภาค ภาคกลาง

จุดแข็ง (Strengths : S)	จุดอ่อน (Weakness : W)
<ul style="list-style-type: none"> ด้านภูมิศาสตร์และที่ตั้งของพื้นที่จังหวัดที่อยู่ใกล้พื้นที่ภาคกรุงเทพและปริมณฑล ที่มีความสะดวกในการเดินทางด้วยระบบคมนาคมสายหลัก และด้วยลักษณะของพื้นที่จังหวัดที่มีขนาดเล็ก และการกระจุกตัวของแหล่งท่องเที่ยว มีศักยภาพด้านการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ วัฒนธรรม วิถีชีวิต และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และเป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศ มีระบบนิเวศและทรัพยากรทางธรรมชาติที่สมบูรณ์รวมทั้งผลิตทางเกษตรที่สำคัญทั้งที่เป็นสินค้าส่งออกทั้งในและต่างประเทศ (มะพร้าว ส้มโอกล้วย ลิ้นจี่) และมีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และตลาดกลางสัตว์น้ำและอาหารทะเล การรวมกลุ่มการพัฒนาอาชีพชุมชน และการผลิตสินค้าชุมชน สนับสนุนการท่องเที่ยวโดยใช้ทรัพยากรต้นทุนการผลิตจากท้องถิ่นในการพัฒนาและแปรรูป (น้ำตาลพรวัว) 	<ul style="list-style-type: none"> ด้านการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวที่มีข้อจำกัดทั้งในด้านภาษาและการสื่อสาร การพัฒนาบริการที่ยังไม่ครอบคลุมกลุ่มนักท่องเที่ยว ด้านการป้องกันปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่กำลังจะเป็นปัญหาในพื้นที่ที่ยังไม่มีการวางแผนงานที่เป็นรูปธรรม ขาดการสนับสนุนในด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งต่อผู้ประกอบการในภาคการท่องเที่ยวและภาคเกษตรกรรมรายย่อย ในด้านการส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว หน่วยงานภาครัฐที่เข้ามาสนับสนุนและส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวและการพัฒนาศักยภาพยังขาดองค์ความรู้และการเข้าใจวิถีชีวิตของชุมชน และความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง รวมทั้งมีระยะเวลาในการดำเนินการที่ค่อนข้างล่าช้า ในบทบาทของพื้นที่ที่ยังไม่คำนึงถึงสังคมผู้สูงวัยที่มากขึ้น และการพัฒนาและส่งเสริมในอนาคตที่ยังไม่มีแนวทางการรองรับที่ชัดเจน
โอกาส (Opportunities : O)	ภัยคุกคาม (Threats : T)
<ul style="list-style-type: none"> นโยบายและแผนงานโครงการในการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลส่งผลให้เกิดความมั่นใจในการลงทุนด้านการท่องเที่ยวมากขึ้น ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของ ในด้านการคมนาคมที่สะดวก และสนับสนุนด้านการขนส่งด้านการท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยวอื่น ๆ ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาท่องเที่ยวได้มากขึ้น ในด้านสินค้าชุมชนและผลิตชุมชน ทั้งแปรรูปและไม่แปรรูป ยังคงเป็นที่ต้องการในการซื้อหาของนักท่องเที่ยว ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผลิต 	<ul style="list-style-type: none"> บทบาทและความน่าเชื่อถือของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่จะเข้ามาท่องเที่ยวที่มีผันผวนกับความไม่มั่นคงทางการเมืองที่อาจเกิดขึ้น เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวทำให้รายได้จากการท่องเที่ยวลดลง และยังส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่สอดคล้องกัน เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ขาดหน่วยงานหลักที่ทำหน้ารับผิดชอบการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวให้แก่ชุมชน

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงครามจากรายงานโครงการวางผังนโยบายระดับภาค ภาคกลาง

<p>ของชุมชนในอนาคต</p> <ul style="list-style-type: none"> สามารถพัฒนาพื้นที่ที่ท่องเที่ยวให้เป็นเมืองสำหรับผู้คนสูงวัย เนื่องจากมีสภาพแวดล้อมและอากาศที่ดี 	
---	--

ที่มา: รายงานการศึกษาโครงการวางผังนโยบายระดับภาค ภาคกลาง, กรมโยธาธิการและผังเมือง, 2562

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ด้านการท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวาจากรายงานโครงการออกแบบวางผังพื้นที่เฉพาะชุมชนอัมพวา

จุดแข็ง (Strengths : S)	จุดอ่อน (Weakness : W)
<ul style="list-style-type: none"> ลักษณะการตั้งถิ่นฐานของชุมชนยังคงมีทัศนียภาพที่สวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่จนได้ชื่อว่า “เวนิสตะวันออกแห่งสุดท้ายของเมืองสยาม” มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งศาสนสถาน ย่านการค้า พื้นที่ริมน้ำ และวิถีชีวิต ชนบทธรรมเนียมประเพณีที่มีเอกลักษณ์ มีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับประเทศตั้งอยู่ในพื้นที่ เช่น ตลาดน้ำอัมพวา และวัดอัมพวันเจติยาราม เป็นศูนย์กลางการให้บริการทางด้านการท่องเที่ยว ทั้งที่พัก แรม สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และร้านอาหารที่มีคุณภาพ มีพื้นที่ริมน้ำที่เป็นเอกลักษณ์สามารถรองรับกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว วัฒนธรรมประเพณี และกิจกรรมนันทนาการ การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสามารถเดินทางได้อย่างสะดวก ทั้งทางรถยนต์ ทางน้ำ โดยสามารถเดินทางท่องเที่ยวแบบไปเช้า-เย็นกลับจากกรุงเทพมหานครได้อย่างสะดวก และมีเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงได้หลากหลาย การคมนาคมทางบกมีเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 เป็นถนนสายหลักที่ทำหน้าที่รองรับการเดินทางในระดับภูมิภาค นอกจากนี้ ยังมีถนนสายหลักและสายรองครอบคลุมพื้นที่ทำให้การเดินทางสะดวกสบาย การคมนาคมทางน้ำประกอบด้วย ท่าเรือพาณิชย์/ท่าเรือท่องเที่ยว เป็นรูปแบบของการขนส่งโดยใช้เรือข้ามฟากเชื่อมต่อระหว่างสองฝั่งแม่น้ำ และการท่องเที่ยว เช่น การนั่งเรือชมหิ่งห้อย และการนั่งเรือชมวัด ระบบขนส่งสาธารณะให้บริการหลากหลายรูปแบบเชื่อมโยงไปยังสถานที่ต่าง ๆ เช่น รถโดยสารสองแถว รถโดยสารรถจักรยานยนต์รับจ้าง และรถรับจ้างประจำทาง/ไม่ประจำทาง เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> นักท่องเที่ยวกระจุกตัวอยู่เพียงในบางจุดของพื้นที่ และพื้นที่โดยรอบขาดการพัฒนากิจกรรมที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้อยู่ในพื้นที่ให้นานมากขึ้น รวมถึงขาดการสร้างเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวให้ครบวงจร เพื่อกระจายรายได้สู่ชุมชนและผู้ประกอบการพาณิชย์กรรมทั้งภายในพื้นที่และภายนอกพื้นที่ การกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวทำให้เกิดผลกระทบบางประการต่อประชาชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่ เช่น ปัญหาคาจรจรติดขัด การทิ้งขยะมูลฝอย และปัญหาเสียงรบกวน พื้นที่มีกประสบปัญหาน้ำทะเลหนุน ทำให้อัตราน้ำในแม่น้ำแม่กลองเพิ่มสูงขึ้นเสี่ยงต่อปัญหาน้ำท่วมฉับพลัน และปัญหาการกัดเซาะและการทรุดตัวของที่ดินริมน้ำ และริมชายฝั่งก่อให้เกิดความเดือดร้อนกับประชาชนในพื้นที่ ชุมชนริมน้ำที่ทิ้งเศษขยะมูลฝอยลงสู่แม่น้ำ ลำคลอง ส่งผลต่อทัศนียภาพและปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านอื่น ๆ ตามมาได้ พื้นที่ริมน้ำยังไม่ได้รับการออกแบบที่ตอบรับกับการใช้งาน การส่งเสริมมุมมองและอัตลักษณ์ของชุมชนอัมพวา โดยพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นลานคอนกรีตทำให้สภาพอากาศค่อนข้างร้อนขาดความร่มรื่น และไม่เหมาะกับการใช้งานในช่วงกลางวัน ขาดศูนย์บริการการท่องเที่ยวที่เป็นจุดเริ่มต้นของการเดินทางท่องเที่ยว ให้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชนริมน้ำในชุมชนอัมพวา ขาดแคลนศูนย์บรรเทาภัยเพื่อให้บริการด้านความปลอดภัยและสุขภาพทั้งแก่นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และประชาชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่ จุดเชื่อมโยงระบบขนส่งมวลชนขาดประสิทธิภาพ ขาดสถานีขนส่งหรือจุดจอดรถรับ-ส่ง ผู้โดยสารที่ชัดเจนไม่มีการพัฒนาและจัดการอย่างเป็นระบบ รูปแบบการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่ไม่ใช่นักท่องเที่ยวส่วนตัว ยังไม่ได้มาตรฐานไม่

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ด้านการท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวาจากรายงาน
โครงการออกแบบวางผังพื้นที่เฉพาะชุมชนอัมพวา

<ul style="list-style-type: none"> • มีโครงข่ายคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐานที่สมบูรณ์พร้อมรองรับการขยายตัวของที่อยู่อาศัยและการก่อสร้างอาคารพาณิชย์กรรมเพื่อตอบสนองการเติบโตทางการท่องเที่ยว • มีระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่สามารถใช้ประโยชน์สำหรับการรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเพียงพอ การศึกษาในระดับพื้นฐานอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานและสามารถให้บริการได้อย่างเพียงพอ 	<p>สามารถรองรับการใช้บริการของประชาชนได้</p> <ul style="list-style-type: none"> • การเชื่อมโยงการเดินทางของประชาชนและนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้การสัญจรทางบกทำให้มีปริมาณรถยนต์หลากหลายประเภททั้งรถยนต์ส่วนบุคคล รถจักรยานยนต์ รถบัส นักท่องเที่ยว ทำให้เกิดการจราจรที่ติดขัด เนื่องจากมีขนาดทางสัญจรที่เล็ก และมีเส้นทางที่ไม่ครอบคลุม • ทางเดินตลาดน้ำและทางเดินริมน้ำความทรุดโทรม ประกอบกับอาจมีความเสี่ยงจากการเกิดตลิ่งถล่ม เนื่องจากยังไม่มี การก่อสร้างเขื่อนริมตลิ่งตามมาตรฐาน จึงอาจทำให้การเดินทางเชื่อมพื้นที่ระหว่างกันเกิดความไม่สะดวกและมีข้อจำกัดสูง ในช่วงที่มีนักท่องเที่ยวหนาแน่นในพื้นที่อาจก่อเกิดอุบัติเหตุได้ • ที่ตั้งของตลาดสดและตลาดนัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในย่านพาณิชย์กรรมหลักของชุมชน หากมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยรถยนต์ส่วนบุคคลหรือรถจักรยานยนต์ใหญ่จะส่งผลให้เกิดปัญหาจราจรติดขัด เนื่องจากมีพาหนะที่ผ่านเข้าออกบริเวณดังกล่าวจำนวนมาก • การค้าขายในพื้นที่พาณิชย์กรรมมีการใช้พื้นที่บางส่วนของถนนและทางเท้าเป็นสถานที่ขายสินค้า ส่งผลให้เกิดปัญหาการจราจรบริเวณดังกล่าว ตลอดจนไม่มีพื้นที่ให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวใช้เดินเท้า จึงอาจส่งผลให้เกิดปัญหาอุบัติเหตุได้ • มีการจัดการตลาดที่ไม่ถูกสุขลักษณะ เนื่องจากบางตลาดเป็นตลาดในชุมชน ที่ไม่ได้มีการจัดระเบียบอย่างถูกต้อง หรือไม่ได้เป็นการจัดการของเทศบาล ทำให้เกิดปัญหาน้ำเสีย ความสกปรกและความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยบริเวณรอบ ๆ สถานที่ดังกล่าว และเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรค • พื้นที่สาธารณะริมน้ำและทางเดินต่าง ๆ ยังขาดการออกแบบและปรับปรุงให้เป็นมิตรกับผู้ที่มีข้อจำกัดในการท่องเที่ยวและเดินทาง เช่น ผู้สูงอายุ กลุ่มครอบครัวที่มีเด็กเล็ก ผู้พิการ • ทัศนียภาพในพื้นที่บางส่วนของตลาดน้ำอัมพวาขาดความสวยงามและขาดความเป็นระเบียบเส้นทางการท่องเที่ยวของพื้นที่ตลอดย เช่น เส้นทางเชื่อมโยงจากที่จอดรถหลักไปยังตลาดน้ำ อาคารตลาดขายของที่ระลึกภายในพื้นที่ตลาดน้ำ
<p>ภัยคุกคาม (Threats : T)</p>	<p>ภัยคุกคาม (Threats : T)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • นโยบายภาครัฐส่งเสริมให้เป็นเมืองท่องเที่ยวกำหนดให้จังหวัดเป็นเมืองรองต้องห้ามพลาด และยังให้อำเภออัมพวา 	<ul style="list-style-type: none"> • นโยบายสนับสนุนการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการเข้ามาของนักท่องเที่ยวบางกลุ่ม ผนวกกับกระแสวัฒนธรรม

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ด้านการท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวาจากรายงานโครงการออกแบบวางผังพื้นที่เฉพาะชุมชนอัมพวา

<p>เป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวทางลำคลองของจังหวัดสมุทรสงคราม</p> <ul style="list-style-type: none"> • ระบบโครงข่ายคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงพื้นที่ไปสู่กรุงเทพมหานคร และจังหวัดโดยรอบ รวมถึงภูมิภาคอื่น ๆ จึงทำให้เป็นการยกระดับการขนส่งสินค้าและการท่องเที่ยวให้มีความสะดวกและรวดเร็ว • พื้นที่โครงการเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจด้านการค้าบริการของจังหวัดสมุทรสงครามซึ่งมีแนวโน้มจะเกิดการลงทุนและการพัฒนาทางเศรษฐกิจด้านการค้าและบริการในพื้นที่มากยิ่งขึ้นในอนาคต • แนวโน้มตลาดการท่องเที่ยวของโลกมุ่งเน้นไปยังการท่องเที่ยววิถี วัฒนธรรมนิยม และประเพณีท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น ซึ่งจังหวัดสมุทรสงครามและพื้นที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวามีศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี • ที่ปลอดภัย และสามารถบรรเทาภัย และแก้ปัญหาด้านสุขภาพในระดับเบื้องต้นให้ทันทั่วถึง 	<p>ต่างประเทศ และขาดการส่งเสริมวิถีชุมชนวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างจริงจัง ส่งผลให้วิถีชุมชนและทัศนียภาพที่สวยงามของชุมชนหายไป นอกจากนี้การท่องเที่ยวที่ไม่เหมาะสม ยังส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอีกด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> • การขยายตัวของภาคการค้าและการบริการเพื่อรองรับกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว อาจส่งผลกระทบต่อทัศนียภาพดั้งเดิมของพื้นที่ • แม้ว่าในพื้นที่จะมีลักษณะอาคารที่เป็นเอกลักษณ์ แต่เนื่องจากการเข้ามาของสถาปัตยกรรมร่วมสมัยในปัจจุบันทำให้รูปแบบสถาปัตยกรรมและภูมิสถาปัตยกรรมเปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง รูปแบบอาคารที่พักอาศัยและพาณิชย์กรรมในปัจจุบันบางส่วนไม่ได้คำนึงถึงความเป็นเอกภาพกับทัศนียภาพเดิมและวิถีชีวิตริมน้ำ เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนียภาพและมีการรื้อถอนพื้นที่ริมน้ำในหลายพื้นที่ • ผลการคาดการณ์ทางเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินแสดงให้เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเกษตรกรรมเป็นพื้นที่ชุมชน และการเกิดพื้นที่อุตสาหกรรมมากขึ้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ • การขาดแคลนแรงงานทำให้ต้องมีการนำเข้าแรงงานจากต่างถิ่นเข้ามา เกิดการเคลื่อนย้ายประชากรเข้ามาในพื้นที่ อาจก่อให้เกิดผลกระทบด้านความมั่นคง และความปลอดภัย รวมถึงการเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสาธารณสุขให้เพียงพอต่อความต้องการในพื้นที่ • จำนวนผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้การออกแบบพื้นที่สาธารณะมีความจำเป็นต้องคำนึงถึงการพัฒนาพื้นที่เพื่อสร้างสุขภาวะให้กับผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น • นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มเป็นผู้สูงอายุมากขึ้นทำให้ต้องการพื้นที่และการบริการ
---	--

ที่มา: รายงานการศึกษาโครงการออกแบบวางผังพื้นที่เฉพาะชุมชนอัมพวา, กรมโยธาธิการและผังเมือง, 2562

2.2 ความสำคัญของการพัฒนาชุมชนอัมพวาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ชุมชนอัมพวาเป็นชุมชนอนุรักษ์ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ มรดกวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชน ซึ่งปัจจุบันได้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดสมุทรสงครามและเป็นจุดหมายการเดินทางของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ในขณะที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวก็ได้ส่งผลกระทบต่อชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมตามมา รายงานฉบับนี้จึงเป็นการศึกษาถึงประเด็นต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมให้ชุมชนอัมพวามีการเปลี่ยนแปลงไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในอนาคต ได้แก่ นโยบายและแผนการพัฒนากการท่องเที่ยว การเปลี่ยนแปลงระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อท่องเที่ยว และผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 นโยบายและแผนการพัฒนากการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่ชุมชนอัมพวา

การทบทวนวรรณกรรมส่วนนี้เป็นการศึกษานโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน และโครงการพัฒนาที่เกี่ยวข้องหรือส่งผลกระทบต่อพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนอัมพวาใน 3 ระดับคือ (1) นโยบายและแผนการพัฒนาระดับภาคหรือประเทศ (2) แผนการพัฒนาระดับกลุ่มจังหวัดและจังหวัด (3) แผนการพัฒนาระดับท้องถิ่นและผังเมืองรวม มีรายละเอียดดังนี้

2.2.1.1 นโยบายและแผนการพัฒนาระดับภาคและประเทศ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากการท่องเที่ยวในประเทศไทยได้มีการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนากการท่องเที่ยวในมิติต่าง ๆ ที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีและโมเดลไทยแลนด์ 4.0 ที่เป็นกรอบการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศในระยะยาวที่ได้วางเป้าหมายของอุตสาหกรรมกการท่องเที่ยวให้การเป็นจุดหมายปลายทางกการท่องเที่ยวระดับโลก โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงานได้มีการถ่ายทอดเป้าหมายที่สำคัญภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติมาเป็นกรอบในการจัดทำนโยบายและแผนการพัฒนากการท่องเที่ยวได้อย่างเป็นระบบ และหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวต่างมีนโยบายและเป้าหมายการพัฒนาที่สอดคล้องกันในการส่งเสริมให้อุตสาหกรรมกการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศและกระจายการพัฒนาสู่ท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งให้ความสำคัญไปที่การสร้างมูลค่าเพิ่มจากกการท่องเที่ยว การลดความเหลื่อมล้ำ พร้อมการกระจายรายได้สู่เมืองรอง และการสร้างการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีเป้าหมายให้แหล่งท่องเที่ยวมีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว พร้อมส่งเสริมรูปแบบกการท่องเที่ยวมูลค่าสูงและกการท่องเที่ยวที่ไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและชุมชนเป็นสำคัญ ซึ่งมีรายละเอียดของนโยบายและแผนการพัฒนาของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ตารางที่ 4 สรุปนโยบายและแผนการพัฒนาระดับภาคและประเทศที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยว

นโยบายและแผนการพัฒนา	เป้าหมายการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว
ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ)	<ul style="list-style-type: none"> การพัฒนาประเทศให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวระดับโลก หรือเป็นแม่เหล็กการท่องเที่ยวระดับโลกโดยแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค เพื่อขยายการท่องเที่ยวของไทย การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม ส่งเสริมการท่องเที่ยว ผ่านการพัฒนาสินค้าและบริการด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น
ไทยแลนด์ 4.0 (คณะรัฐมนตรี)	<ul style="list-style-type: none"> การพัฒนาระบบบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวที่เน้นการบูรณาการข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างการบูรณาการระหว่างหน่วยงานทุกภาคส่วนเพื่ออำนวยความสะดวกให้บริการข้อมูลการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพมีมาตรฐานและมีความน่าเชื่อถือ การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อมุ่งสู่การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)	<ul style="list-style-type: none"> การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจบริการการท่องเที่ยวให้สูงขึ้น การสนับสนุนการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวโดยการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ การพัฒนาเขตพัฒนาการท่องเที่ยว การทำการตลาดและการพัฒนาระบบคมนาคมให้เชื่อมโยงกันเป็นโครงข่ายเพื่อการท่องเที่ยว การปรับโครงสร้างการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวและการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีความทันสมัยและมีการนำมาตราการมาใช้อย่างเป็นรูปธรรม
แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ)	<ul style="list-style-type: none"> การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวโดยยกระดับคุณภาพสินค้าและบริการที่เน้นการเติบโตของรายได้มากกว่าจำนวนนักท่องเที่ยว การพัฒนาการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์วิถีไทย ต่อยอดความเป็นไทยเพื่อสร้างเศรษฐกิจและสังคมสร้างสรรค์และกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น การส่งเสริมความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม โดยการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงบริหารความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม
แผนแม่บทพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตก พ.ศ.2560-2564 (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา)	<ul style="list-style-type: none"> การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย การส่งเสริมการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันตกให้เป็นจุดหมายการท่องเที่ยวระดับนานาชาติ การกระจายนักท่องเที่ยวจากเมืองหลักสู่เมืองรองและกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น โดยมี จ.เพชรบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์ จ.ชุมพร และจ.ระนอง เป็นพื้นที่เป้าหมายหลัก และกระจายการท่องเที่ยวสู่จังหวัดโดยรอบ เช่น จ.สมุทรสงคราม จ.ราชบุรี และจ.สุราษฎร์ธานี
แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2560-2564 (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)	<ul style="list-style-type: none"> การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่า เพื่อเป็นฐานให้กับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างยั่งยืน การสร้างศักยภาพเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ การสนับสนุนให้เกิดการอนุรักษ์ศิลปกรรมและแหล่งโบราณสถาน ให้มีศักยภาพในการสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้อย่างยั่งยืน และเป็นมรดกทางสังคมและวัฒนธรรมของชาติ
แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว Amazing Thailand Go Local (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย)	<ul style="list-style-type: none"> การส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง 55 จังหวัดเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวในท้องถิ่น การส่งเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างเมืองหลักกับเมืองรอง การสนับสนุนการท่องเที่ยวในเมืองรองเพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ผ่านการสร้างงานและสร้างรายได้เสริมแก่ประชาชนในท้องถิ่น

ตารางที่ 4 สรุปนโยบายและแผนการพัฒนาระดับภาคและประเทศที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยว

นโยบายและแผนการพัฒนา	เป้าหมายการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว
	<ul style="list-style-type: none"> • การลดความเหลื่อมล้ำภายในสังคม ยกระดับรายได้ในชุมชนให้ดีขึ้น เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน
<p>โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว 12 เมืองต้องห้าม...พลาด Plus (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • การส่งเสริมการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวทั้งในด้านจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้การท่องเที่ยวจากเมืองหลักสู่เมืองรองที่มีศักยภาพ • การส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน การสนับสนุนสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม • จังหวัดสมุทรสงครามถูกกำหนดให้เป็นเมืองท่องเที่ยววิถีชีวิตสายน้ำและเมืองเก๋าริมน้ำของภาคกลางที่มีจุดเด่นเป็นตลาดน้ำที่มีวิถีชีวิตชุมชนสองฝั่งคลอง

ที่มา: รวบรวมโดยผู้วิจัย, 2564

2.2.1.2 แผนการพัฒนาระดับกลุ่มจังหวัดและจังหวัด

แผนระดับกลุ่มจังหวัดและจังหวัดมีหลักการในการจัดทำที่เน้นการถ่ายทอดนโยบายและแผนระดับภาคและประเทศ มาประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบายและแผนระดับกลุ่มจังหวัดและจังหวัดให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีการพัฒนาที่เชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายการพัฒนาของประเทศ การพัฒนากลุ่มจังหวัด และการวางแผนเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งนโยบายและแผนการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและจังหวัดที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ชุมชน อัมพวา ได้จัดทำโดยกลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 และสำนักงานจังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งได้มีการรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในระดับจังหวัดโดยมีแนวทางการพัฒนาที่เป็นไปตามศักยภาพและปัญหาของกลุ่มจังหวัด โดยคำนึงถึงความสอดคล้องและการขับเคลื่อนนโยบายและแผนระดับประเทศให้บรรลุเป้าหมายในภาพรวม

แผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 พ.ศ.2561 – 2565 (จ.สมุทรสาคร จ.สมุทรสงคราม จ.เพชรบุรี และจ.ประจวบคีรีขันธ์) มีนโยบายและแผนพัฒนาที่เน้นให้เกิดการขยายตัวของพัฒนาฐานเศรษฐกิจประกอบกับการส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคง ลดความเหลื่อมล้ำและผลักดันการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม ซึ่งแผนพัฒนา 5 ปีของจังหวัดสมุทรสงครามก็มีนโยบายและแผนการพัฒนาที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับประเทศ ระดับภาครวมถึงระดับกลุ่มจังหวัด โดยมุ่งเน้นด้านความเป็นอยู่ของประชาชนและการเพิ่มศักยภาพฐานเศรษฐกิจของจังหวัดเป็นหลักโดยเฉพาะด้านการค้าบริการ และการท่องเที่ยวที่เป็นจุดแข็งของจังหวัดให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรมประกอบกับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน (กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2, 2561)

ตารางที่ 5 สรุปนโยบายและแผนการพัฒนาระดับกลุ่มจังหวัดและจังหวัดที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยว

แผนการพัฒนา	วิสัยทัศน์การพัฒนา	เป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว
แผนการพัฒนา กลุ่มจังหวัดภาค กลางตอน ล่าง 2 (พ.ศ.2561 – 2565)	เป็นฐานการผลิตภาคการเกษตร และอาหารปลอดภัย อุตสาหกรรม ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมแหล่ง ท่องเที่ยวชั้นนำเชิงธรรมชาติและ ศิลปวัฒนธรรมอันทรงคุณค่า	<ul style="list-style-type: none"> • การพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน • การฟื้นฟูทรัพยากรทางการเกษตร • การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สินค้าและบริการเพื่อการท่องเที่ยว • การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้อุดมสมบูรณ์ • การลดปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง
แผนพัฒนาจังหวัด สมุทรสงคราม (พ.ศ.2561 – 2565)	เมืองแห่งวิถีชีวิต 3 น้อย่างยั่งยืน แหล่งผลิตอาหารทะเลและ การเกษตรปลอดภัย เพิ่มมูลค่า ผลผลิตให้มีมูลค่าสูง มุ่งเน้นการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และพร้อมรับ ต่อการเปลี่ยนแปลง	<ul style="list-style-type: none"> • การส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรม ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตอย่างยั่งยืน • การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตรและประมง • การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและสังคมให้มีความมั่นคง • การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน • การสร้างเสริมประสิทธิภาพในการบริหารจัดการภาครัฐ

ที่มา: กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2, 2562, สำนักงานจังหวัดสมุทรสงคราม, 2560

2.2.1.3 แผนการพัฒนาระดับท้องถิ่น

แผนการพัฒนาระดับท้องถิ่น มีหลักการในการจัดทำที่เน้นการถ่ายทอดนโยบายและแผนระดับประเทศ ระดับภาค ระดับกลุ่มจังหวัดและระดับจังหวัดมาเป็นกรอบในการกำหนดนโยบายและแผนการพัฒนาระดับท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นเกิดการพัฒนาด้านที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของพื้นที่ มีทิศทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับแผนแต่ละระดับที่มีลำดับค้ำยสูงกว่าและมีการพัฒนาที่เป็นไปตามเป้าหมายของการพัฒนาประเทศ ซึ่งชุมชนอัมพวาตั้งอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลอัมพวาที่มีแผนพัฒนาสามปีเป็นกรอบการพัฒนามีการกำหนดเป้าหมาย ภารกิจ และแนวทางในการดำเนินงานซึ่งทำให้การกำหนดแผนงานโครงการต่าง ๆ มีทิศทางที่สอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค สาธารณูปการ การรักษาทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ พร้อมกับการสร้างพัฒนาฐานเศรษฐกิจหลักของชุมชนทั้งในด้านการค้า การบริการ การท่องเที่ยวและเกษตรกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนท้องถิ่นเป็นสำคัญ

ตารางที่ 6 สรุปแผนการพัฒนาระดับท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยว

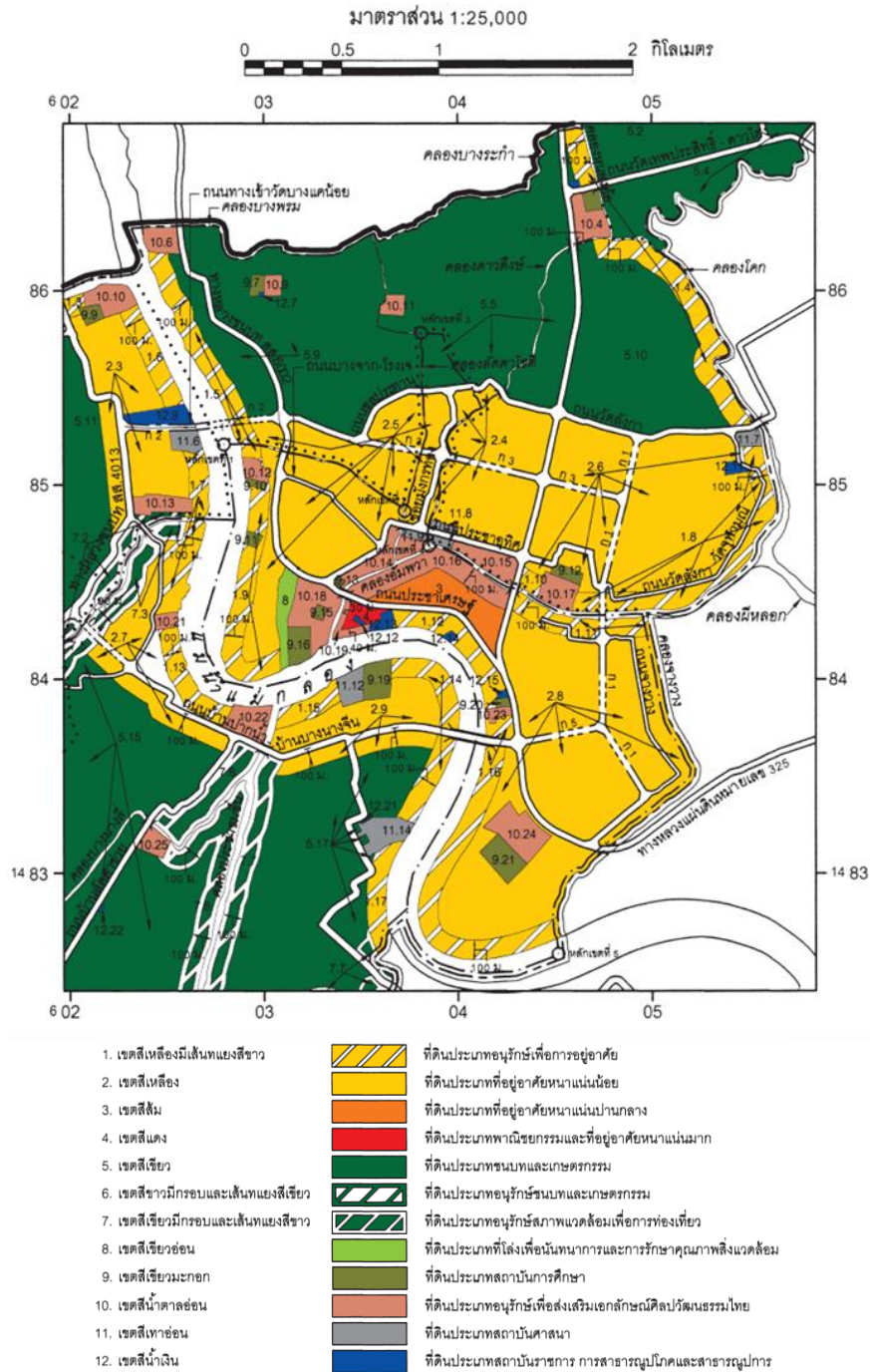
แผนการพัฒนา	วิสัยทัศน์การพัฒนา	เป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว
แผนพัฒนาสามปี เทศบาลตำบล อัมพวา (พ.ศ. 2560 – 2562)	อัมพวาเมืองน่าอยู่ เป็น ศูนย์กลางการท่องเที่ยว ทางลำคลองประชาชนมี คุณภาพชีวิตที่ดี ยกระดับ มาตรฐานการศึกษาพร้อม รองรับเข้าสู่ประชาคม อาเซียน	<ul style="list-style-type: none"> • การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และสนับสนุนการจ้างงานให้กับประชาชน • การอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การป้องกันกักตุนขยะ ริมตลิ่งแม่น้ำลำคลอง • การบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น • การพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีประสิทธิภาพ • การพัฒนาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน การพัฒนาบุคลากร และ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางราชการ

ที่มา: เทศบาลตำบลอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม, 2560

2.2.1.4 ผังเมืองรวมเมืองอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

กฎกระทรวง ให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองอัมพวา ฉบับปัจจุบันมีการประกาศใช้เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ.2560 ซึ่งเป็นการวางแผนเชิงกายภาพที่ถ่ายทอดมาจากนโยบายและแผนในระดับต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการชี้้นำการพัฒนาและการดำรงรักษาเมืองหรือชนบทในด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน การคมนาคมขนส่ง การสาธารณสุขโรคและสาธารณสุขการ รวมถึงการรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่ให้เป็นเมืองเกษตรกรรมน่าอยู่ที่มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีความหลากหลายทางธรรมชาติ พร้อมส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตริมน้ำที่มีเอกลักษณ์เพื่อเป็นต้นแบบแห่งเมืองศิลปวัฒนธรรมและวิถีแห่งน้ำสู่การศึกษาหาความรู้และการท่องเที่ยวพักผ่อนเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน โดยผังเมืองรวมเมืองอัมพวามีกำหนดให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินตามแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภทท้ายกฎกระทรวง ซึ่งชุมชนอัมพวามีที่ตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินหลากหลายทั้งพื้นที่พาณิชยกรรม ที่อยู่อาศัย สถาบันราชการ สาธารณูปโภค สาธารณูปการ พื้นที่โล่งเพื่อนันทนาการ ซึ่งพื้นที่บริเวณชุมชนอัมพวาตั้งอยู่ตรงศูนย์กลางของพื้นที่ที่ได้ถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่อนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย (เทศบาลตำบลอัมพวา, 2560a)

แผนผังส่วนขยายแสดงรายละเอียด
 กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภททำกฎกระทรวง
 ให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ภาพที่ 9 แผนผังส่วนขยายแสดงรายละเอียดกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภททำกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
 จากเทศบาลตำบลอัมพวา, 2560

2.2.1.5 สรุปแผนการพัฒนากองการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อชุมชนอัมพวา

การทบทวนนโยบายและแผนการพัฒนาระดับต่าง ๆ สามารถสรุปได้ว่าวิสัยทัศน์และเป้าหมายการพัฒนารวมถึงทิศทาง การขับเคลื่อนการท่องเที่ยวของประเทศไทยกำลังมุ่งหน้าไปสู่การท่องเที่ยวที่มีความมั่นคง (Stability) ความมั่งคั่ง (Prosperity) และความยั่งยืน (Sustainability) การมีรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลายแต่มีคุณภาพที่สามารถยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันกับเมืองอื่น ๆ ในระดับนานาชาติ เพื่อที่จะเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ การกระจายรายได้และผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวสู่ทุกพื้นที่ โดยมีความยั่งยืนบนพื้นฐานอัตลักษณ์และวิถีความเป็นไทย อีกทั้งสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ทุกระดับโดยการท่องเที่ยวจะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรม

ซึ่งนโยบายและแผนการพัฒนาระดับประเทศกำหนดให้ จ.สมุทรสงครามเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ในเขตการพัฒนาการท่องเที่ยว The Royal Coast ทางตอนบนที่จะช่วยในการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวจากกรุงเทพมหานครลงมาสู่ จ.สมุทรสงคราม จ.เพชรบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์ ที่จะเป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่ได้รับการสนับสนุนการพัฒนาจากภาครัฐในการเป็นเส้นทางท่องเที่ยวอดนียมระดับนานาชาติต่อไป อีกทั้งยังถูกกำหนดให้เป็นเมืองรองของการท่องเที่ยวที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยววิถีชีวิตสายน้ำที่สำคัญ จากแคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว Amazing Thailand Go Local และโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว 12 เมืองต้องห้าม...พลาด Plus จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า จ.สมุทรสงครามเป็นหนึ่งในเมืองที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวระดับประเทศ ในขณะที่แผนการพัฒนาระดับกลุ่มจังหวัด จังหวัดและระดับท้องถิ่น รวมถึงแผนจากหน่วยงานภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องก็ได้มีการมุ่งหน้าที่จะพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบการท่องเที่ยวให้มีการเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนต่อไป

2.2.2 การเปลี่ยนแปลงระดับโลกที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยว (Global Megatrends)

การเปลี่ยนแปลงในระดับโลกคือสถานการณ์และแนวโน้มที่เป็นแรงขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับมหภาคที่ส่งผลกระทบต่อภาคการท่องเที่ยวในระยะกลางไปจนถึงระยะยาว อีกทั้งยังเป็นแนวโน้มที่มีอิทธิพลสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงอุปสงค์และอุปทานในภาคการท่องเที่ยว อาทิ รูปแบบและทิศทาง การท่องเที่ยวในตลาดโลก การแข่งขันทางการท่องเที่ยว พฤติกรรมนักท่องเที่ยว และวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ซึ่งต่างส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวในประเทศไทยโดยเฉพาะสถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบันที่ยังคงอยู่บนความไม่แน่นอนทั้งจากภัยธรรมชาติ โรคระบาด ความไม่มั่นคงด้านเศรษฐกิจและการเมืองของหลายประเทศทั่วโลก ทำให้การศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในระดับโลกจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการกำหนดทิศทางพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับแนวโน้มการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้แหล่งท่องเที่ยวสามารถวางแผน

รองรับการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้วิจัยได้ทำการทบทวนการศึกษาของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ETDA) สมาคมเศรษฐกิจโลก (WEF) องค์การการท่องเที่ยวโลก (UNWTO) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสำคัญทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่อาจส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว โดยสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 7 สรุปการเปลี่ยนแปลงระดับโลกที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยว (Global Megatrends)

แนวโน้มโลก	กระแส/ผลกระทบต่อการท่องเที่ยว
การเติบโตของตลาดการท่องเที่ยว (International Tourism Growth)	<ul style="list-style-type: none"> • ค.ศ. 2030 นักท่องเที่ยวทั่วโลกจะมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นเป็น 1.8 พันล้านคนและมีอัตราการเดินทางท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกภูมิภาค • ภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกจะเป็นตลาดการท่องเที่ยวที่สำคัญอันดับ 2 ของโลก • การท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียนมีแนวโน้มเชื่อมโยงกันมากขึ้น เนื่องจากประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีความร่วมมือในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในภูมิภาค • ประเทศไทยจะกลายเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภูมิภาคอาเซียน
การก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging society)	<ul style="list-style-type: none"> • โลกมีประชากรผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้นซึ่งในปีพ.ศ.2593 จะมีผู้สูงอายุกว่าร้อยละ 22 และก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ (Completed Aged Society) • เกิดกระแสการเดินทางข้ามประเทศของกลุ่มผู้สูงอายุเพื่อการรักษาพยาบาล (Medication) การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพและการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism • ตลาดการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุเป็นตลาดที่มีมูลค่าสูงและมีแนวโน้มเติบโตในอนาคต โดยเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและธรรมชาติ
การแข่งขันทางการตลาดของสายการบินต้นทุนต่ำ (Low Cost Airline)	<ul style="list-style-type: none"> • สายการบินต้นทุนต่ำเข้ามาเป็นส่วนแบ่งการตลาดในธุรกิจการบินพาณิชย์ทั่วโลก • สายการบินต้นทุนต่ำยกระดับคุณภาพการบริการและเพิ่มเส้นทางการบินเพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้เดินทางและเพื่อแข่งกันกับสายการบินพาณิชย์อื่น ๆ • การเติบโตของธุรกิจสายการบินต้นทุนต่ำทำให้คนมีโอกาสในการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวทั้งภายในประเทศและต่างประเทศได้มากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มคนชนชั้นกลาง
การดำเนินชีวิตยุคดิจิทัล (Digital Lifestyle)	<ul style="list-style-type: none"> • การใช้เทคโนโลยีจะเข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการหาข้อมูลและคำแนะนำบน Social Media และ Travel Blogger • Social Media และ Website จะกลายเป็นช่องทางหลักในการหาข้อมูลสำหรับการท่องเที่ยว การจองตั๋วและที่พักสำหรับการเดินทาง • ตลาดการท่องเที่ยวทั่วโลกจะได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวมากขึ้น
ความเหลื่อมล้ำทางสังคม (Rising Inequality)	<ul style="list-style-type: none"> • แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (Corporate Social Responsibility) เข้ามามีบทบาทในภาคการท่องเที่ยวมากขึ้น • เกิดกระแสการผลักดันให้ชุมชนมีบทบาทในการวางแผนการท่องเที่ยว • การวางแผนการท่องเที่ยวของแต่ละประเทศคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน และสิทธิในการเข้าถึงทรัพยากรทางธรรมชาติของคนในชุมชนมากขึ้น
การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change)	<ul style="list-style-type: none"> • เกิดกระแสการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่เน้นความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม เช่นการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro Tourism) และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) หรือการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น • การบริโภคสินค้าและการบริการด้านการท่องเที่ยวจะมีลักษณะที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น (Green Production & Consumption)

ตารางที่ 7 สรุปการเปลี่ยนแปลงระดับโลกที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยว (Global Megatrends)

แนวโน้มโลก	กระแส/ผลกระทบต่อการท่องเที่ยว
การเติบโตของชนชั้นกลาง (The Emergence of The Middle Class)	<ul style="list-style-type: none"> • ทั่วโลกมีประชากรที่เป็นคนชนชั้นกลางกว่า 3.6 พันล้านคน (ร้อยละ 48) ในปัจจุบัน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็น 2 ใน 3 ของประชากรโลกในอนาคต • คนชนชั้นกลางเป็นกลุ่มประชากรที่มีแนวโน้มกำลังซื้อสินค้าและบริการต่าง ๆ สูง เนื่องจากการมีรายได้เฉลี่ยที่สูงขึ้น • การเติบโตของคนชนชั้นกลางส่งผลต่อเนื้อให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสินค้าอุปโภค บริโภค และ ธุรกิจบริการและการท่องเที่ยวต่าง ๆ มีแนวโน้มเติบโตขึ้นในอนาคต
การหดตัวของภาคการท่องเที่ยวจากวิกฤตไวรัสโคโรนา (Covid-19)	<ul style="list-style-type: none"> • ภาคการท่องเที่ยวทั่วโลกหยุดชะงักลงทันทีจากสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัส และส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวทั่วโลกหดตัวสูงกว่าร้อยละ 75-80 • ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับภาคการท่องเที่ยวได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โดยเฉพาะธุรกิจที่พักแรม การผลิตสินค้าและบริการ ร้านอาหารหรือเครื่องดื่ม รวมถึงส่งผลให้แรงงานตกงานเป็นจำนวนมาก • เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการท่องเที่ยว (New Normal) ทั้งแหล่งท่องเที่ยวและธุรกิจการท่องเที่ยวที่เน้นเรื่องความปลอดภัยมากขึ้นเพื่อลดโอกาสการแพร่เชื้อไวรัส

ที่มา: รวบรวมโดยผู้วิจัย, 2564

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระดับโลกทั้งการเติบโตของตลาดการท่องเที่ยวและการพัฒนาด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและระบบโทรคมนาคมช่วยกระตุ้นให้ตลาดการท่องเที่ยวทั่วโลกเติบโตสูงขึ้นจากการที่ประชาชนสามารถค้นหาข้อมูลการท่องเที่ยวได้ทันทีผ่านเครื่องมือโทรศัพท์และระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ส่งผลให้นักท่องเที่ยวสามารถค้นหาข้อมูลด้านการเดินทาง ที่พัก แหล่งท่องเที่ยวและทำการจองได้โดยทันที ซึ่งปัจจุบันผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวต่างให้ความสำคัญกับระบบ E-commerce ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเตรียมตัวและเดินทางด้วยตนเองได้สะดวกขึ้นเป็นอย่างมาก ประกอบกับการแข่งขันของธุรกิจสายการบินต้นทุนต่ำส่งผลให้ค่าโดยสารมีราคาถูกลง โดยเฉพาะบัตรโดยสารนอกฤดูกาลท่องเที่ยว ซึ่งนอกจากจะส่งผลให้มีการเดินทางนอกฤดูกาลท่องเที่ยวมากขึ้นแล้วยังส่งผลให้นักท่องเที่ยวเกิดการตัดสินใจท่องเที่ยวได้ง่าย อีกทั้งการแข่งขันของสายการบิน จะส่งผลให้นักท่องเที่ยวทั่วโลกสามารถเดินทางด้วยสายการบินในระยะทางที่ไกลมากขึ้น ส่งผลให้ตลาดการท่องเที่ยวทั้งโลกรวมถึงประเทศไทยมีแนวโน้มเติบโตสูงขึ้นในอนาคต

ในขณะเดียวกันแนวโน้มด้านการเติบโตของกลุ่มคนชนชั้นกลางและการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุจะทำให้ตลาดการท่องเที่ยวทั่วโลกต้องหันมาใส่ใจกับการวางแผนเพื่อรองรับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งสองกลุ่มนี้ เนื่องจากตลาดการท่องเที่ยวของคนชนชั้นกลางและผู้สูงอายุจะมีการขยายตัวสูงขึ้นจนเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สำคัญในตลาดการท่องเที่ยวทั่วโลก อีกทั้งนักท่องเที่ยวกลุ่มคนชนชั้นกลางและผู้สูงอายุยังเป็นกลุ่มที่มีกำลังซื้อสินค้าและบริการต่าง ๆ สูง เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยสูงและต้องการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน การนันทนาการและเพื่อรับประสบการณ์ใหม่ ๆ มากขึ้นจึงทำให้เกิดรูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (Special Interest

Tourism) เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย การท่องเที่ยวเชิงศาสนา การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมและนิทรรศการ (MICE) และการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports Tourism) ที่เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มขยายตัว เนื่องจากนักท่องเที่ยวกลุ่มคนชนชั้นกลางและผู้สูงอายุ มีแนวโน้มต้องการที่จะเรียนรู้และได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างในการท่องเที่ยวแต่ละครั้ง ซึ่งประเทศไทยมีความพร้อมของทรัพยากรการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษกระจายตัวในแต่ละภูมิภาค

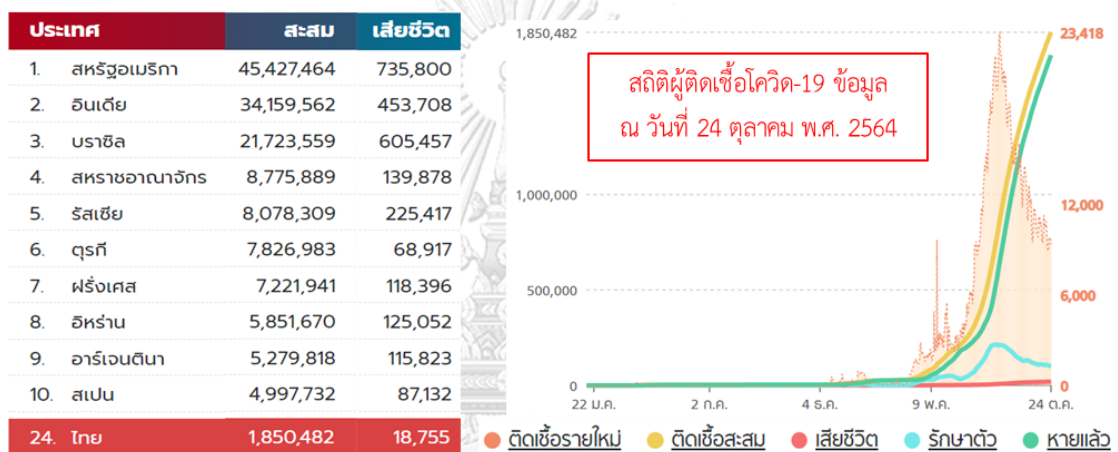
แต่เนื่องจากสถานการณ์กระแสความเหลื่อมล้ำทางสังคม การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การทำลายสภาพแวดล้อมและการเกิดโรคอุบัติใหม่ที่ทำให้เกิดการหดตัวของภาคการท่องเที่ยว ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการท่องเที่ยวทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย ที่ในอนาคตต้องมีการให้ความสำคัญด้านความปลอดภัยในการท่องเที่ยว การรองรับการท่องเที่ยวในลักษณะความปกติรูปแบบใหม่หรือ New Normal การให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจังและจัดทำเป็นแผนระดับชาติอย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งนักท่องเที่ยวเริ่มให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวแบบมีความรับผิดชอบต่อสังคม ประชาชนในท้องถิ่นพื้นที่ชุมชนและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ทั้งนี้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก็นำการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นจุดแข็งในการส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่ตอบสนองแนวโน้มการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมากขึ้น ซึ่งโดยสรุปแล้วแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระดับโลกชี้ให้เห็นชัดว่าการวางแผนพัฒนาเมืองเพื่อรองรับการท่องเที่ยวในอนาคตต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม และต้องกำหนดแผน นโยบายหรือมาตรการที่ชัดเจนเพื่อให้เมืองสามารถรองรับการท่องเที่ยวอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

2.2.3 ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการท่องเที่ยวในประเทศไทย

องค์การอนามัยโลกประกาศให้สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่เกิดขึ้นในช่วงปลายปีพ.ศ.2562 เป็นต้นมาเป็นการระบาดใหญ่ทั่วโลก (Pandemic) และส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและระบบเศรษฐกิจของทุกประเทศทั่วโลกให้หยุดชะงักลง ซึ่งจากรายงาน World Tourism Barometer ขององค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (UNWTO) ฉบับปีพ.ศ.2563 แสดงให้เห็นว่าวิกฤตการณ์โควิด-19 ส่งผลกระทบต่อรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างประเทศทั่วโลกให้ลดลงไปกว่า 850-1,100 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจากองค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติคาดการณ์ว่าการท่องเที่ยวในประเทศจะฟื้นตัวได้เร็วกว่าการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ โดยคาดการณ์ว่าจะฟื้นตัวได้ในระดับหนึ่งภายในปีพ.ศ.2565 หรืออย่างช้าที่สุดในปีพ.ศ.2567

การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศไทยเริ่มต้นตั้งแต่ปลายปีพ.ศ. 2562 เป็นต้นมาและได้เกิดการแพร่ระบาดในวงกว้าง ซึ่งรัฐบาลของประเทศไทยนำโดยนายกรัฐมนตรีได้

ออกประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นโรคติดต่ออันตราย และมีการประกาศ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน พร้อมทั้งมอบหมายให้กระทรวงสาธารณสุขเร่งดำเนินการจัดหาวัคซีนเพื่อฉีดให้กับประชาชนในประเทศได้ อย่างเพียงพอ พร้อมทั้งวางแผนออกมาตรการห้ามเดินทางเข้าออกประเทศ มาตรการห้ามเดินทางเข้าออก บางพื้นที่ รวมถึงมาตรการสั่งปิดสถานที่ที่มีความเสี่ยงในการแพร่เชื้อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อ ควบคุมการระบาดของโรคและลดจำนวนผู้ติดเชื้อในประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามจากสถิติ พบว่าประเทศไทยมีจำนวนผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะช่วงเดือนเมษายน ปีพ.ศ.2564 เป็นต้นมา โดยยังไม่มีที่ท่าที่ชัดเจนว่าจะสิ้นสุดการแพร่ระบาดเมื่อใด ในทางตรงกันข้ามการ ออกมาตรการต่าง ๆ ของรัฐก็ได้สร้างผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความเป็นอยู่ของประชาชน การดำเนิน กิจการธุรกิจของภาคเอกชน รวมถึงส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจภาพรวมของประเทศ

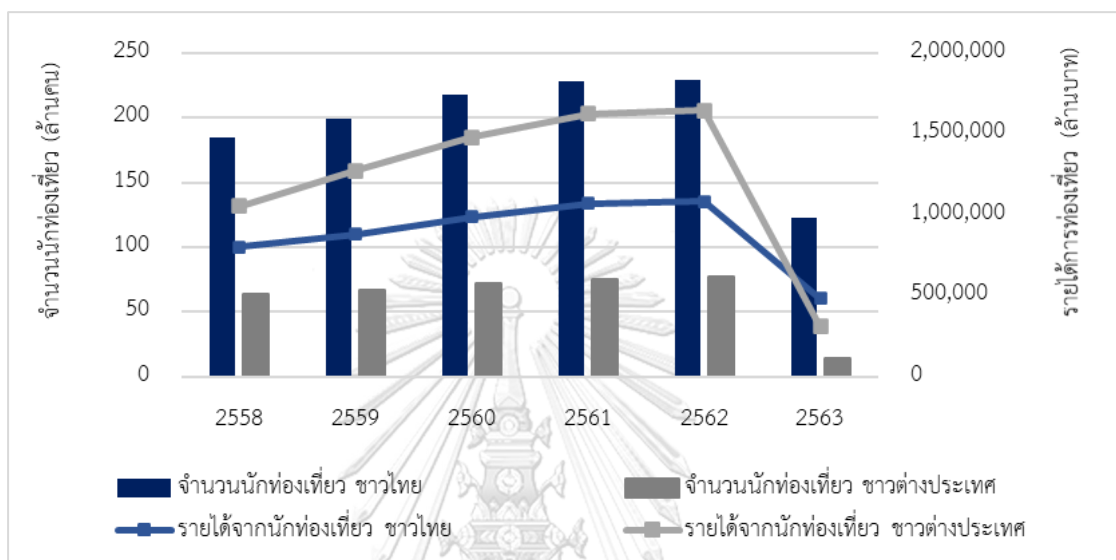

ภาพที่ 10 สถิติผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศไทยและต่างประเทศ ข้อมูล ณ วันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ.2564 จากกรมควบคุมโรค, 2564

ข้อมูลวิเคราะห์ผลกระทบของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อธุรกิจท่องเที่ยว โดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) แสดงให้เห็นว่าธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น ธุรกิจโรงแรม ร้านอาหารและสายการบิน เป็นกลุ่มธุรกิจซึ่งได้รับผลกระทบโดยตรงจากการจำกัดการเดินทางของนักท่องเที่ยวส่งผลให้เกิดการยกเลิกการเดินทางรวมถึงการจองห้องพักต่าง ๆ ทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจได้รับผลกระทบในระดับสูงจนทำให้มีสภาพคล่องทางการเงินต่ำ รวมไปถึงธุรกิจประเภทอสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจยานยนต์ และธุรกิจน้ำมันที่ได้รับผลกระทบในระดับสูงเช่นกัน

อีกทั้งข้อมูลสถานการณ์ท่องเที่ยวภายในประเทศของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา แสดงให้เห็นสถิติว่าภาคการท่องเที่ยวของไทยมีการหดตัวอย่างรุนแรงโดยเฉพาะตลาดการท่องเที่ยวต่างประเทศที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาในประเทศไทยลดลงจาก 77.3 ล้านคนในปีพ.ศ.2562 เหลือเพียง 13.8 ล้านคนในปีพ.ศ.2563 หรือมีการหดตัวกว่าร้อยละ 82.15 นอกจากนี้ประเทศไทยยังสร้างรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศได้ลดลงจาก 1,646,144 ล้านบาทเหลือเพียง 310,066 ล้านบาทหรือมีสัดส่วนลดลงกว่าร้อยละ 81.16 ในช่วงเวลาเดียวกัน ในขณะที่

ที่ตลาดการท่องเที่ยวในประเทศไทยมีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยลดลงจาก 229.7 ล้านคนในปีพ.ศ. 2562 เหลือเพียง 123.2 ล้านคนในปีพ.ศ.2563 หรือมีการหดตัวร้อยละ 46.4 อีกทั้งยังสร้างรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวไทยได้ลดลงจาก 1,081,759 ล้านบาทเหลือเพียง 482,468 ล้านบาทหรือลดลงร้อยละ 55.4 ในช่วงเวลาเดียวกัน นอกจากนั้นสถานประกอบการที่พักแรมมีอัตราการเข้าพักเฉลี่ย (Occupancy rate) ที่ลดลงจากร้อยละ 70.1 ในปีพ.ศ.2562 เหลือเพียงร้อยละ 29.5 ในปีพ.ศ.2563

ภาพที่ 11 การเปลี่ยนแปลงด้านการท่องเที่ยวในประเทศไทยปีพ.ศ. 2558 – 2563

จากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563

การท่องเที่ยวในอนาคตหลังจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ลึ้นสุดลงหรือบรรเทาความรุนแรงลงมีความเป็นไปได้สูงที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการท่องเที่ยวไปสู่รูปแบบใหม่ที่เรียกว่า “วิถีปกติใหม่” หรือ New Normal” เพื่อรองรับกับความสนใจของนักท่องเที่ยวเรื่องสุขอนามัย และความปลอดภัยที่จะมีสูงขึ้นและเป็นปัจจัยที่สำคัญที่นักท่องเที่ยวใช้พิจารณาตัดสินใจเลือกจุดหมายปลายทางนอกเหนือจากสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งการฟื้นตัวของนักท่องเที่ยวในประเทศไทยจะใช้เวลาฟื้นตัวเท่าใดนั้นจะขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นอีกหลายประการ เช่น ความมีประสิทธิภาพของแผนนโยบายส่งเสริมและฟื้นฟูการท่องเที่ยว การออกมาตรการช่วยเหลือผู้ประกอบการธุรกิจการค้าบริการและนักท่องเที่ยว การส่งเสริมการตลาดเพื่อสร้างแรงดึงดูดในการท่องเที่ยวในประเทศ ความสามารถในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว หลังสถานการณ์โรคระบาด ความรวดเร็วในการฉีดวัคซีนป้องกันโรคให้กับประชาชนในประเทศ รวมไปถึงการแข่งขันทางการตลาดกับการท่องเที่ยวในประเทศอื่น ๆ เป็นต้น ซึ่งจากประเด็นข้างต้นทำให้การวางแผนหรือการคาดการณ์ด้านการท่องเที่ยวในอนาคตจึงเป็นความท้าทายของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องที่จะต้องออกมาตรการเพื่อช่วยกระตุ้นการท่องเที่ยวภายในประเทศให้กลับมาได้โดยเร็วที่สุดหลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อาทิ มาตรการทางการเงินและภาษีที่เกี่ยวกับธุรกิจบริการ การส่งเสริมการตลาด การสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน (PPP) และเมื่อการ

ท่องเที่ยวในประเทศพื้นตัวได้ในจนถึงระดับที่น่าพึงพอใจจึงทำการเปิดประเทศเพื่อให้นักท่องเที่ยวต่างประเทศเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวต่อไป

2.2.4 การพัฒนาชุมชนอัมพวาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวของชุมชนอัมพวาพบประเด็นว่าการขยายตัวของนักท่องเที่ยวชุมชนในด้านเศรษฐกิจที่ชุมชนสามารถสร้างรายได้จากการเข้ามาท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ได้ส่งผลกระทบต่อเชิงลบในอีกมิติหนึ่งทั้งในด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม อาทิ ปัญหาการเปลี่ยนแปลงเอกลักษณ์และวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนประวัติศาสตร์ รวมถึงปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของชุมชน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในปัจจุบันชุมชนอัมพวามีรูปแบบการท่องเที่ยวที่ไม่ยั่งยืนเท่าที่ควร ผู้วิจัยจึงมีมุมมองต่อการพัฒนาในอนาคตว่าชุมชนอัมพวาควรได้รับการพัฒนาการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่บนหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

อย่างไรก็ดีจากการทบทวนวรรณกรรมทั้งแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระดับโลก นโยบายและแผนการพัฒนาระดับประเทศก็ทำให้ทราบว่าทิศทางการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวของประเทศไทยในอนาคตกำลังจะมุ่งหน้าไปสู่ความมั่นคง (Stability) มั่งคั่ง (Prosperity) และยั่งยืน (Sustainability) มากขึ้น โดยมุ่งเน้นการพัฒนาให้ภาคการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้แก่ประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังต้องตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้โดยไม่ส่งผลกระทบต่อสังคมสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตชุมชน ซึ่งถือเป็นกรอบการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ถ่ายทอดมาสู่นโยบายและแผนการพัฒนาระดับจังหวัดและท้องถิ่นต่อมา

2.3 แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism Development)

ข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมชี้ให้เห็นว่าชุมชนอัมพวาที่เป็นชุมชนอนุรักษ์ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมอีกทั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดสมุทรสงคราม ในปัจจุบันได้ประสบปัญหาการเติบโตของตลาดการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ชุมชนทั้งในด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ควรมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการท่องเที่ยวในปัจจุบันให้ไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษาถึงประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนประกอบด้วยนิยามและเป้าหมายของการพัฒนา เกณฑ์และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารวมถึงการศึกษาแนวทางการพัฒนาจากกรณีศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 นิยามและเป้าหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

องค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (UNWTO) (2005) ให้คำจำกัดความของคำว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism Development) ว่าหมายถึงการพัฒนา

การท่องเที่ยวที่สนองความจำเป็นของนักท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยว พร้อมมีการปกป้องรักษาและจัดการทรัพยากรที่สามารถคงความเป็นประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมได้ในระยะยาว โดยมีหลักการเบื้องต้นในการพัฒนาจำนวน 7 ข้อดังนี้

1. มีการดำเนินการจัดการภายใต้ขีดความสามารถของระบบธรรมชาติและตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและความต้องการของชุมชน
2. มีการกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมสู่ท้องถิ่น
3. ให้ประสบการณ์นันทนาการที่มีคุณค่าแก่นักท่องเที่ยว
4. เรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่ ทรัพยากร และวิถีชีวิต
5. เน้นการออกแบบที่กลมกลืนกับสถาปัตยกรรมท้องถิ่นและใช้วัสดุในท้องถิ่น
6. เน้นการผสมผสานการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนสู่แผนพัฒนาระดับท้องถิ่น ภูมิภาคและระดับประเทศ
7. เน้นข้อมูลพื้นฐานเพื่อเป็นฐานการตัดสินใจและการติดตามตรวจสอบ

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจึงเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว โดยเน้นวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตลอดจนรักษาวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนอย่างยั่งยืน หรือกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ทำให้เกิดการพัฒอย่างสมดุล 3 มิติคือด้านเศรษฐกิจ (Economics) ด้านสังคม (Social) และด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental) โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของหน่วยงานทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

ภาพที่ 12 2030 Agenda for Sustainable Development Goals (SDGs)

จากองค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ, 2005

ในบริบทของประเทศไทย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2539) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไว้ว่า เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความสามารถของธรรมชาติ ชุมชนชนบทธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมและวิถีชีวิต โดยเน้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการในด้านต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับการให้คำนิยามของ องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยว

อย่างยั่งยืน (2558) ที่ให้คำนิยามว่าเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความจำเป็นและรองรับสถานะการเปลี่ยนแปลงในอนาคตทางด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรที่มีคุณค่าอย่างสมเหตุสมผล และรักษาเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ท้องถิ่นและวิถีชีวิตชุมชนอย่างยั่งยืน อีกทั้งยังเป็นแนวทางสำคัญที่สนับสนุนโมเดลเศรษฐกิจ Bio-Circular-Green หรือ BCG Economy ที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศไทยรวมถึงภาคการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน (สอวช, 2562)

ในขณะที่สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีความเห็นว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้นเป็นแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวบนพื้นฐานของการท่องเที่ยวโดยชุมชนหรือ Community Based Tourism (CBT) ที่เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน นับได้ว่าเป็นรากฐานการสร้างคุณค่าและความยั่งยืนแก่ทรัพยากรทางธรรมชาติ ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งก่อเกิดประโยชน์ต่อชุมชนและนักท่องเที่ยว (จุฑามาส เพ็งโคณา, 2554) อีกทั้งเป็นเครื่องมือสร้างความเข้มแข็งขององค์กรภายในชุมชนด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม (Public Participation) โดยมีเป้าหมายเพื่อใช้การท่องเที่ยวมาเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้มีการกระจายรายได้ เน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น กระตุ้นจิตสำนึกการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นโจทย์ในการทำงานร่วมกัน

2.3.2 เกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยว

เกณฑ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยว (Global Sustainable Tourism Criteria for Destinations) ถูกพัฒนาโดยสภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Council) เพื่อสนองเป้าหมายด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งเกณฑ์และตัวชี้วัดได้ถูกพัฒนาขึ้นนั้นได้รับการพิจารณาเรื่องความสามารถในการนำไปประยุกต์ใช้ได้กับแหล่งท่องเที่ยวทุกประเภทตามความเหมาะสม โดยมีวัตถุประสงค์ทั้งหมด 7 ประการดังนี้

1. เพื่อใช้เป็นแนวทางขั้นพื้นฐานสำหรับธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องท่องเที่ยวทุกขนาดที่มีความประสงค์จะปรับปรุงหรือพัฒนาธุรกิจให้มีความยั่งยืนมากขึ้น
2. เพื่อใช้เป็นเครื่องชี้้นำให้บริษัทนำเที่ยวเลือกแหล่งท่องเที่ยวและ/หรือผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่มีลักษณะที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
3. เพื่อช่วยให้ผู้บริโภครู้จักแยกแยะว่าแหล่งท่องเที่ยวและธุรกิจเกี่ยวกับท่องเที่ยวแบบใดบ้างที่มีลักษณะสอดคล้องกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
4. เพื่อใช้เป็นข้อมูลให้สื่อมวลชนต่าง ๆ สามารถแยกแยะว่าแหล่งท่องเที่ยวและ/หรือผลิตภัณฑ์ และผู้ให้บริการใดบ้างที่มีลักษณะเข้าข่ายกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

5. เพื่อช่วยให้หน่วยงานที่ทำหน้าที่รับรองมาตรฐานทางการท่องเที่ยว นำไปใช้ปรับปรุงมาตรฐานการรับรองให้เป็นที่ยอมรับของสมาชิกหรือลูกค้าสูงมากขึ้น

6. เพื่อช่วยให้หน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน และธุรกิจภาคเอกชนมีจุดเริ่มต้นสำหรับนำไปใช้ในการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไปได้

7. เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับสถาบันการศึกษาและฝึกอบรมในการพัฒนาบุคลากรป้อนภาคส่วนต่าง ๆ ทางการท่องเที่ยว

โดยเกณฑ์การพัฒนาดังกล่าวถือเป็นแนวทางขั้นพื้นฐานที่หน่วยงานที่รับผิดชอบการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อจะตอบสนองการเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยจะต้องมีการบริหารจัดการอย่างบูรณาการครอบคลุมทั้ง 4 มิติทั้ง (1) การบริหารจัดการอย่างยั่งยืน (2) การเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบทางสังคมเศรษฐกิจแก่ชุมชนท้องถิ่น (3) การเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบทางวัฒนธรรมแก่ชุมชนและนักท่องเที่ยว และ (4) การเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบด้านลบทางสิ่งแวดล้อม มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 8 หลักเกณฑ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยว (GSTC)

องค์ประกอบ	หลักเกณฑ์	
การบริหารจัดการด้านความยั่งยืนที่มีประสิทธิภาพ	1. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	2. มีหน่วยงานรับผิดชอบการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว
	3. การติดตามประเมินผลแหล่งท่องเที่ยว	4. การบริหารจัดการฤดูกาลท่องเที่ยว
	5. การปรับตัวต่อสภาวะความเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ	6. การประเมินทรัพยากรและสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว
	7. ข้อกำหนดการวางแผนแหล่งท่องเที่ยว	8. การทำให้ทุกคนสามารถเข้าถึง
	9. การได้มาซึ่งที่ดินแหล่งท่องเที่ยว	10. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว
	11. มาตรฐานความยั่งยืน	12. ความปลอดภัยและสวัสดิภาพ
	13. การจัดการสภาวะวิกฤติและเหตุฉุกเฉิน	14. การส่งเสริมและประชาสัมพันธ์
การเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบทางสังคมเศรษฐกิจแก่ชุมชนท้องถิ่น	15. การติดตามประเมินผลทางเศรษฐกิจ	16. โอกาสการจ้างงานในท้องถิ่น
	17. การมีส่วนร่วมของสาธารณชน	18. การรับฟังความคิดเห็นของชุมชน
	19. การเข้าถึงทรัพยากรของคนในท้องถิ่น	20. ความตระหนักรู้และการศึกษาด้านการท่องเที่ยว
	21. การป้องกันการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ	22. สนับสนุนผู้ประกอบการท้องถิ่นและการค้าที่เป็นธรรม
	23. การสนับสนุนชุมชนในการพัฒนา	-
การเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบทางวัฒนธรรมแก่ชุมชน/นักท่องเที่ยว	24. การฟื้นฟูและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว	25. การจัดการนักท่องเที่ยว
	26. พฤติกรรมนักท่องเที่ยว	27. การปกป้องมรดกทางวัฒนธรรม
	28. การสื่อความหมายสถานที่ท่องเที่ยว	29. การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของบุคคลและท้องถิ่น
การเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบด้านลบทางสิ่งแวดล้อม	30. ความเสี่ยงทางด้านสิ่งแวดล้อม	31. การปกป้องสิ่งแวดล้อมที่เปราะบาง
	32. การปกป้องพืชพันธุ์และสัตว์ป่า	33. การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
	34. การอนุรักษ์พลังงาน	35. การจัดการน้ำ

ตารางที่ 8 หลักเกณฑ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยว (GSTC)

องค์ประกอบ	หลักเกณฑ์	
	36. การป้องกันการขาดแคลนน้ำ	37. คุณภาพน้ำ
	38. การบำบัดน้ำเสีย	39. การลดปริมาณขยะ
	40. มลภาวะทางแสงและเสียง	41. ระบบขนส่งที่ส่งผลกระทบต่อ

ที่มา: โครงการเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562

ในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยนำโดยคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติและองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) ได้ร่วมมือกับสภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลกในการนำเกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของ GSTC มาสร้างองค์ความรู้ต่อยอดและประยุกต์ให้เข้ากับบริบทพื้นที่ชุมชนของไทยโดยนำมาพัฒนาเป็น “เกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย” ที่มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ด้านดังนี้

ตารางที่ 9 เกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัดการพัฒนา
การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน	1. การบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีประสิทธิภาพ
	2. ข้อตกลงร่วมกันสำหรับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีประสิทธิภาพ
	3. ข้อควรปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพ
	4. การพัฒนาบุคลากรในกลุ่มบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีประสิทธิภาพ
	5. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายมีประสิทธิภาพ
	6. การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
	7. การจัดการตลาดและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีประสิทธิภาพ
	8. ระบบบัญชี การเงินมีประสิทธิภาพ
	9. เด็กและเยาวชนได้รับการให้ความสำคัญในการท่องเที่ยวโดยชุมชน
การจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี	10. การจัดสรรรายได้มีประสิทธิภาพ
	11. การส่งเสริมการยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
	12. ผลิตภัณฑ์ชุมชนมีคุณภาพเพื่อเสริมสร้างโอกาสในการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว
การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน	13. สิทธิมนุษยชนในการท่องเที่ยวได้รับการให้ความสำคัญ
	14. ฐานข้อมูลด้านมรดกวัฒนธรรมชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวมีคุณภาพ
	15. การเผยแพร่มรดกวัฒนธรรมชุมชนผ่านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีประสิทธิภาพ
การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน	16. การอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่นมีประสิทธิภาพ
	17. การจัดการพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพ
	18. ฐานข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพ
	19. การเผยแพร่ภูมิปัญญาด้านทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมผ่านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีประสิทธิภาพ
	20. การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมในชุมชนมีประสิทธิภาพ
การเพิ่มคุณภาพการบริการท่องเที่ยวโดยชุมชน	21. การสร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมผ่านการท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพ
	22. การให้บริการด้านการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างน่าพึงพอใจ
	23. นักสื่อความหมายมีประสิทธิภาพ
	24. จุดบริการท่องเที่ยวมีคุณภาพ

ตารางที่ 9 เกณฑ์การพัฒนากองท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัดการพัฒนา
	25. การติดต่อประสานงานด้านบริการมีประสิทธิภาพ
	26. เส้นทางและกิจกรรมท่องเที่ยวมีความปลอดภัย
	27. จุดบริการท่องเที่ยวมีความปลอดภัย
	28. การบริหารจัดการเส้นทางการเดินทางท่องเที่ยวในชุมชนมีประสิทธิภาพ
	29. การบริหารจัดการกรณีฉุกเฉินมีประสิทธิภาพ

ที่มา: คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2562

นอกจากนี้องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) ได้นำเกณฑ์การพัฒนากองท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทยมาทดลองใช้เป็นแนวทางการพัฒนาชุมชนต้นแบบ โดยมีกระบวนการให้ชุมชนประเมินตนเองนำผลการประเมินเป็นแผนการเสริมสร้างศักยภาพแต่ละชุมชนและติดตามประเมินผลการพัฒนา และได้นำเสนอเกณฑ์ให้คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ (ท.ท.ช.) เห็นชอบให้ใช้เกณฑ์ฉบับนี้เป็นแนวทางการพัฒนากองท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย อีกทั้งสภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก ได้พิจารณาความสอดคล้องของมาตรฐานการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของ อพท. กับหลักเกณฑ์ของ GSTC ซึ่งได้มีมติยอมรับเกณฑ์การพัฒนากองท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย เทียบเท่ากับหลักเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับสถานที่ท่องเที่ยวของ GSTC ซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

2.3.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากองท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

เกณฑ์การพัฒนากองท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การท่องเที่ยวโลก (GSTC) มีวัตถุประสงค์สำคัญในการช่วยให้หน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน และธุรกิจภาคเอกชนใช้เป็นหลักการในการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งเกณฑ์การพัฒนาระบุให้ผู้ที่นำไปใช้สามารถกำหนดปัจจัยการพัฒนาได้ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ที่จะพัฒนา แต่จะต้องมีแนวทางที่สอดคล้องกับเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งมิติด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมในรูปแบบบูรณาการ ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาบทความและรายงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมไปงานวิจัยของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญและนักวิจัยด้านการพัฒนาเมืองและการพัฒนากองท่องเที่ยว ซึ่งผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ามีปัจจัยจำนวนมากที่ถูกกล่าวถึงในรายงานการศึกษาต่าง ๆ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้เชี่ยวชาญและนักวิจัยแต่ละท่านมีความคิดเห็นต่อการพัฒนากองท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไปในทิศทางที่ต่างกันแต่ยังคงมีความสอดคล้องกันและอยู่ภายใต้กรอบการพัฒนาตามเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน มีรายละเอียดดังนี้

องค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (UNWTO) (2015) ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านการพัฒนากองท่องเที่ยวที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและชุมชน การจัดการทรัพยากร

การท่องเที่ยวที่ตอบสนองต่อความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม และสุนทรียภาพ การรักษามรดกทางวัฒนธรรมและความหลากหลายทางชีวภาพ

สภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum) (2019) ให้ความสำคัญกับปัจจัยที่ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว การสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว การพัฒนาทางธุรกิจการค้าบริการ การสร้างความมั่นคงและความปลอดภัย การดูแลสุขภาพและอนามัย การจัดการทรัพยากรมนุษย์ ตลาดแรงงาน ความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่ง และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อบริการนักท่องเที่ยว รวมถึงการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2560) ให้ความสำคัญกับการสงวนรักษาแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยว การคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของธรรมชาติ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการของประชาชนและชุมชน การกระจายผลประโยชน์และรายได้จากการท่องเที่ยวออกสู่ท้องถิ่น การพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและชุมชน การรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของประชาชน การมีจิตสำนึกในด้านการอนุรักษ์ของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย และกำหนดนโยบายและมาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยวและการรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม

Tsaur, S. H., & Wang, C. H. (2007) ปัจจัยและตัวชี้วัดของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนประกอบด้วย ความสมบูรณ์ของระบบนิเวศและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ การจัดการของเสียและมลพิษ การใช้พลังงานและทรัพยากรน้ำ ความพึงพอใจต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ความปลอดภัยในการท่องเที่ยว การรักษามรดกวัฒนธรรมท้องถิ่น การพัฒนาเศรษฐกิจ การเพิ่มการจ้างงาน และการมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม

Wang, D., & Lu, L. (2015) การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีปัจจัยที่สำคัญได้แก่ ประสิทธิภาพและโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การประเมินและการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว สภาพแวดล้อมทางสังคม สภาพแวดล้อมทางนิเวศวิทยา และความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว

Rodríguez Díaz, M., & Espino Rodríguez, T. (2016) การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต้องคำนึงถึงปัจจัยด้าน ความสามารถในการแข่งขันของแหล่งท่องเที่ยว ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยว ผลกำไรจากภาคการท่องเที่ยว การใช้จ่ายและอัตราการเข้าพักของนักท่องเที่ยว รวมถึงผลกระทบต่อเศรษฐกิจและการจ้างงาน

Nesticò, A., & Maselli, G. (2020). ปัจจัยของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนประกอบด้วย ประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจและการจ้างงาน ความหนาแน่นของการท่องเที่ยว ระดับการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การอนุรักษ์พันธุ์พืชและสัตว์ พื้นที่คุ้มครองทางสิ่งแวดล้อม การใช้พลังงาน การปล่อย

ก๊าซเรือนกระจก การผลิตของเสีย วิธีการกำจัดของเสีย คุณภาพแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ และระดับความพึงพอใจในการท่องเที่ยวของท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว

Eber, S (1992) การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีปัจจัยสำคัญคือการจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ การรักษาพื้นที่ทางธรรมชาติ การตระหนักถึงการรักษามรดกวัฒนธรรมนิยมประเพณี และวิถีชีวิต การสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยว การกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจออกสู่ชุมชนท้องถิ่นอย่างเท่าเทียม

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542) การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยว การรักษาทรัพยากรท่องเที่ยว การพัฒนาคุณภาพและปรับปรุงธุรกิจท่องเที่ยวให้สร้างผลกำไรอย่างเป็นธรรม การมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมเยือนอย่างสม่ำเสมอรวมถึงการป้องกันผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมในระยะยาว

อุษาวดี พูลพิพัฒน์ (2545) การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีปัจจัยสำคัญคือ การพัฒนาธุรกิจ การส่งเสริมความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม การประสานนโยบายและแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวที่รองรับกิจกรรมท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการจัดการผลตอบแทนของประชาชน การยกระดับคุณภาพชีวิต การประสานความร่วมมือเพื่อลดข้อขัดแย้ง การฝึกอบรมบุคลากรเพื่อยกระดับการท่องเที่ยว การยกระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว รวมถึงการวิจัยและติดตามผลเพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

เทิดชาย ช่วยบำรุง (2552) การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีปัจจัยสำคัญคือ การสร้างความสมดุลระหว่างวัตถุประสงค์ด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ทั้งปัจจัยด้านอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ มรดกทางวัฒนธรรม การเพิ่มปริมาณการเติบโตทางเศรษฐกิจ การรักษาแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยว รวมถึงการบริหารจัดการที่ดี

ชูสิทธิ์ ชูชาติ (2553) ปัจจัยของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้แก่ การท่องเที่ยวที่มีการจัดการ ทรัพยากรทั้งหมดเพื่อตอบสนองความต้องการด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุนทรียภาพของมนุษย์ใน การรักษามรดกวัฒนธรรม การรักษาความมั่นคงของระบบนิเวศ การรักษาความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงในการใช้ชีวิต

สุนทร สุวรรณละออง (2555) การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต้องให้ความสำคัญกับการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ศักยภาพในการรองรับของระบบนิเวศและชุมชน การสร้างความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตนเอง การดูแลรักษา สืบทอด วัฒนธรรมชุมชน การให้ความสำคัญต่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ การกระจายรายได้สู่ชุมชน การวางแผนการทำงานร่วมกัน การประเมินผลการพัฒนา การมีส่วนร่วมของชุมชน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนในชุมชนเพื่อลดปัญหาความขัดแย้ง

จากการทบทวนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สามารถรวบรวม และนำมาจัดกลุ่มตามเป้าหมายของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หลักเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สำหรับแหล่งท่องเที่ยว (GSTC) และเกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทยได้ จำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมวัฒนธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการบริหารจัดการ ซึ่งปัจจัยทั้งหมดล้วนเป็นสิ่งที่ควรมีการดำเนินการเพื่อให้เกิดการพัฒนาได้อย่างยั่งยืน มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 10 ปัจจัยและวิธีการดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจากการทบทวนวรรณกรรม

เป้าหมาย (Goals)	ปัจจัย (Factor)	วิธีการดำเนินการ (Operation)	หน่วยงาน		กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญและนักวิจัย												
			UNWTO (2015)	World Economic Forum (2019)	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2560)	Tsaur, S. H., & Wang, C. H. (2007)	Wang, D., & Lu, L. (2015)	Rodriguez Diaz, M., & Espino Rodriguez, T. (2016)	Nesticó, A., & Maselli, G. (2020)	Shirley Eber (2535)	บุญเลิศ จิตต์วัฒนา (2542)	อชชาติ พูลพัฒน์ (2545)	ไพฑูริย์ ชวบางรุ่ง (2552)	สุพิทธิ์ ชูชาติ (2553)	สุนทร สุวรรณละออง (2555)		
ความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ (Economic Sustainability)	มูลค่าทางเศรษฐกิจ และโอกาสในการจ้างงาน	การเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	
		การเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	
		การเพิ่มรายได้ต่อหัวของประชากร	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
		การเพิ่มจำนวนการจ้างงานในแหล่งท่องเที่ยว	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
ความยั่งยืนด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social and Cultural Sustainability)	การอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมท้องถิ่น	การลดอัตราการว่างงานในชุมชน	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	
		การเพิ่มความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	
		การเพิ่มความพึงพอใจของประชากรท้องถิ่น	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
		การอนุรักษ์ประวัติศาสตร์และมรดกทางวัฒนธรรม	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental)	การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ	การสร้างอัตลักษณ์ใหม่ในแหล่งท่องเที่ยว	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	
		การสร้างความภาคภูมิใจในวิถีชีวิตของชุมชน	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	
		การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในกิจกรรมชุมชน	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
		การพัฒนาสินค้าและบริการของชุมชน	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental)	การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ	การสงวนรักษาและการเพิ่มพื้นที่แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	
		การพัฒนาระบบป้องกันบรรเทาภัยพิบัติประเภทต่าง ๆ	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/

ตารางที่ 10 ปัจจัยและวิธีการดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจากการทบทวนวรรณกรรม

เป้าหมาย (Goals)	ปัจจัย (Factor)	วิธีการดำเนินการ (Operation)	หน่วยงาน			กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญและนักวิจัย												
			UNWTO (2015)	World Economic Forum (2019)	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2560)	Tsaur, S. H., & Wang, C. H. (2007)	Wang, D., & Lu, L. (2015)	Rodriguez Diaz, M., & Espino Rodriguez, T. (2016)	Nesticó, A., & Maselli, G. (2020)	Shirley Eber (2535)	บุญเลิศ จิตต์จันทนา (2542)	อชวาลุ พูลพัฒน์ (2545)	เทชชาย ชวยบำรุง (2552)	สุสิทธิ์ ชูชาติ (2553)	สุนทร สุวรรณสนอง (2555)			
Sustainability)	การควบคุมเลพิษ	การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเลพิษ	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	
	ประสิทธิภาพการใช้พลังงาน	การลดการใช้พลังงาน และการใช้พลังงานทดแทน	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	
ความยั่งยืนด้าน การบริหาร จัดการ (Management Process Sustainability)	นโยบายการบริหารจัดการ และส่งเสริมการท่องเที่ยว ในการแข่งขัน	การจัดตั้งหน่วยงานบริหารจัดการท่องเที่ยว	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	
		การพัฒนาบุคลากรและกิจการท่องเที่ยว	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	
		การควบคุมมาตรฐานให้บริการท่องเที่ยว	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
		การส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มความสามารถ	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
คุณภาพชีวิตของชุมชน	การติดตามและประเมินผลกระทบการพัฒนา การรักษาความปลอดภัยแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง การพัฒนาด้านการศึกษาและสาธารณสุข	การติดตามและประเมินผลกระทบการพัฒนา	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	
		การรักษาความปลอดภัยแหล่งท่องเที่ยว	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	
		การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	
การพัฒนาด้านการศึกษาและสาธารณสุข	การพัฒนาด้านการศึกษาและสาธารณสุข	การพัฒนาด้านการศึกษาและสาธารณสุข	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	

ที่มา: รวบรวมโดยผู้วิจัย, 2564

2.3.4 กรณีศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Case Study)

การพัฒนาอย่างยั่งยืนได้เข้ามามีบทบาทและได้รับความนิยมมากขึ้นในการวางแผนพัฒนาเมืองเพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งในรายงานส่วนนี้จะเป็นการศึกษาแหล่งท่องเที่ยว เมืองหรือชุมชนที่ได้นำแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเข้ามาประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะกรณีศึกษาที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกับชุมชนอัมพวาทั้งกรณีศึกษาในต่างประเทศและภายในประเทศ เพื่อที่จะศึกษาหาแนวทางการกำหนดรูปแบบการพัฒนาชุมชนอัมพวาต่อไปได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจากการศึกษากรณีศึกษาของต่างประเทศที่มีลักษณะเป็นชุมชนและเมืองที่มีเอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนอีกทั้งยังมีลักษณะภูมิประเทศที่มีแม่น้ำลำคลองเป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญ จะเห็นได้ว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวยังคงรักษาความเป็นเอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์และวิถีชุมชนเอาไว้ได้อีกทั้งยังสามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน

ตารางที่ 11 กรณีศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในต่างประเทศ

เมือง/ ชุมชน	รายละเอียด
เมืองคอลมาร์ (Colmar) ประเทศฝรั่งเศส 	เป็นเมืองเก่าแก่ในประเทศฝรั่งเศสที่ได้รับการขนานนามว่า “ลิตเติ้ลเวนิส” และยังคงจัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นอันดับต้น ๆ ของประเทศฝรั่งเศส นอกจากนี้เมืองคอลมาร์ยังได้รับการอนุรักษ์ให้เป็นเมืองที่ยังคงลักษณะสถาปัตยกรรมและบรรยากาศของเมืองโบราณไว้ทั้งอาคารยุคเรอเนสซองส์ที่มีความเก่าแก่ ที่คงสภาพเหมือนเมืองในยุคกลาง อีกทั้งประชาชนในเมืองยังคงรักษาวัฒนธรรมการประกอบอาชีพแบบดั้งเดิมเอาไว้
เมืองบรูจส์ (Bruges) ประเทศเบลเยียม 	เป็นเมืองที่มีเรื่องราวของประวัติศาสตร์วัฒนธรรม และสถาปัตยกรรมที่งดงามทั้งอาคารบ้านเรือนและโบสถ์ อีกทั้งเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวในนาม “เวนิสเหนือ” และได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกจากองค์การยูเนสโก (Unesco) ในปี 2000 เนื่องจากมีโดดเด่นด้านสถาปัตยกรรม Baroque, Gothic, Flemish และ Renaissance ประกอบกับมีงานศิลปะประดับเมืองที่มีความโดดเด่น ผ่านประติมากรรมลายฉลุอาคาร ลวดลายแกะสลักตามสถานที่สำคัญของเมือง
ชุมชนคุราชิกิ (Kurashiki) ประเทศญี่ปุ่น 	เป็นชุมชนเก่าแก่ที่ตั้งอยู่บริเวณริมคลองคุราชิกิ มีเอกลักษณ์ในด้านอาคารเก่าแก่ที่มีรูปแบบสถาปัตยกรรมดั้งเดิมของญี่ปุ่น และประชาชนท้องถิ่นยังคงสืบทอดวิถีชีวิตและประเพณีดั้งเดิม ทำให้รัฐบาลประเทศญี่ปุ่นได้ขึ้นทะเบียนเป็นเมืองเก่าที่มีมรดกทางวัฒนธรรมด้านอาคารประวัติศาสตร์ ซึ่งส่งผลให้ชุมชนได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งภายในประเทศและต่างประเทศเพิ่มสูงขึ้น และทำให้ชุมชนสามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและช่วยกระจายรายได้ให้กับคนในท้องถิ่นและทำให้เศรษฐกิจชุมชนดีขึ้นมาจนถึงในปัจจุบัน

ที่มา: รวบรวมโดยผู้วิจัย, 2564

ทางด้านของประเทศไทยองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน โดยทำหน้าที่ประสานส่งเสริม สนับสนุน เพื่อทำให้การบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่พิเศษเกิดความยั่งยืน ใน 3 มิติ ได้แก่ สังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมุ่งเน้นการจัดการแหล่งท่องเที่ยว องค์ความรู้ การพัฒนาคน

และกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยมีชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากการพัฒนาและการเติบโตด้านการท่องเที่ยว และเน้นกระบวนการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ

การท่องเที่ยวโดยชุมชนจึงเป็นการท่องเที่ยวทางเลือกที่บริหารจัดการโดยชุมชนอย่างสร้างสรรค์และมีมาตรฐานก่อให้เกิดการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมท้องถิ่นและคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งในปัจจุบัน อพท. มีชุมชนต้นแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชนทั้งหมด 13 ชุมชน โดยมุ่งเน้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติร่วมรับผิดชอบ และร่วมรับผลประโยชน์พร้อมกับเสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้สามารถบริหารจัดการและเชื่อมโยงผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวได้ ซึ่งจะนำมาซึ่งรายได้เสริมในชุมชน สิ่งแวดล้อมที่ดีน่าอยู่ วิถีชีวิต และวัฒนธรรมท้องถิ่นได้รับการอนุรักษ์และเพิ่มมูลค่าจากการคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยให้การพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปอย่างสมดุลและยั่งยืน (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, 2558)

ตารางที่ 12 กรณีศึกษาชุมชนต้นแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย

ชุมชน	รายละเอียด
 <p>ชุมชนบ้านไร่ทอง จ. เชียงใหม่</p>	<p>เป็นชุมชนที่นำจุดเด่นภายในชุมชนมาประยุกต์ให้ทันสมัยด้วยความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาชุมชนด้วยการนำการอนุรักษ์ภูมิปัญญาดั้งเดิมมาต่อยอดพัฒนาโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ซึ่งการนำการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมาปรับใช้ชุมชนทำให้คนในชุมชนได้ประโยชน์ทั้งในด้านการได้รับการศึกษาและโอกาสที่นำไปสู่การพัฒนาในการสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน และยังทำให้เกิดความสัมพันธ์และความเข้าใจของคนในชุมชน</p>
 <p>ชุมชนสันลมจอย จ. เชียงใหม่</p>	<p>เป็นชุมชนธรรมชาติที่มีการอยู่ร่วมกันของคนท้องถิ่นดั้งเดิมและชนเผ่าลีซู และอาข่า ที่มาตั้งบ้านเรือนอยู่กลางชุมชนกว่า 30 ปี โดยอยู่ร่วมกันได้อย่างกลมกลืนและยังรักษาวิถีชีวิตดั้งเดิมไว้ทั้งด้านภาษา การแต่งกายและวัฒนธรรม ซึ่งหลังจากมีการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนส่งผลให้คนในชุมชนมีความสามัคคีกันมากขึ้น อีกทั้งยังได้ประโยชน์จากการมีด้านรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายสินค้าพื้นบ้าน อีกทั้งคนในชุมชนได้หันมาให้ความสำคัญกับการรักษาธรรมชาติและเอกลักษณ์ของชุมชน</p>
 <p>ชุมชนในเวียง จ. น่าน</p>	<p>เป็นชุมชนมรดกของ จ. น่าน เป็นแหล่งโบราณสถาน มรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตคนเมืองน่าน ซึ่งชุมชนในเวียงมีจุดเด่นด้านการท่องเที่ยวในชุมชนที่มีความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวที่ดี ซึ่งหลังจากทำการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนส่งผลให้คนในชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดี มีรายได้เพิ่ม และเกิดความรู้สึกรักและหวงแหนในวัฒนธรรมชุมชน และยังเกิดการรวมกลุ่มของชุมชนในการช่วยกันพัฒนาสิ่งดีที่ของชุมชนให้เป็นที่รู้จักแก่กลุ่มนักท่องเที่ยวมากขึ้น</p>
 <p>ชุมชนบ่อสวก จ. น่าน</p>	<p>เป็นชุมชนที่มีความเจริญทางศิลปวิทยาของคนในอดีต มีความสัมพันธ์ของคนในชุมชนในแต่ละช่วงอายุทั้งคนรุ่นเก่าและคนรุ่นใหม่อย่างเหนียวแน่น อีกทั้งมีการสืบทอดวิธีการทำเครื่องดินเผาที่มีอายุกว่า 750 ปีเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ซึ่งการพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนทำให้คนในชุมชนสามารถบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ทำความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและรักษาวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นของชุมชนให้ยั่งยืนต่อไป</p>

ตารางที่ 12 กรณีศึกษาชุมชนต้นแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย

ชุมชน	รายละเอียด
<p>ชุมชนเมืองเก่าสุโขทัย จ.สุโขทัย</p> 	<p>เป็นชุมชนเก่าสมัยสุโขทัยที่มีจุดเด่นเป็นชุมชนโบราณรอบอุทยานประวัติศาสตร์ที่มีเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชนเข้าถึงภูมิปัญญาโบราณของเมืองเก่ารอบอุทยานมรดกโลกที่มีเรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์และมีผลงานที่สร้างสรรค์สืบทอดต่อกันมาและสะท้อนให้เห็นถึงสังคมของชุมชนในอดีต ซึ่งในปัจจุบันชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการทำการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน ทั้งความห่วงแหนอัตลักษณ์ของชุมชนและการเกิดความสามัคคีร่วมใจกันในด้านต่าง ๆ ของคนในชุมชน</p>
<p>ชุมชนบ้านคูกพัฒนา จ.สุโขทัย</p> 	<p>เป็นชุมชนที่มีเรื่องเล่าเกี่ยวกับตำนานพระร่วงที่เชื่อมโยงถึงการท้าวพระร่วงเป็นภูมิปัญญาของชุมชน ซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนส่งผลให้นักท่องเที่ยวสามารถมาเรียนรู้วิถีชีวิต การบริหารจัดการ ซึ่งมีการสาธิตการประกอบอาชีพที่หลากหลายและแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชน นอกจากนี้ยังทำให้คนในชุมชนมีความสามัคคีกันและเข้ามามีส่วนร่วมในการวางกลยุทธ์สำหรับการท่องเที่ยวในชุมชน</p>
<p>ชุมชนนครชุม จ.กำแพงเพชร</p> 	<p>เป็นชุมชนเมืองที่ยังคงรักษาเอกลักษณ์ของชุมชนเก่าแก่ที่มีประวัติศาสตร์และเป็นต้นแบบของความยั่งยืนยุคที่แหล่งท่องเที่ยวอื่นพยายามสร้างสรรค์ขึ้นมาให้ดูเหมือนชุมชนนครชุมที่ยังคงประเพณี ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของท้องถิ่น ซึ่งหลังจากการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนส่งผลคนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการรักษาเอกลักษณ์ภายในชุมชนเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักเสน่ห์ของชุมชนมากขึ้นทั้งเรื่องอาหาร ภาษาและวัฒนธรรม อีกทั้งยังส่งผลให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นควบคู่ไปกับการเติบโตของการท่องเที่ยว</p>
<p>ชุมชนกนกสะทอน จ.เลย</p> 	<p>เป็นชุมชนที่มีต้นนางพญาเสือโคร่งเป็นจุดเด่นของชุมชน โดยเมื่อถึงช่วงฤดูออกดอกจะทำให้ภูเขาภูมิลือที่อยู่ในพื้นที่ให้กลายเป็นสีชมพูอ่อนหวาน ซึ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทุกสารทิศมาเข้าชื่นชมความงดงามของต้นนางพญาเสือโคร่ง ซึ่งชุมชนกนกสะทอนสามารถรับมือกับกระแสการท่องเที่ยวโดยไม่ทำให้สิ่งแวดล้อมเสียหายได้ โดยวางแผนการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้เกิดประโยชน์กับชุมชน ทำให้ชุมชนเกิดความสามัคคี มีการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกันและสร้างรายได้ให้ชุมชนเป็นจำนวนมาก</p>
<p>ชุมชนปลาป่า จ.เลย</p> 	<p>เป็นชุมชนที่ช่วยกันทำให้การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเกิดขึ้นในชุมชนด้วยการรักษาสีเขียวและวัฒนธรรมโดยมีรูปแบบการท่องเที่ยวที่เน้นเชิงอนุรักษ์ การปลูกป่าการฟื้นฟูระบบนิเวศและการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ เป็นที่ชื่นชอบของนักท่องเที่ยวที่รักธรรมชาติ ซึ่งการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทำให้ชุมชนเกิดรายได้เพิ่มขึ้น คนในชุมชนรู้จักรับผิดชอบต่อส่วนรวม เกิดความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น</p>
<p>ชุมชนตะเคียนเตี้ย จ.ชลบุรี</p> 	<p>เป็นชุมชนที่ยังคงรูปแบบวิถีชีวิตแบบครอบครัวไทยสมัยก่อน ที่แสดงถึงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชุมชนที่เรียบง่าย โดยชุมชนต้องการสืบสานและอนุรักษ์วิถีท้องถิ่น มรดกทางวัฒนธรรมให้คงอยู่ โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นสื่อกลาง ซึ่งหลังจากการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนส่งผลให้คนในชุมชนมีรายได้มากขึ้น เกิดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรม ทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและคนในชุมชนมีความรักความสามัคคี</p>
<p>ชุมชนชาวก้าว จ.ชลบุรี</p> 	<p>เป็นชุมชนที่คนในชุมชนร่วมกันผลักดันให้เปิด ‘ตลาดจีนโบราณชุมชนบ้านชาวก้าว’ ที่เป็นตลาดสำหรับการค้าขายสินค้าพื้นถิ่นและเป็นแหล่งขับเคลื่อนเศรษฐกิจของชุมชนไปพร้อมกับการอนุรักษ์ของดีและรักษาวิถีชุมชนจีนโบราณให้คงอยู่ ซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทำให้คนในชุมชนได้มีปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น และชุมชนมีรายได้โดยไม่ต้องผ่านนายหน้าและทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันในชุมชน</p>

ตารางที่ 12 กรณีศึกษาชุมชนต้นแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย

ชุมชน	รายละเอียด
<p>ชุมชนบ้านน้ำเชี่ยว จ.ตราด</p> 	<p>เป็นชุมชนตัวอย่างที่จัดการเรื่องท่องเที่ยวด้วยตนเองอย่างแท้จริง จนสามารถสร้างงานสร้างอาชีพให้คนรุ่นใหม่ได้และเป็นชุมชนที่มีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพราะมีต้นทุนทางทรัพยากรธรรมชาติบวกกับเอกลักษณ์ของชุมชน ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวอย่างมีระบบจนได้รับรางวัลด้านการท่องเที่ยวมากมาย จึงนำการท่องเที่ยวมาเป็นเครื่องมือในการสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งทำให้ป่าและน้ำมีความอุดมสมบูรณ์ขึ้นมีขยะลดลงและคนในชุมชนมีชีวิตที่ดีมากขึ้น</p>
<p>ชุมชนแหลมกลัด จ.ตราด</p> 	<p>เป็นชุมชนชาวประมงพื้นบ้านที่ช่วยกันรักษาระบบนิเวศให้คงอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ และมีการท่องเที่ยวที่สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว โดยการให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาเรียนรู้วิถีชีวิตชาวประมงท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่ดี ซึ่งการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนทำให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักชุมชนมากยิ่งขึ้น และทำให้คนในชุมชนเกิดความสามัคคีกันและเกิดความต้องการที่จะอนุรักษ์ฟื้นฟูธรรมชาติรวมถึงการรักษาประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนให้ยั่งยืนต่อไป</p>

ที่มา: องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, 2558

2.4 มาตรการทางผังเมืองและการบริหารจัดการเมืองเพื่อการท่องเที่ยว

มาตรการทางผังเมือง หมายถึง การกำหนดข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการวาง จัดทำและดำเนินการให้เป็นไปตามผังเมืองรวมและผังเมืองเฉพาะเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเพื่อให้ประชากรภายในเมืองมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, สมคิด บางโม, 2538) ซึ่งชุมชนอัมพวาเป็นชุมชนอนุรักษ์ที่มีจุดเด่นทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและวิถีชุมชน ทำให้การกำหนดมาตรการการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เหมาะสมกับชุมชนอัมพวาจึงจำเป็นต้องบูรณาการมาตรการการพัฒนาจากหลายสาขาวิชา โดยการนำมาตรการทางผังเมืองมาประกอบกับมาตรการด้านอื่น ๆ ที่เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืน (ด้านสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม) อาทิ มาตรการทางการเงินและการคลัง มาตรการทางสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงมาตรการอนุรักษ์และฟื้นฟูโบราณสถานและมรดกทางวัฒนธรรม เป็นต้น เพื่อให้มาตรการการพัฒนาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของชุมชนมากที่สุด

ซึ่งสำนักผังเมืองกรุงเทพมหานคร (2560) ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์มาตรการทางผังเมืองในด้านต่าง ๆ รวมถึง มาตรการด้านการเงินและการคลัง มาตรการด้านสิ่งแวดล้อมและมาตรการด้านการอนุรักษ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแรงจูงใจการพัฒนาจากภาคเอกชน รวมไปถึงการควบคุมการเติบโตของเมืองให้เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับแผนนโยบายที่ได้วางเอาไว้ โดยสามารถแบ่งประเภทของมาตรการตามบทบาทภาครัฐในการควบคุม กำกับ และขึ้นำการดำเนินโครงการพัฒนาเมืองของภาคเอกชนได้ 4 ประเภทดังนี้

1) มาตรการควบคุมหรือมาตรการเชิงลบ (Negative Measures) เป็นกฎหมายและข้อบังคับที่หน่วยงานภาครัฐใช้ในการควบคุมการพัฒนาของภาคเอกชนโดยการออกกฎหมายให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดำเนินการใช้บังคับ ซึ่งมาตรการที่ใช้อย่างแพร่หลายในการนำผังเมืองหรือการพัฒนาอื่น ๆ ไปสู่การปฏิบัติ ได้แก่ การควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อควบคุมการก่อสร้างอาคาร การขึ้นทะเบียนอาคารอนุรักษ์และควบคุมการดัดแปลงและรื้อถอนอาคาร การกำหนดพื้นที่สงวนและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่ห้ามใช้ประโยชน์ การควบคุมปริมาณที่จอดรถ และการควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยว

2) มาตรการดำเนินโครงการพัฒนาหรือมาตรการเชิงบวก (Positive Measures) คือการที่หน่วยงานภาครัฐดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ในการสร้างหรือจัดหาโครงสร้างพื้นฐานทั้งการพัฒนา ระบบสาธารณูปโภค (ไฟฟ้า, ประปา, โทรคมนาคม, การกำจัดขยะและน้ำเสีย) ระบบสาธารณสุข (สถานพยาบาล, สถานศึกษา, สวนสาธารณะ) รวมไปถึงระบบคมนาคมและการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ ผ่านการทำแผนงบประมาณโครงสร้างพื้นฐาน (Capital Improvement Program) หรือการทำแผนผังโครงการพิเศษ (Specific Project Plan) โดยถือเป็นการใช้โครงสร้างพื้นฐานเพื่อการพัฒนาและชี้นำการพัฒนาของภาคเอกชน (Infrastructure-Led Development) ให้เป็นไปในทิศทางตามที่ได้กำหนดในผังเมืองรวม โดยอาศัยกลไกการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น การทำบันทึกความตกลงระหว่างหน่วยงาน (MOU) การตั้งคณะทำงานสำหรับโครงการพัฒนาเมือง (Urban development task force) และกระบวนการในการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน (Public Private Partnership หรือ PPP)

3) มาตรการส่งเสริมการพัฒนา (Incentive Measures) ในกรณีที่ภาครัฐต้องการให้ภาคเอกชนลงทุนพัฒนาที่ดินในรูปแบบ ขนาด และตำแหน่งที่ตั้ง ที่พึงประสงค์ตามผังเมืองรวม ภาครัฐอาจใช้มาตรการส่งเสริมการพัฒนาซึ่งอาจเป็นมาตรการด้านการเงิน เช่น การให้เงินอุดหนุน การลดหย่อนภาษีทรัพย์สิน ภาษีรายได้นิติบุคคล ภาษีธุรกิจ และภาษีประเภทอื่น ๆ รวมไปถึงมาตรการที่พัฒนาขึ้นจากการใช้บังคับมาตรการเชิงลบ ซึ่งโดยมากจะเป็นการลดหย่อนผ่อนปรนการควบคุม การพัฒนาให้ในกรณีที่ภาคเอกชนปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดขึ้นเช่น มาตรการเพิ่มพื้นที่อาคารที่อนุญาตให้ก่อสร้างสำหรับอาคารที่มีการพัฒนาพื้นที่เพื่อประโยชน์สาธารณะ การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับธุรกิจการค้าบริการ การสนับสนุนงบประมาณให้แก่นักท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวและการณรงค์เพื่อสร้างความตระหนักในการท่องเที่ยว ซึ่งมาตรการส่งเสริมการพัฒนาสามารถกำหนดเป็นเขตพื้นที่เฉพาะในผังเมืองรวมเพื่อระบุพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาได้

4) มาตรการสร้างความเป็นธรรม (Corrective Measures) การใช้มาตรการ กลไก และเครื่องมือของภาครัฐทั้งในเชิงลบและเชิงบวกมักทำให้เกิด ผลกระทบทั้งเชิงลบและเชิงบวกที่อาจไม่เป็นธรรมต่อเจ้าของที่ดิน ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป จึงจำเป็นต้องใช้มาตรการที่ทำให้เกิดความ

เป็นธรรมมากขึ้น ซึ่งมาตรการสร้างความเป็นธรรมมีทั้งที่เป็นมาตรการชดเชยและเยียวยาผลกระทบเชิงลบ และมาตรการเก็บคืนมูลค่าส่วนเพิ่ม เช่น การให้การชดเชยแก่เจ้าของอาคารอนุรักษ์ที่ถูกจำกัดการพัฒนา การเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้สร้างผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยว และการเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างอย่างเข้มงวด

ตารางที่ 13 มาตรการทางผังเมืองและการบริหารจัดการเมืองเพื่อการท่องเที่ยว

ประเภทของมาตรการ		สาขาวิชา			
		การผังเมือง	การเงินและการคลัง	สิ่งแวดล้อม	การอนุรักษ์
มาตรการเชิงลบ	การควบคุมกิจกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดิน	/			
	การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อควบคุมการก่อสร้างอาคาร	/			/
	การขึ้นทะเบียนอาคารอนุรักษ์และควบคุมการดัดแปลงและรื้อถอนอาคาร	/			/
	การกำหนดพื้นที่สงวนและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่ห้ามใช้ประโยชน์	/		/	
	การควบคุมปริมาณที่จอดรถ	/			
	การควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยว	/			
มาตรการเชิงบวก	การพัฒนาสถานพยาบาลและศูนย์บริการสุขภาพ	/			
	การพัฒนาสถานศึกษาและศูนย์พัฒนาการเรียนรู้	/			
	การพัฒนาพื้นที่สาธารณะ	/			
	การพัฒนาระบบบำบัดน้ำเสียและการกำจัดขยะ	/		/	
	พัฒนาระบบป้องกันการกัดเซาะตลิ่ง	/		/	
	พัฒนาระบบคมนาคมและการขนส่ง	/			
	พัฒนาระบบรักษาความปลอดภัย	/			
มาตรการส่งเสริมการพัฒนา	การเพิ่มพื้นที่อาคารที่อนุญาตให้ก่อสร้างสำหรับอาคารที่มีการพัฒนาพื้นที่เพื่อประโยชน์สาธารณะ	/			
	การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับธุรกิจการค้าบริการ		/		
	การสนับสนุนงบประมาณให้แก่นักท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยว		/		
	การรณรงค์เพื่อสร้างความตระหนักในการท่องเที่ยว			/	/
มาตรการสร้างความเป็นธรรม	การให้การชดเชยแก่เจ้าของอาคารอนุรักษ์ที่ถูกจำกัดการพัฒนา		/		/
	การเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้สร้างผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยว		/		
	การเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างอย่างเข้มงวด		/		

ที่มา: สำนักผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร, 2560, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย, 2564

2.5 กลยุทธ์การพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์การพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน (Strategies for Sustainable Urban Development) เป็นกระบวนการที่สามารถผลักดันให้แผน นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองของรัฐเกิดการนำไปปฏิบัติได้จริงและเกิดผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะต้องได้รับความเชื่อมั่นจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนเพื่อได้รับความร่วมมือในการพัฒนาและปฏิบัติตามกรอบแนวทางของแผนการพัฒนาที่ได้มีการวางแผนไว้อย่างมีระบบ ซึ่งกลยุทธ์การพัฒนาเมืองสามารถปรับเปลี่ยนเพื่อให้มีการดำเนินการที่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน การกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาผู้วางแผนจะต้องคำนึงถึงข้อจำกัดและข้อบ่งชี้ที่ยังไม่ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบันเพื่อผลักดันให้แผน นโยบายและยุทธศาสตร์สามารถก้าวต่อไปได้ในอนาคต (กระทรวงมหาดไทย, 2560) อย่างไรก็ตามสถานการณ์การพัฒนาเมืองและการผังเมืองในประเทศไทยยังไม่สามารถควบคุมให้เมืองหรือชุมชนเกิดการพัฒนาดำเนินการตามเจตนารมณ์ของแผน รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดการนำไปบังคับใช้ให้เกิดการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม (สิทธิพร ภิรมย์รัตน์, 2552)

คู่มือกลยุทธ์การพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืนของศูนย์วิจัยร่วมและการให้บริการด้านความรู้และวิทยาศาสตร์จากคณะกรรมการยุโรป (Handbook Of Sustainable Urban Development Strategies 2020) ระบุว่าปัญหาเรื่องเมืองเป็นปัญหาที่มีความซับซ้อนและมีมิติที่เกี่ยวข้องกันทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ดังนั้นกลยุทธ์การพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืนที่จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การวางแผนของหน่วยงานภาครัฐให้มีความสอดคล้องกันแบบบูรณาการ การสร้างความร่วมมือของผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วนในทุกขั้นตอนการดำเนินการ รวมถึงการที่หน่วยงานรัฐสร้างแรงจูงใจเพื่อดึงดูดและส่งเสริมการลงทุนพัฒนาจากภาคเอกชน

นอกจากนั้นกลยุทธ์ที่ทำให้เกิดการพัฒนาดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพคือการที่หน่วยงานภาครัฐใช้กลไกในการนำแผนไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม (Implementation Mechanisms) (Anderson, 1995) ซึ่งอาจมีการดำเนินการได้หลายรูปแบบ อาทิ การสนับสนุนให้ภาคเอกชนดำเนินการพัฒนาตามแผนของรัฐโดยการสร้างแรงจูงใจ การใช้ข้อกำหนด กฎระเบียบและกลไกควบคุมทางกฎหมาย (Legal Mechanism) (Nilsson et al., 2013) เข้ามาควบคุมการดำเนินการของภาคเอกชนให้เป็นไปตามที่รัฐต้องการผ่านกฎหมายที่เกี่ยวข้องในประเทศหรือท้องถิ่นนั้น ๆ การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน การสนับสนุนฐานความรู้ การสร้างความเข้าใจกับภาคประชาชน (Nilsson et al., 2014) การสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐกับเอกชนในการเป็นหุ้นส่วนในการดำเนินการ การสร้างความเชื่อมโยงของนโยบายและแผนการพัฒนาแต่ละระดับ การกระจายภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วรับไปดำเนินการ รวมไปถึงการจัดตั้งองค์กรหรือหน่วยงานใหม่ขึ้นมารับผิดชอบงานภายใต้การบังคับบัญชาของหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (So, 1979)

2.6 ความสำคัญของการศึกษาผู้มีส่วนได้เสียในการวางแผนการท่องเที่ยว

การมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียเป็นการสร้างพื้นฐานความสำเร็จของการพัฒนาอย่างยั่งยืน (United Nations, 1992) เนื่องจากการดำเนินการพัฒนาในมิติต่าง ๆ จะต้องส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสียหลายกลุ่มอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงจำเป็นต้องยึดมั่นในหลักการที่ต้องไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลังอีกทั้งผู้มีส่วนได้เสียยังเป็นกลุ่มคนที่จะช่วยสะท้อนให้เห็นประเด็นปัญหาในพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้การจัดทำแผนนโยบายต่าง ๆ ประสบความสำเร็จ (United Nations, 2018) นอกจากนี้ กระบวนการมีส่วนร่วมจะช่วยผลักดันให้เกิดความเท่าเทียมในสังคมและประชาชนที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมจะมีแนวโน้มให้การยอมรับต่อการจัดทำแผนนโยบายรวมถึงผลลัพธ์ที่ตามมามากขึ้นอีกด้วย (Middlemiss, 2014; Pisano et al., 2015) จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียเป็นสิ่งสำคัญต่อการวางแผนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในทุกมิติ ซึ่งชุมชนอัมพวาเป็นชุมชนที่มีผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนหลายกลุ่ม ดังนั้นการที่จะวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคตจึงจำเป็นต้องศึกษาถึงแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมและผู้มีส่วนได้เสียในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ดังต่อไปนี้

2.6.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation)

การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวมบนพื้นฐานของความอิสระทางความคิด มีความรู้ความสามารถและมีความเต็มใจที่จะเข้าใจร่วมต่อกิจกรรมตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุด (สถาบันพระปกเกล้า, 2544) นอกจากนี้ Sherry R. Arnstein (1966) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าเป็นอำนาจประเภทหนึ่งของประชาชนและเป็นกระบวนการการกระจายอำนาจ (Redistribution of Power) ที่ทำให้ประชาชนผู้ไร้ซึ่งอำนาจที่มักไม่มีโอกาส ถูกกีดกันหรือถูกแยกออกจากกระบวนการทางการเมืองทั้งหลาย ให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งสามารถแบ่งการมีส่วนร่วมของออกเป็น 8 ระดับตามทฤษฎี Ladder of Citizen Participation ได้ดังนี้

ตารางที่ 14 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนตามทฤษฎี Ladder of Citizen Participation

ระดับการมีส่วนร่วม		ความหมาย
การมีส่วนร่วมที่แท้จริง	8. Citizen control	ประชาชนเข้ามาควบคุมกระบวนการโดยมีอำนาจเต็มในการตัดสินใจ
	7. Delegated power	ประชาชนได้รับมอบหมายให้เป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจเรื่องนั้น ๆ
	6. Partnership	ประชาชนและผู้มีอำนาจทางนโยบายร่วมกันวางแผนและตัดสินใจผ่านคณะกรรมการร่วม
การมีส่วนร่วมบางส่วน	5. Placation	ประชาชนจำนวนหนึ่งเท่านั้นที่มีโอกาสเข้ามาอยู่ในกลไกการตัดสินใจ และพบว่าประชาชนเหล่านี้ส่วนมากก็ไม่ใช้ตัวแทนหรือเสียงที่แท้จริงของประชาชนในชุมชน
	4. Consultation	ประชาชนสามารถมาให้ออกข้อมูล ข้อคิดเห็นในเวทีหรือผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น การทำ Public Hearing หรือการสำรวจความเห็น
	3. Informing	ประชาชนได้รับเพียงข้อมูลข่าวสาร ถือเป็นการสื่อสารทางเดียว ไม่มีช่องทางอื่นให้พลเมืองแสดงความคิดเห็น

ตารางที่ 14 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนตามทฤษฎี Ladder of Citizen Participation

ระดับการมีส่วนร่วม		ความหมาย
การมีส่วนร่วม ร่วมเทียม	2. Therapy	ประชาชนเฉพาะกลุ่มได้รับการสื่อสารแบบเฉพาะเจาะจงเพื่อให้เกิดการรับทราบและยอมรับในเรื่องนั้น ๆ
	1. Manipulation	ประชาชนเปรียบเหมือนเป็นตรายางรับรองให้ผู้มีอำนาจเท่านั้น เช่น ถูกบอกให้มาเป็นกรรมการเพื่อลงชื่อให้การสนับสนุนเท่านั้น

ที่มา: Sherry R. Arnstein, 1996, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย, 2564

การมีส่วนร่วมของประชาชนมีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ ประชาชนในท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชนผู้มีส่วนได้เสียได้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาต่าง ๆ เพื่อให้ได้มีโอกาสรับทราบข้อมูลและร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา อีกทั้งยังส่งผลให้ประชาชนเกิดความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของและยินยอมปฏิบัติตามได้อย่างสมัครใจ และเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง (จินตวีร์ เกษมสุข, 2554) แต่ในปัจจุบันการมีส่วนร่วมในประเทศไทยยังขาดประสิทธิภาพการดำเนินงานที่ติดันเนื่องมาจากการที่ประชาชนไม่ทราบรายละเอียดการดำเนินการ การสื่อสารข้อมูลข่าวสารที่ไม่เพียงพอและไม่ครบถ้วน รวมถึงความยากในการทำความเข้าใจในเนื้อหาการดำเนินงาน ส่งผลให้เกิดการขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเมือง ซึ่งต่างจากประเทศอื่น ๆ ที่จะมีการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกขั้นตอนการดำเนินงาน (วรลักษณ์ คงอ้วน, 2559)

2.6.2 การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียในการวางแผนการท่องเที่ยว

กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การพัฒนากการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนประสบความสำเร็จ ซึ่งองค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติกล่าวว่าการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของหน่วยงานทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด (UNWTO, 1998) ซึ่งสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (PATA) ได้สนับสนุนว่าการพัฒนากการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจำเป็นต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อกระจายผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างเท่าเทียมกัน เช่นเดียวกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2539) ที่กล่าวว่าการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต้องมุ่งเน้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องมีจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งชุมชน ประชาชนท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน (จุฑามาส เพ็งโคณา, 2554)

อย่างไรก็ดีในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาแนวคิดด้านความยั่งยืนได้กลายเป็นหัวข้อที่สำคัญเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่ง Byrd, E. T. (2007) ได้เสนอให้ผู้วางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวควรมีการพิจารณา 2 ประเด็นคือ (1) ผู้มีส่วนได้เสียที่จะเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการวางแผนพัฒนาควรประกอบไปด้วยใครบ้าง และ (2) นักวางแผนพัฒนาควรเข้ามามีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียอย่างไร

ซึ่ง Freeman (2010) ได้ทำการศึกษาแล้วพบว่าผู้มีส่วนได้เสียที่ควรเข้ามามีบทบาทในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน ประกอบด้วย กลุ่มประชาชนในท้องถิ่น นักท่องเที่ยว กลุ่มนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการธุรกิจชุมชน กลุ่มธุรกิจที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ กลุ่มพนักงานและกลุ่มแรงงาน หน่วยงานภาครัฐ รวมถึงกลุ่มคนจากภายนอกพื้นที่

ภาพที่ 13 กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียด้านการท่องเที่ยวตามแนวคิดของ R. Edward Freeman

อย่างไรก็ดี Cole, S. (2006) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ภาคประชาชนสามารถเข้ามากำหนดแนวทางการพัฒนา และมีอำนาจในการตัดสินใจในเรื่องที่จะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของตนเอง ซึ่ง Landorf, C. (2009) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า ในหลายเมืองของโลก หน่วยงานผู้วางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจะจัดให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมและขอความคิดเห็นจากประชาชนตั้งแต่ขั้นตอนแรกในการดำเนินการหรือเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผนงานโครงการ ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนมีความรู้และความเข้าใจต่อการดำเนินการของผู้วางแผนมากขึ้น อีกทั้งยังช่วยเพิ่มความรู้สึกในการเป็นเจ้าของพื้นที่ที่มีการพัฒนาอีกด้วย

2.6.3 ผู้มีส่วนได้เสียด้านการท่องเที่ยวในประเทศไทย

ประเทศไทยมีหน่วยงานที่มีบทบาทด้านการบริหารงานด้านการท่องเที่ยวอยู่หลายภาคส่วน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน รวมไปถึงภาคประชาชนที่ต่างมีหน้าที่ความรับผิดชอบแตกต่างกันไป แต่มีจุดมุ่งหมายหลักที่จะพยายามช่วยกันส่งเสริมและผลักดันให้การท่องเที่ยวภายในประเทศมีการเติบโตอย่างเหมาะสม มีรายละเอียดดังนี้

- **หน่วยงานภาครัฐ** โดยส่วนใหญ่หน่วยงานภาครัฐของแต่ละประเทศจะมีบทบาทหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแลและกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว ยกเว้นบางประเทศซึ่งมีรูปแบบบริหารโดยองค์กรเอกชน เช่น ประเทศสิงคโปร์และฮ่องกง โดยในกรณีของประเทศไทยมีองค์กรภาครัฐที่มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยตรง ได้แก่ **ภาครัฐในระบบราชการส่วนกลาง** คือ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ดูแลด้าน

นโยบายยุทธศาสตร์การพัฒนา การวางแผนการพัฒนาบุคลากร การควบคุมและจัดระเบียบในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ซึ่งเป็นองค์กรรัฐในระบบการบริหารแบบรัฐวิสาหกิจ ดูแลด้านยุทธศาสตร์ทางการตลาด การโฆษณา การประชาสัมพันธ์และสร้างความร่วมมือกับองค์กรนานาชาติทางความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว ขณะ**ที่ภาครัฐในระบบราชการส่วนภูมิภาค** ได้แก่ จังหวัด อำเภอและราชการส่วนภูมิภาคอื่น ๆ เช่น องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการซึ่งเป็นองค์กรภาครัฐภายใต้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และ**มีองค์กรภาครัฐในระบบการบริหารแบบรัฐวิสาหกิจ** ในจังหวัดต่าง ๆ คือ สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นองค์กรสนับสนุนด้านการพัฒนาการตลาด การโฆษณา และประชาสัมพันธ์ ซึ่งในปัจจุบันได้มีการพัฒนาการบริหารในรูปแบบของยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดภายใต้การนำของผู้ว่าราชการจังหวัด และ **ภาครัฐในระบบราชการส่วนท้องถิ่น** มีหน้าที่นำแผนจากภาครัฐส่วนกลางมาสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล หรือเขตปกครองพิเศษได้แก่ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา ซึ่งมีภาระงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในด้านการดูแลและจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่นอกเหนือจากพื้นที่ที่กฎหมายกำหนดให้อยู่ในการควบคุมดูแลขององค์กรภาครัฐในระบบราชการส่วนกลาง

- **หน่วยงานภาคเอกชน** มีบทบาทในการดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและธุรกิจการค้าบริการอื่น ๆ รวมทั้งการลงทุนเพื่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการเพื่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย ส่วนใหญ่ดำเนินการโดยองค์กรเอกชน ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยทำให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวโดยรวมของประเทศขยายตัวและเติบโตขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ **องค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร (Non-Profit Organization)** ที่มีจุดมุ่งหมายสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวโดยไม่มีจุดประสงค์ในเชิงพาณิชย์และไม่หาผลประโยชน์เข้าสู่องค์กร โดยเป็นองค์กรที่มีลักษณะตั้งแต่เป็นองค์กรระดับโลก เช่น องค์การการท่องเที่ยวโลก (WTO) หรือองค์กรระดับภูมิภาค เช่น องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก (PATA) สมาคมขนส่งทางอากาศระหว่างประเทศ (IATA) หรืออาจเป็นองค์กรระดับประเทศ เช่น สมาคมโรงแรมไทย (THA) สมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยว (ATTA) สมาคมมัคคุเทศก์อาชีพ (PGA) หรือสมาคมส่งเสริมการประชุมนานาชาติไทย (TICA) เป็นต้น ขณะที่**องค์กรเอกชนที่แสวงหากำไร (Profit Organization)** เป็นองค์กรเฉพาะเรื่องที่ตั้งขึ้นเพื่อดำเนินธุรกิจหรือหวังผลทางการค้า ซึ่งแต่ละองค์กรจะมีแนวนโยบายในการวางแผนของตนเอง แต่ในขณะเดียวกันองค์กรเอกชนจะวางแผนเพื่อการท่องเที่ยวโดยไม่มุ่งหวังผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียวแต่มีบทบาทสำคัญต่อการมีส่วนร่วมช่วยทำให้เกิดผลประโยชน์ส่วนรวมของชุมชน เช่น สมาคมไทยบริการท่องเที่ยว (TTAA) สมาคมผู้ประกอบการนำเที่ยวไทย (ATTO) สภา

หอการค้าไทย (TCC) สมาคมภัตตาคารไทย (TRA) สมาคมรถเช่าไทย (TCRA) สมาคมเรือไทย (Thai Boats Association) สมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย (TEATA) สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวภายในประเทศ (ADT) หรือสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (TCT)

- **ภาคประชาชน** มีบทบาทเป็นผู้มีส่วนร่วมในการทำงานกับหน่วยงานภาครัฐในการวางแผนพัฒนาเมืองและการท่องเที่ยว โดยภาคประชาชนจะมีหน้าที่ในการแสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจในประเด็นต่าง ๆ ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการพัฒนาของภาครัฐ จึงต้องมีความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ว่าจะเป็น การให้ข้อมูลข่าวสาร (Inform) การรับฟังความคิดเห็น (Consult) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน (Involve) และการสร้างความร่วมมือ (Collaboration) เพื่อให้เกิดการพัฒนาาร่วมกันได้อย่างยั่งยืน

2.6.4 เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย

การสำรวจความคิดเห็นจากประชาชนที่มีจำนวนหลายกลุ่ม โดยทั่วไปจะใช้เครื่องมือการสำรวจการตัดสินใจแบบหลายหลักเกณฑ์หรือที่เรียกว่า Multi-Criteria Decision Making (MCDM) ซึ่งเป็นเครื่องมือสำหรับการวิเคราะห์หาแนวทางหรือทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับสถานการณ์ต่าง ๆ (อภิรดี สรวีสุต, 2016) ซึ่งการตัดสินใจแบบหลายหลักเกณฑ์เป็นเครื่องมือที่ได้รับความนิยมที่สามารถวิเคราะห์โครงสร้างของปัญหาได้อย่างชัดเจน แต่ในขณะเดียวกันผลของทางเลือกที่ได้จากการวิเคราะห์อาจไม่ใช่ทางเลือกที่ให้ผลตอบแทนสูงสุด แต่จะเป็นแนวทางหรือทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดสำหรับปัญหานั้นในมุมมองของผู้ตัดสินใจ (สถาพร โอภาสานนท์, 2556) ทั้งนี้การตัดสินใจแบบหลายเกณฑ์สามารถทำได้หลายวิธี (เมธี เอกะสิงห์, 2549) ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมพบเครื่องมือที่นิยมใช้สำหรับการศึกษานี้จำนวน 3 รูปแบบ ดังนี้

- **การรวมหลักเกณฑ์แบบถ่วงน้ำหนัก (Simple Additive Weighting)** เป็นวิธีการวิเคราะห์การตัดสินใจและพิจารณาแบบหลายกฎเกณฑ์ที่ไม่ซับซ้อนและคนนิยมใช้มากที่สุด โดยใช้แนวคิดการรวมค่าน้ำหนักเชิงเส้นตรง (Weighted Linear Combination) ซึ่งอยู่บนหลักการพื้นฐานของการให้ค่าน้ำหนักเฉลี่ย (Scoring methods) และจะถ่วงน้ำหนักที่แตกต่างกันตามความสำคัญซึ่งวิธีการรวมแบบถ่วงน้ำหนักอย่างง่ายโดยใช้สมการของ Fishburn (1967) ซึ่งทางเลือกที่ดีที่สุดคือทางเลือกที่ได้ให้ค่าคะแนนผลรวมมากที่สุด ซึ่งการที่ผู้ตัดสินใจเป็นผู้กำหนดค่าถ่วงน้ำหนักของแต่ละหลักเกณฑ์ที่ใช้ตัดสินใจ ทำให้ในกรณีที่ผู้ตัดสินใจมีอคติจะทำให้เกิดความไม่น่าเชื่อถือของผลการวิเคราะห์ได้ ดังนั้นวิธีการนี้จึงเหมาะสำหรับผู้เริ่มต้นสำหรับการทำความเข้าใจกระบวนการตัดสินใจแบบหลายหลักเกณฑ์ หรือเหมาะสำหรับผู้วิจัยที่ต้องการผลการวิเคราะห์อย่างหยาบเพื่อทำความเข้าใจพื้นที่เบื้องต้นก่อนลงมือทำงานในขั้นตอนต่อไป

- **เทคนิคการเรียงลำดับตามอุดมคติ (Technique for Order Preference by Similarity to an Ideal Solution)** วิธีการนี้เป็นการวิเคราะห์ที่มีการกำหนดเป้าหมายในอุดมคติ และมีการให้น้ำหนักตามความสำคัญโดยจะให้ความสำคัญในการหาค่าใกล้เคียงค่าอุดมคติเชิงบวก (Positive ideal solution) และค่าอุดมคติเชิงลบ (Negative ideal solution) เพื่อหาทางเลือกที่ดีที่สุดและทางเลือกที่แย่ที่สุด เหมาะสำหรับการตัดสินใจโดยใช้เกณฑ์เชิงปริมาณซึ่งสามารถประเมินผลทางเลือกออกมาเป็นตัวเลขได้ ซึ่งทางเลือกที่มีค่าเข้าใกล้เป้าหมายในอุดมคติตามที่กำหนดไว้มากที่สุดจะเป็นทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการแก้ปัญหา (กวิณภพ ศรีวัฒนานุกาศาสตร์ & ปณิตศน์ สุริยธนาภาส, 2560) ซึ่งเทคนิคเรียงลำดับตามอุดมคติเป็นเทคนิคที่มีวิธีการคำนวณที่ง่ายและมีความชัดเจนในการประเมินทางเลือก โดยสรุปแล้วทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการแก้ปัญหาจากการใช้เทคนิคเรียงลำดับตามอุดมคติ (TOPSIS) คือทางเลือกที่มีค่าเข้าใกล้เป้าหมายในอุดมคติตามที่กำหนดไว้มากที่สุดอีกทั้งเทคนิคนี้ยังมีข้อดีที่สามารถจัดลำดับข้อมูล ได้ง่ายและเป็นสามารถทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบบตัวเลขได้ดีที่สุดเทคนิคหนึ่ง

- **กระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น (Analysis Hierarchy Process)** เป็นวิธีการสำหรับการตัดสินใจแบบหลายหลักเกณฑ์ที่จำลองกระบวนการตัดสินใจของมนุษย์ในการประเมินผลที่มีความซับซ้อน โดยมีวัตถุประสงค์คือการหาคำตอบแบบมีหลักการและเหตุผลซึ่งจะทำให้ผู้ศึกษาสามารถมองเห็นองค์ประกอบของปัญหาโดยรวมและสามารถเปรียบเทียบอย่างเป็นเหตุเป็นผลซึ่งทำให้ผลการตัดสินใจมีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ (อภิชาติ โสภาแดง, 2552) อีกทั้งยังเป็นวิธีที่จัดการตัดสินใจแบบมีอคติหรือความลำเอียง (สุธรรม อรุณ, 2554) ซึ่งจะมีการกำหนดโครงสร้างลำดับชั้นและทำการเปรียบเทียบหลักเกณฑ์แบบทีละคู่ (Pairwise Comparison) เพื่อทราบถึงเกณฑ์ที่มีความสำคัญจากมุมมองของผู้ให้ค่าคะแนน ซึ่งถือเป็นจุดแข็งของกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้นที่จะทำให้ผู้ที่ศึกษาทราบถึงความแตกต่างของค่าคะแนน (Eigenvector) จากมุมมองของผู้ให้ค่าคะแนนแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มได้ อย่างไรก็ตามที่คนที่เป็นผู้ให้ค่าคะแนนจำเป็นต้องทำความเข้าใจในระดับความสำคัญแต่ละระดับ ทำให้กระบวนการวิเคราะห์แบบลำดับชั้นมีความยุ่งยากและซับซ้อนแต่สามารถจัดการตัดสินใจที่มีความลำเอียงได้ ซึ่งสามารถนำค่าคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาทางเลือกที่เหมาะสมกับการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้อย่างเหมาะสม

อย่างไรก็ตามไม่ว่าจะวิเคราะห์ด้วยวิธีการใดสิ่งสำคัญคือหลักเกณฑ์หรือข้อมูลที่นำมาใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของแต่ละทางเลือก ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้จะต้องสอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการระบุปัญหาเพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้ตรงกับสาเหตุที่แท้จริง ซึ่งโดยทั่วไปแล้วนักวิจัยควรนำผลการศึกษาที่ได้ไปตรวจสอบกับสภาพความเป็นจริงอีกครั้ง เพื่อยืนยันว่าผลการศึกษาที่ได้ถูกต้องและ

เชื่อถือได้ อีกการถ่วงค่าน้ำหนักที่ผู้ตัดสินใจเป็นคนให้คะแนนต้องมีความเที่ยงตรงและสมเหตุสมผลจึงจะส่งผลให้ทางเลือกที่ได้เป็นทางเลือกที่เหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.6.5 สรุปความสำคัญของการศึกษาผู้มีส่วนได้เสียในการวางแผนการท่องเที่ยว

จากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมด้านการมีส่วนร่วมแสดงให้เห็นว่าการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียเป็นสิ่งสำคัญต่อการวางแผนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในทุกมิติที่ทางหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชนควรมีการสร้างหลักการมีส่วนร่วมเข้าด้วยกันและหาจุดสมดุลของระดับการมีส่วนร่วมที่เหมาะสมตามทฤษฎี Ladder of Citizen Participation ของ Sherry R. Arnstein เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐที่เป็นผู้กำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาได้รับรู้ถึงปัญหาของพื้นที่และทราบถึงความต้องการของประชาชนในพื้นที่ อีกทั้งยังเป็นการผลักดันให้ภาคประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและการพัฒนาชุมชนของตนเองให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้นเพราะการมีส่วนร่วมเป็นหลักประกันที่สำคัญที่จะทำให้ประชาชนทุกคนดำเนินชีวิตอยู่ในชุมชนได้อย่างยั่งยืน ดังนั้นในการวางแผนการท่องเที่ยวของชุมชนอัมพวาที่เป็นพื้นที่ที่มีผู้มีส่วนได้เสียหลายกลุ่ม หน่วยงานผู้รับผิดชอบจะต้องคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) เป็นสำคัญโดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสีย โดยเฉพาะกลุ่มประชากรในท้องถิ่นที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของหน่วยงานโดยตรง ซึ่งเป็นกลุ่มที่ควรได้รับโอกาสแสดงความคิดเห็นรวมทั้งนำความคิดเห็นที่ได้รับไปประกอบการพิจารณาในการกำหนดทิศทางการตัดสินใจดำเนินงานในอนาคต

2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ชุมชนอัมพวาถึงแม้จะได้รับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจากแผนและนโยบายของรัฐประกอบด้วย รวมถึงมีการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง แต่ในปัจจุบันก็ยังคงมีรูปแบบการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตชุมชนและสิ่งแวดล้อมหรือเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ยั่งยืนเท่าที่ควร ผู้วิจัยจึงได้ทำการทบทวนวรรณกรรมเพื่อศึกษาองค์ประกอบหลักของการวางแผนพัฒนาชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มาตรการทางผังเมืองและการบริหารจัดการเมืองเพื่อการท่องเที่ยว รวมถึงกลยุทธ์การพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน

อย่างไรก็ตามการส่งเสริมให้ชุมชนอัมพวาซึ่งเป็นชุมชนอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ที่มีผู้มีส่วนได้เสียหลายภาคส่วนเกิดการพัฒนาไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้นจำเป็นต้องมีการศึกษาใน 2 มิติ ได้แก่ การศึกษาสภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวของชุมชน และการศึกษาทัศนคติของผู้มีส่วนได้เสียต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทั้งภาคประชาชน ภาคเอกชน นักท่องเที่ยว หน่วยงานภาครัฐ นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลมาวิเคราะห์และนำมาออกแบบกระบวนการโครงการ รวมถึงแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เหมาะสมกับชุมชนอัมพวาต่อไป

ภาพที่ 14 กรอบแนวคิดในการศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนอัมพวาไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

โดยผู้วิจัย, 2564

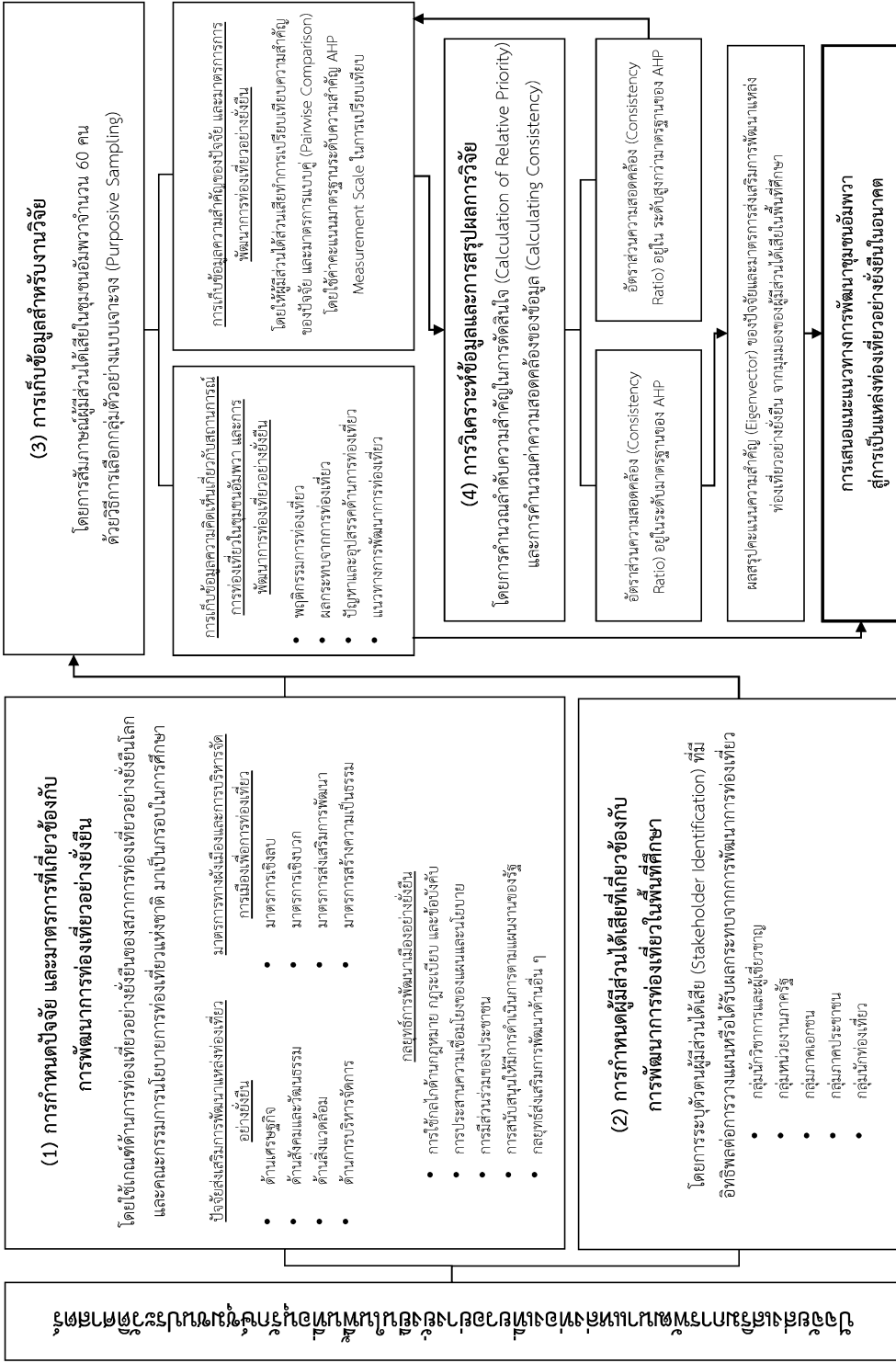
บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism Development) มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ (1) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและการบริหารจัดการ (2) มาตรการทางผังเมืองและการบริหารจัดการเมืองเพื่อการท่องเที่ยว (3) กลยุทธ์การพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตามการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนให้สามารถก้าวไปสู่ความยั่งยืนได้นั้นผู้วางแผนจำเป็นต้องมีการศึกษาใน 2 มิติ ได้แก่ การศึกษาสภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวของชุมชน และการศึกษาทัศนคติของผู้มีส่วนได้เสียต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

พื้นที่ศึกษาในงานวิจัยนี้คือชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามซึ่งเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ที่สำคัญของประเทศไทยที่มีผู้มีส่วนได้เสียอยู่ในพื้นที่หลายกลุ่มทั้งหน่วยงานภาครัฐส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ ภาคเอกชน ภาคประชาชน รวมถึงนักท่องเที่ยว ทำให้งานวิจัยนี้ที่มุ่งเน้นศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมให้ชุมชนอัมพวาเกิดการพัฒนาไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องทำการลงพื้นที่สำรวจสภาพแวดล้อมของชุมชน และสำรวจความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม เพื่อศึกษาว่าชุมชนอัมพวาควรจะมีการดำเนินการพัฒนาอย่างไรเพื่อให้ก้าวไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการเสนอแนะมาตรการและแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับชุมชนต่อไป

ซึ่งรายงานบทนี้จะเป็นการแสดงรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินงานทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การกำหนดปัจจัยและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (2) การกำหนดผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา (3) การเก็บข้อมูลสำหรับงานวิจัย และ (4) การวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปผลการวิจัย โดยมีรายละเอียดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 15 วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methodology)

โดยผู้วิจัย, 2564

3.1 การกำหนดปัจจัย และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ผู้วิจัยทำการรวบรวมปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนผ่านการทบทวนวรรณกรรม โดยนำหลักเกณฑ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยว (Global Sustainable Tourism Criteria for Destinations) ที่ถูกคิดค้นและพัฒนาโดยสภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Council : GSTC) ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ได้รับการยอมรับระดับสากลจากองค์การการท่องเที่ยวโลก (UNWTO) มาประกอบกับเกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย ของคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติซึ่งเป็นเกณฑ์ที่พัฒนาต่อยอดมาจากเกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของ GSTC ให้เข้ากับบริบทของชุมชนในประเทศไทย ซึ่งเกณฑ์การพัฒนาทั้ง 2 เกณฑ์ได้กำหนดองค์ประกอบสำคัญที่เป็นแนวทางขั้นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ดังนิตารายที่ 15 องค์ประกอบสำคัญของเกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

เกณฑ์การพัฒนา	เกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยวจากสภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (GSTC)	เกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย จากคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ
องค์ประกอบสำคัญ	<ol style="list-style-type: none"> 1. การบริหารจัดการด้านความยั่งยืนที่มีประสิทธิภาพ 2. การเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบทางสังคม/ เศรษฐกิจแก่ชุมชนท้องถิ่น 3. การเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบทางวัฒนธรรมแก่ชุมชน/ นักท่องเที่ยว 4. การเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบด้านลบทางสิ่งแวดล้อม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2. การจัดการเศรษฐกิจสังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี 3. การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน 4. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน 5. การเพิ่มคุณภาพการบริการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ที่มา: สภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (GSTC) และคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2562

จากการศึกษาเปรียบเทียบเกณฑ์การพัฒนาทั้ง 2 เกณฑ์พบว่าเกณฑ์การพัฒนาของสภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (GSTC) ได้มีการกำหนดองค์ประกอบและหลักเกณฑ์ของการพัฒนาไว้เป็นกรอบในการดำเนินงาน และในส่วนของเกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทยก็มีการกำหนดองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการพัฒนา ซึ่งจะสังเกตได้ว่า**เกณฑ์การพัฒนาทั้ง 2 เกณฑ์ไม่ได้มีการกำหนดแนวทางการพัฒนาหรือปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้อย่างชัดเจน แต่เป็นการกำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงานในภาพกว้างเท่านั้น** ซึ่งหมายความว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไม่มีแนวทางการปฏิบัติที่ตายตัว ทำให้นักวางแผนสามารถนำเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไปประยุกต์ใช้ หรือนำไปพัฒนาเพิ่มเติมอีกทั้งยังสามารถนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับพื้นที่ศึกษาแห่งอื่น ๆ ได้อีกด้วย

ดังนั้นผู้วิจัยจึงคัดเลือกปัจจัยและวิธีการดำเนินการที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายและ**เกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน** จากรายงานการศึกษาหรือบทความที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในต่างประเทศและประเทศไทย ทั้งจากองค์การการท่องเที่ยวโลกแห่ง

สหประชาชาติ (UNWTO) สภาเศรษฐกิจโลก (WEF) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) รวมไปถึงงานวิจัยจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาเมือง การผังเมือง การท่องเที่ยว การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ นำมาจัดกลุ่มให้สอดคล้องกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ประกอบด้วย (1) ความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ (2) ความยั่งยืนด้านสังคมและวัฒนธรรม (3) ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม และ (4) ความยั่งยืนด้านการบริหารจัดการ ซึ่งได้มีการรวบรวมและแสดงรายละเอียดไว้ในบทที่ 2 (ตารางที่ 10)

จากนั้นผู้วิจัยจึงนำปัจจัยและวิธีการดำเนินการที่ได้รวบรวมเอาไว้มาพิจารณาถึงความสอดคล้องกับบริบทของการท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวาที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์ โดยการลงสำรวจพื้นที่และศึกษาข้อมูลทุติยภูมิที่ได้มีการรวบรวมเอาไว้แล้ว เพื่อศึกษาว่าปัจจัยและวิธีการดำเนินการใดบ้างที่มีความจำเป็นและมีความเหมาะสมที่จะดำเนินการในชุมชนอัมพวา ซึ่งจากการศึกษาพบว่าหลายประเด็นที่ต้องดำเนินการเพิ่มเติมจากที่ได้รวบรวมไว้ในรายงานบทที่ 2 โดยมีปัจจัยจำนวน 9 ปัจจัย และวิธีการดำเนินการทั้งสิ้น 32 วิธีการ ซึ่งจะแสดงรายละเอียดปัจจัยและวิธีการดำเนินการที่มีการเพิ่มเติมไว้ในรายงานบทที่ 4 หลังจากนั้นผู้วิจัยนำปัจจัยและวิธีการดำเนินการได้มีการพิจารณาแล้วว่ามีที่เหมาะสมกับชุมชนอัมพวามาสร้างเป็นแผนภูมิลำดับชั้น (Hierarchical Structure) ตามกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น (AHP) ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย (Goal) ปัจจัย (Factor) และวิธีการดำเนินการ (Operation)

อย่างไรก็ดีผู้วิจัยไม่ได้กำหนดทางเลือก (Alternative) ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนตามโครงสร้างแผนภูมิของ (AHP) เนื่องจากการพัฒนาโดยใช้ทางเลือกที่ดีที่สุดเพียงทางเลือกเดียวอาจทำให้การพัฒนาไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ เนื่องจากการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสามารถดำเนินการได้หลายแนวทางและจำเป็นต้องมีการพัฒนาแบบบูรณาการในแต่ละด้านเข้าด้วยกัน งานวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มในชุมชนอัมพวาให้ความสำคัญเพื่อเป็นฐานข้อมูลให้ผู้วางแผนนำไปประกอบการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย แผนงานหรือโครงการที่เหมาะสมกับชุมชนต่อไป โดยมีแผนภูมิลำดับชั้นของปัจจัยและวิธีการดำเนินการดังนี้ (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 แผนภูมิลำดับชั้นของปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย (Goal)		ปัจจัย (Factor)	วิธีการดำเนินการ (Operation)
การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์ (Sustainable Tourism Development in Historical Community)	ความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ (Economic Sustainability)	มูลค่าทางเศรษฐกิจและโอกาสในการจ้างงาน	การเพิ่มรายได้รวมจากภาคการท่องเที่ยว
			การเพิ่มจำนวนและรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวไทย
			การเพิ่มจำนวนและรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ
			การเพิ่มรายได้สุทธิต่อหัวของประชากรในท้องถิ่น
			การเพิ่มจำนวนการจ้างงานในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว
	การเพิ่มโอกาสให้คนในท้องถิ่นเข้ามาทำงานในภาคการท่องเที่ยว		
	ความยั่งยืนด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social and Cultural Sustainability)	ความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว	การเพิ่มความพึงพอใจและความประทับใจต่อวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนของ นักท่องเที่ยวชาวไทย
			การเพิ่มความพึงพอใจและความประทับใจต่อวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนของ นักท่องเที่ยวต่างชาติ
		การอนุรักษ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น	การเพิ่มความพึงพอใจของประชากรในท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว
			การอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ มรดกทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตดั้งเดิม
			การเสริมสร้างลักษณะเด่นหรืออัตลักษณ์ใหม่ของชุมชน
			การสร้างความรู้ความภาคภูมิใจในวิถีชีวิตของชุมชน
			การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในกิจกรรมชุมชน
	การพัฒนาสินค้าและบริการใหม่ต่อยอดจากวิถีชีวิตดั้งเดิม		
	ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability)	ความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ	การสงวนรักษาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติให้อุดมสมบูรณ์
			การเพิ่มพื้นที่แหล่งทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน
		การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ	การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติจากอุทกภัย
			การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติจากการกัดเซาะตลิ่ง
		การควบคุมมลพิษ	การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียง
			การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการและบำบัดน้ำเสีย
ประสิทธิภาพการใช้พลังงาน	การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล		
ความยั่งยืนด้านการบริหารจัดการ (Management Process Sustainability)	นโยบายการบริหารจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยว	การส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน	
		การส่งเสริมอนุรักษ์และการลดการใช้พลังงาน	
		การจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะสำหรับบริหารจัดการการท่องเที่ยว	
		การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและกิจกรรมที่มีคุณภาพสูง	
		การควบคุมมาตรฐานการให้บริการการท่องเที่ยว	
	คุณภาพชีวิตของชุมชน	การส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน	
		การติดตามและประเมินผลกระทบจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	
		การเพิ่มความปลอดภัยจากอุบัติเหตุและอาชญากรรม	
		การเพิ่มความสะอาดสุขสบายด้านระบบคมนาคมขนส่ง	
		การเพิ่มประสิทธิภาพด้านการศึกษา	
การเพิ่มประสิทธิภาพด้านสาธารณสุข			

ที่มา: รวบรวมโดยผู้วิจัย, 2564

ขั้นตอนต่อไปจะเป็นการรวบรวมมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เหมาะสมกับการดำเนินการในชุมชนอัมพวาซึ่งเป็นพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์ ทำให้ผู้วิจัยต้องบูรณาการมาตรการจากหลายสาขาวิชาทั้งมาตรการทางผังเมือง มาตรการทางการเงิน และการคลัง มาตรการทางสิ่งแวดล้อม มาตรการอนุรักษ์ฟื้นฟูโบราณสถานและมรดกทางวัฒนธรรมรวมถึงมาตรการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้มาตรการที่เหมาะสมต่อการพัฒนามากที่สุด โดยแบ่งมาตรการออกเป็น 4 ประเภทคือ (1) มาตรการควบคุมหรือมาตรการเชิงลบ (Negative Measures) เป็นกฎหมายและข้อบังคับที่ใช้ในการควบคุมการพัฒนาของภาคเอกชน (2) มาตรการดำเนินโครงการพัฒนาหรือมาตรการเชิงบวก (Positive Measures) คือการที่หน่วยงานภาครัฐสร้างหรือจัดหาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการสนับสนุนและขึ้นำการพัฒนาของภาคเอกชน (3) มาตรการส่งเสริมการพัฒนา (Incentive Measures) เป็นมาตรการที่ภาครัฐใช้เพื่อส่งเสริมและดึงดูดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ (4) มาตรการสร้างความเป็นธรรม (Corrective Measures) คือมาตรการที่ทำให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบจากการพัฒนาของภาครัฐซึ่งเป็นมาตรการชดเชยและเยียวยาเป็นหลัก ซึ่งสามารถนำมาสร้างเป็นแผนภูมิลำดับชั้นเพื่อศึกษาว่าผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนอัมพวาให้ความสำคัญกับมาตรการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนข้อใดเป็นสำคัญ

ตารางที่ 17 แผนภูมิลำดับชั้นของมาตรการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย (Goal)	ประเภทของมาตรการ (Types of Measures)	มาตรการ (Measures)
การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์ (Sustainable Tourism Development in Historical Community)	มาตรการควบคุมหรือมาตรการเชิงลบ (Negative Measures)	การควบคุมกิจกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดิน
		การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อควบคุมการก่อสร้างอาคาร
		การขึ้นทะเบียนอาคารอนุรักษ์และควบคุมการดัดแปลงและรื้อถอนอาคาร
		การกำหนดพื้นที่สงวนและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่ห้ามใช้ประโยชน์
		การควบคุมปริมาณที่จอดรถ
	มาตรการดำเนินโครงการพัฒนาหรือมาตรการเชิงบวก (Positive Measures)	การควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยว
		การพัฒนาสถานพยาบาลและศูนย์บริการสุขภาพ
		การพัฒนาสถานศึกษาและศูนย์พัฒนาการเรียนรู้
		การพัฒนาพื้นที่สาธารณะ
		การพัฒนาระบบบำบัดน้ำเสียและการกำจัดขยะ
		การพัฒนาระบบป้องกันการกัดเซาะตลิ่ง
		การพัฒนาระบบคมนาคมและการขนส่ง
	มาตรการส่งเสริมการพัฒนา (Incentive Measures)	การพัฒนาระบบรักษาความปลอดภัย
		การเพิ่มพื้นที่อาคารที่อนุญาตให้ก่อสร้าง สำหรับอาคารที่มีการพัฒนาพื้นที่เพื่อประโยชน์สาธารณะ
		การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับธุรกิจการค้าบริการ
		การสนับสนุนงบประมาณให้แก่นักท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยว
		การรณรงค์เพื่อสร้างความตระหนักในการท่องเที่ยว

ตารางที่ 17 แผนภูมิลำดับชั้นของมาตรการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย (Goal)	ประเภทของมาตรการ (Types of Measures)	มาตรการ (Measures)
	มาตรการสร้างความเป็นธรรม (Corrective Measures)	การให้การชดเชยแก่เจ้าของอาคารอนุรักษ์ที่ถูกจำกัดการพัฒนา
		การเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้สร้างผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยว
		การเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างอย่างเข้มงวด

ที่มา: รวบรวมโดยผู้วิจัย, 2564

นอกจากนั้นการส่งเสริมให้การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเกิดการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยงานภาครัฐจำเป็นต้องนำกลยุทธ์ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Strategies for Sustainable Tourism Development) เข้ามาผลักดันให้แผนและนโยบายเกิดการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งกลยุทธ์การพัฒนาที่เป็นที่นิยมและมีการนำมาใช้อย่างแพร่หลาย ได้แก่ การใช้กลไกด้านกฎหมาย กฎระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง การประสานความเชื่อมโยงของแผนและนโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน การติดตาม ควบคุมและประเมินผลการพัฒนา หรือการสนับสนุนให้หน่วยงานภาคเอกชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการพัฒนาตามแผนงานโครงการของหน่วยงานภาครัฐ และกลยุทธ์ส่งเสริมการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ซึ่งสามารถนำมาสรุปและสร้างเป็นแผนภูมิลำดับชั้นเพื่อศึกษาว่าผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนอัมพวาให้ความสำคัญกับกลยุทธ์ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนข้อใดเป็นสำคัญ

ตารางที่ 18 แผนภูมิลำดับชั้นของกลยุทธ์ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย (Goal)	กลยุทธ์ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Strategies for Sustainable Tourism Development)
การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์ (Sustainable Tourism Development in Historical Community)	การบังคับใช้กฎหมายและติดตามประเมินผลการพัฒนาอย่างเข้มงวด
	การกระจายอำนาจการปกครองและการบริหารสู่ท้องถิ่น
	การสร้างความเชื่อมโยงและความสอดคล้องของการดำเนินการจากหน่วยงานภาครัฐ
	การมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินการจากทุกภาคส่วน
	ความรู้ความเข้าใจและความรับผิดชอบของหน่วยงานภาครัฐที่นำไปปฏิบัติ
	ความรู้ความเข้าใจของภาคเอกชนและประชาชนในพื้นที่
	การสร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนดำเนินการพัฒนาตามแผนจากหน่วยงานภาครัฐ
ความโปร่งใสของกระบวนการดำเนินการแต่ละขั้นตอน	

ที่มา: รวบรวมโดยผู้วิจัย, 2564

3.2 การกำหนดผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา

ผู้วิจัยทำการศึกษาและระบุตัวตนผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Identification) ที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนพัฒนาหรือได้รับผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวาเพื่อเป็นกลุ่มเป้าหมายสำหรับการสัมภาษณ์และการเก็บข้อมูลในขั้นตอนต่อไป โดยผู้วิจัยทำการแบ่งผู้มีส่วนได้เสียออกเป็น 5 กลุ่มประกอบด้วย (1) หน่วยงานภาครัฐส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น (2) ภาคเอกชน

(3) ภาคประชาชน (4) นักท่องเที่ยว (5) นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ โดยมีรายละเอียดของหน่วยงานหรือองค์กร บทบาทหน้าที่และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ตารางที่ 19 ผู้มีส่วนได้เสียมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวา

หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่	บุคลากรที่เกี่ยวข้อง	
องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม	การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด การพัฒนาสาธารณสุข โภค สาธารณูปการ การคมนาคม และการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การรักษาทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัด รวมถึงการสนับสนุนหน่วยงานส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการพัฒนาในด้านต่าง ๆ	บุคลากรสำนักปลัด อบจ. หรือกองแผน และงบประมาณ	
สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม	การวางและจัดทำผังเมืองระดับต่าง ๆ เพื่อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน รวมถึงการวางแผนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การออกแบบและควบคุมมาตรฐานการก่อสร้างอาคารเพื่อให้เมืองมีสภาพแวดล้อมที่ดี และเหมาะสมต่อการอยู่อาศัย	โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด หรือนักวิเคราะห์ผังเมือง	
สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสมุทรสงคราม	การจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการด้านการท่องเที่ยวและการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การป้องกันและแก้ไขปัญหาการท่องเที่ยว และส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการในเขตพื้นที่จังหวัด	ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด หรือบุคลากรกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว	
สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรสงคราม	การจัดทำแผนจัดการสิ่งแวดล้อมของจังหวัด แผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด การติดตามประเมินผลและตรวจสอบสถานการณ์สิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัด	บุคลากรสวนยุทธศาสตร์ หรือทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	
สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสงคราม	การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการและโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งการเผยแพร่องค์ความรู้และส่งเสริมการทำเกษตรกรรมที่เป็นอาชีพหลักของประชาชนในจังหวัด	เกษตรและสหกรณ์จังหวัด หรือบุคลากรด้านยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตร	
สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม	การจัดทำแผนการอนุรักษ์และสืบสานศิลปวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์จาก การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนพร้อมทั้งส่งเสริม สนับสนุนและให้ความรู้ในการพัฒนาสินค้าและบริการทางวัฒนธรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ	วัฒนธรรมจังหวัด หรือบุคลากรด้านการส่งเสริมศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม	
ภาครัฐส่วนท้องถิ่น	เทศบาลตำบลอัมพวา	การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น การจัดระเบียบชุมชน การรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชน การบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	บุคลากรสำนักปลัดเทศบาล
ภาคเอกชน	กลุ่มกิจการที่พักอาศัย โรงแรม โฮมสเตย์ และธุรกิจการค้าบริการ	การให้บริการด้านที่พักอาศัย ร้านอาหารสินค้าและบริการต่าง ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว และมีหน้าที่ผลักดันให้เกิดการแข่งขันในเชิงธุรกิจอย่างเป็นธรรม และมีรูปแบบการดำเนินธุรกิจที่เป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว	ผู้ประกอบการกลุ่มที่พักแรม ธุรกิจการค้า การบริการ และการท่องเที่ยว
	ชมรมร้านอาหารจังหวัด	การให้บริการร้านอาหารกับนักท่องเที่ยว และมีหน้าที่ผลักดันให้ร้านอาหารและแผงลอยจำหน่ายอาหารมีมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทั้งในด้านคุณภาพ ราคา และสุขอนามัย	ผู้ประกอบการชมรมร้านอาหาร
	กลุ่มธุรกิจน้ำเที่ยว	การประสาน ส่งเสริม และสนับสนุน บริษัทธุรกิจน้ำเที่ยวและมัคคุเทศก์	ผู้ประกอบการกลุ่ม

ตารางที่ 19 ผู้มีส่วนได้เสียมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวา

หน่วยงาน		บทบาทหน้าที่	บุคลากรที่เกี่ยวข้อง
	และมัคคุเทศก์	ให้มีการดำเนินการที่เหมาะสม ได้มาตรฐานและเป็นไปตามข้อกำหนดร่วมกันของชุมชน	ธุรกิจนำเที่ยว และมัคคุเทศก์
ภาคประชาชน	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	การประกอบกิจการของชุมชนที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือกิจการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่สร้างรายได้กับชุมชนและประชาชน	ประธานหรือสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
	ประชาชนในชุมชน	การเป็นผู้อยู่อาศัยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งจำเป็นต้องเข้ารับการรับฟังความคิดเห็นและเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน	ผู้นำชุมชนหรือประชาชนในชุมชน
นักท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวชาวไทย	กลุ่มประชาชนที่เดินทางเข้ามาในชุมชนอัมพวา โดยมีวัตถุประสงค์ด้านการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ การนันทนาการและการใช้จ่ายใช้สอยเป็นหลัก และทำให้ชุมชนสามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวได้	นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ
	นักท่องเที่ยวต่างชาติ		
นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ	สถาบันการศึกษา	การถ่ายทอดองค์ความรู้ที่นำไปสู่การผลิตแรงงานที่มีคุณภาพ การจัดทำแผนปฏิบัติการหรือการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ดีในชุมชนเพื่อให้ชุมชนสามารถจัดการการท่องเที่ยวด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ	นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในสถาบันการศึกษาและบริษัทที่ปรึกษาด้านการพัฒนาเมือง
	บริษัทที่ปรึกษาด้านการพัฒนาเมือง	การสนับสนุนให้คำปรึกษาทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมือง การผังเมือง การท่องเที่ยว การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง	

ที่มา: โดยผู้วิจัย, 2564

3.3 การเก็บข้อมูลสำหรับงานวิจัย

หลังจากการกำหนดปัจจัย และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และการกำหนดผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวา ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้เสียที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ในเรื่องที่กำลังดำเนินการศึกษาและสามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเหมาะสมตามวัตถุประสงค์งานวิจัย โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

ตารางที่ 20 เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญในงานวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	เกณฑ์ในการคัดเลือก
หน่วยงานภาครัฐ	ผู้มีประสบการณ์ทำงานด้านการพัฒนาเมือง การผังเมือง การพัฒนาการท่องเที่ยว หรือการอนุรักษ์
นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี
ภาคเอกชน	ผู้ประกอบการธุรกิจการค้าและการบริการที่ดำเนินธุรกิจมาเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปี
นักท่องเที่ยว	ผู้ที่เคยเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวาตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป
ภาคประชาชน	ผู้ที่มีรายชื่อและทะเบียนบ้านอยู่ในเขตเทศบาลตำบลอัมพวา

ที่มา: โดยผู้วิจัย, 2564

โดยผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญหรือผู้ถูกสัมภาษณ์ไว้จำนวน 60 คนด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ครอบคลุมผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มหน่วยงานภาครัฐ 7 คน กลุ่มนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ 8 คน กลุ่มภาคเอกชน 15

คน กลุ่มภาคประชาชน 15 คนและกลุ่มนักท่องเที่ยว 15 คนเพื่อสอบถามความคิดเห็นและประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยแบ่งการเก็บข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย

(1) การเก็บข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์การท่องเที่ยวชุมชนและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นกลุ่มคำถามปลายเปิด (Open Ended Question) โดยให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถตอบคำถามได้อย่างอิสระ ซึ่งคาดหวังที่จะได้คำตอบที่สะท้อนความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและตรงกับสภาพความเป็นจริงได้มากที่สุด ประกอบด้วยกลุ่มคำถามดังนี้

- พฤติกรรมการท่องเที่ยวในปัจจุบันของนักท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวา
- ผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบจากการท่องเที่ยวต่อชุมชนอัมพวา
- ปัญหาอุปสรรคด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวา
- แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เหมาะสมกับชุมชนอัมพวาในอนาคต

โดยข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์การท่องเที่ยวชุมชนและการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ได้จากการสัมภาษณ์จะเป็นข้อมูลสำคัญที่แสดงถึงสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน รวมถึงเป็นประเด็นสำคัญที่จะต้องมีการพิจารณาหากมีการพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคต และข้อมูลส่วนนี้จะถูกนำไปวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลความสำคัญของปัจจัย และมาตรการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ได้จากการเปรียบเทียบความสำคัญแบบคู่ (Pairwise Comparison) ซึ่งเป็นการดำเนินงานในขั้นตอนถัดไป เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เหมาะสมกับชุมชนอัมพวาได้อย่างเหมาะสม

(2) การเก็บข้อมูลความสำคัญของปัจจัย และมาตรการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดย ซึ่งเป็นกลุ่มคำถามปลายปิด (Close Ended Question) โดยให้ผู้มีส่วนได้เสียทำการให้ค่าคะแนนความสำคัญของปัจจัยและมาตรการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยการเปรียบเทียบแบบคู่ (Pairwise Comparison) ซึ่งใช้ค่าคะแนนมาตรฐานระดับความสำคัญ AHP Measurement Scale ในการเปรียบเทียบ ซึ่งผู้มีส่วนได้เสียต้องพิจารณาประเด็นที่สำคัญ 2 ประการคือ

- ปัจจัย หรือมาตรการใดมีความสำคัญมากกว่า น้อยกว่า หรือมีความสำคัญเท่ากันในมุมมองของผู้มีส่วนได้เสีย
- ปัจจัย หรือมาตรการนั้นมีความสำคัญมากกว่า หรือน้อยกว่าเป็นตัวเลขเท่าใดตามมาตรฐานระดับความสำคัญ AHP Measurement Scale

ตารางที่ 21 มาตรฐานระดับความสำคัญของการเปรียบเทียบแบบคู่ตามหลักการของการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น (Analytic Hierarchy Process)

ระดับความสำคัญ	การพิจารณา
9	มีความสำคัญมากกว่าอย่างยิ่ง (Extreme Importance)
7	มีความสำคัญมากกว่ามาก (Very Strongly Importance)
5	มีความสำคัญมากกว่า (Strong Importance)
3	มีความสำคัญมากกว่าเพียงเล็กน้อย (Moderate Importance)
1	มีความสำคัญเท่ากัน (Equal Importance)
8, 6, 4, 2	ค่ากลางระหว่างระดับความสำคัญ (Intermediate Values)
1/2, 1/3, 1/4, 1/5, 1/6, 1/7, 1/8, 1/9	ค่าตรงกันข้ามกับระดับความสำคัญข้างต้น (Reciprocals For Inverse Comparison)

ที่มา: Saaty, 2004, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย, 2564

ซึ่งการเปรียบเทียบความสำคัญของปัจจัย และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนตามหลักการของการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น (AHP) จะนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลที่ทำให้ผู้วิจัยทราบถึงมุมมองและความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มว่าให้ความสำคัญกับปัจจัย และมาตรการที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนข้อใดเป็นสำคัญ ซึ่งจะแสดงวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปผลการวิจัยในขั้นตอนต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะนำข้อมูลค่าคะแนนความสำคัญของปัจจัย และมาตรการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ได้จากการที่ผู้มีส่วนได้เสียทำการเปรียบเทียบความสำคัญแบบคู่ (Pairwise Comparison) โดยใช้คะแนนมาตรฐานระดับความสำคัญ AHP Measurement Scale มาดำเนินการดังต่อไปนี้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(1) การคำนวณลำดับความสำคัญในการตัดสินใจ (Calculation of Relative Priority)

การนำผลการเปรียบเทียบแบบคู่ (Pairwise Comparison) ของปัจจัย และมาตรการที่มีค่าคะแนนตามมาตรฐานระดับความสำคัญ AHP Measurement Scale มาทำการรวมค่าคะแนนในแต่ละคอลัมน์ (Column) และนำค่าคะแนนความสำคัญจากการเปรียบเทียบแบบคู่มาหารด้วยผลรวมคะแนนรวมในคอลัมน์ (Column) เพื่อปรับผลรวมของแต่ละคอลัมน์ให้เท่ากับ 1 จากนั้นคำนวณผลรวมของแต่ละแถว (Row) และหารผลรวมดังกล่าวด้วย จำนวนของปัจจัยหรือมาตรการที่ใช้ตัดสินใจ ซึ่งเป็นขั้นตอนการปรับปรุงโครงสร้างข้อมูล เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่เป็นค่าคะแนนความสำคัญ (Eigenvector) ซึ่งจะเป็นตัวชี้วัดที่แสดงว่าผู้มีส่วนได้เสียให้ความสำคัญกับปัจจัยหรือมาตรการข้อใดเป็นสำคัญ โดยจากตารางตัวอย่างจะแสดงให้เห็นว่าผู้มีส่วนได้เสียให้ความสำคัญกับปัจจัยหรือมาตรการ A2 มากกว่าข้ออื่น ๆ ทั้งหมด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าปัจจัยหรือมาตรการ A2 มีความสำคัญมากที่สุด ในมุมมองของผู้มีส่วนได้เสีย ในทางตรงกันข้ามปัจจัยหรือมาตรการ A5 เมื่อทำไปเปรียบเทียบกับ

ข้ออื่น ๆ ก็จะมีค่าคะแนนความสำคัญที่น้อยกว่าทั้งสิ้น ซึ่งแสดงว่าเป็นปัจจัยหรือมาตรการที่ผู้มีส่วนได้เสียมองว่ามีความสำคัญน้อยที่สุด

ตารางที่ 22 ตัวอย่างขั้นตอนการเปรียบเทียบความสำคัญแบบคู่ (Pairwise Comparison)

การพิจารณา		ปัจจัย/ มาตรการ				
		A1	A2	A3	A4	A5
ปัจจัย/ มาตรการ	A1	1	1/2	7	8	9
	A2	2	1	4	9	8
	A3	1/7	1/4	1	5	4
	A4	1/8	1/9	1/5	1	2
	A5	1/9	1/8	1/4	1/2	1
รวมคะแนน (Column)		3.38	1.99	12.45	23.5	24.0

หมายเหตุ: ตัวเลขในตารางเป็นเพียงตัวเลขสมมติที่ใช้สำหรับการอธิบายขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยเท่านั้น

ที่มา: โดยผู้วิจัย, 2564

ตารางที่ 23 ตัวอย่างขั้นตอนการคำนวณค่าความสำคัญ (Eigenvector)

การพิจารณา		ปัจจัย/ มาตรการ					รวมคะแนน (Row)	ค่าความสำคัญ (Eigenvector)
		A1	A2	A3	A4	A5		
ปัจจัย/ มาตรการ	A1	0.296	0.252	0.562	0.340	0.375	1.825	0.365
	A2	0.592	0.504	0.321	0.383	0.333	2.133	0.427
	A3	0.042	0.126	0.080	0.213	0.167	0.628	0.126
	A4	0.037	0.056	0.016	0.043	0.083	0.235	0.047
	A5	0.033	0.063	0.020	0.021	0.042	0.179	0.036
รวมคะแนน (Column)		1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	5.00	1.00

หมายเหตุ: ตัวเลขในตารางเป็นเพียงตัวเลขสมมติที่ใช้สำหรับการอธิบายขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยเท่านั้น

ที่มา: โดยผู้วิจัย, 2564

(2) การคำนวณค่าความสอดคล้องของข้อมูล (Calculating Consistency)

ขั้นตอนต่อไปหลังจากการคำนวณค่าคะแนนความสำคัญ (Eigenvector) คือการทดสอบว่าการพิจารณาให้ค่าคะแนนจากผู้มีส่วนได้เสียนั้นมีความสมเหตุสมผลหรือไม่ เนื่องจากงานวิจัยมีผู้มีส่วนได้เสียหลายกลุ่มทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน นักท่องเที่ยว นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ จึงส่งผลให้การให้ค่าคะแนนความสำคัญมีความแตกต่างกันไปตามพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ ซึ่งอาจทำให้ผลการเปรียบเทียบความสำคัญเกิดความไม่สมเหตุสมผลตามหลักการของการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น (AHP) นอกจากนี้การคำนวณค่าความสอดคล้องของข้อมูลจะเป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยให้ผู้วิจัยพิจารณาได้ว่า ค่าคะแนนความสำคัญที่ได้จากผู้มีส่วนได้เสียท่านใดบ้างที่มีความสมเหตุสมผลและสามารถนำมาใช้วิเคราะห์ผลในงานวิจัยต่อไปได้ ซึ่งในกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น (AHP) หากอัตราส่วนความสอดคล้อง (Consistency Ratio : CR) อยู่ในระดับสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดย่อมหมายความว่า การตัดสินใจนั้น ๆ ไม่ได้อยู่บนหลักการตัดสินใจอย่างถูกต้อง

และอาจเป็นการสับสนตัดสินใจ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยต้องทำการพิจารณาข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์อีกครั้ง หรือต้องทำการเก็บข้อมูลใหม่เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่มีความสอดคล้องกันและสามารถยอมรับได้

ตารางที่ 24 ข้อกำหนดของการตรวจสอบค่าความสอดคล้องของข้อมูล

อัตราส่วนความสอดคล้อง (CR)	จำนวนปัจจัย หรือมาตรการ ที่ใช้เปรียบเทียบ
$CR \leq 0.05$	การเปรียบเทียบ 3 ปัจจัย
$CR \leq 0.09$	การเปรียบเทียบ 4 ปัจจัย
$CR \leq 0.10$	การเปรียบเทียบ 5 ปัจจัยขึ้นไป

ที่มา: Saaty, 2004, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย, 2564

โดยอัตราส่วนความสอดคล้อง (Consistency Ratio : CR) สามารถพิจารณาได้จากสมการ คำนวนการเปรียบเทียบดัชนีความสอดคล้อง (Consistency Index : CI) และดัชนีความสอดคล้องเชิงสุ่ม (Random Index : RI) ซึ่งมีขั้นตอนการตรวจสอบความสอดคล้องดังนี้

- **การคำนวณค่า λ_{\max} หรือแลมด้าแมกซ์** โดยนำค่าคะแนนจากการเปรียบเทียบแบบคู่ในแต่ละคอลัมน์ (Column) [A] มาคูณด้วยค่าคะแนนความสำคัญ (Eigenvector) ของแต่ละแถว (Row) [B] แล้วนำเอาผลคูณที่ได้ [C] มาหารกับค่าคะแนนความสำคัญ [D] โดยตัวเลขผลลัพธ์ที่ได้จะมีความใกล้เคียงกับจำนวนปัจจัยหรือมาตรการทั้งหมดที่ถูกนำมาเปรียบเทียบ ซึ่งหากการพิจารณาเปรียบเทียบแบบคู่ที่มีความสอดคล้องกันอย่างสมบูรณ์จะทำให้ค่า λ_{\max} มีตัวเลขที่เท่ากับจำนวนปัจจัย หรือมาตรการที่ใช้ในการเปรียบเทียบ

$$\begin{matrix}
 & [A] & & [B] & [C] & [D] & = & \begin{bmatrix} 2.158 & 2.371 & 0.663 & 0.239 & 0.187 \\ 0.365 & 0.426 & 0.125 & 0.047 & 0.036 \end{bmatrix} \\
 \begin{bmatrix} 1 & 1/2 & 7 & 8 & 9 \\ 2 & 1 & 4 & 9 & 8 \\ 1/7 & 1/4 & 1 & 5 & 4 \\ 1/8 & 1/9 & 1/5 & 1 & 2 \\ 1/9 & 1/8 & 1/4 & 1/2 & 1 \end{bmatrix} & \times & \begin{bmatrix} 0.365 \\ 0.426 \\ 0.125 \\ 0.047 \\ 0.036 \end{bmatrix} & = & \begin{bmatrix} 2.158 \\ 2.371 \\ 0.663 \\ 0.239 \\ 0.187 \end{bmatrix} & = & \begin{bmatrix} 5.91 & 5.56 & 5.29 & 5.07 & 5.16 \\ 5.91 + 5.56 + 5.29 + 5.07 + 5.16 \\ 5 \\ 5.39 \end{bmatrix} \\
 & & & & & \lambda_{\max} & = &
 \end{matrix}$$

ภาพที่ 16 ตัวอย่างการคำนวณค่า λ_{\max} สำหรับการตรวจสอบความสอดคล้อง

โดยผู้วิจัย, 2564

- **การคำนวณดัชนีความสอดคล้อง (Consistency Index : CI)** โดยการแทนค่า λ_{\max} หรือแลมด้าแมกซ์ที่ได้จากการคำนวณข้างต้น และใส่จำนวนปัจจัย หรือมาตรการที่ใช้ในการเปรียบเทียบ ลงในสมการดังนี้

$$CI = \frac{\lambda_{\max} - n}{n - 1}$$

- โดยที่
- CI = ดัชนีความสอดคล้อง (Consistency Index : CI)
 - λ_{\max} = ค่ารวมของคะแนนความสำคัญ (Maximum Eigenvalue)
 - n = จำนวนปัจจัย หรือมาตรการที่ใช้ในการเปรียบเทียบ

- การหาค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงสุ่ม (Random Index : RI) โดยพิจารณาเลือกใช้ค่าดัชนีการสุ่มตัวอย่างที่สอดคล้องกับจำนวนปัจจัย หรือมาตรการที่ทำการศึกษเปรียบเทียบลงในสมการในขั้นตอนต่อไป

ตารางที่ 25 ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงสุ่ม (Random Index : RI)

จำนวนปัจจัย/ มาตรการ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ค่า RI	0.00	0.00	0.52	0.89	1.11	1.25	1.35	1.40	1.45	1.49

ที่มา: Saaty, 2004, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย, 2564

- การคำนวณค่าความสอดคล้องของข้อมูล โดยดำเนินการแทนค่าลงในสมการที่กำหนดไว้ โดยใช้ข้อมูลดัชนีความสอดคล้อง (Consistency Index : CI) และดัชนีความสอดคล้องเชิงสุ่ม (Random Index : RI) ในการคำนวณอัตราส่วนความสอดคล้อง (Consistency Ratio : CR) ดังนี้

$$CR = \frac{CI}{RI}$$

โดยที่

- CR = อัตราส่วนความสอดคล้อง (Consistency Ratio)
- CI = ดัชนีความสอดคล้อง (Consistency Index)
- RI = ดัชนีความสอดคล้องเชิงสุ่ม (Random Index)

สำหรับอัตราส่วนความสอดคล้อง (CR) หากผลจากการคำนวณมีค่ามากกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ จะถือว่าเป็นผลการศึกษาที่ไม่สามารถยอมรับได้ ซึ่งจะต้องทำการสำรวจรวมถึงการทบทวนการให้ค่าคะแนนเปรียบเทียบใหม่อีกครั้ง จนกว่าจะได้ค่าอัตราส่วนความสอดคล้อง (CR) ที่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้จึงจะถือว่าค่าคะแนนความสำคัญนั้นสามารถยอมรับได้ โดยผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษา คือค่าคะแนนความสำคัญของปัจจัย และมาตรการที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมดในชุมชนอัมพวา ซึ่งจะทำให้ทราบว่าผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มให้ความสำคัญต่อปัจจัย และมาตรการการพัฒนาข้อใดเป็นสำคัญและมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งปัจจัย หรือมาตรการที่มีคะแนนมากที่สุดจะถือว่ามีความสำคัญมากที่สุด ดังเช่นตัวอย่างการวิเคราะห์ในตารางที่แสดงให้เห็นว่าประชากรกลุ่มที่ 1 ให้ความสำคัญกับปัจจัย หรือมาตรการ A1 มากที่สุด ในขณะที่ประชากรกลุ่มที่ 2 ให้ความสำคัญกับปัจจัย หรือมาตรการ A2 มากที่สุด

ตารางที่ 26 ตัวอย่างการรวบรวมค่าคะแนนของปัจจัย หรือมาตรการจากการเปรียบเทียบแบบคู่ (Pairwise Comparison) จากมุมมองของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย

ผู้มีส่วนได้เสีย		คะแนนความสำคัญของ ปัจจัย/ มาตรการ					ความสอดคล้องของ ข้อมูล (CR)
		A1	A2	A3	A4	A5	
กลุ่มที่ 1	ประชากรคนที่ 1	0.365	0.427	0.126	0.047	0.036	0.08
	ประชากรคนที่ 2	0.331	0.226	0.147	0.108	0.189	0.07
	ประชากรคนที่ 3	0.317	0.234	0.138	0.108	0.203	0.04
	ประชากรคนที่ 4	0.298	0.247	0.158	0.108	0.189	0.10
	ประชากรคนที่ 5	0.348	0.216	0.096	0.107	0.233	0.09
	ค่าเฉลี่ย กลุ่มที่ 1	0.332	0.270	0.133	0.096	0.170	0.08
กลุ่มที่ 2	ประชากรคนที่ 6	0.216	0.263	0.161	0.167	0.193	0.09
	ประชากรคนที่ 7	0.220	0.291	0.192	0.114	0.183	0.04
	ประชากรคนที่ 8	0.206	0.294	0.187	0.101	0.212	0.05
	ประชากรคนที่ 9	0.228	0.294	0.179	0.117	0.183	0.06
	ประชากรคนที่ 10	0.209	0.283	0.176	0.126	0.207	0.07
	ค่าเฉลี่ย กลุ่มที่ 2	0.216	0.285	0.179	0.125	0.196	0.06
ค่าเฉลี่ย ทั้งหมด		0.274	0.277	0.156	0.110	0.183	0.069
ลำดับความสำคัญ		2	1	4	5	3	-

หมายเหตุ: ตัวเลขในตารางเป็นเพียงตัวเลขสมมติที่ใช้สำหรับการศึกษาขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยเท่านั้น
ที่มา: โดยผู้วิจัย, 2564

สุดท้ายนี้ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของข้อมูลจะนำมาสู่การแสดงลำดับความสำคัญของปัจจัยและมาตรการที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในมุมมองของผู้มีส่วนได้เสีย แต่ละกลุ่มว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไร และเมื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาวิเคราะห์บูรณาการร่วมกับข้อมูลและพัฒนาการท่องเที่ยวที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่ม จะทำให้ผู้วิจัยสามารถเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เหมาะสมกับชุมชนอัมพวาในอนาคต ซึ่งจะเป็นกรอบการพัฒนาให้ผู้วางแผนนำไปใช้กำหนดนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มุ่งไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน และสามารถวางแผนออกมาตรการเพื่อรองรับผู้เสียประโยชน์จากการพัฒนาได้อย่างเหมาะสมควบคู่กันไป อีกทั้งเป็นฐานข้อมูลสำคัญให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานภาครัฐ ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น สามารถนำไปเป็นแนวทางหรือนำไปประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจเพื่อกำหนดนโยบายสาธารณะ ซึ่งจะเป็นเครื่องมือที่ทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเกิดการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมและประสบความสำเร็จในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวชุมชนต่อไปในอนาคต

บทที่ 4

การเปลี่ยนแปลงของชุมชนอัมพวาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศมาอย่างยาวนานแต่ด้วยแนวคิดและหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยที่ผ่านมาได้ให้ความสำคัญกับการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวจากการดึงดูดนักท่องเที่ยวในปริมาณมาก ซึ่งส่งผลให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรการท่องเที่ยว เมื่อประกอบกับสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ส่งผลกระทบต่อให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจและทำให้ตลาดการท่องเที่ยวต้องเปลี่ยนแปลงไปในระยะยาวและมีแนวโน้มที่จะเกิดการแข่งขันของตลาดการท่องเที่ยวที่สูงขึ้นจากการที่หลายประเทศทั่วโลกต่างต้องการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจภายในประเทศ

ผู้วิจัยจึงมีความคิดเห็นว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับชุมชนอัมพวาในอนาคตจำเป็นต้องมีการวางแผนการพัฒนาที่สามารถก้าวข้ามปัญหาอุปสรรคเดิมและสามารถพัฒนาได้โดยลดข้อจำกัดและป้องกันภัยคุกคามที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างเหมาะสม โดยการพลิกโฉมการท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวาให้มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีความยั่งยืนที่สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจไปพร้อมกับการสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวและประชาชน อีกทั้งสามารถรักษาแหล่งประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม แหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่ดีให้คงอยู่ต่อไปได้อย่างยั่งยืน

โดยรายงานบทนี้จะเป็นส่วนของการศึกษาสภาพแวดล้อมและพฤติกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวา การเปลี่ยนแปลงเชิงกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยว ผลกระทบของสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการท่องเที่ยวในชุมชน โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ที่ผู้วิจัยได้จากการลงสำรวจพื้นที่ชุมชน และการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้เสียในชุมชน มาประกอบกับกลุ่มข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ที่มีการรวบรวมและจัดเก็บไว้แล้วโดยหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยวัตถุประสงค์ในการทำความเข้าใจถึงสถานการณ์การท่องเที่ยวและประเด็นสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวา ซึ่งผู้วิจัยจะนำประเด็นสำคัญที่ได้จากการศึกษามาพิจารณาร่วมกับปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 เพื่อคัดเลือกปัจจัยที่เหมาะสมในการดำเนินการในชุมชนอัมพวา ซึ่งจะสามารถนำมาตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 1 ได้ว่าปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์ในบริบทของชุมชนอัมพวาประกอบด้วยปัจจัยอะไรบ้าง โดยสามารถนำมาวิเคราะห์และแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

4.1 การสำรวจสภาพแวดล้อมและพฤติกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวา

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ของชุมชนอัมพวามีจุดกำเนิดจากโครงการสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม พื้นที่ริมคลองอัมพวา (Thailand Cultural Environment Project : Amphawa Canal Community) ซึ่งได้รับรางวัลชมเชยด้านการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมจากองค์การยูเนสโกภาคพื้นทวีปเอเชียแปซิฟิกประจำปี 2008 (UNESCO Asia-Pacific Heritage Award) ที่ประสบความสำเร็จในการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการอนุรักษ์และคุ้มครองอาคารที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ มรดกวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม และวิถีชีวิตของชุมชนริมฝั่งคลอง

UNESCO Bangkok
Asia and Pacific Regional Bureau for Education

The fifth Honourable Mention winner, the **Amphawa Canal Community**, Amphawa District, Samut Songkhram Province, Thailand, has successfully achieved public-private cooperation in the safeguarding of heritage structures in Thailand. With co-funding from the local government and Denmark, the project has benefited from the active support of the local residents and homeowners and the guidance of Chulalongkorn University. The project demonstrates recognition of the cultural significance of Amphawa and an appreciation of both the architectural and living heritage of the historic canal community.

ภาพที่ 17 รางวัลชมเชยด้านการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมจากองค์การยูเนสโกภาคพื้นทวีปเอเชียแปซิฟิก ประจำปี 2008 (UNESCO Asia-Pacific Heritage Award)

การสำรวจสถานการณ์การท่องเที่ยวในด้านคุณค่าความสำคัญด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตชุมชน แหล่งท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ รูปแบบการเดินทาง ความเชื่อมโยงของการท่องเที่ยว และพฤติกรรมการท่องเที่ยวจะทำให้มีความเข้าใจถึงสถานการณ์การท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวาในปัจจุบันได้ดีมากยิ่งขึ้น โดยมีผลการศึกษาดังนี้

4.1.1 คุณค่าความสำคัญด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชน

ชุมชนอัมพวามีความโดดเด่นด้านการตั้งถิ่นฐานและสถาปัตยกรรมริมน้ำที่เป็นเอกลักษณ์ โดยอาคารมีลักษณะเป็นเรือนแถวไม้แบบดั้งเดิมที่มีการใช้ประโยชน์เพื่อการค้าและอยู่อาศัย ขตั้งเป็นแนวยาวตลอดแนวสองฝั่งคลองอัมพวา ซึ่งเป็นรูปแบบอาคารที่ได้รับความนิยมในอดีตที่ยังคงอนุรักษ์สภาพบ้านเรือนและวิถีชีวิตมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีสถาปัตยกรรมที่โดดเด่น ได้แก่ บ้านนายอำเภอเก่า อุทยานรัชกาลที่ ๒ และอาคารสำนักงานเทศบาลตำบลอัมพวา เป็นต้น อีกทั้งมีศาสนสถานที่มีคุณค่าคือ วัดอัมพวันเจติยาราม วัดบางกะพ้อม และวัดจุฬามณี เป็นต้น

ในด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชน อัมพวามีความหลากหลายด้านทรัพยากรธรรมชาติ มีดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ และมีโครงข่ายคมนาคมทางลำน้ำที่ใช้เพื่อการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม การขนส่งสินค้าทางการเกษตร การเดินทางในชีวิตประจำวันของคนในชุมชนและการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ซึ่งทำให้ชุมชนอัมพวามีความโดดเด่นด้านวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับสายน้ำและการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก

นอกจากนั้นชุมชนอัมพวายังมีความโดดเด่นด้านศิลปกรรมการแสดง การดนตรี การทำอาหารและขนมไทยที่ได้รับการถ่ายทอดและสืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งส่งผลให้ชุมชนอัมพวาเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ที่มีชื่อเสียงที่ยังคงรักษาคุณค่าความสำคัญด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนที่สะท้อนเรื่องราวในอดีตและอัตลักษณ์ของชุมชนริมน้ำไว้จนถึงยุคปัจจุบัน และเป็นต้นแบบของการพัฒนาเมืองเชิงอนุรักษ์และการฟื้นฟูชุมชนริมน้ำให้แก่ชุมชนอื่น ๆ ของประเทศ

ภาพที่ 18 คุณค่าความสำคัญด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชน

4.1.2 แหล่งท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญในชุมชนอัมพวา

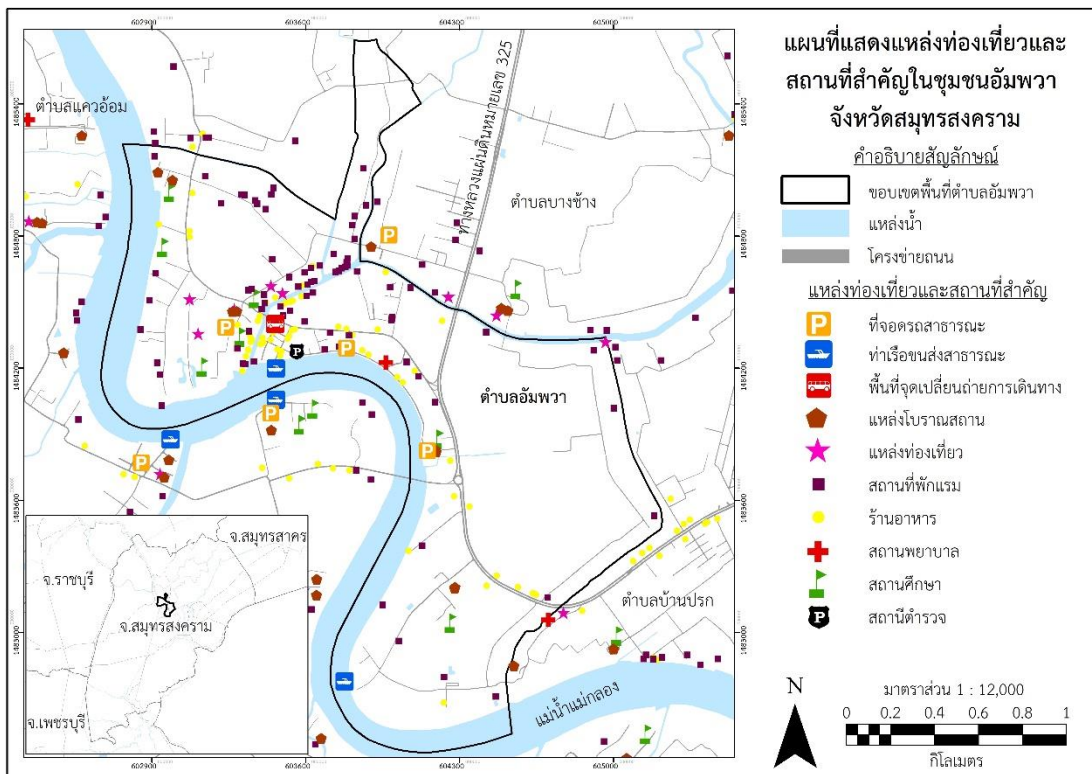
ชุมชนอัมพวามีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งในมิติทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และเกษตรกระจายตัวอยู่ในชุมชน โดยมีแหล่งท่องเที่ยวหลักระดับจังหวัดที่เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว ได้แก่ ตลาดน้ำอัมพวา โครงการอัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์ และพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (อุทยาน ร.2) ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในการท่องเที่ยวจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ อีกทั้งยังมีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญอื่น ๆ ที่อยู่ในชุมชนได้แก่ พิพิธภัณฑ์ขนมไทย พิพิธภัณฑ์บ้านครูเอื้อ สุนทรสนาน และวัดอัมพวันเจติยาราม

ตารางที่ 27 แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในชุมชนอัมพวา

ชื่อแหล่งท่องเที่ยว	ประเภท	รายละเอียด
ตลาดน้ำอัมพวา	แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	เป็นพื้นที่พาณิชย์กรรมของชุมชนที่ยังคงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนริมน้ำ และแหล่งทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนเอาไว้ โดยเป็นตลาดซื้อขายสินค้าที่มีความหลากหลาย ทั้งสินค้าอุปโภค บริโภคและของที่ระลึกต่าง ๆ ที่เหมาะแก่การเดินทางท่องเที่ยวและเลือกซื้อสินค้า อีกทั้งยังเป็นตลาดน้ำที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวสูงที่สุดแห่งหนึ่งในประเทศไทย
โครงการอัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์	แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	เป็นโครงการพัฒนาและสืบสานภูมิปัญญาชาวบ้าน ที่มีการอนุรักษ์วิถีชีวิตของชุมชนอัมพวาที่มีประวัติศาสตร์มาอย่างยาวนาน โดยเป็นศูนย์สาธิตการทำเกษตรกรรม การแปรรูปสินค้าเกษตร เป็นพื้นที่สถานกิจกรรม และจำหน่ายของที่ระลึกจากชาวอัมพวา
พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย	แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์	เป็นพิพิธภัณฑสถานพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย มีลักษณะเป็นอาคารทรงไทยโบราณ ภายในประดิษฐานพระบรมรูปรัชกาลที่ 2 และจัดแสดงศิลปะโบราณวัตถุสมัยต้นรัตนโกสินทร์ มีการจัดแสดงอาวุธสงครามโบราณและข้าวของเครื่องใช้ของสตรีมีฐานะในอดีต นอกจากนี้ยังมีโรงละครกลางแจ้ง สวนพฤกษชาติที่เป็นสวนพันธุ์ไม้ในวรรณคดีนานาชนิดกว่า 140 ชนิด
พิพิธภัณฑสถานไทย	แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์	เป็นพิพิธภัณฑสถานไทยที่มีชีวิตแห่งแรกของประเทศไทย ที่จัดแสดงและจำลองชนมไทยและอาหารไทยโบราณ ตั้งแต่ยุคสมัยสุโขทัย อยุธยาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ตลอดจนเป็นศูนย์แสดงความรู้เกี่ยวกับการทำขนมไทยโบราณ และผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นที่ใช้กับขนมไทย
พิพิธภัณฑสถานครุเอื้อสุนทรสนาน	แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	เป็นพิพิธภัณฑสถานจัดแสดงประวัติผลงานของครุเอื้อ สุนทรสนาน นักประพันธ์เพลงและหัวหน้าวงดนตรีสุนทราภรณ์ ซึ่งเป็นศูนย์รวมข้อมูลเรื่องราวของเพลงสุนทราภรณ์ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน อีกทั้งยังเป็นพิพิธภัณฑสถานโครงการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นชาวอัมพวาของมูลนิธิชัยพัฒนา
วัดอัมพวันเจติยาราม	แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์	เป็นพระอารามหลวงชั้นโท ที่มีศิลปะและสถาปัตยกรรมสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นที่มีความงดงาม และมีพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยประดิษฐานโดยมีลักษณะเด่นคือ จิตรกรรมฝาผนัง พระอุโบสถ พิพิธภัณฑสถานและอุทยานการศึกษาและกุฏิทอง ซึ่งสร้างในสมัยรัชกาลที่ 1

ที่มา : กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย, 2564

นอกจากนั้นชุมชนอัมพายังมีการกระจุกตัวของสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวทั้งในด้านอาคารที่พักแรมจำนวน 77 แห่ง (ร้อยละ 61.1 ของจำนวนที่มีอยู่ในอำเภออัมพวา) โดยมีลักษณะเป็นรีสอร์ท เกสเฮ้าส์โฮมสเตย์และบังกะโลเป็นหลัก ด้านร้านอาหารจำนวน 54 แห่ง (ร้อยละ 75 ของจำนวนที่มีอยู่ในอำเภออัมพวา) โดยตั้งอยู่บริเวณริมถนนสายหลักและริมน้ำแม่กลอง ซึ่งส่วนใหญ่ให้บริการอาหารไทยและอาหารทะเลเป็นหลัก ด้านที่จอดรถจากการสำรวจพบว่ามีจำนวน 6 แห่งทั้งในชุมชนอัมพวาและบริเวณใกล้เคียงซึ่งประกอบด้วยที่จอดรถเอกชนรอบตลาดน้ำอัมพวาที่เสียค่าบริการและที่จอดรถในบริเวณใกล้เคียงที่สามารถเข้าจอดได้ เช่น สถานที่ราชการ ลานจอดรถของวัด ที่จอดรถริมถนนและที่จอดรถหน้าร้านค้าต่าง ๆ เป็นต้น ตลอดจนมีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการคมนาคมขนส่ง (ท่าเรือ ท่ารถตู้) การบริการสาธารณสุข (สถานพยาบาล สถานศึกษา) และการรักษาความปลอดภัยให้บริการตามแหล่งท่องเที่ยว

ภาพที่ 19 แหล่งท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญในชุมชนอัมพวา
จากกรมโยธาธิการและผังเมือง, 2560, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย, 2564

4.1.3 รูปแบบการเดินทางและความเชื่อมโยงของการท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวา

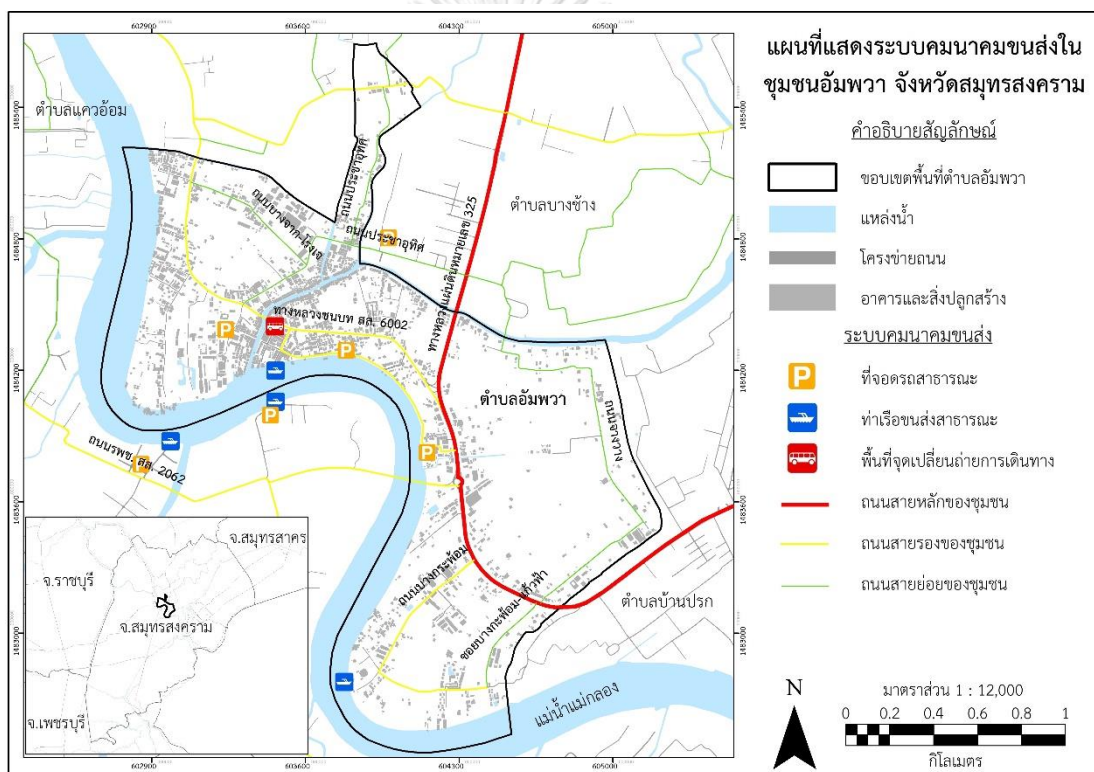
ฐานข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) ของกรมโยธาธิการและผังเมืองแสดงให้เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ในชุมชนอัมพวามีการกระจุกตัวอยู่ริมถนนสายหลักและอยู่รอบข้างบริเวณริมแม่น้ำแม่กลองและคลองอัมพวาเป็นหลัก จึงส่งผลให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าถึงท่องเที่ยวได้หลายรูปแบบทั้งการเดินทางโดยรถยนต์ส่วนบุคคล รถโดยสารประจำทาง และเรือโดยสารรับจ้าง ซึ่งแสดงรูปแบบการเดินทางและความเชื่อมโยงของการท่องเที่ยวในชุมชน ได้ดังนี้

- **การเดินทางโดยรถยนต์ส่วนบุคคล** สามารถเดินทางผ่านทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 35 (ถนนพระราม 2) จากกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) จากภาคใต้ เชื่อมโยงเข้าสู่ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 ที่เป็นถนนสายหลักของจังหวัดสมุทรสงครามซึ่งสามารถเดินทางผ่านอำเภอเมืองสมุทรสงครามเข้ามายังอำเภออัมพวา และเข้าสู่ทางหลวงชนบทสส.6002 ซึ่งเป็นเส้นทางท่องเที่ยวหลักของชุมชน โดยผ่านแหล่งท่องเที่ยวสำคัญทั้งตลาดน้ำอัมพวา โครงการอัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์ อุทยาน ร.2 และพิพิธภัณฑ์ชนมไทย

- **การเดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง** สามารถเดินทางจากกรุงเทพมหานครมาสู่จังหวัดสมุทรสงครามได้โดยใช้บริการรถตู้โดยสารและรถโดยสารขนาดเล็ก (Mini-Bus) ซึ่งมีหลายเส้นทางได้แก่ การเดินทางจากสถานีขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพฯ (จตุจักร) สายหมอชิต-แม่กลอง (เวลา

05.30-20.00 น.) สถานีขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพฯ (ปิ่นเกล้า) สายใต้เก่า-แม่กลอง (เวลา 06.30-20.00 น.) และสถานีขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพฯ (เอกราช) สายแม่กลอง-บางนา (เวลา 06.30-20.30 น.) โดยมีทั้งเส้นทางที่มีจุดหมายที่ตลาดน้ำอัมพวา และตลาดแม่กลอง อำเภอเมืองสมุทรสงคราม ซึ่งบริเวณตลาดแม่กลองสามารถเดินทางไปตลาดน้ำอัมพวาได้โดยรถสองแถวสายตลาดแม่กลอง-ตลาดอัมพวา

● **การเดินทางโดยเรือโดยสารรับจ้าง** สามารถเดินทางจากตลาดน้ำอัมพวา ผ่านคลองอัมพวาและแม่น้ำแม่กลองและคูคลองขนาดเล็กต่าง ๆ ไปยังแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่โดยรอบและสามารถล่องเรือเชื่อมไปยังอำเภอเมืองสมุทรสงครามและอำเภอบางคนทีได้อย่างสะดวก ซึ่งเป็นเส้นทางท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวิถีชีวิตริมน้ำแม่กลอง นอกจากนี้ยังสามารถโดยสารเรือข้ามฟากจากตลาดน้ำอัมพวาไปยังพื้นที่ตำบลแควอ้อมบริเวณวัดบางนางลี่ใหญ่ได้

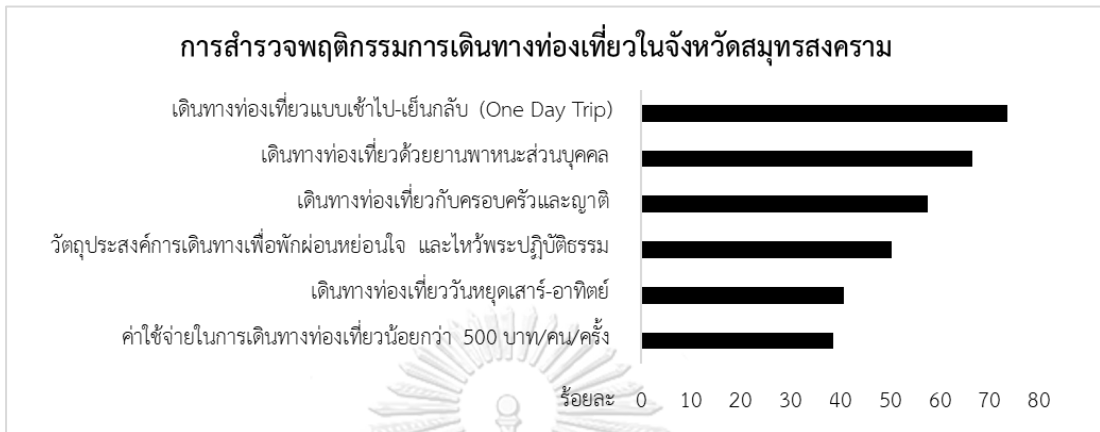

ภาพที่ 20 ระบบคมนาคมขนส่งและความเชื่อมโยงการเดินทางในชุมชนอัมพวา จากกรมโยธาธิการและผังเมือง, 2560, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย, 2564

4.1.4 พฤติกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวา

ข้อมูลการสำรวจพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงครามของสำนักงานสถิติแห่งชาติและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) พบว่าในปีพ.ศ.2562 ผู้เยี่ยมเยือนในจังหวัดสมุทรสงครามเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวมากกว่านักท่องเที่ยว ซึ่งแสดงถึงการมีรูปแบบการท่องเที่ยวแบบไปเช้า-เย็นกลับ เนื่องจากจังหวัดสมุทรสงครามมีระยะทางไม่ไกลจากกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งเป็นเมืองที่มีการกระจุกตัวของประชากรมากที่สุด อีกทั้งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการ

เดินทางท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ และไหว้พระปฏิบัติธรรมในศาสนสถานที่มีชื่อเสียงในชุมชน เป็นหลักอีกทั้งมีพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวในช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ด้วยยานพาหนะส่วนบุคคล และมีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเฉลี่ยน้อยกว่า 500 บาท/คน/ครั้ง

ภาพที่ 21 ข้อมูลการสำรวจพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงครามปีพ.ศ.2562

จากสำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2562, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย, 2564

นอกจากนั้นการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนอัมพวาทั้งภาคประชาชนและนักท่องเที่ยว ทำให้ทราบว่านักท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวามีพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่มีเอกลักษณ์ มีความสวยงาม และตรงกับความสนใจส่วนบุคคลเป็นหลัก โดยมีศูนย์กลางของกิจกรรมการท่องเที่ยวอยู่บริเวณตลาดน้ำอัมพวาและแหล่งท่องเที่ยวโดยรอบได้แก่ โครงการอัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์ พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พิพิธภัณฑสถานบ้านครุเอื้อ สุพรรณสนานและวัดอัมพวันเจติยาราม อีกทั้งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักเดินทางต่อไปยังบริเวณโดยรอบซึ่งเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยมีจุดหมายการท่องเที่ยวคือ วัดบางกะพ้อม วัดกุฎีรินทร์กุฎีทอง วัดจุฬามณี วัดอินทาราม วัดบางแคใหญ่ ตลาดน้ำ 3 อำเภอ นอกจากนี้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเดินทางไปบริเวณอำเภอเมืองสมุทรสงคราม (แม่กลอง) ซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญคือ ตลาดร่มหุบ ตลาดน้ำริมเขื่อนวัดประตุม วัดเพชรสมุทรวรวิหาร อนุสรณ์สถานแฝดสยามอิน-จัน วัดแก้วฟ้า ป่าชายเลน ตำบลคลองโคน และดอนหอยหลอด เป็นต้น ซึ่งเป็นเส้นทางที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึงภายใน 1-2 วัน

4.2 การเปลี่ยนแปลงด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยวของชุมชน อัมพวา

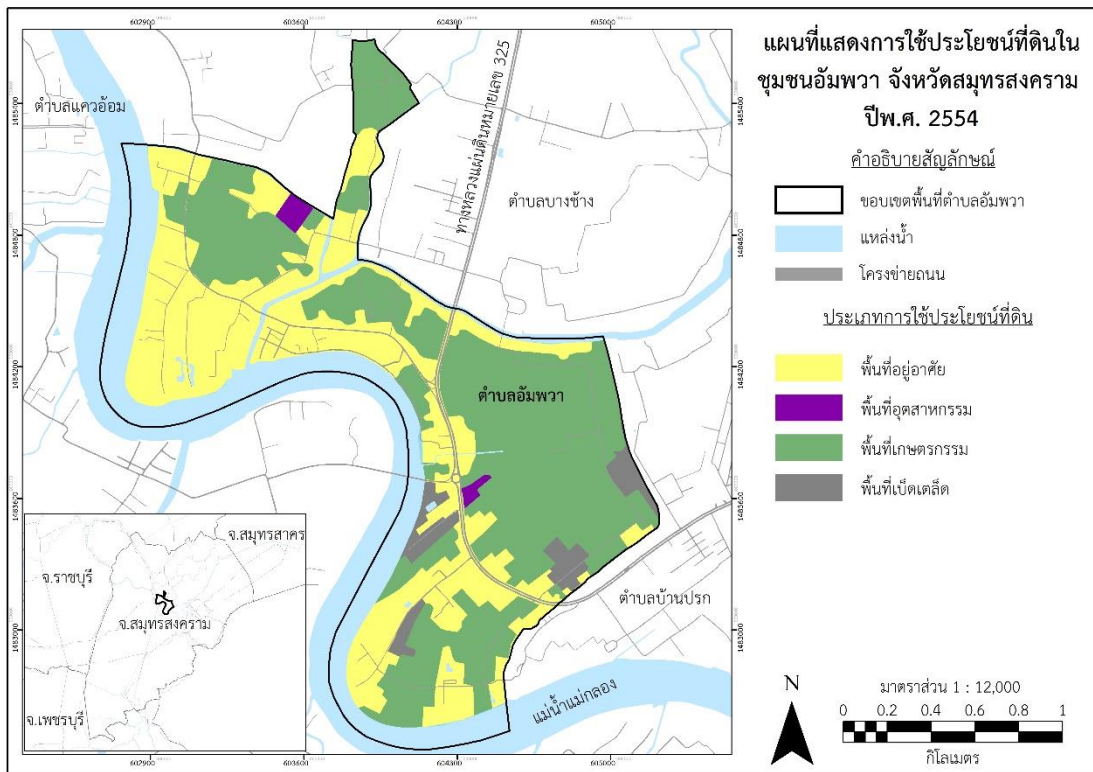
การส่งเสริมการท่องเที่ยวจากแผนและนโยบายต่าง ๆ ได้ส่งผลให้ชุมชนอัมพวามีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้น เกิดการจ้างงานและเกิดการหมุนเวียนรายได้ในท้องถิ่น อีกทั้งตลาดน้ำอัมพวาได้กลายเป็นแหล่งพาณิชย์กรรมที่สำคัญของจังหวัด ในขณะที่เดียวกันชุมชนก็มีการพัฒนาที่พักอาศัยและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามการเติบโตของการท่องเที่ยวที่มากเกินไปเกินความสามารถในการรองรับของชุมชนก็ได้ส่งผลกระทบต่อชุมชน ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การลงสำรวจพื้นที่และการสัมภาษณ์สามารถนำข้อมูลมาสรุปประเด็นการเปลี่ยนแปลงด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยวของชุมชนอัมพวา สรุปได้ดังนี้

ชุมชนอัมพวามีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินจากพื้นที่เกษตรกรรมมาเป็นพื้นที่อยู่อาศัยมากขึ้น จากข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินจากฐานข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) ของกรมพัฒนาที่ดินในปีพ.ศ.2554 - 2560 แสดงให้เห็นว่าในอดีตชุมชนอัมพวามีการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม แต่เกิดการเปลี่ยนแปลงมาเป็นที่อยู่อาศัยมากขึ้นในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะพื้นที่อยู่อาศัยที่มีอัตราการเพิ่มขึ้นสูงถึงร้อยละ 16.98 โดยพบว่ามีการขยายตัวอย่างชัดเจนในบริเวณสองฝั่งคลองอัมพวา พื้นที่รอบตลาดน้ำอัมพวาและบริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 และทางหลวงชนบทสส.6002 ซึ่งเป็นเส้นทางท่องเที่ยวหลักของชุมชน ด้านพื้นที่อุตสาหกรรมมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 42.86 โดยเป็นการขยายพื้นที่ออกจากพื้นที่อุตสาหกรรมเดิม และด้านพื้นที่เกษตรกรรมมีพื้นที่ลดลงร้อยละ 11.48 โดยเฉพาะพื้นที่ปลูกไม้ผลผสม มะพร้าว และส้มโอซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของชุมชน โดยมีการเปลี่ยนแปลงเป็นพื้นที่อยู่อาศัยเป็นหลัก

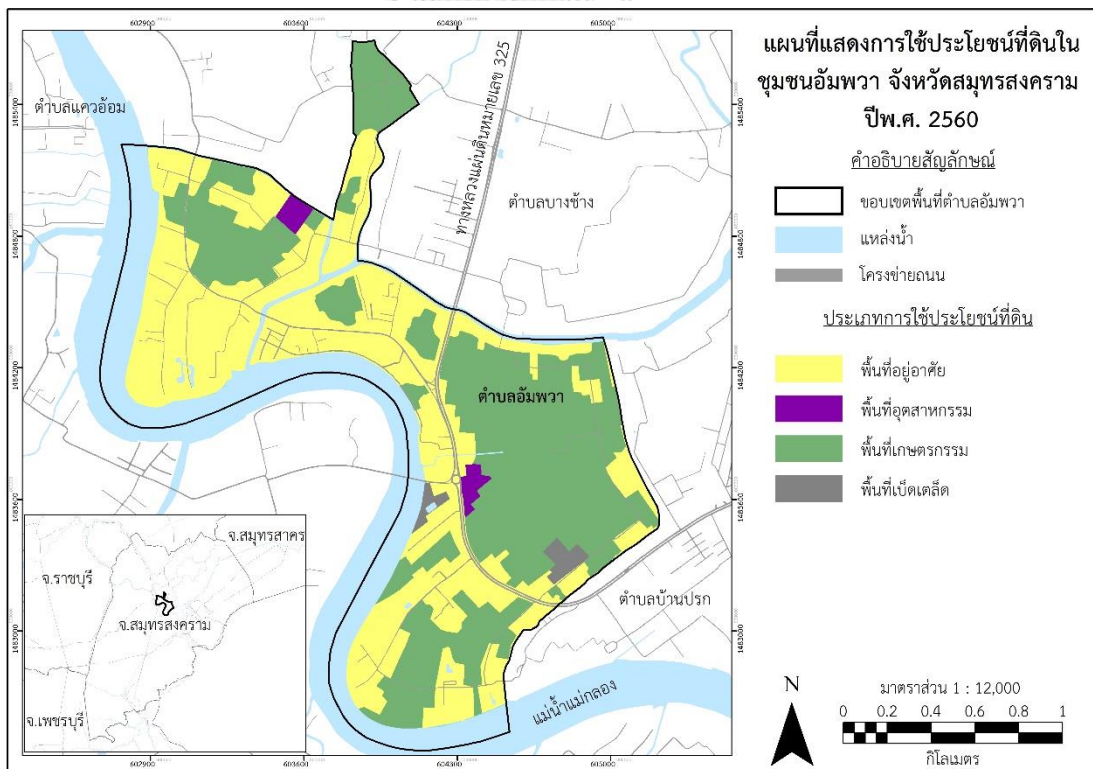
ตารางที่ 28 การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในชุมชนอัมพวาในช่วงปีพ.ศ.2554 - 2560

ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	ขนาดพื้นที่ (ตร.กม.)		
	ปีพ.ศ. 2554	ปีพ.ศ. 2560	การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
พื้นที่อยู่อาศัย	1.107	1.295	16.98
พื้นที่อุตสาหกรรม	0.021	0.030	42.86
พื้นที่เกษตรกรรม	1.289	1.141	-11.48
- พื้นที่ปลูกไม้ผลผสม	0.379	0.237	-37.47
- พื้นที่ปลูกมะพร้าว	0.806	0.778	-3.47
- พื้นที่ปลูกลิ้นจี่	0.062	0.085	37.10
- พื้นที่ปลูกส้มโอ	0.042	0.041	-2.38
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	0.085	0.036	-57.65
พื้นที่แหล่งน้ำ	0.735	0.735	0.00
รวม	3.237	3.237	0.00

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, 2560

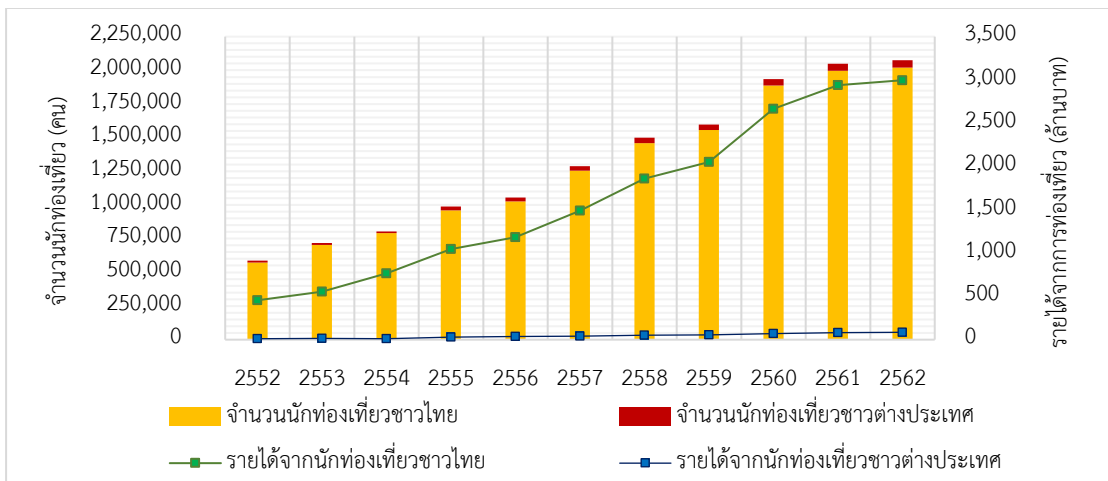

ภาพที่ 22 การใช้ประโยชน์ที่ดินในชุมชนอัมพวา ปีพ.ศ.2554
จากกรมพัฒนาที่ดิน, 2560, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย, 2564

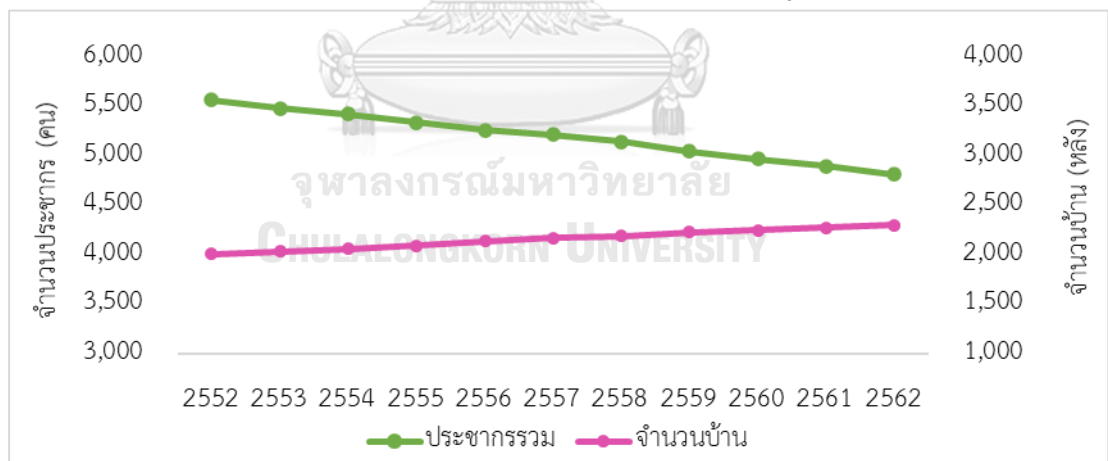

ภาพที่ 23 การใช้ประโยชน์ที่ดินในชุมชนอัมพวา ปีพ.ศ.2560
จากกรมพัฒนาที่ดิน, 2560, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย, 2564

ในขณะที่ภาคการท่องเที่ยวของจังหวัดสมุทรสงครามมีการเติบโตสูงขึ้น ชุมชนอัมพวาประสบกับสถานการณ์การย้ายถิ่นฐานของประชากรท้องถิ่นและการเพิ่มขึ้นของอาคารและสิ่งปลูกสร้าง ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา (ปีพ.ศ. 2552-2562) สถิติการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงครามแสดงให้เห็นว่าภาคการท่องเที่ยวมีการเติบโตสูงขึ้นทั้งในด้านจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว ในทางตรงกันข้ามสถิติจำนวนประชากรและบ้านจากสำนักบริหารการทะเบียนแสดงให้เห็นว่าชุมชนอัมพวามีประชากรลดลงอย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ 24 สถิติการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงครามปีพ.ศ. 2552-2562 จากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย, 2564

ภาพที่ 25 สถิติจำนวนประชากรและบ้านเทศบาลตำบลอัมพวาปีพ.ศ. 2552-2562 จากสำนักบริหารการทะเบียน, 2562, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย, 2564

ซึ่งจากการสัมภาษณ์คนในชุมชนอัมพวาทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่มาสนับสนุนในประเด็นนี้ว่า จากอดีตจนถึงปัจจุบันชุมชนมีการพัฒนาเมืองเพื่อการท่องเที่ยวมากขึ้น ส่งผลให้มีนักลงทุนเข้ามาหาช่องทางในการดำเนินธุรกิจและต้องการครอบครองที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ ซึ่งทำให้ราคาที่ดินในชุมชนสูงขึ้นโดยเฉพาะบริเวณริมแม่น้ำแม่กลองและคลองอัมพวา และเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงการถือครอง

ที่ดินจึงเกิดการถมดินเอาพื้นที่เกษตรกรรมมาก่อสร้างถนนและสถานที่พักแรมรองรับการท่องเที่ยว ทำให้ประชากรท้องถิ่นบางส่วนเกิดการย้ายถิ่นฐานออกนอกพื้นที่ ในส่วนของกลุ่มที่ยังอยู่ในชุมชนก็เปลี่ยนจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและประมงพื้นบ้านมาประกอบอาชีพในภาคบริการ ทำให้พื้นที่เกษตรกรรมถูกปล่อยทิ้งร้างและมีการเพาะปลูกน้อยลงเนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่ไม่มีผู้สานต่ออาชีพเกษตรกร โดยลูกหลานของเกษตรกรและประชากรวัยแรงงานต่างย้ายถิ่นฐานไปทำงานในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมมาเป็นสังคมเมืองทำให้ประชากรท้องถิ่นไม่สามารถใช้ชีวิตอย่างเดิมได้

ภาพที่ 26 ภาพถ่ายทางอากาศของชุมชนอัมพวาในปีพ.ศ.2562

จากกรมโยธาธิการและผังเมือง, 2562

การเติบโตของการท่องเที่ยวทำให้ผู้ประกอบการต้องการเข้ามาดำเนินธุรกิจชุมชนมากขึ้นและทำให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม จากการศึกษาข่าวจากสำนักข่าวในประเทศประกอบกับการสัมภาษณ์คนในชุมชนทำให้ทราบข้อมูลว่า ผู้ประกอบการและนักลงทุนจากภายนอกส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาในชุมชนเพื่อมองหาช่องทางในการประกอบธุรกิจเพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเองเป็นหลัก ทำให้เกิดการแข่งขันทางธุรกิจระหว่างกลุ่มผู้ประกอบการรายใหญ่กับประชาชนในท้องถิ่น และทำให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก เช่น การนำประวัติศาสตร์วัฒนธรรมและประเพณีของชุมชนมาทำเป็นสินค้าและบริการเพื่อสร้างรายได้ การก่อสร้างอาคารที่มีลักษณะไม่สอดคล้องกับบริบทของชุมชนโดยรอบ การปรับปรุงอาคารไม้ริมน้ำสองฝั่งคลองให้เป็นย่านการค้าเพื่อรองรับการท่องเที่ยวซึ่งส่งผลกระทบต่อทัศนียภาพมุมมองและอัตลักษณ์ของพื้นที่ การปรับราคาที่ดินและค่าเช่าอาคารให้เพิ่มสูงขึ้น การเลือกใช้ภาชนะที่ย่อยสลายได้ยาก เช่น โฟม หลอด และถุงพลาสติกซึ่งทำให้มีสิ่งปฏิกูลเพิ่มขึ้น การให้บริการเรือยนต์ความเร็วสูงในกิจกรรมล่องเรือดูหิ่งห้อยที่ก่อให้เกิดผลกระทบมากมายทั้งปัญหามลพิษทางอากาศและเสียง การปล่อยคราบน้ำมันลงสู่แหล่งน้ำทำให้คุณภาพน้ำในแม่น้ำและคลองเสื่อมโทรม ทำให้สัตว์น้ำมีจำนวนลดลงและการล่องเรือยังทำให้เกิดคลื่นไปกระทบดินริมตลิ่งทำให้เกิดปัญหาการพังทลายของตลิ่งบริเวณพื้นที่ริมแม่น้ำ อีกทั้งการล่องเรือดูหิ่งห้อยยังเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่รบกวนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนที่มีบ้านเรือนอาศัยอยู่ริมฝั่งคลอง ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของการลดลงของต้น

ลำพูซึ่งเป็นพืชพรรณที่สำคัญของชุมชนและเป็นที่อยู่อาศัยของหิ่งห้อยจึงส่งผลให้ชุมชนอัมพวามีจำนวนหิ่งห้อยลดลง นอกจากนั้นชุมชนอัมพวายังประสบปัญหาการจราจรและความไม่เพียงพอของที่จอดรถในช่วงวันหยุดเสาร์อาทิตย์ที่เป็นช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางเข้ามาในชุมชน ตลอดจนปัญหาสภาพภูมิทัศน์ถูกทำลายอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยวทั้งความไม่เป็นระเบียบของป้ายโฆษณาต่าง ๆ รวมถึงการก่อสร้างอาคารบ้านเรือนและรีสอร์ทที่มีสีสันทันและรูปทรงแตกต่างไปจากรูปแบบอาคารริมน้ำที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นซึ่งเป็นการทำลายสภาพภูมิทัศน์ในพื้นที่

ถูกใจ(คนสร้าง)แต่ไม่ถูกที่ถูกทาง กรณีศึกษา “ชุมชนบุรีศรีอัมพวา”

อ่านต่อเลย! ในจังหวัดที่มีชื่อในประเทศไทย อย่าง “อัมพวา” จังหวัดสมุทรสงคราม กำลังมีประเด็นร้อนที่สังคมกำลังให้ความสนใจเป็นทิศทางวิจัยอันน่าขนลุกของชุมชนนี้ คือโครงการ “ชุมชนบุรีศรีอัมพวา” โครงการมูลค่ากว่า 500 ล้านบาท ของ **ซูซี่ ซิงคูลิณี** นักธุรกิจค้าปลีกที่มีอยู่ระหว่างทางก่อสร้างเริ่มของอัมพวา และกำลังรุกคืบด้านจากกรณีสังคม นักธุรกิจและคนในพื้นที่ ในเรื่องของความไม่เหมาะสมของการออกแบบอาคาร และจากกรณีการร้องเรียนของท้องถิ่นว่ามีบ้านสูงกว่า 100 ปี 12 หลัง ซึ่งอยู่ในพื้นที่สร้างโครงการชุมชนบุรีศรีอัมพวา

ยุติปัญหาเรือหางยาวชมหิ่งห้อย อัมพวา การคัดค้านลำพูประหว่งเรือหิ่งห้อยของชาวบ้าน

ผลกระทบจากเรือหิ่งห้อย ที่แรกเราอาจจะยังไม่สัมผัสแล้วอาจแสบซึ่งมีรอบต้นลำพูใหม่มาอุดตরণี้ แล้วเขียนไว้เลยว่า ภูราค่ายให้เขาเห็นร่วมชม ควบคุมได้แล้วนะ พวกที่อยากเห็นผลเร็วเขาตัดต้นลำพูประหว่งแล้วรีดขี่ของเขาคือ เอื้อมือตัดส่วนบนๆ ไม่ใช่ตัดเพื่อทำลาย

กรุงเทพธุรกิจ เรือตรวจการณ์ฯ จัดการปัญหาไซนดลาดน้ำอัมพวา

หอการค้าสมุทรสงคราม-ผู้ประกอบการโอบสเคย์ เรือตรวจการณ์ฯ จัดการปัญหาการจราจรและสิ่งขว้างขว้างในคลองน้ำอัมพวา

เดลินิวส์ สมุทรสงครามเข้าขั้นวิกฤติ รถติดทุกเสาร์-อาทิตย์

เข้าขั้นวิกฤติ การจราจรภายในจังหวัดสมุทรสงคราม รถติดสาหัส ช่วงเสาร์-อาทิตย์ หว.เร่งแก้ปัญหา ขณะที่สภ.อัมพวา รายงานว่า ช่วงเทศกาลต่างมีปริมาณรถหนาแน่นบนถนนสมุทรสงคราม-บางแพะแยกเขื่อนประชาเศรษฐกิจจนถึงตลาดน้ำอัมพวาและสะพานเตชะเนื่องจากถนนแคบรถยนต์ไม่สามารถสวนกับรถทัวร์หรือรถที่มีขนาดใหญ่บนสะพานได้ ส่วนสภ.บางคนทีแม้จะไม่มีปัญหาเรื่องการจราจรติดขัด แต่ปริมาณรถก็เริ่มมากขึ้นถนนสายหลักคือสมุทรสงคราม-บางแพะ มีจุดคับขันบ่อย ส่วนถนนสายรองคืออัมพวา-บางคนทีแยก บางช่วงที่ฝั่งจราจรแคบซึ่งฝ่ายจราจรเห็นว่าการแก้ไขสภาพถนนและเพิ่มจุดกลับรถที่จำเป็นในมากขึ้น นอกจากนี้ยังจะขอความร่วมมือ 3 ฝ่ายคือ 1.องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการ 2.ประชาชนมีจิตสำนึกในการขับขี่ และ 3.เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด

เจ้าหน้าที่ย้ำตรวจสอบน้ำเสียในคลองอัมพวา จ.สมุทรสงคราม ที่พบปลาตายเป็นจำนวนมาก น้ำเสียบางส่วนยังไหลเข้าพื้นที่เกษตรของชาวบ้านด้วย เมืองต้นพบสภาพน้ำมีทั้งสีน้ำตาลและสีแดงเข้ม ขณะที่การตรวจวัดค่าออกซิเจนในน้ำ ก็ต่ำกว่าค่ามาตรฐาน

แนวหน้า กองปราบจับ แก๊งล้วงกระเป๋าเงินนับแสน เซลล์ผู้ตระเวนลงมือ

ตำรวจ สก.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี จับแก๊งล้วงกระเป๋าเงินนับแสน 12 คน ตระเวนก่อเหตุล้วงกระเป๋าเงินไม่เว้นอาทิตย์ลิ้มลิ้มค่าของนักท่องเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ เช่น ตลาดน้ำดำเนินสะดวก และตลาดน้ำอัมพวา จ.สมุทรสงคราม ได้ทรัพย์สินมีค่าไปเป็นมูลค่าประมาณกว่า 1 แสนบาท ทำให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวได้รับความเดือดร้อนเป็นอย่างมาก จึงนำกำลังลงพื้นที่สืบสวนสอบสวน ก่อนจะสามารถจับกุมผู้ก่อเหตุได้ 4 คน ส่วนผู้ร่วมก่อเหตุที่เหลืออีก 8 คน สามารถหลบหนีไปได้

ภาพที่ 27 ภาพข่าวที่แสดงถึงผลกระทบจากการท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวา รวบรวมโดยผู้วิจัย, 2564

การที่ชุมชนอัมพวามีผู้มีส่วนได้เสียหลายกลุ่มทำให้การดำเนินการพัฒนาพื้นที่ของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่ขัดกับความต้องการของชุมชนนั้นทำได้ยาก จากการที่การท่องเที่ยวได้ส่งผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมมาเป็นเวลานาน ทำให้การพัฒนาเมืองของ

หน่วยงานภาครัฐและการพัฒนาธุรกิจของภาคเอกชนที่ขัดกับความต้องการของชุมชนก็จะประสบปัญหาข้อพิพาทและเกิดการต่อต้านจากภาคประชาชนและกลุ่ม NGO ของจังหวัดที่ต้องการอนุรักษ์วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมและไม่ต้องการให้ภาคเอกชนเข้ามาก่อสร้างโรงแรมที่พักอาศัยขนาดใหญ่ที่ขัดต่อบริบทของชุมชนอนุรักษ์ หรือการโครงการพัฒนาที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ในชุมชน เช่น พื้นที่อุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรมขนาดใหญ่ ถึงแม้จะเป็นการดำเนินการพัฒนาที่ไม่ขัดกับหลักเกณฑ์ข้อบังคับ ผังเมืองรวม หรือกฎหมายต่าง ๆ แต่ก็มักจะโดนต่อต้านจากภาคประชาชนและกลุ่ม NGO ที่ต้องการอนุรักษ์พื้นที่อยู่เป็นประจำ ทำให้การดำเนินการก่อสร้างเพื่อพัฒนาพื้นที่ของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ต้องต้องทำความเข้าใจและกับประชาชนที่อยู่อาศัยในบริเวณดังกล่าวก่อนที่จะมีการดำเนินการเพื่อไม่ให้เกิดการพัฒนาที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในอนาคต

ภาพที่ 28 การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการวางแผนพัฒนาชุมชนอัมพวา จากกรมโยธาธิการและผังเมือง, 2562

ชุมชนอัมพวายังขาดความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวทั้งในด้านการจัดการขยะมูลฝอย การบำบัดน้ำเสีย และการป้องกันอุทกภัย ซึ่งเป็นประเด็นที่ต่อเนื่องจากการที่ชุมชนอัมพวามีผู้มีส่วนได้เสียหลายกลุ่มทำให้การดำเนินการพัฒนาพื้นที่ของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่ขัดกับความต้องการของชุมชนนั้นทำได้ยาก ทำให้ในปัจจุบันจังหวัดสมุทรสงครามไม่มีระบบกำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่แต่มีแนวทางการกำจัดขยะโดยการนำขยะที่จัดเก็บได้ส่งไปกำจัดที่จังหวัดราชบุรี และยังมีพื้นที่ที่สำหรับบำบัดน้ำเสีย ทำให้น้ำเสียที่เกิดจากครัวเรือนและการท่องเที่ยวถูกปล่อยลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติโดยตรง ซึ่งจากการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐในชุมชนพบว่า สาเหตุของการที่จังหวัดสมุทรสงครามไม่มีโครงสร้างพื้นฐานด้านการจัดการขยะและการบำบัดน้ำเสียไม่ได้เกิดจากการที่จังหวัดไม่อยากพัฒนาหรือขาดงบประมาณในการพัฒนา แต่เนื่องจากภาคประชาชนและกลุ่ม NGO ในจังหวัดไม่ยอมให้หน่วยงานภาครัฐดำเนินการก่อสร้างหรือจัดตั้งโรงงานกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียในชุมชน นอกจากนั้นชุมชนอัมพวายังประสบกับปัญหาอุทกภัยซึ่งเป็นภัยธรรมชาติที่เกิดจากน้ำทะเลหนุนสูงทำให้น้ำในแม่น้ำแม่กลอง มีระดับสูงขึ้นมากกว่าปกติ จนทำให้น้ำไหลทะลักเข้าบ้านเรือนที่อยู่ริมตลิ่งรวมไปถึงแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ทำให้ร้านค้าที่ถูกลูกน้ำทะเลเข้าท่วมไม่สามารถจำหน่ายสินค้า และทำให้ชุมชนไม่สามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวในช่วงเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติซึ่งเป็นหนึ่งในข้อจำกัดสำคัญในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคต

4.3 ผลกระทบของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการท่องเที่ยวในชุมชน อัมพวา

การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ส่งผลกระทบให้การท่องเที่ยวของชุมชน อัมพวาหยุดชะงักลงเนื่องจากจังหวัดสมุทรสงครามเป็นหนึ่งในพื้นที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรค โดยสำนักงานจังหวัดสมุทรสงครามได้ออกประกาศเรื่องมาตรการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุม การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และมาตรการสั่งปิดสถานที่เป็นการชั่วคราวเพื่อป้องกันการระบาดของโรคในช่วงต้นปีพ.ศ. 2564 ทำให้แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในชุมชนต้องปิดตัวลง ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนและระบบเศรษฐกิจของชุมชนในภาพรวม

ภาพที่ 29 ประกาศจังหวัดสมุทรสงครามเรื่องมาตรการป้องกันควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และมาตรการการเข้าออกพื้นที่ จากสำนักงานจังหวัดสมุทรสงคราม, 2564

4.3.1 การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักท่องเที่ยวและการวางแผนป้องกันสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในชุมชนอัมพวา

รายงานภาวะเศรษฐกิจการท่องเที่ยวของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาปีพ.ศ. 2563 รายงานว่าสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้นักท่องเที่ยวทั่วโลกเกิดความต้องการการท่องเที่ยวที่มีมาตรฐานด้านสุขอนามัยที่สูงขึ้น เน้นการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ อีกทั้งจะมีการพิจารณาเลือกจุดหมายการเดินทางที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่มีความแออัดของนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ และจากการลงสำรวจพื้นที่และการสัมภาษณ์คนในชุมชนอัมพวาช่วงเดือนมกราคม ปีพ.ศ. 2564 ผู้วิจัยพบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าในชุมชนอัมพวามีลักษณะการเดินทางที่เป็นหมู่คณะหรือครอบครัวขนาดเล็กและเปลี่ยนไปสู่การท่องเที่ยวเป็นกลุ่มขนาดเล็กหรือการเดินทางเป็นคู่มากขึ้น ซึ่งเน้นการเดินทางโดยรถยนต์ส่วนบุคคลและลดการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะทุกรูปแบบทั้งรถโดยสารประจำทางและเรือโดยสารรับจ้าง รวมถึงลดการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและมีการคำนึงถึงคุณภาพและมาตรฐานของผู้ให้บริการมากขึ้น

ในด้านแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวาได้รับการป้องกันและควบคุมโรคจากประกาศและข้อบังคับจากรัฐบาลไทยและหน่วยงานภาครัฐส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขได้เข้ามามีบทบาทในการให้คำแนะนำด้านการวางแผนป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่ตลาดน้ำอัมพวา ที่กำหนดให้แหล่งท่องเที่ยวต้องมีมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดที่เข้มงวดโดยใช้มาตรการทางสาธารณสุขในการสร้างระยะห่างทางสังคมโดยการติดตั้งจุดตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายของนักท่องเที่ยวและจุดให้บริการแอลกอฮอล์เจลหรือน้ำยาฆ่าเชื้อโรคบริเวณทางเข้าออกของแหล่งท่องเที่ยว การรักษาความสะอาดในแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการกวดขันให้นักท่องเที่ยวสวมใส่หน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าขณะเดินทางท่องเที่ยวในชุมชน ซึ่งส่งผลให้ประชาชนในท้องถิ่นและกลุ่มนักท่องเที่ยวได้มีความตระหนักถึงความสำคัญในการดูแลสุขภาพของตนเองเพิ่มมากขึ้นและเป็นแรงกดดันให้ผู้ประกอบการในชุมชนอัมพวาต้องทำการยกระดับมาตรฐานการให้บริการโดยคำนึงถึงความสะอาดและสุขอนามัยตามมาตรฐานเป็นสำคัญ

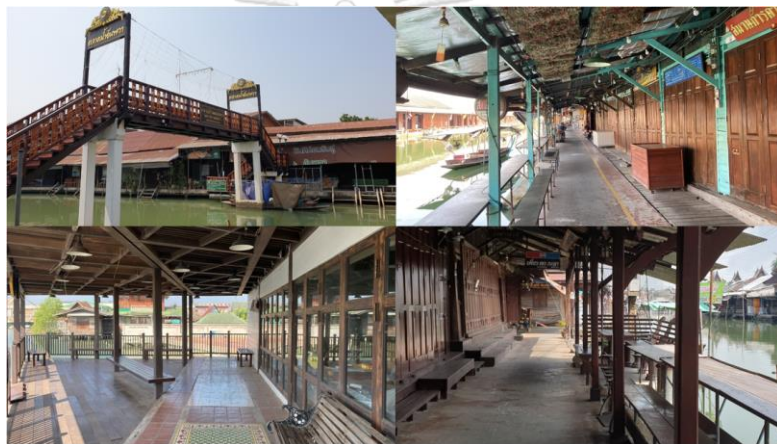
ภาพที่ 30 มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในชุมชนอัมพวา จากสำนักงานจังหวัดสมุทรสงคราม, 2564

4.3.2 การปรับตัวของธุรกิจการค้าบริการและการท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวา

การสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้เสียภาคเอกชนที่เข้ามาดำเนินธุรกิจชุมชนอัมพวาทำให้ทราบข้อมูลว่าสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจการค้าบริการในชุมชนอัมพวาขาดรายได้เป็นจำนวนมากจากการขาดหายไปของนักท่องเที่ยว ซึ่งมีผู้ประกอบการจำนวนหนึ่งที่ไม่สามารถประคองธุรกิจให้ดำเนินอยู่ต่อไปได้และต้องปิดกิจการลงไปโดยเฉพาะธุรกิจขนาดเล็ก เนื่องจากมีความสามารถในการปรับตัวที่ต่ำกว่าธุรกิจขนาดใหญ่ ขณะเดียวกันธุรกิจที่ยังสามารถดำเนินการอยู่ต้องเผชิญกับการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ซึ่งมีความท้าทายทั้งจากเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภค อีกทั้งต้องปรับแนว

ทางการดำเนินธุรกิจให้สอดคล้องกับมาตรการป้องกันสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามประกาศของจังหวัดสมุทรสงครามที่ยังคงมีการบังคับใช้อย่างเข้มงวด

นอกจากนั้นธุรกิจการค้าบริการและการท่องเที่ยวที่จะกลับมาเปิดให้บริการต้องทำการยกระดับมาตรฐานการให้บริการโดยคำนึงถึงความสะดวกและสุขอนามัยทั้งการทำมาสะอาดร้านค้าและอุปกรณ์ที่ใช้ในการบริการ การให้ผู้ประกอบการและผู้ให้บริการสวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า การจัดให้มีจุดบริการล้างมือแอลกอฮอล์เจลหรือน้ำยาฆ่าเชื้อโรค การเว้นระยะห่างระหว่างโต๊ะที่นั่งและระยะห่างระหว่างการเดินรวมถึงการควบคุมจำนวนผู้ใช้บริการไม่ให้มีความแออัดที่มากเกินไป นอกจากนี้ภาคธุรกิจชุมชนยังถูกเร่งให้มีการปรับตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัลที่ใช้เทคโนโลยีมากขึ้น การใช้ช่องทางการสื่อสารแบบออนไลน์แทนการพบปะโดยตรง ทั้งในการซื้อขายสินค้าและบริการผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ หรือการทำธุรกรรมดิจิทัลแทนการชำระด้วยเงินสด

ภาพที่ 31 การปิดตัวของแหล่งท่องเที่ยวในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

โดยผู้วิจัย, 2564

4.3.3 การฟื้นฟูของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในชุมชนอัมพวา

จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนพบว่าทรัพยากรธรรมชาติประเภทแหล่งน้ำของชุมชนอัมพวาทั้งแม่น้ำแม่กลองและคลองอัมพวามีความใสสะอาดมากขึ้นในช่วงที่ชุมชนไม่มีนักท่องเที่ยว ซึ่งการเข้ามาของนักท่องเที่ยวจำนวนมากดังเช่นในอดีตเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีปริมาณขยะพลาสติกเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะขยะที่เกิดจากสินค้าใช้ครั้งเดียวทิ้งที่มีการใช้งานเพื่ออำนวยความสะดวกในระยะสั้นแต่ใช้เวลาย่อยสลายนาน เช่น ถุงพลาสติก หลอดพลาสติก จานและช้อนพลาสติก รวมถึงถ้วยโฟมใส่อาหาร โดยในสถานการณ์ปกติชุมชนอัมพวาจะมีปริมาณขยะต่อวันในปริมาณมากและไม่สามารถนำไปกำจัดได้ทั้งหมด ส่งผลให้เกิดปัญหาขยะตกค้าง การอุดตันของท่อระบายน้ำ รวมถึงปัญหาการมีขยะพลาสติกไหลลงสู่แหล่งน้ำ ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของคุณภาพน้ำซึ่งเป็นปัญหาที่สะสมมาอย่างยาวนานของชุมชนอัมพวา อีกทั้งการปิดตัวของแหล่งท่องเที่ยวยังส่งผลให้มีจำนวนรถยนต์ของพ่อค้าแม่ค้าและธุรกิจนำเที่ยวเดินทางเข้ามาในชุมชน

น้อยลง ซึ่งช่วยลดการปล่อยมลพิษทางอากาศจากควันของเครื่องยนต์ ลดการปล่อยคราบน้ำมันลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ อีกทั้งยังช่วยลดการเกิดมลพิษทางเสียงในชุมชนได้เป็นอย่างดี

ภาพที่ 32 สภาพแหล่งน้ำของชุมชนอัมพวาในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยผู้วิจัย, 2564

4.3.4 ผลกระทบด้านสังคมและคุณภาพชีวิตของประชากรในชุมชนอัมพวา

จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนยังพบข้อมูลว่าการที่ธุรกิจการค้าการบริการและการท่องเที่ยวได้รับผลกระทบจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ส่งผลกระทบต่อเนื้อให้ประชากรที่เป็นแรงงานบางส่วนถูกเลิกจ้างหรือถูกลดชั่วโมงการทำงาน โดยเฉพาะแรงงานที่มีรายได้ ทักษะและการศึกษาดำรงถึงกลุ่มเปราะบาง ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความสามารถในการรับมือกับการขาดรายได้ได้น้อยกว่ากลุ่มคนที่มีความรู้สูง อีกทั้งกลุ่มดังกล่าวยังมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคมากที่สุดโดยมีสาเหตุมาจากการขาดที่อยู่อาศัยที่มีสุขภาวะที่ดี ความจำเป็นต้องใช้บริการระบบขนส่งสาธารณะรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเดินทางไปทำงาน รวมถึงการขาดเงินทุนในการซื้ออุปกรณ์ป้องกันและควบคุมโรคทั้งหน้ากากอนามัย แอลกอฮอล์เจลหรือน้ำยาฆ่าเชื้อโรคที่เพียงพอ อีกทั้งยังขาดความพร้อมด้านเครื่องมือดิจิทัล โทรศัพท์เคลื่อนที่รวมถึงการที่ไม่สามารถเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งส่งผลให้คนเหล่านี้ขาดโอกาสในการได้รับการช่วยเหลือทางการเงินจากมาตรการของหน่วยงานภาครัฐ

4.4 ปัจจัยและวิธีการที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์ในบริบทของชุมชนอัมพวา

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการรวบรวมปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์ในบริบทของชุมชนอัมพวา ซึ่งในบทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยได้ทำการศึกษาปัจจัยและวิธีการดำเนินการที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเอาไว้แล้ว อย่างไรก็ตามปัจจัยและวิธีการที่ได้จากเอกสารอ้างอิงต่าง ๆ ก็ยังจำเป็นต้องนำมาพิจารณาถึงความสอดคล้องกับบริบทของการท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวา เพื่อให้ปัจจัยและวิธีการดำเนินการต่าง ๆ

มีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ศึกษาทัศนคติของผู้มีส่วนได้เสียต่อการพัฒนาชุมชนอัมพวาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป ซึ่งจากการลงสำรวจพื้นที่และศึกษาข้อมูลทุติยภูมิที่ได้มีการรวบรวมเอาไว้แล้วพบว่าในพื้นที่ชุมชนอัมพวามีประเด็นสำคัญที่ต้องมีการพิจารณาเพิ่มเติมวิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนใน 3 ประเด็น ดังนี้

- **วิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัยด้านมูลค่าทางเศรษฐกิจและโอกาสในการจ้างงานและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว** ผู้วิจัยเพิ่มเติมการแบ่งประเภทของนักท่องเที่ยวในวิธีการดำเนินการด้านการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว การเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว และการเพิ่มความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว โดยแบ่งออกเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย และนักท่องเที่ยวต่างชาติ เนื่องจากชุมชนอัมพวาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมของกลุ่มนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ดังนั้นการแบ่งประเภทของนักท่องเที่ยวจะทำให้วิธีการดำเนินการด้านการเพิ่มรายได้และจำนวนนักท่องเที่ยว รวมถึงความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

- **วิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัยด้านการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ** ผู้วิจัยเพิ่มเติมการแบ่งประเภทของวิธีการดำเนินการด้านการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ โดยพิจารณาจากปัญหาภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในชุมชนอัมพวาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งจากการศึกษาพบว่าปัญหาด้านอุทกภัยและการกัดเซาะตลิ่งเป็นประเด็นสำคัญด้านการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติในชุมชนอัมพวา จึงทำการแยกประเด็นออกมศึกษาเพื่อให้ความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

- **วิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัยด้านการควบคุมมลพิษ** ผู้วิจัยเพิ่มเติมการแบ่งประเภทของวิธีการดำเนินการด้านการควบคุมมลพิษ โดยพิจารณาจากปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นในชุมชนอัมพวาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งจากการศึกษาพบว่าปัญหาด้านมลพิษทางอากาศและเสียง น้ำเสีย ขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล เป็นประเด็นสำคัญด้านการควบคุมมลพิษในชุมชนอัมพวา จึงทำการแยกประเด็นออกมศึกษาเพื่อให้ความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงคำศัพท์ที่ใช้อธิบายวิธีการดำเนินการต่าง ๆ ของแต่ละปัจจัยให้มีความชัดเจนมากขึ้นเพื่อให้ความสะดวกต่อการนำไปใช้ในการศึกษา (ตารางที่ 29)

ตารางที่ 29 การสรุปปัจจัยและวิธีการที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์ในบริบทของชุมชนอัมพวา

ปัจจัย	วิธีการดำเนินการที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม	วิธีการดำเนินการที่พิจารณาว่ามีความเหมาะสมกับชุมชนอัมพวา
มูลค่าทางเศรษฐกิจและโอกาสในการจ้างงาน	<ul style="list-style-type: none"> • การเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว • การเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว • การเพิ่มรายได้ต่อหัวของประชากร • การเพิ่มจำนวนการจ้างงานในแหล่งท่องเที่ยว • การลดอัตราการว่างงานในชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> • การเพิ่มรายได้รวมจากภาคการท่องเที่ยว • การเพิ่มจำนวนและรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวไทย • การเพิ่มจำนวนและรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ • การเพิ่มรายได้สุทธิต่อหัวของประชากรในท้องถิ่น

ตารางที่ 29 การสรุปปัจจัยและวิธีการที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์ในบริบทของชุมชนอัมพวา

ปัจจัย	วิธีการดำเนินการที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม	วิธีการดำเนินการที่พิจารณาว่ามีความเหมาะสมกับชุมชนอัมพวา
		<ul style="list-style-type: none"> • การเพิ่มจำนวนการจ้างงานในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว • การเพิ่มโอกาสให้คนในท้องถิ่นเข้ามาทำงานในภาคการท่องเที่ยว
ความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว	<ul style="list-style-type: none"> • การเพิ่มความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว • การเพิ่มความพึงพอใจของประชากรท้องถิ่น 	<ul style="list-style-type: none"> • การเพิ่มความพึงพอใจและความประทับใจต่อวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนของนักท่องเที่ยวชาวไทย • การเพิ่มความพึงพอใจและความประทับใจต่อวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ • การเพิ่มความพึงพอใจของประชากรในท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว
การอนุรักษ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น	<ul style="list-style-type: none"> • การอนุรักษ์ประวัติศาสตร์และมรดกทางวัฒนธรรม • การสร้างอัตลักษณ์ใหม่ในแหล่งท่องเที่ยว • การสร้างความภาคภูมิใจในวิถีชีวิตของชุมชน • การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในกิจกรรมชุมชน • การพัฒนาสินค้าและบริการของชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> • การอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ มรดกทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตดั้งเดิม • การเสริมสร้างลักษณะเด่นหรืออัตลักษณ์ใหม่ของชุมชน • การสร้างความภาคภูมิใจในวิถีชีวิตของชุมชน • การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในกิจกรรมชุมชน • การพัฒนาสินค้าและบริการใหม่ต่อยอดจากวิถีชีวิตดั้งเดิม
ความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ	<ul style="list-style-type: none"> • การสงวนรักษาและการเพิ่มพื้นที่แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม 	<ul style="list-style-type: none"> • การสงวนรักษาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติให้อุดมสมบูรณ์ • การเพิ่มพื้นที่แหล่งทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน
การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ	<ul style="list-style-type: none"> • การพัฒนาระบบป้องกันบรรเทาภัยพิบัติประเภทต่าง ๆ 	<ul style="list-style-type: none"> • การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติจากอุทกภัย • การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติจากการกัดเซาะตลิ่ง
การควบคุมมลพิษ	<ul style="list-style-type: none"> • การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการมลพิษ 	<ul style="list-style-type: none"> • การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียง • การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการและบำบัดน้ำเสีย • การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
ประสิทธิภาพการใช้พลังงาน	<ul style="list-style-type: none"> • การลดการใช้พลังงาน และการใช้พลังงานทดแทน 	<ul style="list-style-type: none"> • การส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน • การส่งเสริมอนุรักษ์และการลดการใช้พลังงาน
นโยบายการบริหารจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยว	<ul style="list-style-type: none"> • การจัดตั้งหน่วยงานบริหารจัดการท่องเที่ยว • การพัฒนาบุคลากรและกิจกรรมการท่องเที่ยว • การควบคุมมาตรฐานการให้บริการการท่องเที่ยว • การส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน • การติดตามและประเมินผลกระทบจากการ 	<ul style="list-style-type: none"> • การจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะสำหรับบริหารจัดการการท่องเที่ยว • การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและกิจกรรมที่มีคุณภาพสูง • การควบคุมมาตรฐานการให้บริการการท่องเที่ยว • การส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่ม

ตารางที่ 29 การสรุปปัจจัยและวิธีการที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์ในบริบทของชุมชนอัมพวา

ปัจจัย	วิธีการดำเนินการที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม	วิธีการดำเนินการที่พิจารณาว่ามีความเหมาะสมกับชุมชนอัมพวา
	พัฒนา	ความสามารถในการแข่งขัน <ul style="list-style-type: none"> • การติดตามและประเมินผลกระทบจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
คุณภาพชีวิตของชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> • การรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว • การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง • การพัฒนาด้านการศึกษาและสาธารณสุข 	<ul style="list-style-type: none"> • การเพิ่มความปลอดภัยจากอุบัติเหตุและอาชญากรรม • การเพิ่มความสะอาดสบายด้านระบบคมนาคมขนส่ง • การเพิ่มประสิทธิภาพด้านการศึกษา • การเพิ่มประสิทธิภาพด้านสาธารณสุข

ที่มา: โดยผู้วิจัย, 2564

ซึ่งปัจจัยและวิธีการที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์ที่ผ่านการพิจารณาและปรับปรุงให้มีความสอดคล้องกับบริบทของชุมชนอัมพวาจะเป็นข้อมูลสำหรับการศึกษาทัศนคติของผู้มีส่วนได้เสียต่อการพัฒนาชุมชนอัมพวาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในบทที่ 5 ต่อไป อีกทั้งยังนำมาตอบคำถามวิจัยข้อที่ 1 ได้ดังนี้

คำถามการวิจัยข้อที่ 1 ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์ในบริบทของชุมชนอัมพวาประกอบด้วยปัจจัยอะไรบ้าง การทบทวนวรรณกรรมโดยนำเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยวของสภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (GSTC) และเกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทยจากคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติมาเป็นกรอบในการศึกษาและทำการคัดเลือกกลุ่มปัจจัยที่มีการถูกกล่าวถึงบ่อยครั้งในรายงานการศึกษาและงานวิจัยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำปัจจัยที่ได้มาวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมต่อการดำเนินการในชุมชนอัมพวา ซึ่งสรุปได้ว่า “ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์” มีจำนวน 9 ปัจจัย และมี “วิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน” ที่เป็นทางเลือกในการดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายของปัจจัยแต่ละด้านจำนวน 32 วิธีการดำเนินการ ซึ่งปัจจัยและวิธีการดำเนินการทั้งหมดเป็นเรื่องที่ควรมีการดำเนินการทั้งสิ้น ประกอบด้วย

(1) ปัจจัยด้าน “มูลค่าทางเศรษฐกิจและโอกาสในการจ้างงาน” มีจำนวน 6 วิธีการดำเนินการ ได้แก่ การเพิ่มรายได้รวมจากภาคการท่องเที่ยว การเพิ่มจำนวนและรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวไทย การเพิ่มจำนวนและรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ การเพิ่มรายได้สู่สิทธิต่อหัวของประชากรในท้องถิ่น การเพิ่มจำนวนการจ้างงานในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว และการเพิ่มโอกาสให้คนในท้องถิ่นเข้ามาทำงานในภาคการท่องเที่ยว

(2) ปัจจัยด้าน “ความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว” มีจำนวน 3 วิธีการดำเนินการ ได้แก่ การเพิ่มความพึงพอใจและความประทับใจต่อวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนของนักท่องเที่ยวชาวไทย การเพิ่มความพึงพอใจและความประทับใจต่อวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนของนักท่องเที่ยวต่างชาติ และการเพิ่มความพึงพอใจของประชากรในท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

(3) ปัจจัยด้าน “การอนุรักษ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น” มีจำนวน 5 วิธีการดำเนินการ ได้แก่ การอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ มรดกทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตดั้งเดิม การเสริมสร้างลักษณะเด่นหรืออัตลักษณ์ใหม่ของชุมชน การสร้างความภาคภูมิใจในวิถีชีวิตของชุมชน การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในกิจกรรมชุมชน และการพัฒนาสินค้าและบริการใหม่ต่อยอดจากวิถีชีวิตดั้งเดิม

(4) ปัจจัยด้าน “ความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ” มีจำนวน 2 วิธีการดำเนินการ ได้แก่ การสงวนรักษาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติให้อุดมสมบูรณ์ และการเพิ่มพื้นที่แหล่งทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน

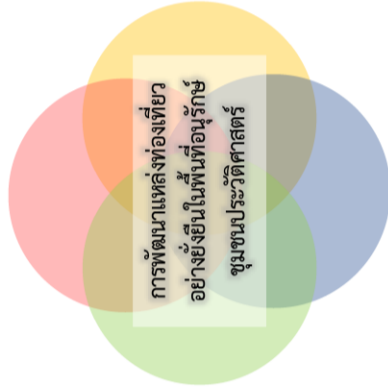
(5) ปัจจัยด้าน “การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ” มีจำนวน 2 วิธีการดำเนินการ ได้แก่ การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติจากอุทกภัย และการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติจากการกัดเซาะตลิ่ง

(6) ปัจจัยด้าน “การควบคุมมลพิษ” มีจำนวน 3 วิธีการดำเนินการ ได้แก่ การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียง การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการและบำบัดน้ำเสีย และการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

(7) ปัจจัยด้าน “ประสิทธิภาพการใช้พลังงาน” มีจำนวน 2 วิธีการดำเนินการ ได้แก่ การส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน และการส่งเสริมอนุรักษ์และการลดการใช้พลังงาน

(8) ปัจจัยด้าน “นโยบายการบริหารจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยว” มีจำนวน 5 วิธีการดำเนินการ ได้แก่ การจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะสำหรับบริหารจัดการการท่องเที่ยวการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและกิจกรรมที่มีคุณภาพสูง การควบคุมมาตรฐานการให้บริการการท่องเที่ยว การส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน และการติดตามและประเมินผลกระทบจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

(9) ปัจจัยด้าน “คุณภาพชีวิตของชุมชน” มีจำนวน 4 วิธีการดำเนินการ ได้แก่ การเพิ่มความปลอดภัยจากอุบัติเหตุและอาชญากรรม การเพิ่มความสะอาดกสบายด้านระบบคมนาคมขนส่ง การเพิ่มประสิทธิภาพด้านการศึกษา และการเพิ่มประสิทธิภาพด้านสาธารณสุข

ความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ (Economic Sustainability)

- ปัจจุบัน **มูลค่าทางเศรษฐกิจ**และโอกาสในการจ้างงาน
- การเพิ่มรายได้รวมจากภาคการท่องเที่ยว
 - การเพิ่มจำนวนและรายได้จากนักท่องเที่ยวในประเทศ
 - การเพิ่มจำนวนและรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ
 - การเพิ่มรายได้สุทธิต่อหัวของประชากรในท้องถิ่น
 - การเพิ่มจำนวนการจ้างงานในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว
 - การเพิ่มโอกาสให้คนในท้องถิ่นเข้ามาทำงานในภาคการท่องเที่ยว

ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability)

- ปัจจุบัน **ความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ**
- การสงวนรักษาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติให้อุดมสมบูรณ์
 - การเพิ่มพื้นที่แหล่งทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน
- ปัจจุบัน **การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ**
- การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติจากอุทกภัย
 - การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติจากกราดเซาะตลิ่ง
- ปัจจุบัน **การควบคุมมลพิษ**
- การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะทางอากาศและเสียง
 - การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการและบำบัดน้ำเสีย
 - การเพิ่มประสิทธิภาพการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- ปัจจุบัน **ประสิทธิภาพการใช้พลังงาน**
- การส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน
 - การส่งเสริมอนุรักษ์และการลดการใช้พลังงาน

ความยั่งยืนด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social and Cultural Sustainability)

- ปัจจุบัน **ความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว**
- การเพิ่มความพึงพอใจและความประทับใจต่อวิถีชีวิตชุมชนของนักท่องเที่ยวในประเทศ
 - การเพิ่มความพึงพอใจและความประทับใจต่อวิถีชีวิตชุมชนของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ
 - การเพิ่มความพึงพอใจของประชาชนในท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว
- ปัจจุบัน **การอนุรักษ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น**
- การอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ มรดกทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตดั้งเดิม
 - การเสริมสร้างลักษณะเด่นหรืออัตลักษณ์ใหม่ของชุมชน
 - การสร้างความภาคภูมิใจในวิถีชีวิตของชุมชน
 - การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในกิจกรรมชุมชน
 - การพัฒนาสินค้าและบริการใหม่ต่อยอดจากวิถีชีวิตดั้งเดิม

ความยั่งยืนด้านการบริหารจัดการ (Management Process Sustainability)

- ปัจจุบัน **นโยบายการบริหารจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยว**
- การจัดทำรายงานเฉพาะสำหรับบริหารจัดการการท่องเที่ยว
 - การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและกิจกรรมที่มีคุณภาพสูง
 - การควบคุมมาตรฐานการให้บริการการท่องเที่ยว
 - การส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน
 - การติดตามและประเมินผลผลกระทบจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- ปัจจุบัน **คุณภาพชีวิตของชุมชน**
- การเพิ่มความปลอดภัยจากอุบัติเหตุและอาชญากรรม
 - การเพิ่มความสะอาดกายภาพด้านคมนาคมขนส่ง
 - การเพิ่มประสิทธิภาพด้านการศึกษา
 - การเพิ่มประสิทธิภาพด้านสาธารณสุข

ภาพที่ 33 สรุปปัจจัยและวิธีการดำเนินการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์ในพื้นที่ของชุมชนอิมพวา โดยผู้วิจัย, 2564

บทที่ 5

การวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปผลการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยกำหนดให้การพัฒนาชุมชนอัมพวาซึ่งเป็นชุมชนอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ที่มีผู้มีส่วนได้เสียหลายภาคส่วนเกิดการพัฒนาไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องมีการศึกษาใน 2 มิติได้แก่ การศึกษาสภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวของชุมชนอัมพวาซึ่งได้มีการดำเนินการไว้แล้วในบทที่ 4 และการศึกษาทัศนคติของผู้มีส่วนได้เสียต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนซึ่งเป็นส่วนที่ต้องดำเนินการในบทที่ 5 และมีขั้นตอนการดำเนินการโดยให้ผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนทำการให้คะแนนความสำคัญของปัจจัย มาตรการและกลยุทธ์ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้วยการเปรียบเทียบแบบคู่ (Pairwise Comparison) ภายใต้กระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น (AHP) โดยผู้มีส่วนได้เสียที่ถูกสัมภาษณ์ประกอบด้วยกลุ่มภาคประชาชน 15 คน ภาคเอกชน 15 คน กลุ่มนักท่องเที่ยว 15 คน หน่วยงานภาครัฐ 7 คน นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ 8 คน รวมทั้งสิ้น 60 คน จากนั้นนำผลลัพธ์ที่ได้มาคำนวณลำดับความสำคัญในการตัดสินใจ (Calculation of Relative Priority) เพื่อหาคะแนนความสำคัญ (Eigenvector) และความสอดคล้องของข้อมูล (Calculating Consistency) เพื่อพิจารณาความสมเหตุสมผลของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งได้แสดงขั้นตอนการดำเนินการไว้ในบทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

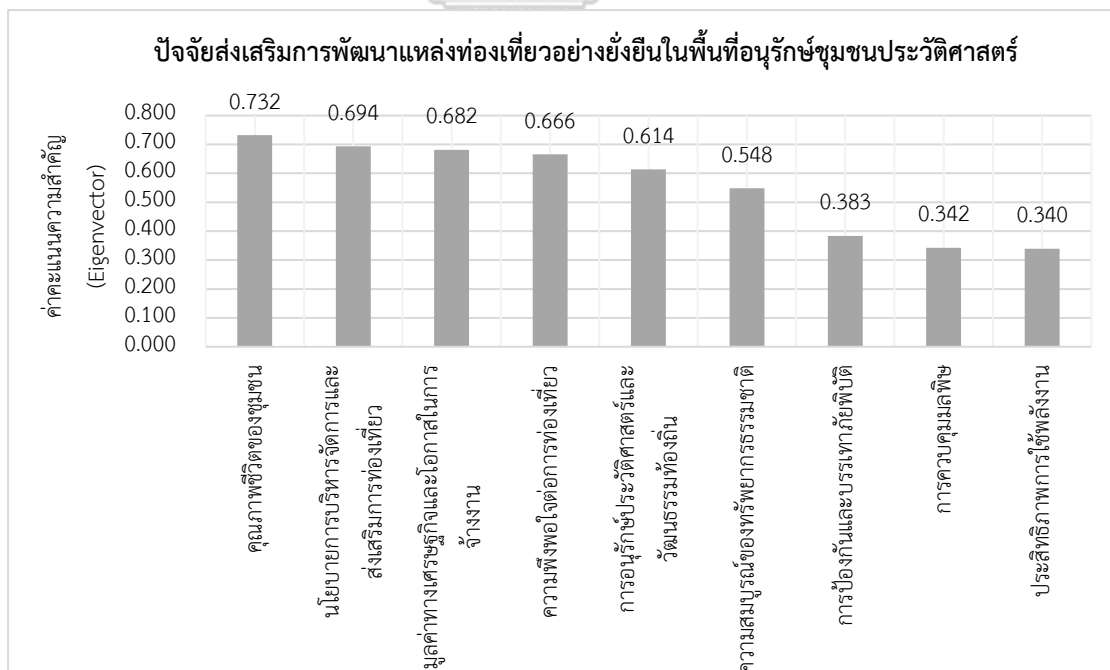
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะสะท้อนมุมมองและความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนอัมพวาต่อทิศทางของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคต ซึ่งสามารถนำมาตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 2 และข้อที่ 3 ได้ว่าผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มในชุมชนอัมพวาให้ความสำคัญต่อปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์แตกต่างกันอย่างไร และมาตรการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่มีความเหมาะสมต่อการดำเนินการในชุมชนอัมพวาประกอบด้วยมาตรการใดบ้าง อีกทั้งผลการวิเคราะห์ยังสามารถใช้เป็นฐานข้อมูลเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปใช้ประกอบการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ชุมชนอื่น ๆ ต่อไป

อย่างไรก็ดีผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนอัมพวาในเดือนมกราคม ปีพ.ศ. 2564 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ประเทศไทยเริ่มประสบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระลอกที่ 2 ที่มีจำนวนผู้ติดเชื้อเพิ่มสูงขึ้นซึ่งนำไปสู่การประกาศเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรค การปิดแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญในชุมชนอัมพวา ซึ่งหากเป็นการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้เสียในช่วงสถานการณ์ปกติอาจส่งผลให้ผู้วิจัยได้รับข้อมูลที่แตกต่างออกไปซึ่งจะนำไปสู่ผลการวิเคราะห์ที่มีทิศทางแตกต่างจากที่กล่าวไว้ในงานวิจัยฉบับนี้

5.1 การวิเคราะห์ความสำคัญของปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์

การวิเคราะห์ความสำคัญของปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์มีการแบ่งโครงสร้างออกเป็น 3 ลำดับชั้น ประกอบด้วย เป้าหมายการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Goal) ปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Factors) จำนวน 9 ปัจจัย และวิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Operation) จำนวน 32 วิธีการ (ตารางที่ 16)

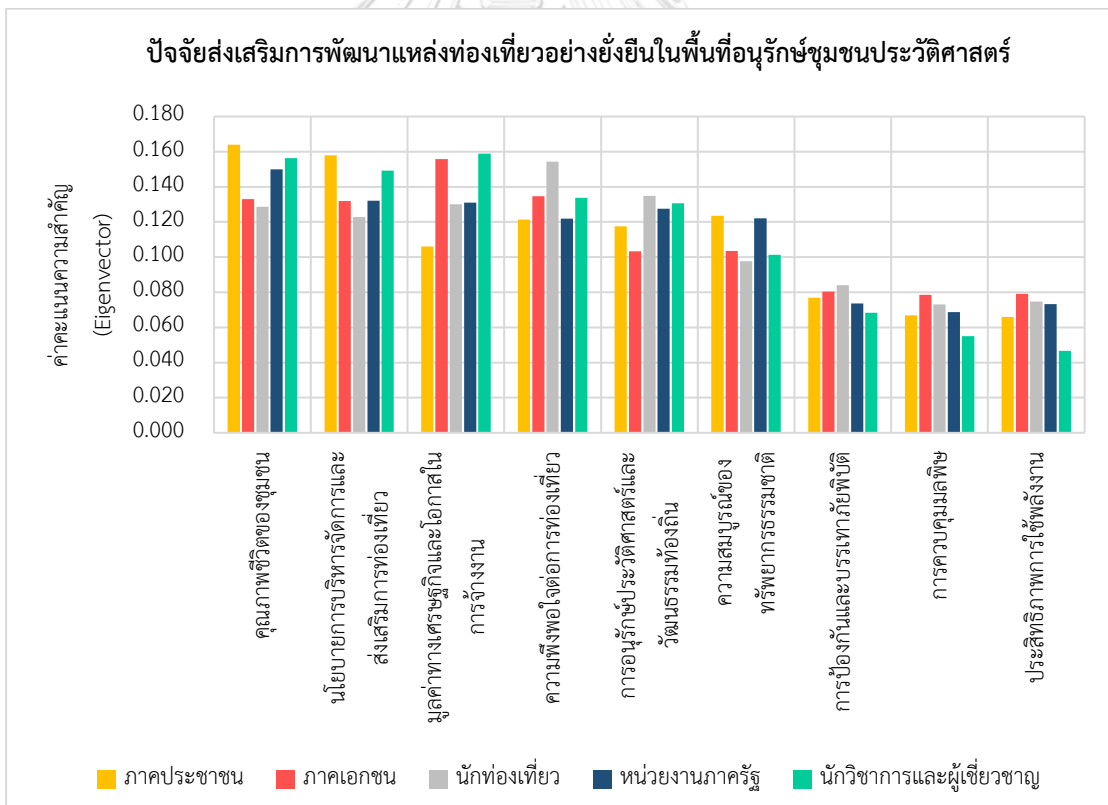
การคำนวณค่าคะแนนความสำคัญ (Eigenvector) จากการเปรียบเทียบความสำคัญแบบคู่ (Pairwise Comparison) รวมถึงคำนวณค่าความสอดคล้องของข้อมูล (Calculating Consistency) ภายใต้กระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น (AHP) พบว่า กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนอัมพวาให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านคุณภาพชีวิตของชุมชน (0.732 คะแนน) มากที่สุดรองลงมาคือ นโยบายการบริหารจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยว (0.694 คะแนน) มูลค่าทางเศรษฐกิจและโอกาสในการจ้างงาน (0.682 คะแนน) ความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว (0.666 คะแนน) การอนุรักษ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น (0.614 คะแนน) ความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ (0.548 คะแนน) การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ (0.383 คะแนน) การควบคุมมลพิษ (0.342 คะแนน) และประสิทธิภาพการใช้พลังงาน (0.340 คะแนน) ตามลำดับ (ภาพที่ 34 และตารางที่ 30)

ภาพที่ 34 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์

โดยผู้วิจัย, 2564

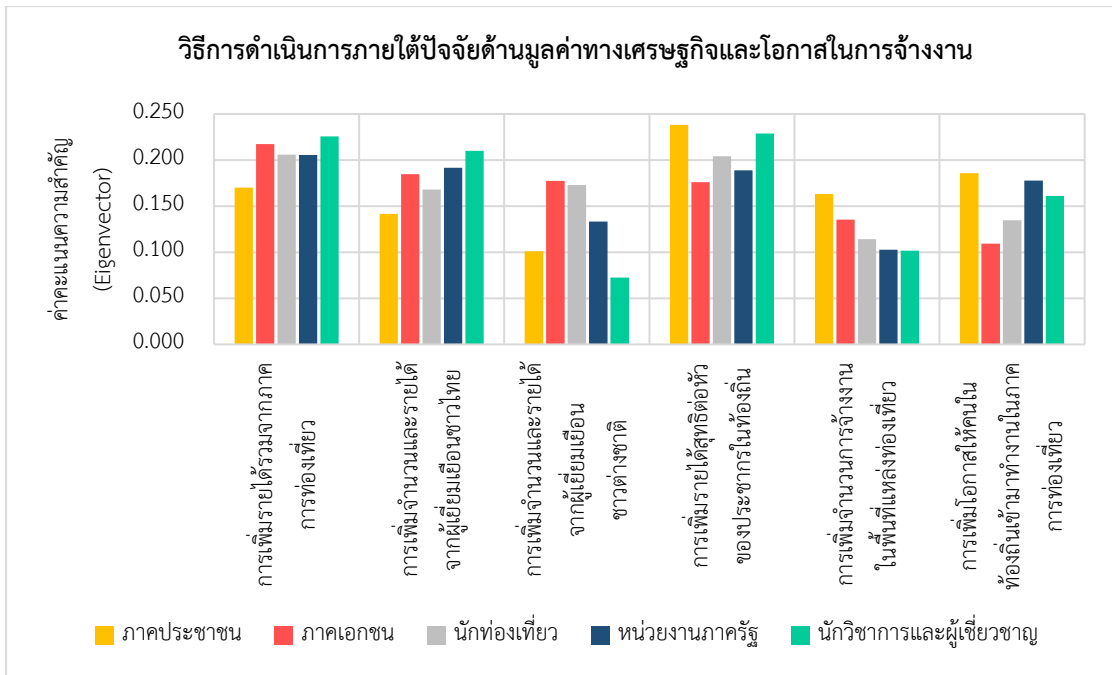
แต่เมื่อพิจารณาความแตกต่างของการให้คะแนนความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มพบว่ากลุ่มผู้มีส่วนได้เสียมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่แตกต่างกัน โดยภาคประชาชนจะให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านคุณภาพชีวิตของชุมชน นโยบายการบริหารจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยว และความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลัก ภาคเอกชนจะให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านมูลค่าทางเศรษฐกิจและโอกาสในการจ้างงานและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเป็นหลัก นักท่องเที่ยวจะให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว การอนุรักษ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นและมูลค่าทางเศรษฐกิจและโอกาสในการจ้างงาน ในขณะที่นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญและหน่วยงานภาครัฐจะให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านคุณภาพชีวิตของชุมชน มูลค่าทางเศรษฐกิจและโอกาสในการจ้างงานและนโยบายการบริหารจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นหลัก ในขณะเดียวกันปัจจัยด้านการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ การควบคุมมลพิษและประสิทธิภาพการใช้พลังงานเป็นปัจจัยที่ผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มมีความคิดเห็นตรงกันว่ามีความสำคัญน้อยที่สุด 3 ลำดับสุดท้ายในบรรดาปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์ทั้งหมด

ภาพที่ 35 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์จากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม โดยผู้วิจัย, 2564

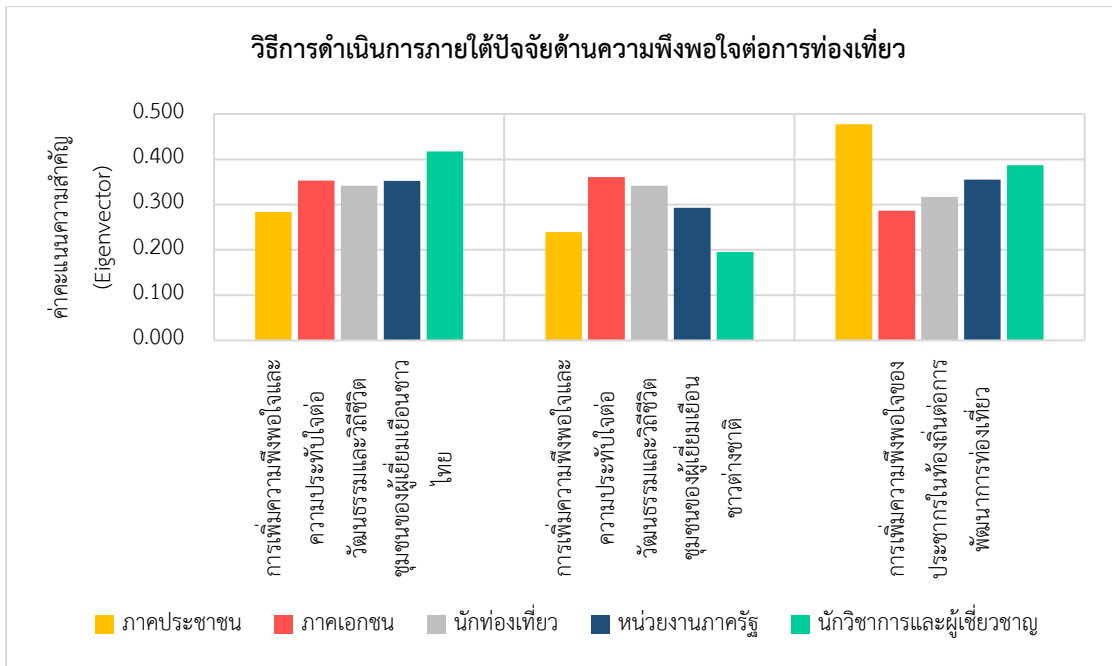
นอกจากนี้ปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์ทั้ง 9 ปัจจัย ประกอบไปด้วยวิธีการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแต่ละปัจจัย 32 วิธีการ ซึ่งจากการคำนวณค่าคะแนนความสำคัญ (Eigenvector) พบว่ากลุ่มผู้มีส่วนได้เสียได้ให้ความสำคัญต่อวิธีการดำเนินการในแต่ละปัจจัย ดังนี้

- **วิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัยด้านมูลค่าทางเศรษฐกิจและโอกาสในการจ้างงาน**
กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนอัมพวาให้ความสำคัญกับวิธีการดำเนินการด้านการเพิ่มรายได้สุทธิต่อหัวของประชากรในท้องถิ่นมากที่สุด (1.036 คะแนน) รองลงมาคือการเพิ่มรายได้รวมจากภาคการท่องเที่ยว (1.024 คะแนน) การเพิ่มจำนวนและรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวไทย (0.896 คะแนน) การเพิ่มโอกาสให้คนในท้องถิ่นเข้ามาทำงานในภาคการท่องเที่ยว (0.769 คะแนน) การเพิ่มจำนวนและรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ (0.657 คะแนน) และการเพิ่มจำนวนการจ้างงานในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว (0.618 คะแนน) ตามลำดับแต่เมื่อพิจารณาความแตกต่างของการให้คะแนนความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มพบว่ากลุ่มผู้มีส่วนได้เสียมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันว่าการเพิ่มรายได้สุทธิต่อหัวของประชากรในท้องถิ่นและการเพิ่มรายได้รวมจากภาคการท่องเที่ยวเป็นวิธีการที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคต แต่มีประเด็นที่ผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันคือภาคประชาชนจะให้ความสำคัญในการเพิ่มโอกาสให้คนในท้องถิ่นเข้ามาทำงานในภาคการท่องเที่ยวและการเพิ่มจำนวนการจ้างงานในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ภาคเอกชนและนักท่องเที่ยวจะให้ความสำคัญกับการเพิ่มจำนวนและรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างชาติ นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ และหน่วยงานภาครัฐจะให้ความสำคัญกับวิธีการดำเนินการทั้งในด้านการเพิ่มจำนวนและรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวไทย และการเพิ่มโอกาสให้คนในท้องถิ่นเข้ามาทำงานในภาคการท่องเที่ยว

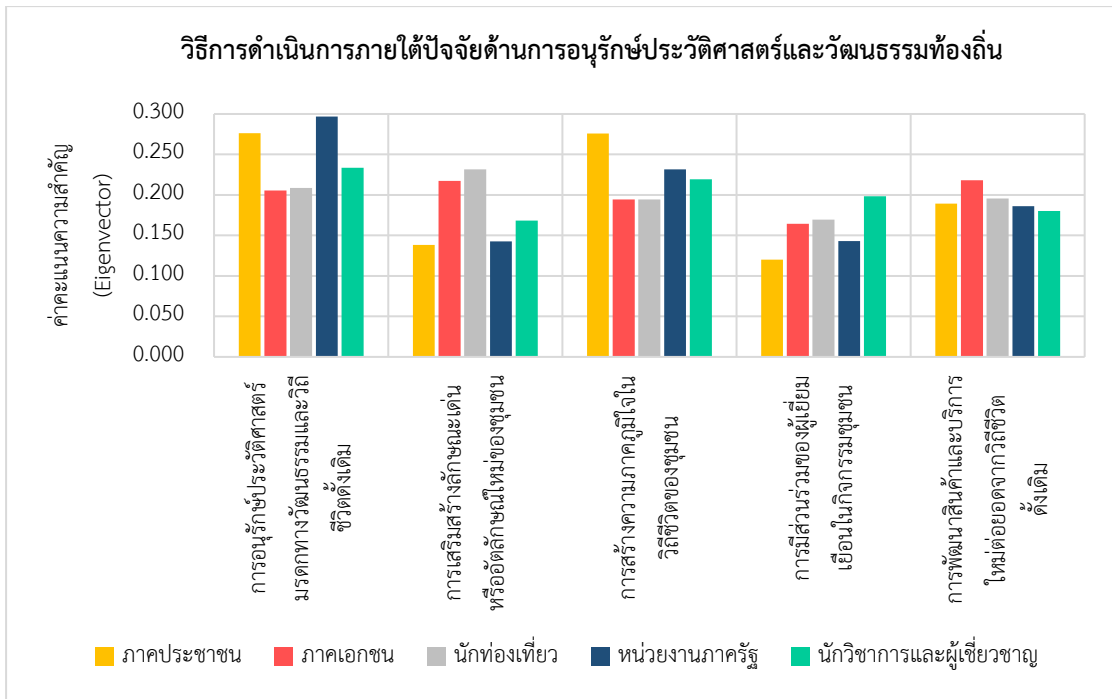
ภาพที่ 36 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของวิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัยด้านมูลค่าทางเศรษฐกิจและโอกาสในการจ้างงานจากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม โดยผู้วิจัย, 2564

- **วิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัยด้านความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว** กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนอัมพวาให้ความสำคัญกับวิธีการดำเนินการด้านการเพิ่มความพึงพอใจของประชากรในท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวมากที่สุด (1.823 คะแนน) รองลงมาคือการเพิ่มความพึงพอใจและความประทับใจต่อวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนของนักท่องเที่ยวชาวไทย (1.747 คะแนน) และการเพิ่มความพึงพอใจและความประทับใจต่อวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ (1.430 คะแนน) ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาความแตกต่างของการให้คะแนนความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มพบว่ากลุ่มผู้มีส่วนได้เสียมีความคิดเห็นต่อวิธีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคตที่แตกต่างกันโดยกลุ่มภาคประชาชน นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญกับการเพิ่มความพึงพอใจของประชากรในท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวและการเพิ่มความพึงพอใจและความประทับใจต่อวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนของนักท่องเที่ยวชาวไทยเป็นหลัก ภาคเอกชนจะให้ความสำคัญกับการเพิ่มความพึงพอใจและความประทับใจต่อวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ในขณะที่หน่วยงานภาครัฐและนักท่องเที่ยวจะให้ความสำคัญกับวิธีการดำเนินการทั้ง 3 วิธีใกล้เคียงกัน ทั้งการเพิ่มความพึงพอใจของประชากรในท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว การเพิ่มความพึงพอใจและความประทับใจต่อวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนของนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติ

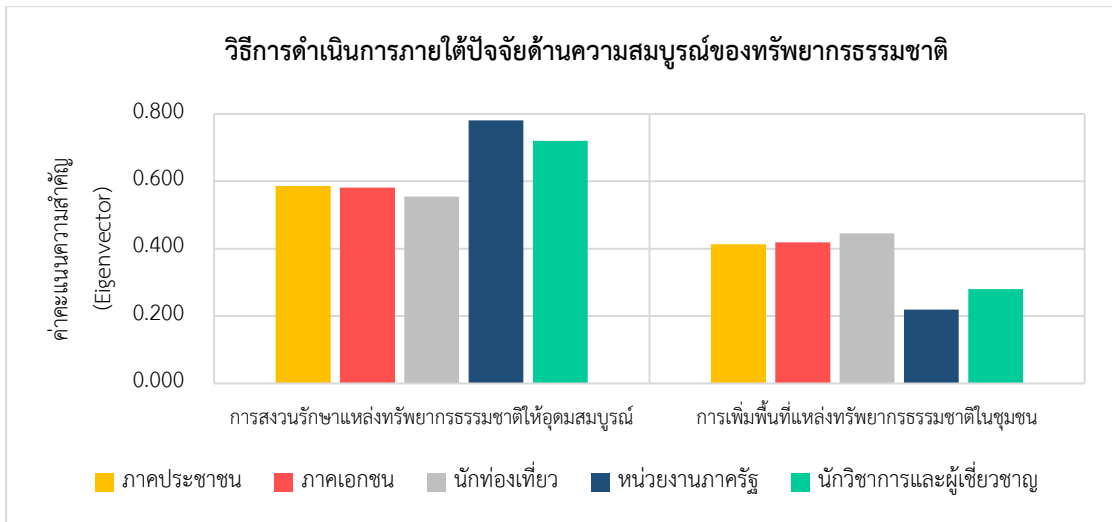
ภาพที่ 37 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของวิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัยด้านความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวจากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม โดยผู้วิจัย, 2564

- วิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัยด้านการอนุรักษ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น** กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนอัมพวาให้ความสำคัญกับวิธีการดำเนินการด้านการอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ มรดกทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตดั้งเดิมมากที่สุด (1.221 คะแนน) รองลงมาคือการสร้างความภาคภูมิใจในวิถีชีวิตของชุมชน (1.116 คะแนน) การพัฒนาสินค้าและบริการใหม่ต่อยอดจากวิถีชีวิตดั้งเดิม (0.970 คะแนน) การเสริมสร้างลักษณะเด่นหรืออัตลักษณ์ใหม่ของชุมชน (0.899 คะแนน) และการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในกิจกรรมชุมชน (0.796 คะแนน) ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาความแตกต่างของการให้คะแนนความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มพบว่ากลุ่มผู้มีส่วนได้เสียมีความคิดเห็นต่อวิธีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคตที่แตกต่างกันโดยกลุ่มภาคประชาชน นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญและหน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ มรดกทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตดั้งเดิมและการสร้างความภาคภูมิใจในวิถีชีวิตของชุมชน ภาคเอกชนให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างลักษณะเด่นหรืออัตลักษณ์ใหม่ของชุมชนและการพัฒนาสินค้าและบริการใหม่ต่อยอดจากวิถีชีวิตดั้งเดิม นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างลักษณะเด่นหรืออัตลักษณ์ใหม่ของชุมชน และการอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ มรดกทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตดั้งเดิม ในขณะที่ร่วมกันการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในกิจกรรมชุมชนเป็นวิธีการที่ผู้มีส่วนได้เสียส่วนใหญ่มีความคิดเห็นตรงกันว่ามีความสำคัญน้อยในการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

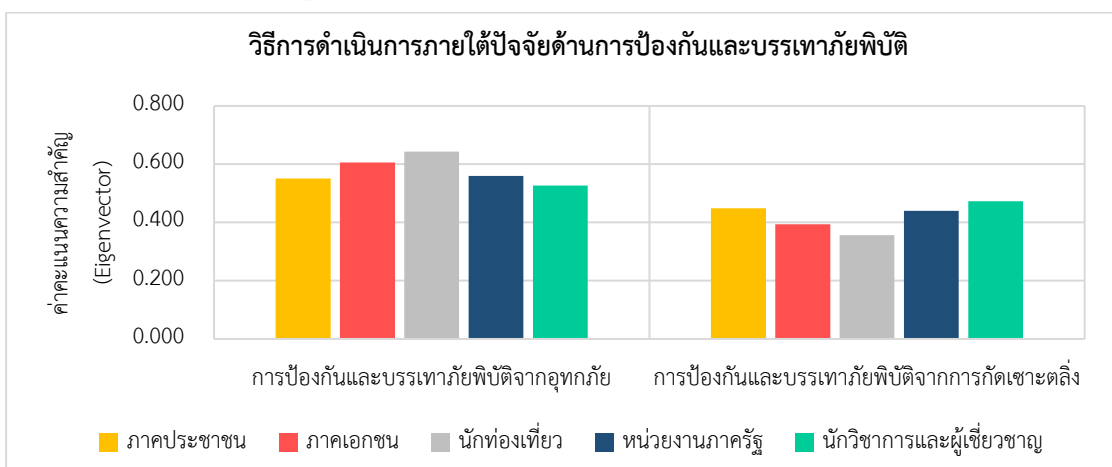
ภาพที่ 38 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของวิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัยด้านการอนุรักษ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นจากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม โดยผู้วิจัย, 2564

- **วิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัยด้านความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ** กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนอัมพวาให้ความสำคัญกับวิธีการดำเนินการด้านการสงวนรักษาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติให้อุดมสมบูรณ์มากที่สุด (3.223 คะแนน) รองลงมาคือการเพิ่มพื้นที่แหล่งทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน (1.777 คะแนน) ซึ่งเมื่อพิจารณาการให้คะแนนความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มพบว่ากลุ่มผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มทั้งกลุ่มภาคประชาชน นักท่องเที่ยว ภาคเอกชน นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญและหน่วยงานภาครัฐมีความคิดเห็นที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันว่าการสงวนรักษาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติให้อุดมสมบูรณ์เป็นวิธีการที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคตมากกว่าการเพิ่มพื้นที่แหล่งทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน

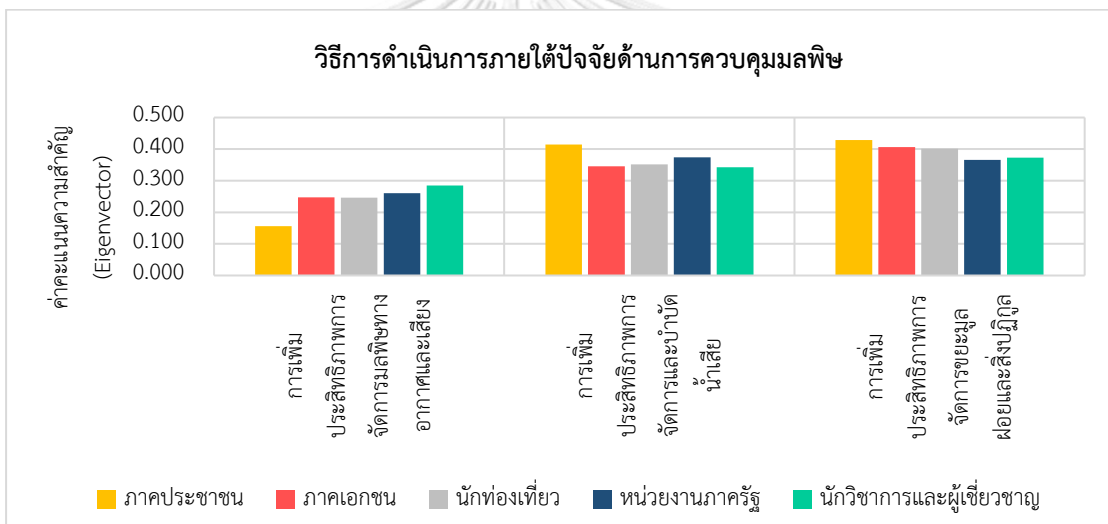
ภาพที่ 39 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของวิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัยด้านความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติจากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม โดยผู้วิจัย, 2564

- **วิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัยด้านการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ** กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนอัมพวาให้ความสำคัญกับวิธีการดำเนินการด้านการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติจากอุทกภัยมากที่สุด (2.888 คะแนน) รองลงมาคือการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติจากการกัดเซาะตลิ่ง (2.112 คะแนน) ซึ่งเมื่อพิจารณาการให้คะแนนความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มพบว่ากลุ่มผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มทั้งกลุ่มภาคประชาชน นักท่องเที่ยว ภาคเอกชน นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญและหน่วยงานภาครัฐมีความคิดเห็นที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันว่าการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติจากอุทกภัยเป็นวิธีการที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคตมากกว่าการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติจากการกัดเซาะตลิ่ง

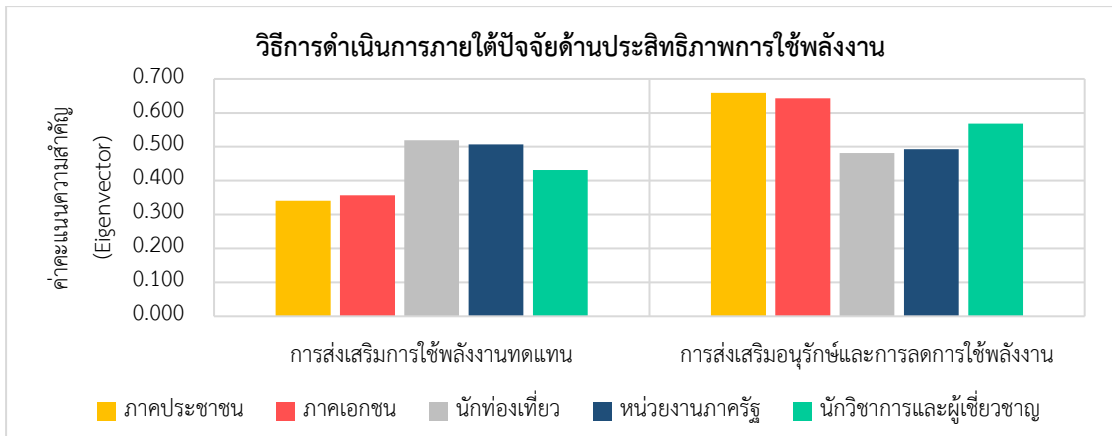
ภาพที่ 40 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของวิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัยด้านการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติจากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม โดยผู้วิจัย, 2564

- **วิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัยด้านการควบคุมมลพิษ** กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในชุมชน อัมพวาให้ความสำคัญกับวิธีการดำเนินการด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลมากที่สุด (1.975 คะแนน) รองลงมาคือการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการและบำบัดน้ำเสีย (1.829 คะแนน) และการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียง (1.196 คะแนน) ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาความแตกต่างของการให้คะแนนความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มพบว่ากลุ่มผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มทั้งกลุ่มภาคประชาชน นักท่องเที่ยว ภาคเอกชน นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญและหน่วยงานภาครัฐมีความคิดเห็นที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันว่าการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลและการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการและบำบัดน้ำเสียเป็นวิธีการที่มีความสำคัญมากต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคต ในขณะที่การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียงเป็นวิธีการที่ผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มมีความคิดเห็นตรงกันว่ามีค่าน้อยที่สุดในบรรดาวิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัยด้านการควบคุมมลพิษ

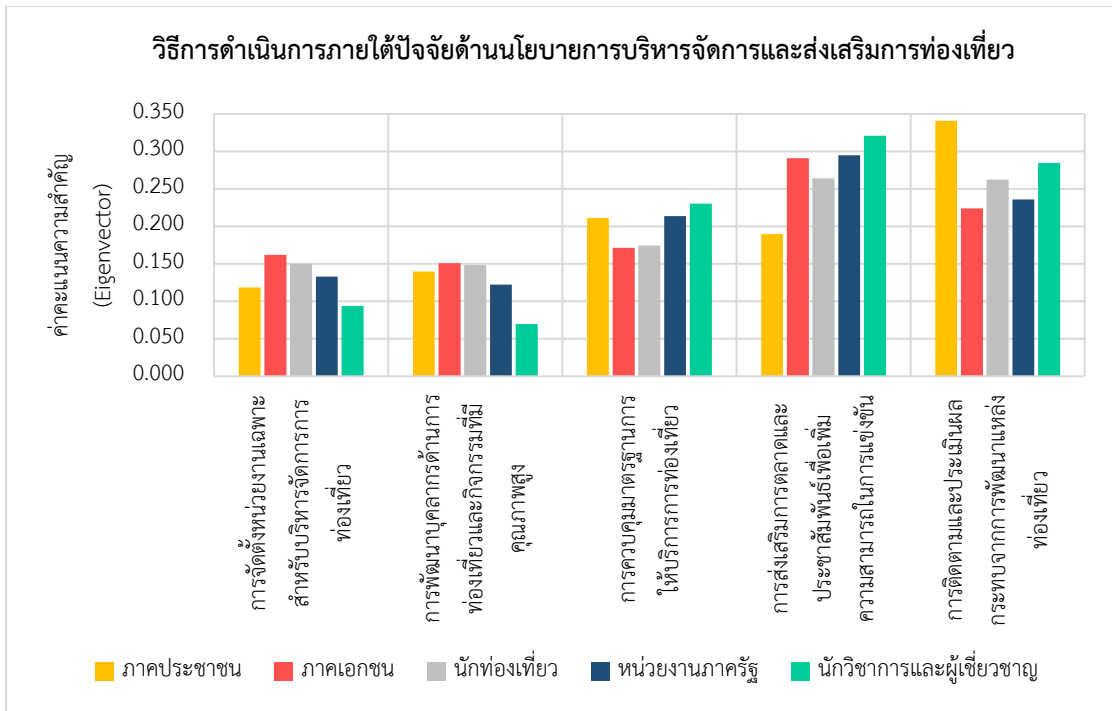
ภาพที่ 41 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของวิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัยด้านการควบคุมมลพิษจากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม โดยผู้วิจัย, 2564

- **วิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการใช้พลังงาน** กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนอัมพวาให้ความสำคัญกับวิธีการดำเนินการด้านการส่งเสริมอนุรักษ์และการลดการใช้พลังงานมากที่สุด (2.845 คะแนน) รองลงมาคือการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน (2.155 คะแนน) แต่เมื่อพิจารณาความแตกต่างของการให้คะแนนความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มพบว่ากลุ่มผู้มีส่วนได้เสียมีความคิดเห็นต่อวิธีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคตที่ต่างกันโดยกลุ่มภาคประชาชน ภาคเอกชนและนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญกับการส่งเสริมอนุรักษ์และการลดการใช้พลังงานเป็นหลัก ในขณะที่หน่วยงานภาครัฐและนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนเป็นหลัก

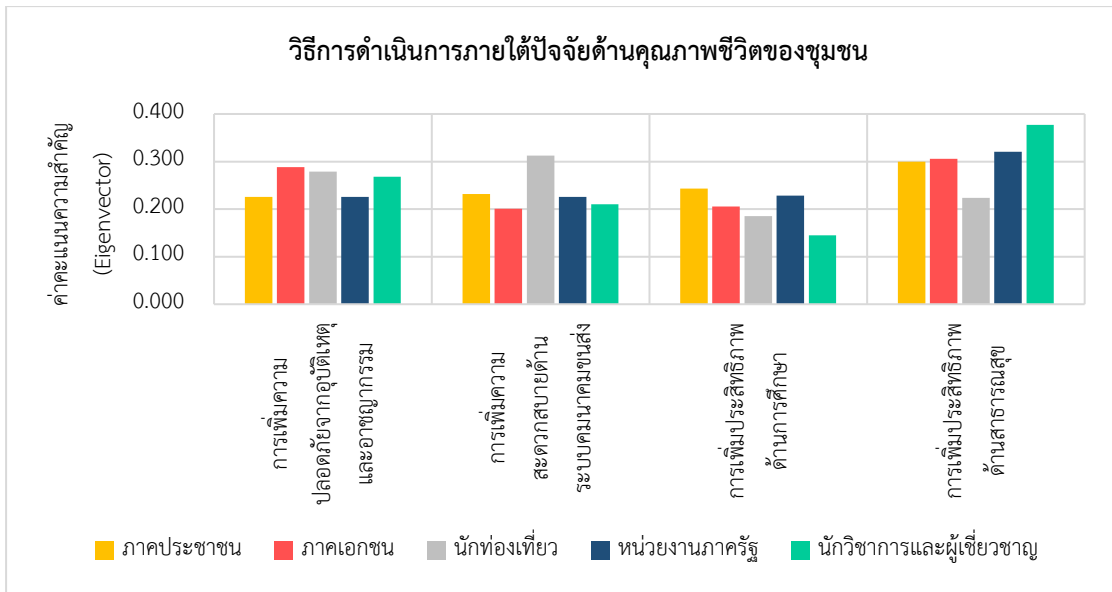
ภาพที่ 42 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของวิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการใช้พลังงานจากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม โดยผู้วิจัย, 2564

- วิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัยด้านนโยบายการบริหารจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยว** กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนอัมพวาให้ความสำคัญกับวิธีการดำเนินการด้านการส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน (1.362 คะแนน) รองลงมาคือการติดตามและประเมินผลกระทบจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด (1.348 คะแนน) การควบคุมมาตรฐานการให้บริการการท่องเที่ยว (1.001 คะแนน) การจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะสำหรับบริหารจัดการการท่องเที่ยว (0.657 คะแนน) และการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและกิจกรรมที่มีคุณภาพสูง (0.631 คะแนน) ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาความแตกต่างของการให้คะแนนความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มพบว่ากลุ่มภาคประชาชน นักท่องเที่ยว ภาคเอกชน นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญและหน่วยงานภาครัฐมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันว่าการส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน การติดตามและประเมินผลกระทบจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการควบคุมมาตรฐานการให้บริการการท่องเที่ยว เป็นวิธีการที่มีความสำคัญมากต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคต ในขณะที่การจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะสำหรับบริหารจัดการการท่องเที่ยวและการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและกิจกรรมที่มีคุณภาพสูงเป็นวิธีการที่มีความสำคัญน้อย แต่ประเด็นที่ผู้มีส่วนได้เสียมีความคิดเห็นที่ต่างกันคือภาคประชาชนจะให้ความสำคัญกับการติดตามและประเมินผลกระทบจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ภาคเอกชนและนักท่องเที่ยวจะให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและการติดตามและประเมินผลกระทบจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ในขณะที่หน่วยงานภาครัฐ นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ ให้ความสำคัญกับวิธีการดำเนินการ 3 วิธีใกล้เคียงกัน คือการควบคุมมาตรฐานการให้บริการการท่องเที่ยว การส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน และการติดตามและประเมินผลกระทบจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ภาพที่ 43 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของวิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัยด้านนโยบายการบริหารจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยวจากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม โดยผู้วิจัย, 2564

- วิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัยด้านคุณภาพชีวิตของชุมชน** กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนอัมพวาให้ความสำคัญกับวิธีการดำเนินการด้านการเพิ่มประสิทธิภาพด้านสาธารณสุขมากที่สุด (1.527 คะแนน) รองลงมาคือการเพิ่มความปลอดภัยจากอุบัติเหตุและอาชญากรรม (1.286 คะแนน) การเพิ่มความสะอาดกสบายด้านระบบคมนาคมขนส่ง (1.181 คะแนน) และการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการศึกษา (1.006 คะแนน) ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาความแตกต่างของการให้คะแนนความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มพบว่ากลุ่มผู้มีส่วนได้เสียทั้งกลุ่มภาคประชาชน ภาคเอกชน นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญและหน่วยงานภาครัฐมีความคิดเห็นที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันว่าการเพิ่มประสิทธิภาพด้านสาธารณสุขเป็นวิธีการที่มีความสำคัญอย่างมากที่สุดต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคต แต่นักท่องเที่ยวจะให้ความสำคัญกับวิธีการด้านการเพิ่มความสะอาดกสบายด้านระบบคมนาคมขนส่งและการเพิ่มความปลอดภัยจากอุบัติเหตุและอาชญากรรม ในขณะที่ภาคประชาชนภาคเอกชนและหน่วยงานภาครัฐเป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับวิธีการดำเนินการทั้ง 3 วิธีการใกล้เคียงกันทั้งการเพิ่มความสะอาดกสบายด้านระบบคมนาคมขนส่ง การเพิ่มประสิทธิภาพด้านการศึกษาและการเพิ่มประสิทธิภาพด้านสาธารณสุข

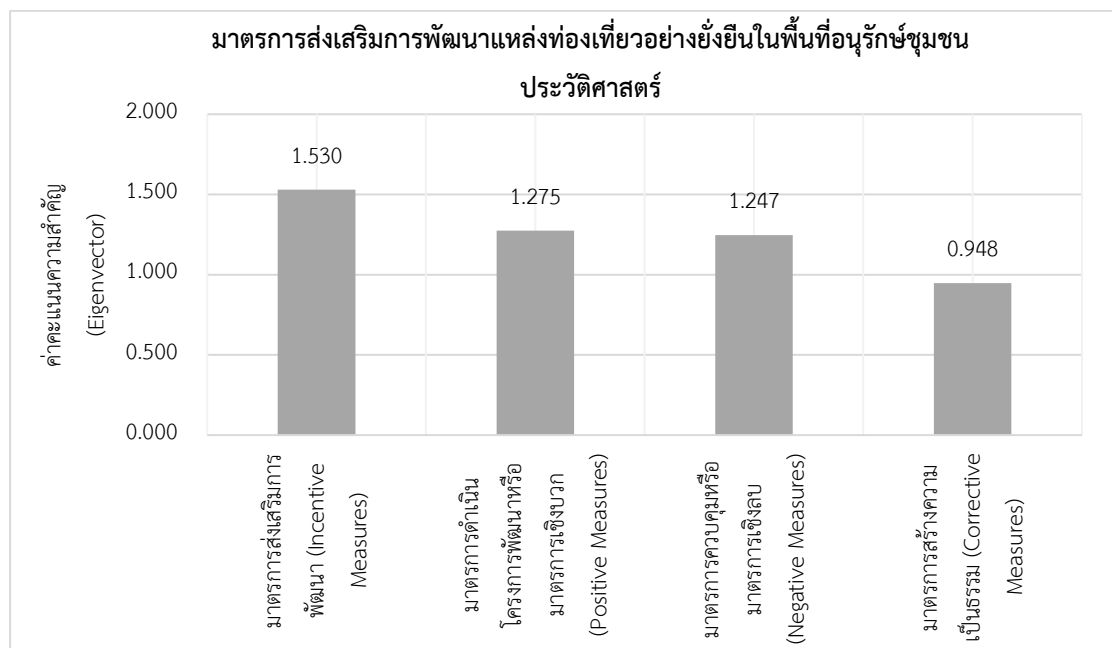
**ภาพที่ 44 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของวิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัย
ด้านคุณภาพชีวิตของชุมชนจากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม
โดยผู้วิจัย, 2564**

5.2 การวิเคราะห์ความสำคัญของมาตรการที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนใน พื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์

มาตรการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นมาตรการที่เกิดจากการบูรณาการแต่ละสาขาวิชาเข้าด้วยกันเพื่อให้ได้มาตรการที่เหมาะสมกับชุมชนอัมพวามากที่สุด ซึ่งสามารถแบ่งมาตรการออกเป็น 4 ประเภทตามบทบาทของหน่วยงานภาครัฐในการควบคุม กำกับและขึ้นำการดำเนินการของภาคเอกชนและภาคประชาชน ประกอบด้วย มาตรการควบคุมหรือมาตรการเชิงลบ มาตรการดำเนินโครงการพัฒนาหรือมาตรการเชิงบวก มาตรการส่งเสริมการพัฒนาและมาตรการสร้างความเป็นธรรม ซึ่งการวิเคราะห์ความสำคัญของมาตรการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์มีการแบ่งโครงสร้างออกเป็น 3 ลำดับชั้นประกอบด้วย เป้าหมายการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Goal) ประเภทของมาตรการ (Types of Measures) จำนวน 4 ประเภท และมาตรการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Measures) จำนวน 20 มาตรการ (ตารางที่ 17)

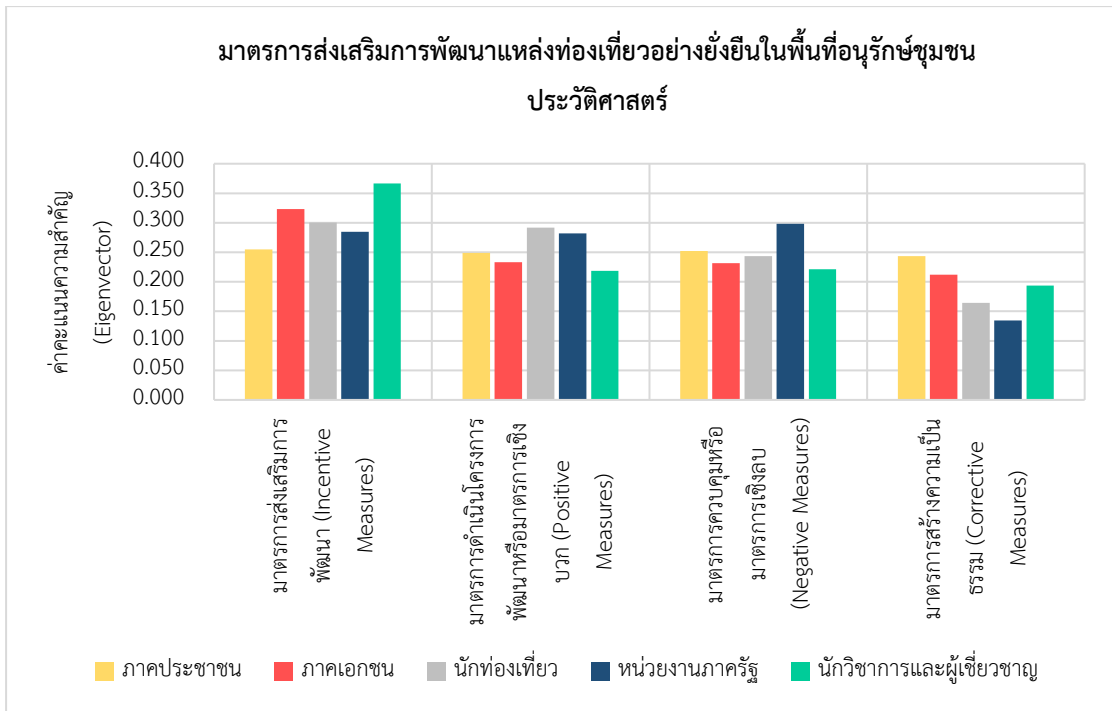
การคำนวณค่าคะแนนความสำคัญ (Eigenvector) จากการเปรียบเทียบความสำคัญแบบคู่ (Pairwise Comparison) รวมถึงคำนวณค่าความสอดคล้องของข้อมูล (Calculating Consistency) ภายใต้กระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น (AHP) พบว่ากลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนอัมพวาให้ความสำคัญกับมาตรการส่งเสริมการพัฒนา (1.530) มากที่สุด ซึ่งเป็นมาตรการที่ภาครัฐใช้เพื่อส่งเสริมและดึงดูดการดำเนินการจากภาคเอกชนทั้งในด้านการเงินและการคลังรองลงมาคือมาตรการ

เชิงบวก (1.275) ซึ่งเป็นมาตรการที่ภาครัฐเป็นผู้จัดหาโครงสร้างพื้นฐานโดยอาศัยกลไกการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการพัฒนาของภาคเอกชน ตามมาด้วยมาตรการเชิงลบ (1.247) ซึ่งเป็นมาตรการที่เป็นกฎหมายและข้อบังคับที่ใช้ในการควบคุมการพัฒนาของภาคเอกชนโดยการออกกฎหมายให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดำเนินการใช้บังคับ และมาตรการสร้างความเป็นธรรม (0.948) ซึ่งเป็นมาตรการที่ทำให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบจากการพัฒนาของภาครัฐทั้งมาตรการชดเชยและเยียวยาผลกระทบเชิงลบ (ภาพที่ 45 และตารางที่ 30)

ภาพที่ 45 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของมาตรการที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์ โดยผู้วิจัย, 2564

แต่เมื่อพิจารณาความแตกต่างของการให้คะแนนความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มพบว่ากลุ่มผู้มีส่วนได้เสียมีความคิดเห็นต่อมาตรการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่แตกต่างกันโดยภาคประชาชนจะให้ความสำคัญกับมาตรการทั้ง 4 ประเภทใกล้เคียงกัน ภาคเอกชน นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญจะให้ความสำคัญกับมาตรการส่งเสริมการพัฒนาเป็นหลัก นักท่องเที่ยวจะให้ความสำคัญกับมาตรการส่งเสริมการพัฒนา และมาตรการดำเนินโครงการพัฒนาหรือมาตรการเชิงบวก หน่วยงานภาครัฐจะให้ความสำคัญกับมาตรการทั้ง 3 ประเภทใกล้เคียงกันทั้งมาตรการควบคุมหรือมาตรการเชิงลบ มาตรการดำเนินโครงการพัฒนามาตรการเชิงบวกและมาตรการส่งเสริมการพัฒนา ในขณะที่มาตรการสร้างความเป็นธรรม เป็นมาตรการที่ผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มมีความคิดเห็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกันว่ามีค่าน้อยที่สุดในบรรดากลุ่มมาตรการที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

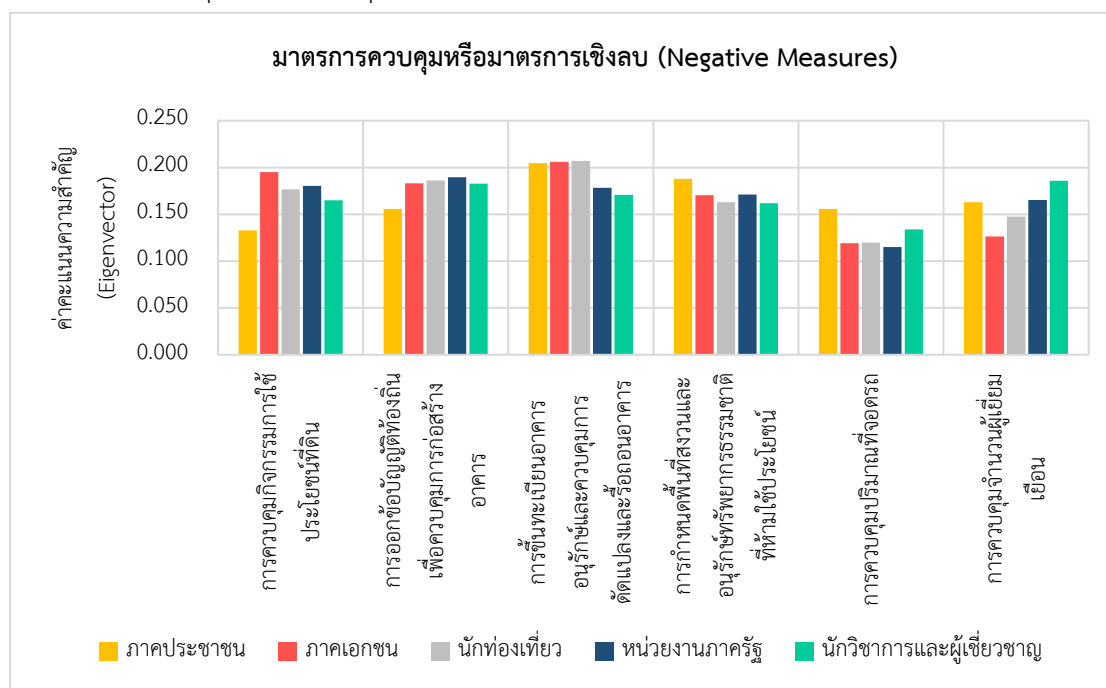

ภาพที่ 46 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของมาตรการที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์จากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม โดยผู้วิจัย, 2564

นอกจากนี้ภายใต้ประเภทของมาตรการที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทั้ง 4 ประเภทนั้นประกอบไปด้วยมาตรการต่าง ๆ จำนวน 20 มาตรการ ซึ่งจากการคำนวณค่าคะแนนความสำคัญ (Eigenvector) ของมาตรการที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์ พบว่ากลุ่มผู้มีส่วนได้เสียได้ให้ความสำคัญต่อมาตรการต่าง ๆ ดังนี้

- **มาตรการควบคุมหรือมาตรการเชิงลบ (Negative Measures) ที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน** กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียส่วนใหญ่ในชุมชนอัมพวาให้ความสำคัญกับมาตรการด้านการขึ้นทะเบียนอาคารอนุรักษ์และควบคุมการดัดแปลงและรื้อถอนอาคารมากที่สุด (0.967 คะแนน) รองลงมาคือการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อควบคุมการก่อสร้างอาคาร (0.897 คะแนน) การกำหนดพื้นที่สงวนและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่ห้ามใช้ประโยชน์ (0.854 คะแนน) การควบคุมกิจกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดิน (0.850 คะแนน) การควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยว (0.788 คะแนน) และการควบคุมปริมาณที่จอดรถ (0.644 คะแนน) ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาความแตกต่างของการให้คะแนนความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มพบว่ากลุ่มผู้มีส่วนได้เสียมีความคิดเห็นต่อมาตรการควบคุมหรือมาตรการเชิงลบแตกต่างกันโดย ภาคประชาชนจะให้ความสำคัญกับการขึ้นทะเบียนอาคารอนุรักษ์และควบคุมการดัดแปลงและรื้อถอนอาคารเป็นหลัก รองลงมาคือ การกำหนดพื้นที่สงวนและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่ห้ามใช้ประโยชน์ การควบคุมปริมาณที่จอดรถและการ

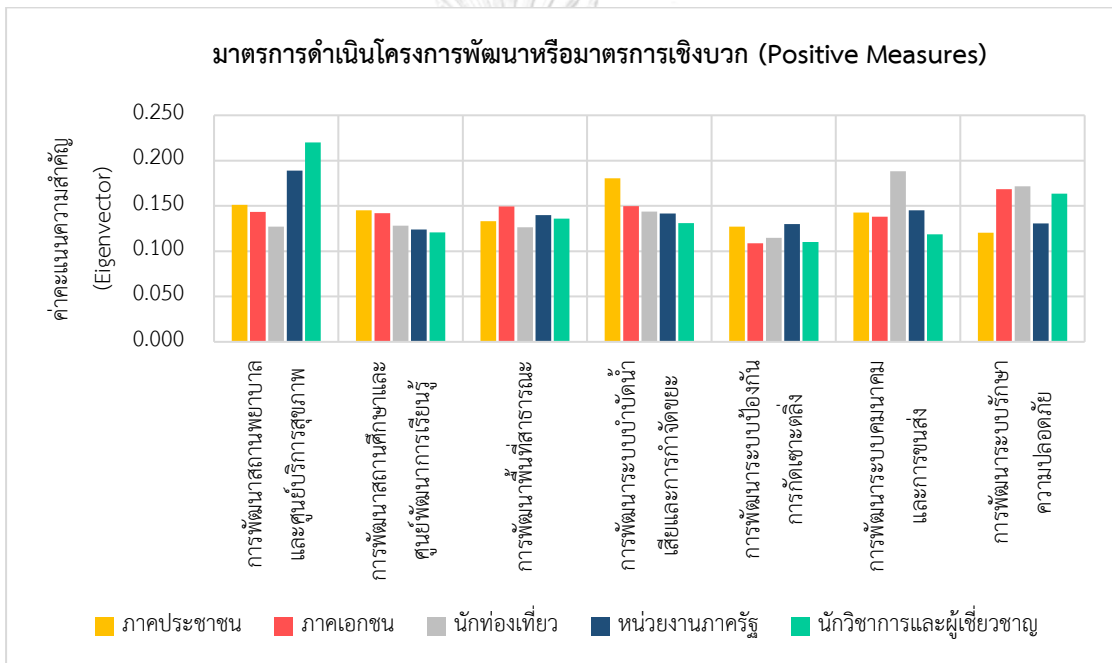
ควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยว ในขณะที่ผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มอื่น ๆ ทั้งภาคเอกชน นักท่องเที่ยว และหน่วยงานภาครัฐ จะให้ความสำคัญกับมาตรการทั้ง 4 มาตรการใกล้เคียงกันประกอบด้วย การขึ้นทะเบียนอาคารอนุรักษ์และควบคุมการดัดแปลงและรื้อถอนอาคาร การควบคุมกิจกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดิน การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อควบคุมการก่อสร้างอาคารและการกำหนดพื้นที่สงวนและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่ห้ามใช้ประโยชน์ และนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญกับการควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยว การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อควบคุมการก่อสร้างอาคารและการขึ้นทะเบียนอาคารอนุรักษ์และควบคุมการดัดแปลงและรื้อถอนอาคาร

ภาพที่ 47 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของมาตรการควบคุมหรือมาตรการเชิงลบที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม โดยผู้วิจัย, 2564

- มาตรการดำเนินโครงการพัฒนาหรือมาตรการเชิงบวก (Positive Measures) ที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียส่วนใหญ่ในชุมชนอัมพวาให้ความสำคัญกับมาตรการด้านการพัฒนาสถานพยาบาลและศูนย์บริการสุขภาพมากที่สุด (0.831 คะแนน) รองลงมาคือการพัฒนาระบบรักษาความปลอดภัย (0.754 คะแนน) การพัฒนาระบบบำบัดน้ำเสียและการกำจัดขยะ (0.747 คะแนน) การพัฒนาระบบคมนาคมและการขนส่ง (0.732 คะแนน) การพัฒนาพื้นที่สาธารณะ (0.685 คะแนน) การพัฒนาสถานศึกษาและศูนย์พัฒนาการเรียนรู้ (0.660 คะแนน) และการพัฒนาระบบป้องกันการกัดเซาะตลิ่ง (0.591 คะแนน) ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาความแตกต่างของการให้คะแนนความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มพบว่ากลุ่มผู้มีส่วนได้เสียมีความคิดเห็นต่อมาตรการดำเนินโครงการพัฒนาหรือมาตรการเชิงบวกที่แตกต่างกันโดย ภาค

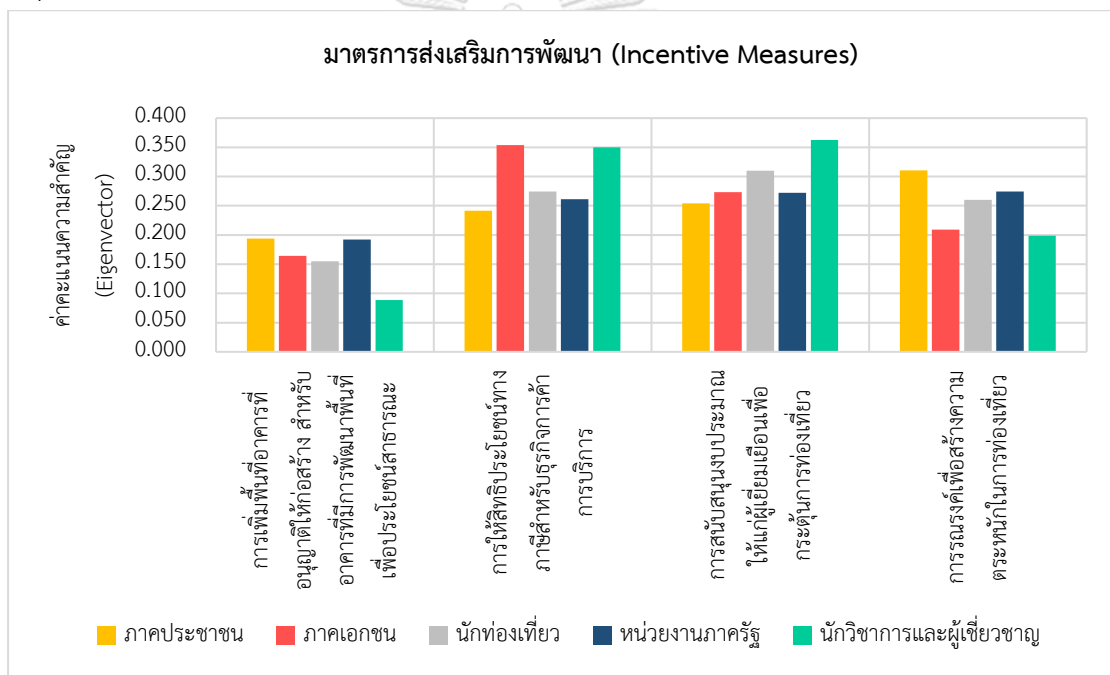
ประชาชนจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบบำบัดน้ำเสียและการกำจัดขยะเป็นหลัก รองลงมาคือ การพัฒนาสถานพยาบาลและศูนย์บริการสุขภาพ และการพัฒนาสถานศึกษาและศูนย์พัฒนาการเรียนรู้ ภาคเอกชนจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบรักษาความปลอดภัย การพัฒนาพื้นที่ สาธารณะและการพัฒนาระบบบำบัดน้ำเสียและการกำจัดขยะ นักท่องเที่ยวจะให้ความสำคัญกับการ พัฒนาระบบคมนาคมและการขนส่ง และการพัฒนาระบบรักษาความปลอดภัย หน่วยงานภาครัฐจะ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบบำบัดน้ำเสียและการกำจัดขยะ การพัฒนาระบบคมนาคมและการ ขนส่ง และการพัฒนาพื้นที่สาธารณะ นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญจะให้ความสำคัญกับการพัฒนา สถานพยาบาลและศูนย์บริการสุขภาพ การพัฒนาระบบรักษาความปลอดภัยและการพัฒนาพื้นที่ สาธารณะ

ภาพที่ 48 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของมาตรการดำเนินโครงการพัฒนาหรือมาตรการเชิงบวก ที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม โดยผู้วิจัย, 2564

● **มาตรการส่งเสริมการพัฒนา (Incentive Measures) ที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน** กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียส่วนใหญ่ในชุมชนอัมพวาให้ความสำคัญกับมาตรการด้านการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับธุรกิจการค้าบริการมากที่สุด (1.481 คะแนน) รองลงมาคือ การสนับสนุนงบประมาณให้แก่นักท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยว (1.473 คะแนน) การรณรงค์เพื่อสร้างความตระหนักในการท่องเที่ยว (1.252 คะแนน) และการเพิ่มพื้นที่อาคารที่อนุญาตให้ก่อสร้างสำหรับอาคารที่มีการพัฒนาพื้นที่เพื่อประโยชน์สาธารณะ (0.794 คะแนน) ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาความแตกต่างของการให้คะแนนความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มพบว่ากลุ่มผู้มีส่วน

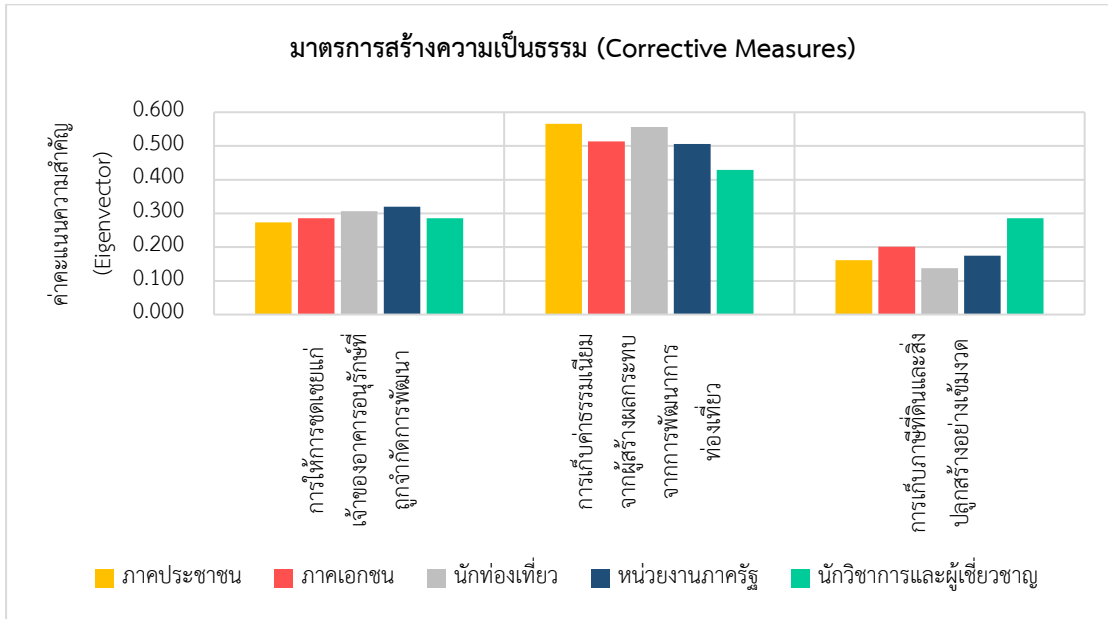
ได้เสียมีความคิดเห็นต่อมาตรการส่งเสริมการพัฒนาที่แตกต่างกันโดยภาคประชาชนจะให้ความสำคัญกับการรณรงค์เพื่อสร้างความตระหนักในการท่องเที่ยวและการสนับสนุนงบประมาณให้แก่นักท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยว นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ ภาคเอกชนและนักท่องเที่ยวจะให้ความสำคัญกับการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับธุรกิจการค้าบริการและการสนับสนุนงบประมาณให้แก่นักท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยว หน่วยงานภาครัฐจะให้ความสำคัญกับทั้ง 3 มาตรการใกล้เคียงกันทั้งการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับธุรกิจการค้าบริการ การสนับสนุนงบประมาณให้แก่นักท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวและการรณรงค์เพื่อสร้างความตระหนักในการท่องเที่ยว ในขณะที่มาตรการการเพิ่มพื้นที่อาคารที่อนุญาตให้ก่อสร้างสำหรับอาคารที่มีการพัฒนาพื้นที่เพื่อประโยชน์สาธารณะเป็นมาตรการที่ผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มมองว่ามีความสำคัญน้อยที่สุดในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ภาพที่ 49 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของมาตรการส่งเสริมการพัฒนาที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม โดยผู้วิจัย, 2564

- มาตรการสร้างความเป็นธรรม (Corrective Measures) ที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียส่วนใหญ่ในชุมชนอัมพวาให้ความสำคัญกับมาตรการด้านการเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้สร้างผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยวมากที่สุด (2.570 คะแนน) รองลงมาคือการทำให้การชดเชยแก่เจ้าของอาคารอนุรักษ์ที่ถูกจำกัดการพัฒนา (1.471 คะแนน) และการเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างอย่างเข้มงวด (0.959 คะแนน) ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาความแตกต่างของการให้คะแนนความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มพบว่ากลุ่มผู้มีส่วน

ได้เสียทุกกลุ่มมีความคิดเห็นที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันว่าการเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้สร้างผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นมาตรการสร้างความเป็นธรรมที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคตตรงลงมาคือการให้การชดเชยแก่เจ้าของอาคารอนุรักษ์ที่ถูกจำกัดการพัฒนา และการเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างอย่างเข้มงวด

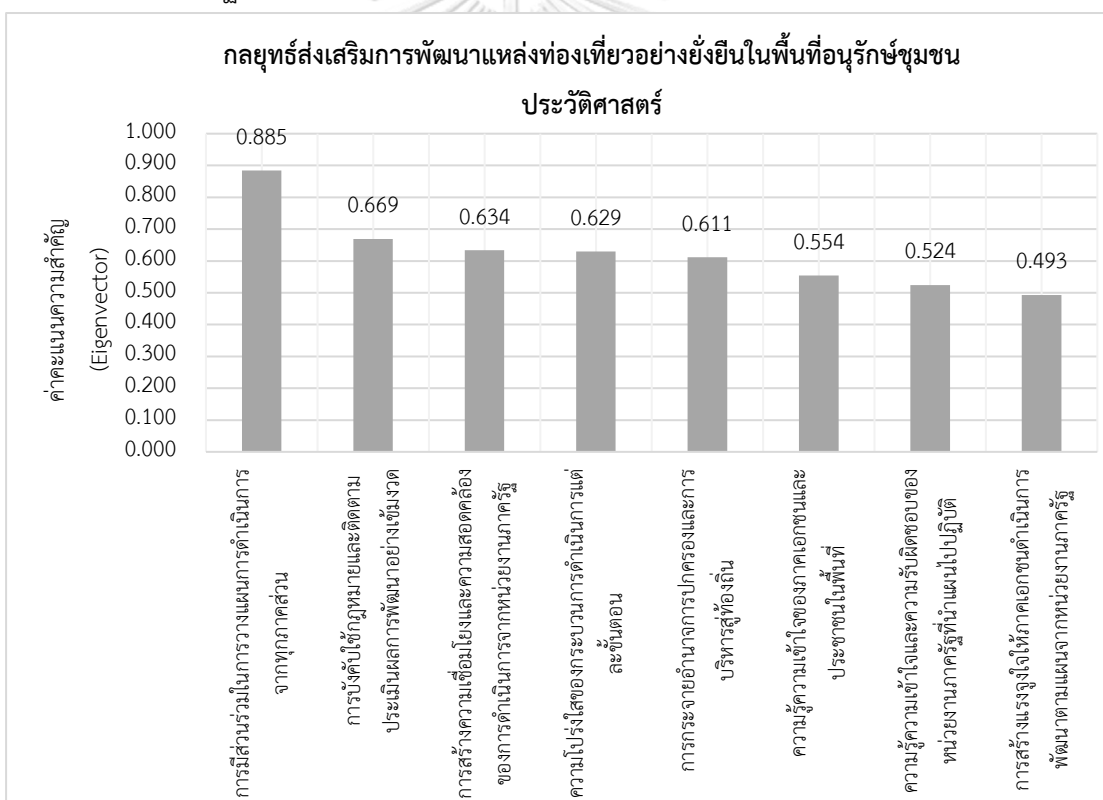

ภาพที่ 50 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของมาตรการสร้างความเป็นธรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม
โดยผู้วิจัย, 2564

5.3 การวิเคราะห์ความสำคัญของกลยุทธ์ที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์

กลยุทธ์ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Strategies for Sustainable Tourism Development) เปรียบเสมือนปัจจัยที่ผลักดันให้การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเกิดการดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถดำเนินการได้โดยการใช้กลไกด้านกฎหมาย ภาวะเบียดและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง การประสานความเชื่อมโยงของแผนและนโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมของประชาชน การติดตาม ควบคุมและประเมินผลการพัฒนาหรือการสนับสนุนให้มีหน่วยงานภาคเอกชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการพัฒนาตามแผนงานโครงการของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งการวิเคราะห์ความสำคัญของกลยุทธ์ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้มีการแบ่งโครงสร้างออกเป็น 2 ลำดับชั้น ประกอบด้วย เป้าหมายการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Goal) และกลยุทธ์ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจำนวน 8 กลยุทธ์ (ตารางที่ 18)

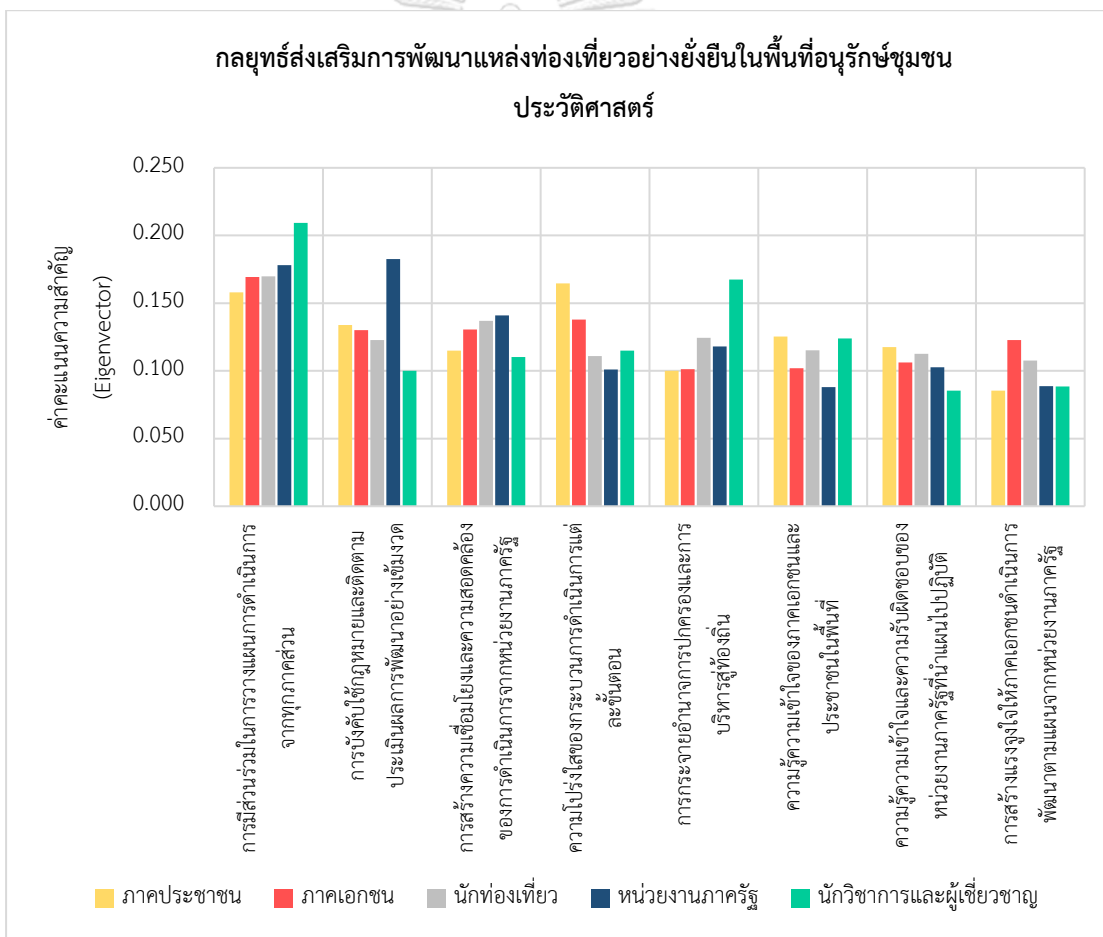
การคำนวณค่าคะแนนความสำคัญ (Eigenvector) จากการเปรียบเทียบความสำคัญแบบคู่ (Pairwise Comparison) รวมถึงคำนวณค่าความสอดคล้องของข้อมูล (Calculating Consistency) ภายใต้ กระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น (AHP) พบว่ากลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนอัมพวาให้ความสำคัญกับกลยุทธ์ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินการจากทุกภาคส่วนมากที่สุด (0.885 คะแนน) รองลงมาคือการบังคับใช้กฎหมายและติดตามประเมินผลการพัฒนาอย่างเข้มงวด (0.669 คะแนน) การสร้างความเชื่อมโยงและความสอดคล้องของการดำเนินการจากหน่วยงานภาครัฐ (0.634 คะแนน) ความโปร่งใสของกระบวนการดำเนินการแต่ละขั้นตอน (0.629 คะแนน) การกระจายอำนาจการปกครองและการบริหารสู่ท้องถิ่น (0.611 คะแนน) ความรู้ความเข้าใจของภาคเอกชนและประชาชนในพื้นที่ (0.554 คะแนน) ความรู้ความเข้าใจและความรับผิดชอบของหน่วยงานภาครัฐที่นำแผนไปปฏิบัติ (0.524 คะแนน) และการสร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนดำเนินการพัฒนาตามแผนจากหน่วยงานภาครัฐ (0.493 คะแนน) ตามลำดับ (ภาพที่ 51 และตารางที่ 30)

ภาพที่ 51 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของกลยุทธ์ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

แต่เมื่อพิจารณาความแตกต่างของการให้คะแนนความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม พบว่ากลุ่มผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มมีความคิดเห็นที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันว่าการมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินการจากทุกภาคส่วนเป็นกลยุทธ์ที่มีความสำคัญมากในการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตามประเด็นที่ผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันคือภาคประชาชนจะให้ความสำคัญกับความโปร่งใสของกระบวนการดำเนินการแต่ละขั้นตอน การ

บังคับใช้กฎหมายและติดตามประเมินผลการพัฒนาอย่างเข้มงวดและความรู้ความเข้าใจของภาคเอกชนและประชาชนในพื้นที่ ภาคเอกชนจะให้ความสำคัญกับความโปร่งใสของกระบวนการดำเนินการแต่ละขั้นตอน การสร้างความเชื่อมโยงและความสอดคล้องของการดำเนินการจากหน่วยงานภาครัฐ การบังคับใช้กฎหมายและติดตามประเมินผลการพัฒนาอย่างเข้มงวดและรวมถึงการสร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนดำเนินการพัฒนาตามแผนจากหน่วยงานภาครัฐ นักท่องเที่ยวและหน่วยงานภาครัฐจะให้ความสำคัญกับการสร้างความเชื่อมโยงและความสอดคล้องของการดำเนินการจากหน่วยงานภาครัฐ การกระจายอำนาจการปกครองและการบริหารสู่ท้องถิ่นและการบังคับใช้กฎหมายและติดตามประเมินผลการพัฒนาอย่างเข้มงวด ในขณะที่นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญจะให้ความสำคัญกับ การกระจายอำนาจการปกครองและการบริหารสู่ท้องถิ่น ความรู้ความเข้าใจของภาคเอกชนและประชาชนในพื้นที่และความโปร่งใสของกระบวนการดำเนินการแต่ละขั้นตอน

ภาพที่ 52 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของกลยุทธ์ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม โดยผู้วิจัย, 2564

5.4 การสรุปผลการให้คะแนนความสำคัญของปัจจัย มาตรการและกลยุทธ์ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์ที่กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนอัมพวาให้ความสำคัญ รวมถึงการเสนอแนะมาตรการทางผังเมืองและมาตรการอื่น ๆ ที่ส่งเสริมการพัฒนาให้ชุมชนอัมพวาก้าวไปสู่แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ในอนาคต ซึ่งผลจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนจำนวน 60 คน ทั้งภาคประชาชน ภาคเอกชน นักท่องเที่ยว หน่วยงานภาครัฐ นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ สามารถนำมาตอบคำถามวิจัยข้อที่ 2 และข้อที่ 3 ได้ดังนี้

คำถามการวิจัยข้อที่ 2 ผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มในชุมชนอัมพวาให้ความสำคัญต่อยังปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์แตกต่างกันอย่างไร ผลลัพธ์จากการที่ผู้มีส่วนได้เสียทำการเปรียบเทียบความสำคัญของปัจจัยแบบคู่ (Pairwise Comparison) ภายใต้กระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น (AHP) ได้ผลการวิเคราะห์ในภาพรวมที่แสดงให้เห็นว่าผู้มีส่วนได้เสียมีความเห็นว่าปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์ มีความสำคัญเรียงตามลำดับ ดังนี้

- (1) ปัจจัยด้าน “คุณภาพชีวิตของชุมชน”
- (2) ปัจจัยด้าน “นโยบายการบริหารจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยว”
- (3) ปัจจัยด้าน “มูลค่าทางเศรษฐกิจและโอกาสในการจ้างงาน”
- (4) ปัจจัยด้าน “ความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว”
- (5) ปัจจัยด้าน “การอนุรักษ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น”
- (6) ปัจจัยด้าน “ความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ”
- (7) ปัจจัยด้าน “การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ”
- (8) ปัจจัยด้าน “การควบคุมมลพิษ”
- (9) ปัจจัยด้าน “ประสิทธิภาพการใช้พลังงาน”

โดยผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มในชุมชนอัมพวาให้ความสำคัญต่อยังปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์แตกต่างกันดังนี้

- **กลุ่มภาคประชาชน** เป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้าน “คุณภาพชีวิตของชุมชน” มากที่สุด รองลงมาคือ “นโยบายการบริหารจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยว” “ความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ” “ความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว” และ “การอนุรักษ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น” เป็นหลัก และเป็นกลุ่มที่มีความคิดเห็นว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคตชุมชนอัมพวาจำเป็นต้องมีการเพิ่มประสิทธิภาพด้าน

ระบบสาธารณสุข ระบบการศึกษา การควบคุมมาตรฐานการให้บริการการท่องเที่ยว การติดตามและประเมินผลกระทบจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวพร้อมทั้งการสงวนรักษาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติให้อุดมสมบูรณ์และเพิ่มความพึงพอใจของประชากรในท้องถิ่นต่อการการท่องเที่ยวเป็นสำคัญเพื่อให้เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน

- **กลุ่มภาคเอกชน** เป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้าน “มูลค่าทางเศรษฐกิจและโอกาสในการจ้างงาน” มากที่สุด รองลงมาคือ “ความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว” “คุณภาพชีวิตของชุมชน” และ “นโยบายการบริหารจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยว” เป็นหลัก และเป็นกลุ่มที่มีความคิดเห็นว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคตชุมชนอัมพวาจำเป็นต้องมีการเพิ่มความพึงพอใจและความประทับใจต่อวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนของนักท่องเที่ยว การเพิ่มรายได้จากภาคการท่องเที่ยว การเพิ่มจำนวนและรายได้จากนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย พร้อมทั้งการเพิ่มความปลอดภัยจากอุบัติเหตุและอาชญากรรม และการเพิ่มประสิทธิภาพด้านสาธารณสุขของชุมชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน

- **กลุ่มนักท่องเที่ยว** เป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้าน “ความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว” มากที่สุด รองลงมาคือ “การอนุรักษ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น” “มูลค่าทางเศรษฐกิจและโอกาสในการจ้างงาน” “คุณภาพชีวิตของชุมชน” และ “นโยบายการบริหารจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยว” และเป็นกลุ่มที่มีความคิดเห็นว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคตชุมชนอัมพวาจำเป็นต้องมีการเพิ่มความพึงพอใจและความประทับใจต่อวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนของนักท่องเที่ยว การอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ ฆราวาส วัฒนธรรมและวิถีชีวิตดั้งเดิม การเสริมสร้างลักษณะเด่นหรืออัตลักษณ์ใหม่ของชุมชน พร้อมทั้งการเพิ่มรายได้รวมจากภาคการท่องเที่ยว และการเพิ่มรายได้สุทธิต่อหัวของประชากรในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน

- **กลุ่มหน่วยงานภาครัฐ** เป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้าน “คุณภาพชีวิตของชุมชน” มากที่สุด รองลงมาคือ “นโยบายการบริหารจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยว” “มูลค่าทางเศรษฐกิจและโอกาสในการจ้างงาน” “การอนุรักษ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น” “ความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ” และ “ความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว” และเป็นกลุ่มที่มีความคิดเห็นว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคตชุมชนอัมพวาจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างรอบด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการ โดยเฉพาะการเพิ่มประสิทธิภาพด้านสาธารณสุข การควบคุมมาตรฐานการให้บริการการท่องเที่ยว การส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน การติดตามและประเมินผลกระทบจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวพร้อมทั้งการเพิ่มรายได้รวมจากภาคการ

ท่องเที่ยว การเพิ่มจำนวนและรายได้จากนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย และการ
สงวนรักษาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติให้อุดมสมบูรณ์เพื่อให้เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้อย่าง
ยั่งยืน

- **กลุ่มนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ** เป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยการพัฒนา
แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้าน “มูลค่าทางเศรษฐกิจและโอกาสในการจ้างงาน” มากที่สุด รองลงมา
คือ “คุณภาพชีวิตของชุมชน” “นโยบายการบริหารจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยว” “ความพึง
พอใจต่อการท่องเที่ยว” และ “การอนุรักษ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น” และเป็นกลุ่มที่มี
ความคิดเห็นว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคตชุมชนอัมพวาจำเป็นต้องมีการเพิ่ม
รายได้รวมจากภาคการท่องเที่ยว การเพิ่มรายได้สุทธิต่อหัวของประชากรในท้องถิ่น การเพิ่มประสิทธิ
ภาพด้านสาธารณสุข การควบคุมมาตรฐานการให้บริการการท่องเที่ยว พร้อมทั้งการส่งเสริมการตลาด
และประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและการติดตามและประเมินผลกระทบจาก
การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน

ถึงแม้ว่าผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนอัมพวาจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในประเด็นของปัจจัยที่
มีความสำคัญมากต่อส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แต่ผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มกลับมี
ความเห็นไปในที่สอดคล้องกันว่าปัจจัยด้าน “การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ” “การควบคุมมลพิษ”
และ “ประสิทธิภาพการใช้จ่ายพลังงาน” ซึ่งเป็นปัจจัยที่อยู่ในด้านความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมนั้นเป็น
ปัจจัยที่มีความสำคัญน้อยที่สุด 3 ลำดับสุดท้ายในการพัฒนาให้ชุมชนอัมพวาก้าวไปสู่การเป็นแหล่ง
ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคต โดยเป็นปัจจัยที่ควรมีการดำเนินการในชุมชนอัมพวาแต่ผู้มีส่วนได้เสียมี
ความคิดเห็นว่าควรเร่งดำเนินการในปัจจัยอื่น ๆ ที่ประเด็นสำคัญก่อนแล้วจึงมาดำเนินการพัฒนาด้าน
สิ่งแวดล้อม

คำถามการวิจัยข้อที่ 3 มาตรการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่มีความ
เหมาะสมต่อการดำเนินการในชุมชนอัมพวา ประกอบด้วยมาตรการใดบ้าง การสัมภาษณ์ผู้มีส่วน
ได้เสียในชุมชนสรุปได้ว่ามาตรการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่มีความเหมาะสมต่อ
การดำเนินการในชุมชนอัมพวาประกอบด้วยมาตรการ 4 ประเภทเรียงตามลำดับความสำคัญคือ (1)
มาตรการส่งเสริมการพัฒนา (Incentive Measures) (2) มาตรการดำเนินโครงการพัฒนาหรือ
มาตรการเชิงบวก (Positive Measures) (3) มาตรการควบคุมหรือมาตรการเชิงลบ (Negative
Measures) และ (4) มาตรการสร้างความเป็นธรรม (Corrective Measures)

โดยผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนอัมพวามีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ามาตรการส่งเสริมการพัฒนา
(Incentive Measures) ซึ่งเป็นมาตรการที่ภาครัฐใช้เพื่อส่งเสริมและดึงดูดการดำเนินการจากภาค
เอกชนทั้งในด้านการเงินและการคลังมีความสำคัญมากที่สุด โดยเฉพาะมาตรการ “การให้สิทธิ

ประโยชน์ทางภาษีสำหรับธุรกิจการค้าบริการ” “การสนับสนุนงบประมาณให้แก่นักท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยว” และ “การรณรงค์เพื่อสร้างความตระหนักในการท่องเที่ยว” และควรมีการนำมาตรการดำเนินโครงการพัฒนาหรือมาตรการเชิงบวก (Positive Measures) ซึ่งเป็นมาตรการที่หน่วยงานภาครัฐเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการท่องเที่ยวทั้ง “การพัฒนาาระบบรักษาความปลอดภัย” “การพัฒนาาระบบบำบัดน้ำเสียและการกำจัดขยะ” “การพัฒนาาระบบคมนาคมและการขนส่ง” “การพัฒนาพื้นที่สาธารณะ” และโดยเฉพาะ “การพัฒนาสถานพยาบาลและศูนย์บริการสุขภาพ” เพื่อรองรับการให้บริการด้านสาธารณสุขแก่ประชาชนในท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนอีกทั้งยังเป็นการเพิ่มความสามารถในการจัดการกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนั้นควรมีการนำมาตรการควบคุมหรือมาตรการเชิงลบ (Negative Measures) ซึ่งเป็นมาตรการเชิงกฎหมายและข้อบังคับที่หน่วยงานภาครัฐใช้ในการควบคุมการพัฒนาของภาคเอกชน ได้แก่ “การขึ้นทะเบียนอาคารอนุรักษ์และควบคุมการดัดแปลงและรื้อถอนอาคาร” “การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อควบคุมการก่อสร้างอาคาร” และ “การกำหนดพื้นที่สงวนและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่ห้ามใช้ประโยชน์” ประกอบกับการนำมาตรการสร้างความเป็นธรรม (Corrective Measures) ซึ่งเป็นมาตรการที่ทำให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาของภาครัฐทั้งมาตรการชดเชยและเยียวยาผลกระทบเชิงลบโดยเฉพาะ “การเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้สร้างผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยว” เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ประกอบการท้องถิ่นรวมถึงภาคเอกชนสร้างผลกระทบเชิงลบต่อชุมชนจากการประกอบธุรกิจต่าง ๆ อีกทั้งควรมี “การให้การชดเชยแก่เจ้าของอาคารอนุรักษ์ที่ถูกจำกัดการพัฒนา” โดยเฉพาะกลุ่มอาคารไม้ริมน้ำที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมดั้งเดิมที่ได้รับการอนุรักษ์ไว้เพื่อเป็นจุดดึงดูดการท่องเที่ยวที่สำคัญของชุมชน ซึ่งมาตรการต่าง ๆ ข้างต้นเป็นมาตรการที่มีความสำคัญและควรมีการดำเนินการในชุมชนอัมพวาเพื่อให้เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

อีกทั้งการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ก้าวไปสู่ความยั่งยืนจำเป็นต้องนำ “กลยุทธ์ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Strategies for Sustainable Tourism Development)” เข้ามาผลักดันให้เกิดการดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้มีส่วนได้เสียให้ความสำคัญกับกลยุทธ์ “การมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินการจากทุกภาคส่วน” เป็นหลัก โดยผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าหน่วยงานผู้วางแผนการการท่องเที่ยวต้องจัดให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมของหน่วยงานทุกภาคส่วนในการวางแผนการดำเนินการรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดในชุมชนสามารถเข้ามาแสดงความคิดเห็นต่อการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาชุมชนได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมี “การบังคับใช้กฎหมายและติดตามประเมินผลการพัฒนาอย่างเข้มงวด” “การสร้าง ความเชื่อมโยงและความสอดคล้องของการดำเนินการจาก

หน่วยงานภาครัฐ” “ความโปร่งใสของกระบวนการดำเนินการแต่ละขั้นตอน” และ “การกระจายอำนาจการปกครองและการบริหารสู่ท้องถิ่น” “ความรู้ความเข้าใจของภาคเอกชนและประชาชนในพื้นที่” “ความรู้ความเข้าใจและความรับผิดชอบของหน่วยงานภาครัฐที่นำไปปฏิบัติ” และ “การสร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนดำเนินการพัฒนาตามแผนจากหน่วยงานภาครัฐ” เพื่อผลักดันให้ชุมชน อัมพวาเกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน

ผลสรุปค่าคะแนนความสำคัญของปัจจัย มาตรการและกลยุทธ์ต่าง ๆ ข้างต้นจะเป็นข้อมูลสำคัญที่จะนำไปสู่การออกแบบกระบวนการที่จะผลักดันให้การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเกิดขึ้นในพื้นที่ชุมชนอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ที่ผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนหลายกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสามารถนำมาใช้เสนอแนะแนวทางและโครงการพัฒนา รวมถึงกำหนดหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการพัฒนาในแต่ละด้านได้อย่างเหมาะสม ซึ่งแสดงรายละเอียดไว้ในรายงานวิจัยบทถัดไป

ตารางที่ 30 สรุปผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของปัจจัย และมาตรการที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์

ปัจจัย และมาตรการที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์	ค่าคะแนนความสำคัญ (Eigenvalue) จากผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม													
	ค่าคะแนนความสำคัญในภาพรวม (Eigenvalue)			ภาคประชาชน		ภาคเอกชน		นักท่องเที่ยว		หน่วยงานภาครัฐ		นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ		
	ค่าคะแนน	ลำดับที่	ค่าคะแนน	ลำดับที่	ค่าคะแนน	ลำดับที่	ค่าคะแนน	ลำดับที่	ค่าคะแนน	ลำดับที่	ค่าคะแนน	ลำดับที่	ค่าคะแนน	ลำดับที่
ปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์														
• คุณภาพชีวิตของชุมชน	0.732	1	0.164	1	0.133	3	0.129	4	0.150	1	0.156	2		
• นโยบายการบริหารจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยว	0.694	2	0.158	2	0.132	4	0.123	5	0.132	2	0.149	3		
• มูลค่าทางเศรษฐกิจและโอกาสในการจ้างงาน	0.682	3	0.106	6	0.156	1	0.130	3	0.131	3	0.159	1		
• ความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว	0.666	4	0.121	4	0.135	2	0.154	1	0.122	5	0.134	4		
• การอนุรักษ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น	0.614	5	0.117	5	0.103	6	0.135	2	0.127	4	0.131	5		
• ความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ	0.548	6	0.124	3	0.104	5	0.098	6	0.122	6	0.101	6		
• การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ	0.383	7	0.077	7	0.080	7	0.084	7	0.074	7	0.068	7		
• การควบคุมมลพิษ	0.342	8	0.067	8	0.078	9	0.073	9	0.069	9	0.055	8		
• ประสิทธิภาพการใช้งบประมาณ	0.340	9	0.066	9	0.079	8	0.075	8	0.073	8	0.047	9		
วิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัยด้าน “คุณภาพชีวิตของชุมชน”														
• การเพิ่มประสิทธิภาพด้านสาธารณสุข	1.527	1	0.300	1	0.306	1	0.224	3	0.320	1	0.377	1		
• การเพิ่มความปลอดภัยจากอุบัติเหตุและอาชญากรรม	1.286	2	0.226	4	0.288	2	0.279	2	0.226	4	0.268	2		
• การเพิ่มความสะอาดสวยงามด้านระบบคมนาคมขนส่ง	1.181	3	0.232	3	0.201	4	0.312	1	0.226	3	0.210	3		
• การเพิ่มประสิทธิภาพด้านการศึกษา	1.006	4	0.243	2	0.205	3	0.185	4	0.228	2	0.145	4		
วิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัยด้าน “นโยบายการบริหารจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยว”														
• การส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน	1.362	1	0.190	3	0.291	1	0.264	1	0.295	1	0.321	1		
• การติดตามและประเมินผลกระทบจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	1.348	2	0.341	1	0.224	2	0.263	2	0.236	2	0.285	2		
• การควบคุมมาตรฐานการให้บริการท่องเที่ยว	1.001	3	0.211	2	0.172	3	0.174	3	0.214	3	0.230	3		

ตารางที่ 30 สรุปผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของปัจจัย และมาตรการที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์

ปัจจัย และมาตรการที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์	ค่าคะแนนความสำคัญ (Eigenvalue) จากผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม											
	ค่าคะแนนความสำคัญในภาพรวม		ภาคเอกชน		นักท่องเที่ยว		หน่วยงานภาครัฐ		นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ			
	ค่าคะแนน	ลำดับที่	ค่าคะแนน	ลำดับที่	ค่าคะแนน	ลำดับที่	ค่าคะแนน	ลำดับที่	ค่าคะแนน	ลำดับที่		
<ul style="list-style-type: none"> การจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะสำหรับบริหารจัดการการท่องเที่ยว การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและกิจการที่มีคุณภาพสูง 	0.657	4	0.118	4	0.150	4	0.133	4	0.094	4		
	0.631	5	0.140	4	0.149	5	0.122	5	0.070	5		
	วิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัยด้าน “มูลค่าทางเศรษฐกิจและโอกาสในการจ้างงาน”											
	1.036	1	0.238	1	0.176	4	0.204	2	0.189	3	0.229	1
	1.024	2	0.170	3	0.217	1	0.206	1	0.206	1	0.226	2
0.896	3	0.142	4	0.185	2	0.168	4	0.192	2	0.210	3	
0.769	4	0.186	2	0.109	5	0.135	5	0.178	4	0.161	4	
0.657	5	0.101	5	0.177	3	0.173	3	0.133	5	0.073	5	
วิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัยด้าน “ความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว”												
1.823	1	0.477	1	0.286	3	0.317	3	0.355	1	0.387	2	
1.747	2	0.284	2	0.353	2	0.342	1	0.352	2	0.417	1	
1.430	3	0.239	3	0.361	1	0.342	2	0.293	3	0.196	3	
วิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัยด้าน “การอนุรักษ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น”												
1.221	1	0.276	1	0.206	3	0.209	2	0.297	1	0.233	1	
1.116	2	0.276	2	0.194	4	0.195	4	0.232	2	0.219	2	
0.970	3	0.189	3	0.218	1	0.196	3	0.186	3	0.180	4	
0.899	4	0.138	4	0.217	2	0.232	1	0.143	5	0.168	5	

ตารางที่ 30 สรุปผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของปัจจัย และมาตรการที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์

ปัจจัย และมาตรการที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์	ค่าคะแนนความสำคัญ (Eigenvector) จากผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม					ค่าคะแนนความสำคัญ (Eigenvector) ในภาพรวม				
	ภาคประชาชน		ภาคเอกชน		นักท่องเที่ยว		หน่วยงานภาครัฐ		นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ	
	ค่าคะแนน	ลำดับที่	ค่าคะแนน	ลำดับที่	ค่าคะแนน	ลำดับที่	ค่าคะแนน	ลำดับที่	ค่าคะแนน	ลำดับที่
<ul style="list-style-type: none"> การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในกิจกรรมชุมชน 	0.796	5	0.120	5	0.164	5	0.143	4	0.199	3
วิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัยด้าน “ความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ”										
<ul style="list-style-type: none"> การสงวนรักษาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติให้อุดมสมบูรณ์ การเพิ่มพื้นที่แหล่งทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน 	3.223	1	0.587	1	0.581	1	0.781	1	0.720	1
<ul style="list-style-type: none"> การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติจากอุทกภัย การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติจากการกัดเซาะตลิ่ง 	2.888	1	0.551	1	0.606	1	0.560	1	0.527	1
<ul style="list-style-type: none"> การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติจากภัยพิบัติ 	2.112	2	0.449	2	0.394	2	0.440	2	0.473	2
วิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัยด้าน “การควบคุมมลพิษ”										
<ul style="list-style-type: none"> การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการและบำบัดน้ำเสีย การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียง 	1.975	1	0.428	1	0.407	1	0.366	2	0.373	1
วิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัยด้าน “ประสิทธิภาพการใช้พลังงาน”										
<ul style="list-style-type: none"> การส่งเสริมอนุรักษ์และลดการใช้พลังงาน การส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน 	2.845	1	0.659	1	0.643	1	0.493	2	0.569	1
ประเภทของมาตรการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน										
<ul style="list-style-type: none"> มาตรการส่งเสริมการพัฒนา มาตรการดำเนินงานโครงการพัฒนาหรือมาตรการเชิงบวก มาตรการควบคุมหรือมาตรการเชิงลบ มาตรการสร้างความยั่งยืน 	1.530	1	0.255	1	0.323	1	0.285	2	0.366	1
	1.275	2	0.249	3	0.233	2	0.282	3	0.219	3
	1.247	3	0.252	2	0.231	3	0.298	1	0.221	2
	0.948	4	0.243	4	0.212	4	0.135	4	0.194	4

ตารางที่ 30 สรุปผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของปัจจัย และมาตรการที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ประวัติศาสตร์

ปัจจัย และมาตรการที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ ชุมชนประวัติศาสตร์	ค่าคะแนนความสำคัญ (Eigenvalue)				ค่าคะแนนความสำคัญ (Eigenvalue) จากผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม									
	ในภาพรวม				ภาคประชาชน		ภาคเอกชน		นักท่องเที่ยว		หน่วยงานภาครัฐ		นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ	
	ค่าคะแนน	ลำดับที่	ค่าคะแนน	ลำดับที่	ค่าคะแนน	ลำดับที่	ค่าคะแนน	ลำดับที่	ค่าคะแนน	ลำดับที่	ค่าคะแนน	ลำดับที่	ค่าคะแนน	ลำดับที่
มาตรการส่งเสริมการพัฒนา (Incentive Measures)														
• การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับธุรกิจการค้าบริการ	1.481	1	0.241	3	0.354	1	0.275	2	0.261	3	0.350	2		
• การสนับสนุนงบประมาณให้แก่นักท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยว	1.473	2	0.254	2	0.273	2	0.310	1	0.272	2	0.363	1		
• การณรงค์เพื่อสร้างความตระหนักรู้ในการท่องเที่ยว	1.252	3	0.310	1	0.209	3	0.260	3	0.274	1	0.199	3		
• การเพิ่มพื้นที่อาคารที่อนุญาตให้ก่อสร้าง สำหรับอาคารที่มีการพัฒนาพื้นที่เพื่อประโยชน์สาธารณะ	0.794	4	0.194	4	0.164	4	0.155	4	0.192	4	0.089	4		
มาตรการดำเนินการที่ไม่โครงการพัฒนาหรือมาตรการเชิงบวก (Positive Measures)														
• การพัฒนาสถานพยาบาลและศูนย์บริการสุขภาพ	0.831	1	0.151	2	0.144	4	0.127	5	0.189	1	0.220	1		
• การพัฒนาระบบรักษาความปลอดภัย	0.754	2	0.120	7	0.168	1	0.172	2	0.131	5	0.163	2		
• การพัฒนาระบบบำบัดน้ำเสียและการกำจัดขยะ	0.747	3	0.181	1	0.150	2	0.144	3	0.142	3	0.131	4		
• การพัฒนาระบบคมนาคมและการขนส่ง	0.732	4	0.143	4	0.138	6	0.188	1	0.145	2	0.119	6		
• การพัฒนาพื้นที่สาธารณะ	0.685	5	0.133	5	0.150	3	0.126	6	0.140	4	0.136	3		
• การพัฒนาสถานศึกษาและศูนย์พัฒนาการเรียนรู้	0.660	6	0.145	3	0.142	5	0.128	4	0.124	7	0.121	5		
• การพัฒนาระบบป้องกันภัยพิบัติเฉพาะตลง	0.591	7	0.127	6	0.109	7	0.115	7	0.130	6	0.110	7		
มาตรการควบคุมหรือมาตรการเชิงลบ (Negative Measures)														
• การขึ้นทะเบียนอาคารอนุรักษ์และควบคุมการดัดแปลงและรีโนเวตอาคาร	0.967	1	0.205	1	0.206	1	0.207	1	0.178	3	0.171	3		
• การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อควบคุมการก่อสร้างอาคาร	0.897	2	0.156	5	0.183	3	0.186	2	0.190	1	0.183	2		
• การกำหนดพื้นที่สงวนและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่ห้ามใช้ประโยชน์	0.854	3	0.188	2	0.170	1	0.163	4	0.171	4	0.162	5		
• การควบคุมกิจกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดิน	0.850	4	0.133	6	0.195	2	0.177	3	0.180	2	0.165	4		

ตารางที่ 30 สรุปผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของปัจจัย และมาตรการที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์

ปัจจัย และมาตรการที่ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์	ค่าคะแนนความสำคัญ (Eigenvalue)				ค่าคะแนนความสำคัญ (Eigenvalue) จากผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม							
	ค่าคะแนนรวมในภาพรวม		ภาคเอกชน		นักท่องเที่ยว		หน่วยงานภาครัฐ		นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ			
	ค่าคะแนน	ลำดับที่	ค่าคะแนน	ลำดับที่	ค่าคะแนน	ลำดับที่	ค่าคะแนน	ลำดับที่	ค่าคะแนน	ลำดับที่		
<ul style="list-style-type: none"> การควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยว การควบคุมปริมาณที่จอดรถ 	0.788	5	0.163	3	0.126	5	0.147	5	0.165	5	0.186	1
	0.644	6	0.156	4	0.119	6	0.120	6	0.115	6	0.134	6
มาตรการสร้างความเป็นธรรม (Corrective Measures)												
<ul style="list-style-type: none"> การเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้สร้างผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยว การให้การชดเชยแก่เจ้าของอาคารอนุรักษ์ที่ถูกจำกัดการพัฒนา การเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างอย่างเข้มงวด 	2.570	1	0.566	1	0.513	1	0.557	1	0.506	1	0.429	1
	1.471	2	0.274	2	0.286	2	0.306	2	0.320	2	0.285	2
	0.959	3	0.161	3	0.201	3	0.137	3	0.174	3	0.285	3
กลยุทธ์ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน												
<ul style="list-style-type: none"> การมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินการจากทุกภาคส่วน การบังคับใช้กฎหมายและติดตามประเมินผลการพัฒนาอย่างเข้มงวด การสร้างความร่วมมือและความสอดคล้องของการดำเนินงานจากหน่วยงานภาครัฐ ความโปร่งใสของกระบวนการดำเนินการแต่ละขั้นตอน การกระจายอำนาจการปกครองและการบริหารสู่ท้องถิ่น ความรู้ความเข้าใจของภาคเอกชนและประชาชนในพื้นที่ ความรู้ความเข้าใจและความรับผิดชอบต่อหน่วยงานภาครัฐที่นำไปปฏิบัติ การสร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนดำเนินการพัฒนาตามแผนจากหน่วยงานภาครัฐ 	0.885	1	0.158	2	0.169	1	0.170	1	0.178	2	0.209	1
	0.669	2	0.134	3	0.130	4	0.123	4	0.183	1	0.100	6
	0.634	3	0.115	6	0.131	3	0.137	2	0.141	3	0.110	5
	0.629	4	0.165	1	0.138	2	0.111	7	0.101	6	0.115	4
	0.611	5	0.100	7	0.101	8	0.124	3	0.118	4	0.168	2
	0.554	6	0.125	4	0.102	7	0.115	5	0.088	8	0.124	3
	0.524	7	0.118	5	0.106	6	0.113	6	0.103	5	0.085	8
	0.493	8	0.085	8	0.123	5	0.108	8	0.089	7	0.089	7

ที่มา: โดยผู้วิจัย, 2564

บทที่ 6

การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การพัฒนาชุมชนอัมพวาซึ่งเป็นชุมชนอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ให้ก้าวไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีองค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและการบริหารจัดการ มาตรการทางผังเมืองและการบริหารจัดการเมืองเพื่อการท่องเที่ยว รวมถึงกลยุทธ์การพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน ซึ่งจากการสำรวจพื้นที่และการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนอัมพวาพบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคตยังมีข้อจำกัดและความท้าทายจากการที่กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมได้สร้างผลกระทบต่อวิถีชีวิตชุมชนและสิ่งแวดล้อมมาอย่างยาวนาน การขาดความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวในด้านจัดการขยะและน้ำเสีย การที่ชุมชนมีผู้มีส่วนได้เสียหลายกลุ่มทำให้การดำเนินการพัฒนาพื้นที่ของหน่วยงานภาครัฐที่ขัดกับความต้องการของชุมชนนั้นทำได้ยาก แต่ชุมชนอัมพวาก็ยังคงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากกลุ่มนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติและสามารถสร้างรายได้จากภาคการท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

อย่างไรก็ดีหากชุมชนอัมพวาได้รับการส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคตผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนมีความคิดเห็นว่าปัจจัยที่มีความสำคัญมากต่อการพัฒนาได้แก่ ปัจจัยด้านคุณภาพชีวิตของชุมชน นโยบายการบริหารจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยว มูลค่าทางเศรษฐกิจและโอกาสในการจ้างงาน ความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว การอนุรักษ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมถึงความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ในขณะที่ปัจจัยด้านการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ การควบคุมมลพิษ และประสิทธิภาพการใช้พลังงานซึ่งเป็นปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมนั้นมีความสำคัญน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยด้านอื่น ๆ อีกทั้งผู้มีส่วนได้เสียยังมองว่ามาตรการส่งเสริมการพัฒนาและมาตรการเชิงบวก รวมถึงกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินการจากทุกภาคส่วนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่น่าจะมีผลทำให้ชุมชนอัมพวาเกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน

โดยรายงานบทนี้จะแสดงรายละเอียดการอภิปรายผลการวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากรายงานบทที่ 4 และบทที่ 5 เพื่อนำมาเสนอแนะแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเชิงนโยบาย (Policy Recommendations) การออกแบบกระบวนการที่จะผลักดันให้การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเกิดขึ้นในพื้นที่ชุมชนอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ และการเสนอแนะโครงการพัฒนา (Development Project) รวมถึงการกำหนดหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการดำเนินการพัฒนาในแต่ละด้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

6.1 การอภิปรายผลการวิจัย

การบูรณาการผลการวิเคราะห์ในบทที่ 4 และบทที่ 5 ทำให้ผู้วิจัยทราบถึงสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวของชุมชนอัมพวา การเปลี่ยนแปลงของชุมชนจากการท่องเที่ยว ปัญหาและข้อจำกัดของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และทราบถึงมุมมองที่แตกต่างกันของผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนต่อแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคต โดยสามารถนำมาสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

- **ภาคประชาชนเป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต การอนุรักษ์วิถีชีวิตชุมชน และการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ** เนื่องจากเป็นกลุ่มที่เปรียบเสมือนเจ้าของพื้นที่ที่มีความใกล้ชิดกับชุมชน จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ส่งผลประโยชน์ต่อชุมชนและประชาชนท้องถิ่นให้ได้มากที่สุด เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน การมีนโยบายการบริหารจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม การอนุรักษ์คุณค่าทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรม แหล่งทรัพยากรธรรมชาติและวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชน เป็นหลัก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าภาคประชาชนเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการพัฒนาชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว แต่ก็ทราบดีว่าภาคการท่องเที่ยวและภาคการบริการเป็นฐานเศรษฐกิจหลักของชุมชนที่สร้างรายได้ให้กับชุมชนและประชาชนท้องถิ่นมาอย่างยาวนาน ในอนาคตจึงต้องการให้มีการบริหารจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม

- **ภาคเอกชนเป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับโอกาสการค้าเงินธุรกิจและการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว** เนื่องจากเป็นกลุ่มนักลงทุนจากภายนอกที่เข้ามาดำเนินธุรกิจชุมชนอัมพวา ซึ่งเป็นกลุ่มที่ต้องการให้ชุมชนมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้นเพื่อเพิ่มโอกาสในการดำเนินธุรกิจ จึงให้ความสำคัญกับการเติบโตของตลาดการท่องเที่ยวชุมชน การมีจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้น รวมถึงการสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวเป็นหลัก แต่ก็ยังเป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านคุณภาพชีวิตของชุมชน และนโยบายการบริหารจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งแสดงให้เห็นว่าภาคเอกชนก็ทราบดีว่าการการท่องเที่ยวก็ในช่วงที่ผ่านมาที่ส่งผลกระทบต่อท้องถิ่น และวิถีชีวิตชุมชนมาอย่างยาวนานเช่นกัน ในอนาคตจึงอยากให้มีการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตชุมชน รวมถึงการบริหารจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยว

- **นักท่องเที่ยวเป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับการได้รับประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ดีในชุมชนอนุรักษ์ประวัติศาสตร์** เนื่องจากเป็นผู้ที่เดินทางเข้ามาในชุมชนอัมพวาโดยมีวัตถุประสงค์ในการได้รับประสบการณ์การท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ดั้งเดิมของชุมชน ขณะเดียวกันกลุ่มนักท่องเที่ยวยังต้องการให้ชุมชนเกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจ มีความแปลกใหม่รวมถึงมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่ไม่เหมือนกับแหล่งท่องเที่ยวแห่งอื่น ๆ นักท่องเที่ยวจึงให้ความสำคัญกับการได้รับความพึงพอใจจากการท่องเที่ยว และต้องการให้ชุมชนสามารถอนุรักษ์

ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นเอาไว้ได้ ประกอบกับมีการเสริมสร้างลักษณะเด่นหรืออัตลักษณ์ใหม่ of ชุมชนควบคู่ไปกับการพัฒนาสินค้าและบริการใหม่ต่อยอดจากวิถีชีวิตดั้งเดิม

- **หน่วยงานภาครัฐ นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญเป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาตามหลักการทางวิชาการและพันธกิจของหน่วยงานเป็นหลัก** เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐมีเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดำเนินโครงการหรือช่วยผลักดันให้ชุมชนเกิดการพัฒนามาตามนโยบายที่กำหนดขึ้นภายใต้ขอบเขตของพันธกิจจึงเป็นกลุ่มที่มองเห็นความเป็นไปได้ในการปฏิบัติงาน การทำงานตามกระบวนการและขั้นตอนของระบบราชการเป็นหลัก ในขณะที่นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญเป็นกลุ่มที่มีความเชี่ยวชาญในเชิงหลักการและการพัฒนาตามแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (STD) และให้ความสำคัญกับสิ่งที่ชุมชนควรที่จะพัฒนาในอนาคตและบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มในการพัฒนาชุมชน ด้วยเหตุผลข้างต้นทำให้หน่วยงานภาครัฐ นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญจึงมีความคิดเห็นที่คล้ายคลึงกันว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนควรให้ความสำคัญในการพัฒนาอย่างรอบด้านทั้ง การพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน การมีนโยบายการบริหารจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม การเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและโอกาสในการจ้างงาน การสร้างความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวและประชาชนท้องถิ่น รวมถึงการอนุรักษ์ประวัติศาสตร์วัฒนธรรมท้องถิ่น

- **ผู้มีส่วนได้เสียมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญน้อยในการพัฒนาให้ชุมชนอัมพวาก้าวไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน** เนื่องจากการพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคตโดยเฉพาะช่วงหลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ชุมชนอัมพวาต้องเร่งดำเนินการพัฒนาในด้านที่มีความจำเป็นเร่งด่วนซึ่งได้แก่ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน การออกนโยบายการบริหารจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยว และการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและโอกาสในการจ้างงาน อย่างไรก็ตามผู้มีส่วนได้เสียยังคงมองว่าประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อการพัฒนาแต่ควรมีการดำเนินการภายหลังจากที่มีการพัฒนาด้านอื่นที่มีความจำเป็นเร่งด่วนเสร็จเรียบร้อยแล้วจึงเริ่มดำเนินการพัฒนาด้านการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน และการจัดการมลพิษ โดยเฉพาะการพัฒนากระบวนการจัดการและบำบัดน้ำเสียและขยะมูลฝอยเนื่องจากจังหวัดสมุทรสงครามยังไม่มีโครงสร้างพื้นฐานรองรับ ซึ่งประเด็นดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าคนในชุมชนอัมพวามองประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องรองในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนถึงแม้จะเป็นปัญหาที่ชุมชนประสบอยู่ในปัจจุบัน อย่างไรก็ตามปัญหาสิ่งแวดล้อมนั้นถือเป็นประเด็นที่ต้องมีการดำเนินการตามหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและไม่สามารถละเลยได้ ทำให้การพัฒนาชุมชนอัมพวาในอนาคตก็ควรมีการระบุถึงแนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมลงไปเป็นนโยบายแต่ละระดับอย่างเหมาะสม

- **มาตรการส่งเสริมการพัฒนา (Incentive Measures)** เป็นมาตรการที่ผู้มีส่วนได้เสียมองว่ามีผลทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุด เช่น การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับธุรกิจการค้าบริการ การให้สิทธิพิเศษด้านการเงิน การสนับสนุนงบประมาณให้แก่ผู้เยี่ยมเยือนเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยว เป็นมาตรการสำคัญที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และควรมีการดำเนินการเพื่อส่งเสริมให้การท่องเที่ยวชุมชนสามารถฟื้นตัวได้หลังช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นอกจากนั้นมาตรการเชิงบวกที่เป็นการลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการอนุรักษ์ชุมชน และการรองรับการท่องเที่ยวจากหน่วยงานภาครัฐเป็นมาตรการที่ทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนรองลงมา ในขณะที่มาตรการเชิงลบและมาตรการสร้างความเป็นธรรมเป็นมาตรการที่ผู้มีส่วนได้เสียให้ความสนใจน้อยและไม่ค่อยให้การสนับสนุน ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาหน่วยงานภาครัฐมักนำมาตราการเชิงลบเข้ามาบังคับใช้ แต่ในปัจจุบันผู้มีส่วนได้เสียมีความคิดเห็นว่ามาตรการที่น่าจะมีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไม่ใช่การควบคุมหรือการบังคับใช้ด้วยกฎหมาย แต่เป็นการใช้มาตรการส่งเสริมการพัฒนาและมาตรการเชิงบวก โดยการไปให้สิทธิพิเศษต่าง ๆ รวมถึงการสนับสนุนให้คนในชุมชนปฏิบัติตามจะเป็นทางออกที่เหมาะสมมากกว่า

- **การมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินการจากทุกภาคส่วนเป็นกลยุทธ์สำคัญที่จะสร้างความร่วมมือให้ผู้มีส่วนได้เสียดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน** ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินการจากทุกภาคส่วน เป็นกลยุทธ์ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่มีคะแนนมากกว่ากลยุทธ์ด้านอื่น ๆ เป็นอย่างมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ากระบวนการมีส่วนร่วมเป็นเรื่องที่ยังไม่ค่อยมีการดำเนินการในชุมชนอัมพวา และผู้มีส่วนได้เสียต่างก็มีความต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน รองลงมาจึงเป็นเรื่องของการบังคับใช้กฎหมายและติดตามประเมินผลการพัฒนา การสร้างความเชื่อมโยงและความสอดคล้องของการดำเนินการจากหน่วยงานภาครัฐ การกระจายอำนาจการปกครองและการบริหารสู่ท้องถิ่น ความโปร่งใสของกระบวนการดำเนินการแต่ละขั้นตอนรวมถึงกลยุทธ์ด้านอื่น ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นกลยุทธ์การพัฒนาที่มีการดำเนินการอยู่แล้วแต่ยังไม่ค่อยเห็นผลลัพธ์จากการดำเนินการอย่างชัดเจน

ทั้งนี้ การอภิปรายผลการวิจัยตามที่กล่าวไว้ข้างต้นมีการใช้ข้อมูลจากการสำรวจพื้นที่และการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนอัมพวา ซึ่งผู้วิจัยลงสำรวจพื้นที่ชุมชนอัมพวาในเดือนมกราคม ปีพ.ศ. 2564 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ประเทศไทยเริ่มประสบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระลอกที่ 2 ที่มีจำนวนผู้ติดเชื้อเพิ่มสูงขึ้นซึ่งนำไปสู่การประกาศเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรค การปิดแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญในชุมชนอัมพวา รวมถึงส่งผลให้คนในชุมชนอัมพวาในขณะนั้นมีการระมัดระวังเรื่องการรักษาระยะทางทางสังคม (Social Distancing) อย่างเคร่งครัด ทำให้ผู้วิจัยมีเวลาที่จำกัดในการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนอัมพวา ซึ่งอาจเป็นผลให้เกิดข้อจำกัด

(Limitation) ที่ผู้วิจัยอาจไม่ได้รับข้อมูลที่ครบถ้วนและเหมาะสมในทุกแง่มุมของประเด็นต่าง ๆ ซึ่งหากเป็นการลงสำรวจพื้นที่และทำการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนอัมพาในช่วงสถานการณ์ปกติ อาจส่งผลให้ผู้วิจัยได้รับข้อมูลที่แตกต่างออกไปซึ่งจะนำไปสู่ผลการวิเคราะห์ที่มีทิศทางแตกต่างจากที่กล่าวไว้ในงานวิจัยฉบับนี้

6.2 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เหมาะสมกับชุมชนอัมพาในอนาคต

ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะทำการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาชุมชนอัมพาให้ก้าวไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นแนวทางที่ผู้วิจัยมองว่ามีความเหมาะสมต่อการดำเนินการในชุมชนอัมพาที่ได้จากศึกษา โดยยึดหลักการพัฒนาท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อส่งเสริมให้ชุมชนมีการวางแผนพัฒนาอย่างสมดุล สามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวพร้อมกับการรักษาพื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งประวัติศาสตร์วัฒนธรรม อัตลักษณ์ และวิถีชีวิต อีกทั้งต้องสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนได้ โดยมีองค์ประกอบสำคัญที่ควรมีดำเนินการ 4 ด้านดังนี้

1. การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ชุมชนอัมพาควรส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยให้ชุมชนเป็นฐาน (CBT) ซึ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ โดยไม่จำเป็นต้องมีเป้าหมายในการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว แต่ควรวางแผนเพื่อเพิ่มระยะเวลาในการท่องเที่ยว เพิ่มอัตราการพักค้างแรมและเพิ่มอัตราการใช้จ่ายต่อคนในพื้นที่ท่องเที่ยว เพื่อให้เศรษฐกิจภาคการค้าการบริการกลับมาสร้างรายได้ให้กับชุมชน ในส่วนของการพัฒนาธุรกิจการค้าการบริการและการท่องเที่ยวควรส่งเสริมให้ประชากรท้องถิ่นเข้ามาจำหน่ายสินค้าในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มรายได้ต่อหัวให้กับประชากรและลดอัตราการว่างงานในชุมชน การเปิดโอกาสให้มีการลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการโฮมสเตย์ต้อนรับนักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ชุมชน และช่วยให้การท่องเที่ยวสร้างผลตอบแทนที่เป็นธรรมให้แก่คนในชุมชนอัมพา หน่วยงานภาครัฐควรสร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวชาวไทยหันมาสนใจการท่องเที่ยวชุมชนมากยิ่งขึ้น โดยส่งเสริมการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวผ่านช่องทางสื่อต่าง ๆ โดยเอาความเป็นตัวตนและความดั้งเดิมในการเป็นชุมชนอนุรักษ์ประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตริมน้ำมาเป็นจุดเด่นในการสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ประทับใจเพื่อให้เกิดการบอกต่อหรือการมาท่องเที่ยวซ้ำ อีกทั้งหน่วยงานภาครัฐจำเป็นต้องเร่งนำมาตราการส่งเสริมการพัฒนา (Incentive Measures) เข้ามาใช้เพื่อกระตุ้นให้การท่องเที่ยวในชุมชนกลับมาฟื้นตัวให้เร็วที่สุดโดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกมาตรการให้สิทธิประโยชน์ทางการเงินและภาษีแก่ธุรกิจการค้าการบริการทั้งรายใหญ่และรายย่อยให้สามารถฟื้นตัวและสามารถประกอบกิจการเชิงพาณิชย์กรรมในชุมชนได้ รวมถึงการสนับสนุนงบประมาณ การท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเดินทางการท่องเที่ยวภายในประเทศ

2. การพัฒนาด้านสังคมและวัฒนธรรม ชุมชนอัมพาควรเสริมสร้างความสามัคคีในชุมชน เพื่อให้ภาคประชาชน ภาคเอกชนและผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ ในฐานะเจ้าของพื้นที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง

ในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีการดำเนินการพัฒนาโดยไม่ขัดแย้งกับความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชน อย่างไรก็ตามการวางแผนโดยให้ผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนเป็นผู้ตัดสินใจเป็นหลักจะเป็นการสะท้อนมุมมองจากบุคคลภายในพื้นที่ซึ่งมีการใช้ชีวิตประจำวันในสภาพแวดล้อมดังกล่าวจนอาจทำให้ไม่สามารถมองออกว่าสิ่งใดบ้างที่เป็นที่น่าสนใจสำหรับบุคคลภายนอก ดังนั้นจึงควรมีการพิจารณาให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวรวมถึงบุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นรวมถึงการให้คำแนะนำด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคตให้มีความน่าสนใจและดึงดูดการท่องเที่ยวได้มากขึ้น ในขณะเดียวกันประชาชนท้องถิ่นจะต้องสร้างความภาคภูมิใจและสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ ประกอบกับหน่วยงานภาครัฐจะต้องพิจารณาการนำมาตรการเชิงลบ (Negative Measures) ซึ่งเป็นกฎหมายและข้อบังคับที่ภาครัฐใช้ในการควบคุมการพัฒนาของภาคเอกชนในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อควบคุมการก่อสร้างอาคาร การขึ้นทะเบียนอาคารอนุรักษ์และควบคุมการตัดแปลงและรื้อถอนอาคารเพื่อให้ชุมชนสามารถอนุรักษ์อาคารที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมของชุมชนเอาไว้สำหรับการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวที่สร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อให้รายได้และผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวกระจายออกสู่ประชาชนในชุมชนได้อย่างทั่วถึง แต่ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จะทำให้พฤติกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนเปลี่ยนไปและมีแนวโน้มที่จะเกิดอุปทานส่วนเกินของธุรกิจท่องเที่ยวรวมถึงเกิดการแข่งขันด้านราคาที่ดินรุนแรงยิ่งขึ้น ดังนั้นประชาชนในท้องถิ่นที่เป็นผู้ประกอบการรายย่อยจึงควรให้ความสำคัญกับการสร้างความหลากหลายของการบริการท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์ การปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นให้มีความน่าสนใจ ผลិតสินค้าและการบริการที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และควรพิจารณาเกณฑ์การตั้งราคาสินค้าและบริการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในอนาคตอีกทั้งต้องมีจรรยาบรรณในการดำเนินธุรกิจโดยไม่ฉวยโอกาสในการปรับราคาสินค้าและบริการให้สูงขึ้นจนสร้างความไม่พึงพอใจให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในชุมชน

3. การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม ชุมชนอัมพวาควรส่งเสริมการฟื้นฟูแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมให้สามารถฟื้นฟูกลับสู่สภาพเดิมทั้งในด้านของคุณภาพแหล่งน้ำในแม่น้ำแม่กลอง คลองอัมพวารวมถึงคลองอื่น ๆ ในชุมชน และคุณภาพพื้นที่สีเขียวและแหล่งพืชพรรณทางธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นบริเวณริมน้ำ โดยเฉพาะต้นลำพู โดยการรณรงค์และสร้างจิตสำนึกให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ การส่งเสริมให้ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวและธุรกิจการค้าบริการต่าง ๆ เปลี่ยนรูปแบบการดำเนินธุรกิจให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้นเพื่อลดปัญหามลพิษ พร้อมกับการลงทุนพัฒนาระบบการจัดการขยะและระบบบำบัดน้ำเสียรวมตามมาตรฐานสากลเพื่อป้องกันไม่ให้มีขยะมูลฝอยสะสมและป้องกันการปล่อยน้ำเสียและขยะ

พลาสติกกล่องสูบล้างน้ำ ส่งเสริมให้ภาคธุรกิจมีการลดการใช้พลังงานและใช้พลังงานทดแทนอย่างมีประสิทธิภาพ และผลักดันให้หน่วยงานภาครัฐแบ่งรายได้จากภาคการท่องเที่ยวส่วนหนึ่งมาเป็นงบประมาณในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติรวมถึงนำมาพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการจัดการขยะและน้ำเสีย รวมทั้งพิจารณาการนำมาตรการเชิงลบ (Negative Measures) ซึ่งเป็นกฎหมายและข้อบังคับที่ภาครัฐใช้ในการควบคุมการพัฒนาของภาคเอกชนในการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อสงวนและอนุรักษ์แหล่งทรัพยากรธรรมชาติและป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการอยู่อาศัยของประชาชนและการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม พร้อมทั้งควรนำมาตรการการเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้สร้างผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นมาตรการสร้างความเป็นธรรม (Corrective Measures) มาบังคับใช้ในชุมชนอัมพวาเพื่อแก้ไขปัญหาที่ผู้ประกอบการบางรายที่มีการดำเนินธุรกิจที่ไม่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสร้างปัญหามลพิษให้แก่ชุมชน เพื่อให้การท่องเที่ยวของชุมชนอัมพวาเป็นการท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์กลับคืนสู่ธรรมชาติ เอื้อประโยชน์ต่อชุมชนและสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้กับนักท่องเที่ยว

4. การพัฒนาด้านการบริหารจัดการ ชุมชนอัมพวาควรส่งเสริมให้การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคตต้องมีการทบทวนแผนนโยบายและยุทธศาสตร์ระดับประเทศและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นการถ่ายทอดประเด็นสำคัญของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวตั้งแต่แผนระดับประเทศลงมาสู่แผนระดับท้องถิ่นเพื่อให้ชุมชนอัมพวามีแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ไม่หลุดจากกรอบการพัฒนาของประเทศและจังหวัด และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนและหน่วยงานภาครัฐส่วนท้องถิ่นควรใช้มาตรการเชิงบวก (Positive Measures) ในการจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานที่สนับสนุนการท่องเที่ยวและการอยู่อาศัยของคนในชุมชนทั้งในด้านระบบสาธารณสุข การศึกษา การคมนาคมขนส่ง และการรักษาความปลอดภัยในชุมชน พร้อมทั้งนำมาตรการเชิงลบ (Negative Measures) ซึ่งเป็นกฎหมายและข้อบังคับที่ภาครัฐใช้ควบคุมการพัฒนาของภาคเอกชนในการควบคุมปริมาณที่จอดรถและนักท่องเที่ยวตามมาตรการรักษาระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นอกจากนั้นควรมีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันไปพร้อมกับการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวหรือการพิจารณาจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน อีกทั้งควรสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนากับผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนอย่างจริงจัง ร่วมกันวางกฎระเบียบข้อบังคับในแหล่งท่องเที่ยวให้ผู้ประกอบการนักท่องเที่ยวและประชาชนในชุมชนได้ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด โดยมีเป้าหมายให้ท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการการท่องเที่ยวได้ด้วยตัวเองและจะต้องมีขั้นตอนการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินและปรับปรุงผลการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

นอกจากองค์ประกอบสำคัญทั้ง 4 ด้าน การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนอัมพวาซึ่งเป็นชุมชนอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ที่มีผู้มีส่วนได้เสียหลายกลุ่มให้ประสบความสำเร็จ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมตามทฤษฎี Ladder of Citizen Participation เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อปัญหาและข้อจำกัดของชุมชน การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เหมาะสมผ่านขั้นตอนการจัดการประชุมหรือกลุ่มย่อย (Focus Group) และการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ซึ่งจะช่วยให้หน่วยงานภาครัฐที่เป็นผู้กำหนดนโยบายได้รับรู้ถึงปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของชุมชนเพื่อนำความคิดเห็นที่ได้รับไปประกอบการวางแผนหรือกำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับชุมชน

อีกทั้งจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ควรหันมาพิจารณาถึงการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่สามารถรับมือกับการระบาดของโรคติดต่อร้ายแรงที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐที่ต้องศึกษาและประเมินผลกระทบของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในยุคปัจจุบันเพื่อใช้เป็นบทเรียนในการจัดทำแผนเตรียมความพร้อมในการรองรับอย่างเหมาะสม จนผลสัมฤทธิ์สุดท้ายคือการทำให้ชุมชนมีรูปแบบการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนที่สามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวไปพร้อมกับการสร้างความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว การรักษาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและพื้นที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ รวมถึงการรักษาวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนเอาไว้ได้อย่างยั่งยืน โดยที่ชุมชนสามารถบริหารจัดการการท่องเที่ยวได้ด้วยตัวเอง และทำให้ผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวกลับคืนสู่ท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน

6.3 ข้อเสนอด้านยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนอัมพวา

ขั้นตอนต่อไปผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจพื้นที่ การสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้เสีย การวิเคราะห์ข้อมูลและการอภิปรายผลการวิจัย มาออกแบบกระบวนการที่จะผลักดันให้การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเกิดขึ้นในพื้นที่ชุมชนอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ที่มีผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนหลายกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามความคาดหวังที่ตั้งไว้ว่าผลการวิจัยจะมีประโยชน์ในการใช้เป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้สำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เกิดขึ้นในชุมชนแห่งอื่นต่อไปในอนาคต จึงนำมาสู่ข้อเสนอของงานวิจัยในด้านยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนอัมพวาซึ่งมี 3 ขั้นตอนดังนี้

1. การส่งเสริมการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอย่างรอบด้านจากแผนและนโยบายจากหน่วยภาครัฐส่วนกลาง โดยหน่วยภาครัฐส่วนกลางจะต้องมีการวางแผนระดับนโยบาย (Policy Planning) ที่มีการระบุแนวทางการพัฒนาที่ครอบคลุมด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการ ซึ่งแผนและนโยบายต้องเน้นประเด็นด้านการจัดการ

สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ภัยพิบัติ มลพิษและพลังงาน เนื่องจากผลการวิเคราะห์ความสำคัญ ของปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม เป็น ปัจจัยที่ผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนให้ความสำคัญน้อย แต่จากข้อเท็จจริงที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม และการสำรวจพื้นที่ชุมชนพบว่า ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมเป็นประเด็นสำคัญที่ชุมชนอัมพวาต้องมีการ ดำเนินการ โดยข้อเสนอให้มีการเน้นย้ำประเด็นเรื่องสิ่งแวดล้อมมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการตกหล่น ของประเด็นการพัฒนาในกรณีที่มีผู้มีส่วนได้เสียดำเนินการวางแผนพัฒนาตนเองในท้องถิ่น การที่ปัจจัย ด้านใดมีความสำคัญน้อยในมุมมองของผู้มีส่วนได้เสีย อาจทำให้ประเด็นดังกล่าวตกหล่นไปหรืออาจ เป็นประเด็นเรื่องท้าย ๆ ที่จะทำให้ความสำคัญในการดำเนินการ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงาน ภาครัฐระดับนโยบายที่มีพันธกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการวางแผนการพัฒนาและอนุรักษ์ชุมชน เช่น กรมโยธาธิการและผังเมือง และสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ในการออกนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ครอบคลุมทุกมิติเพื่อเป็นกรอบการพัฒนาให้หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่นใช้ในการวางแผนปฏิบัติการหรือแผนดำเนินงาน (Operation Plan) ต่อไป

2. การสร้างแกนนำการดำเนินการในท้องถิ่น หลังจากมีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนา การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอย่างรอบด้านจากแผนและนโยบายจากหน่วยภาครัฐส่วนกลางซึ่งเป็นกรอบ การพัฒนาในภาพใหญ่แล้ว การดำเนินการขั้นต่อไปคือ การการเผยแพร่ความรู้เพื่อสร้างความรู้ความ เข้าใจด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้กับ นักวิชาการ และ หน่วยงานภาครัฐส่วนท้องถิ่น (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ซึ่งเป็นกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนที่มองเห็นประเด็นต่าง ๆ อย่างรอบ ด้านและให้ความสำคัญกับปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนแต่ละด้านใกล้เคียงกัน ซึ่งจะแตกต่างกับภาคประชาชน ภาคเอกชน และกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เห็นประเด็นการพัฒนาในเรื่องที่ เกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อตนเองเป็นสำคัญ ดังนั้นเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยว อย่างยั่งยืนจึงต้องสร้างกระบวนการที่ทำให้ นักวิชาการ และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้ามามี บทบาทในการเป็นแกนนำของท้องถิ่นเพื่อไปดำเนินการเผยแพร่ความรู้ และสื่อสารทำความเข้าใจกับ ผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนเพื่อชี้ให้เห็นถึงประเด็นการพัฒนาที่มีความสำคัญ และต้องมีการดำเนินการ พัฒนาทั้ง 4 ด้านคือด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการ ควบคู่กันไป

3. การสื่อสารเพื่อสร้างความร่วมมือในโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชน อัมพวา โดยมอบหมายให้แกนนำการดำเนินการในท้องถิ่นทั้ง นักวิชาการ และองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น มีหน้าที่ในการสื่อสารเพื่อสร้างความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนทั้งภาคประชาชน ภาคเอกชน และกลุ่มนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับโครงการพัฒนาด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยการ ประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบถึงเจตนารมณ์ของโครงการ พัฒนาต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจและได้รับการยอมรับจากผู้มีส่วนได้เสีย อีกทั้งยัง เป็นการป้องกันและแก้ไขความเข้าใจผิดที่อาจจะเกิดขึ้นในการดำเนินโครงการพัฒนาในชุมชน

อย่างไรก็ดีการที่ผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่าง ยั่งยืนที่แตกต่างกัน ทำให้การสื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มจำเป็นต้องมีเทคนิค และวิธีการ สื่อสารที่แตกต่างกัน แต่ยังคงมีเป้าหมายของการพัฒนาที่สอดคล้องกันเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการ พัฒนาและลดปัญหาความขัดแย้งในภาพรวม โดยแกนนำการดำเนินการในท้องถิ่นจะต้องสื่อสารกับ ภาคประชาชน ในการพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคตว่าเป็น “การร่วมสร้างชุมชนอยู่อาศัยที่ดี บนฐาน การท่องเที่ยว และการอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมไปสู่อนาคต” ในขณะที่จะต้องสื่อสารกับ ภาคเอกชนว่าเป็น “การพัฒนาท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ ที่ลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างการท่องเที่ยว และวิถีชีวิตชุมชน” และต้องสื่อสารกับกลุ่มนักท่องเที่ยวว่าในอนาคตชุมชนอัมพวาจะมี “การ พัฒนาการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ ที่สร้างการสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวและช่วยอนุรักษ์ชุมชน และวัฒนธรรม” ซึ่งการดำเนินการตามกระบวนการข้างต้นจะช่วยผลักดันให้ผู้มีส่วนได้เสียในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนมากยิ่งขึ้น

1 ส่งเสริมการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอย่างรอบด้าน

แผนและนโยบายจากหน่วยภาครัฐส่วนกลาง

- องค์ประกอบของแผนและนโยบายที่ชัดเจน
- การพัฒนาที่ครอบคลุมด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และการบริการจัดการ
- เน้นย้ำเรื่องการวางแผนการจัดการสิ่งแวดล้อม มลพิษ พลังงาน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานนโยบายและ
แผนทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม (สผ.)

กรมโยธาธิการและผังเมือง
กระทรวงมหาดไทย

2 การสร้างแกนนำการดำเนินการในท้องถิ่น

การเผยแพร่ความรู้ การสร้างความรู้ความเข้าใจ
ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อ
นักวิชาการ และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เป็นแกนนำในการดำเนินโครงการ

3 การสื่อสารเพื่อสร้างความร่วมมือในโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนอัมพวา

ปัจจัยที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ความสำคัญ

แนวทางการสื่อสาร

ภาค ประชาชน	<ol style="list-style-type: none"> 1. คุณภาพชีวิตชุมชน 2. นโยบายการบริหารจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยว 3. ความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ 4. ความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว 5. การอนุรักษ์ประวัติศาสตร์วัฒนธรรมท้องถิ่น 	<p>การสร้างชุมชนอยู่อาศัยที่ดี บนฐานการท่องเที่ยว และ การอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมไปสู่อนาคต</p>
ภาค เอกชน	<ol style="list-style-type: none"> 1. มูลค่าทางเศรษฐกิจและโอกาสในการจ้างงาน 2. ความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว 3. คุณภาพชีวิตของชุมชน 4. นโยบายการบริหารจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยว 	<p>การพัฒนาการท่องเที่ยว รูปแบบใหม่ ที่ลดปัญหาความ ขัดแย้งระหว่าง การท่องเที่ยว และวิถีชีวิตชุมชน</p>
กลุ่มนัก ท่องเที่ยว	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว 2. การอนุรักษ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น 3. มูลค่าทางเศรษฐกิจและโอกาสในการจ้างงาน 4. คุณภาพชีวิตของชุมชน 5. นโยบายการบริหารจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยว 	<p>การพัฒนาการท่องเที่ยวรูปแบบ ใหม่ ที่สร้างการสร้างความพึง พอใจให้ นักท่องเที่ยว ช่วย อนุรักษ์ชุมชน ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมท้องถิ่น</p>

ภาพที่ 53 ข้อเสนอด้านยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนอัมพวา

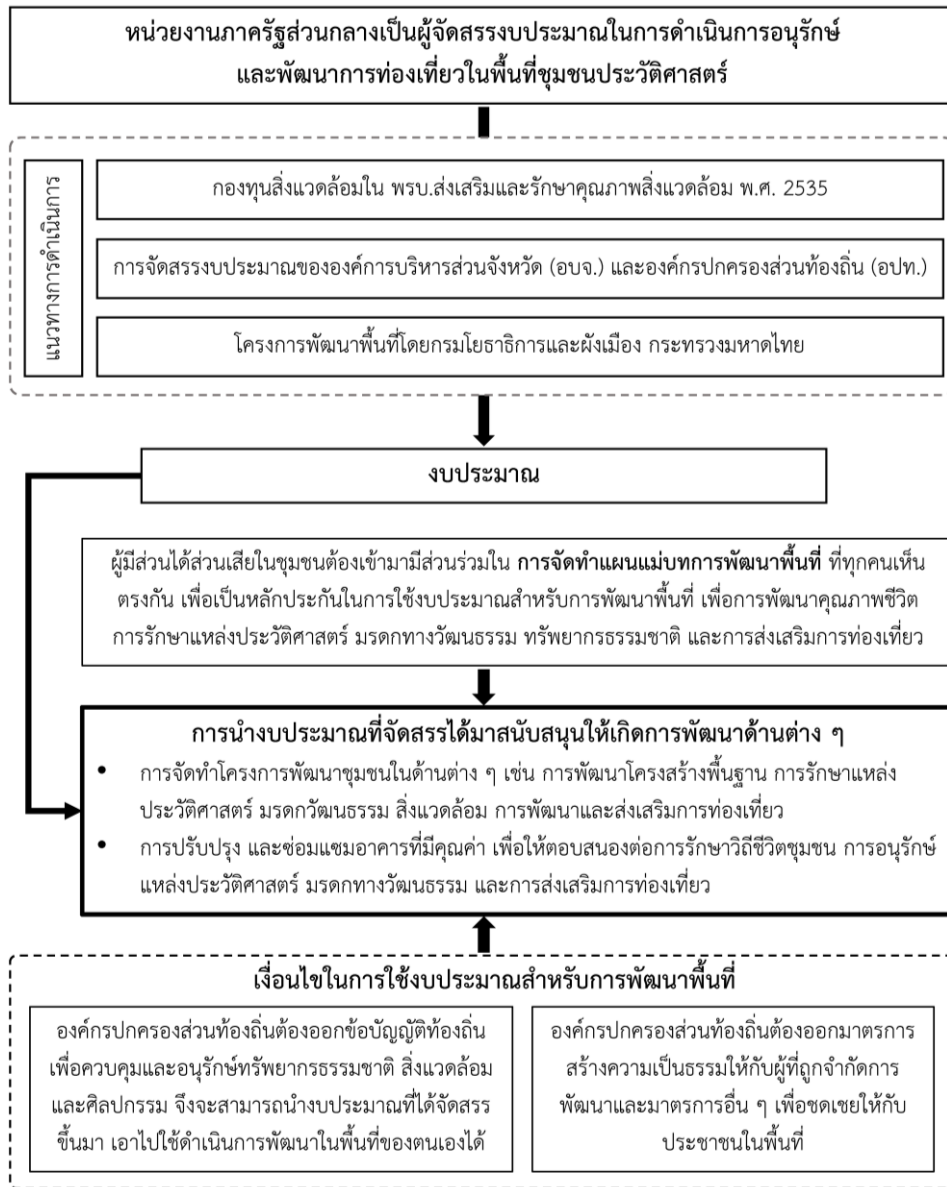
โดยผู้วิจัย, 2564

6.4 รูปแบบการดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนอัมพวาเพื่อสร้างความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในท้องถิ่น

การดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนจำเป็นต้องมีการพิจารณาเรื่องการจัดหาแหล่งเงินทุนหรืองบประมาณที่จะนำมาใช้ในการพัฒนา และการนำงบประมาณจัดหาได้ไปใช้ดำเนินโครงการด้านต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการในภาพรวมของชุมชนและได้รับการยอมรับจากผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่ม ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอในด้านรูปแบบการดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนอัมพวาเพื่อสร้างความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในท้องถิ่น ซึ่งมี 2 ขั้นตอนหลักดังนี้

1. หน่วยงานภาครัฐส่วนกลางเป็นผู้จัดสรรงบประมาณในการดำเนินการอนุรักษ์ และพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนประวัติศาสตร์ โดยเป็นการจัดหาแหล่งเงินทุนหรืองบประมาณที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาโครงการต่าง ๆ ซึ่งมีเหตุผลจากการที่ผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนให้การสนับสนุนโครงการที่ใช้มาตรการส่งเสริมการพัฒนา และ มาตรการเชิงบวก เป็นหลัก ซึ่งสามารถดำเนินการได้หลายแนวทาง ได้แก่ (1) กองทุนสิ่งแวดล้อมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพ.ศ. 2535 ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมภายใต้กระบวนการความร่วมมือของทุกภาคส่วน (2) การจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 ที่บัญญัติให้ท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่สามารถรับงบประมาณหรือได้รับจัดสรรงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนเพื่อนำไปพัฒนาพื้นที่ได้ (3) โครงการพัฒนาพื้นที่โดยกรมโยธาธิการและผังเมือง ซึ่งเป็นการดำเนินโครงการตามภารกิจของหน่วยงานในด้านการพัฒนาเมืองและโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ

2. การนำงบประมาณที่จัดสรรได้มาสนับสนุนการพัฒนาต่าง ๆ ซึ่งเป็นการนำงบประมาณที่จัดสรรได้ไปใช้ดำเนินโครงการให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน โดยก่อนที่จะนำงบประมาณไปใช้เพื่อการพัฒนา จำเป็นต้องสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของหน่วยงานทุกภาคส่วนซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่คนในชุมชนอยากเข้ามามีส่วนร่วมใน “การจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาพื้นที่” ที่ทุกคนเห็นตรงกันว่าจะนำงบประมาณที่จัดสรรมาได้ไปใช้พัฒนาพื้นที่อย่างไร อีกทั้งยังเป็นการดำเนินการตามกลยุทธ์การกระจายอำนาจการปกครองและการบริหารสู่ท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการการท่องเที่ยวได้ด้วยตนเอง อย่างไรก็ตามการนำงบประมาณไปใช้จำเป็นต้องมีเงื่อนไข 2 ประการคือ (1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องออกข้อบัญญัติท้องถิ่นซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดทำบริการสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นในด้านการควบคุมและอนุรักษ์แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และศิลปกรรม ก่อนที่จะนำงบประมาณที่ได้จัดสรรขึ้นมาเอาไปใช้ดำเนินการพัฒนาชุมชน (2) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องออกมาตรการสร้างความเป็นธรรมให้กับผู้ที่ถูกจำกัดการพัฒนา และมาตรการอื่นเพื่อชดเชยให้กับประชาชนในพื้นที่อย่างเหมาะสม

ภาพที่ 54 รูปแบบการดำเนินโครงการพัฒนาเพื่อสร้างความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในท้องถิ่น

โดยผู้วิจัย, 2564

6.5 การเสนอแนะโครงการพัฒนาและการกำหนดหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการดำเนินการ

ขั้นตอนสุดท้ายของงานวิจัยจะเป็นการเสนอแนะโครงการพัฒนาและการกำหนดหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการดำเนินการพัฒนา ตามปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทั้ง 9 ปัจจัย โดยผู้วิจัยได้พิจารณาโครงการที่มีความเหมาะสมต่อการดำเนินการในชุมชนอัมพวา รวมถึงกำหนดหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการ ซึ่งพิจารณาจากบทบาทหน้าที่และพันธกิจของส่วนราชการเป็นสำคัญ เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินโครงการที่สนับสนุนให้ชุมชนเกิดการพัฒนารท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน ดังนี้

ตารางที่ 31 การเสนอแนะโครงการพัฒนาและการกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนอัมพวา

ปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	วิธีการดำเนินการภายใต้ปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	การเสนอแนะโครงการพัฒนาและหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการดำเนินการ
	การเพิ่มประสิทธิภาพด้านสาธารณสุข	<ul style="list-style-type: none"> การกำหนดแนวปฏิบัติด้านสาธารณสุขเพื่อป้องกันโรคติดต่อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับแหล่งท่องเที่ยว (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด) การยกระดับศักยภาพโรงพยาบาลชุมชน การเพิ่มจำนวนเตียง และอุปกรณ์ทางการแพทย์ (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด)
	การเพิ่มความปลอดภัยจากอุบัติเหตุและอาชญากรรม	<ul style="list-style-type: none"> การพัฒนาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนได้แก่ กล้องวงจรปิด ระบบไฟฟ้าส่องสว่าง อุปกรณ์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยว ศูนย์ช่วยเหลือ การบังคับใช้กฎหมายและกำหนดโทษแก่ผู้ทำผิดทางอาชญากรรม (สถานีตำรวจอัมพวา) การเพิ่มประสิทธิภาพการเฝ้าระวังด้านความปลอดภัยของเที่ยวสำคัญ (สถานีตำรวจอัมพวา)
คุณภาพชีวิตของชุมชน	การเพิ่มความสะดวกสอยด้านระบบคมนาคมขนส่ง	<ul style="list-style-type: none"> การปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพการให้บริการระบบรถโดยสาร (สำนักงานขนส่งจังหวัด) การพัฒนาศูนย์ส่งผู้โดยสารขนาดเล็กบริเวณแหล่งท่องเที่ยว (สำนักงานขนส่งจังหวัด) การปรับปรุงและจัดทำป้ายจราจรและระบบสัญญาณจราจร (แขวงทางหลวงชนบทจังหวัด, เทศบาลอัมพวา) การปรับปรุงถนน ทางเดินเท้าและท่าเรือในชุมชน (สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด, เทศบาลอัมพวา) การจัดตั้งระบบจราจร และการขนส่งด้านบริการรถจักรยาน (สถานีตำรวจอัมพวา) การจัดทำคู่มือในการเดินทางท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยว (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด, เทศบาลอัมพวา)
นโยบายการบริหารจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยว	การเพิ่มประสิทธิภาพด้านการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> การเพิ่มศักยภาพในการเรียนการสอนขั้นพื้นฐาน และการส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาเป็นศูนย์กลางการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพประชาชนและเศรษฐกิจท้องถิ่น (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด)
	การส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มความสามรถในการแข่งขัน	<ul style="list-style-type: none"> การบูรณะและปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์บริเวณแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของชุมชนให้มีความสวยงาม (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด, เทศบาลอัมพวา) การประชาสัมพันธ์ด้านอัตลักษณ์ สินค้าและบริการการท่องเที่ยวชุมชนสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงการนำ Influencer มาร่วมประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว (สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด, สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด)
	การติดตามและประเมินผลกระทบบจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	<ul style="list-style-type: none"> การจัดทำรายงานการติดตามและประเมินผลกระทบบจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนประจำปี (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด, เทศบาลอัมพวา)

ตารางที่ 31 การเสนอแนะโครงการพัฒนาและทำการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนอัมพวา

ปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	วิธีการดำเนินการภายใต้จัดส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	การเสนอแนะโครงการพัฒนาและหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการดำเนินการ
	<p>การควบคุมมาตรฐานการให้บริการ</p> <p>การจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะสำหรับบริหารจัดการการท่องเที่ยว</p> <p>การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและกิจการที่มีคุณภาพสูง</p>	<ul style="list-style-type: none"> การออกกฎระเบียบและข้อบังคับในการประกอบกิจการการค้า การบริการ และการท่องเที่ยวของชุมชน (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด) การจัดทำมาตรฐานด้านการให้บริการและค่าบริการที่เป็นธรรมของธุรกิจการท่องเที่ยว (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด) การจัดตั้งสำนักงานบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชนโดยชุมชน (เทศบาลตำบลอัมพวา) การจัดตั้งหน่วยงานเฝ้าระวังด้านความปลอดภัยในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ (สถานีตำรวจภูธรอัมพวา, เทศบาลตำบลอัมพวา) การพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการวางแผนการท่องเที่ยวและการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด) การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด) การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่นำเสนอความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด)
	<p>การเพิ่มรายได้สุทธิต่อหัวของประชากรในท้องถิ่น</p> <p>การเพิ่มรายได้รวมจากภาคการท่องเที่ยว</p>	<ul style="list-style-type: none"> การส่งเสริมการตลาดสินค้าเกษตร สินค้า OTOP และผลิตภัณฑ์จากภูมิวิถีชุมชน (SMEs) (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด) การเพิ่มช่องทางการค้าปลีกแบบสมัยใหม่ (Modern Trade) และช่องทางระบบออนไลน์ (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด) การออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยว โดยเฉพาะมาตรการด้านการเงิน การคลังและกฎหมาย (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด) การวางแผนกลยุทธ์ส่งเสริมการตลาดภาพรวมสำหรับการท่องเที่ยวชุมชน (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด)
มูลค่าทางเศรษฐกิจและโอกาสในการจ้างงาน	<p>การเพิ่มจำนวนและรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวไทย</p> <p>การเพิ่มโอกาสให้คนในท้องถิ่นเข้ามาทำงานในภาคการท่องเที่ยว</p> <p>การเพิ่มจำนวนและรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ</p>	<ul style="list-style-type: none"> การจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวชุมชนจากนักท่องเที่ยวชาวไทย (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด) การสร้างจุดเด่นและอัตลักษณ์ให้กับสินค้าและบริการการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดความน่าสนใจและเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด) การส่งเสริมให้ผู้ประกอบการในชุมชนเข้าร่วมโครงการลดหย่อนภาษีการท่องเที่ยวตามนโยบายระดับประเทศ เพื่อรองรับการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด) การเสริมสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (New Entrepreneurs Creation) (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด) การจัดให้มีกองทุนสนับสนุนผู้ประกอบการหน้าใหม่ในชุมชน (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด) การคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม VAT Refund ของนักท่องเที่ยวต่างชาติโดยเพิ่มร้านค้าชุมชนที่สามารถทำรายการคืน VAT Refund และการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตหรือการใช้กระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด)

ตารางที่ 31 การเสนอแนะโครงการพัฒนาและการทำงานสำหรับผู้รับผิดชอบในโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนอัมพวา

<p>ปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน</p>	<p>วิธีการดำเนินงานภายใต้ปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน</p>	<p>การเสนอแนะโครงการพัฒนาและหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> • การออกสินเชื่อพิเศษสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้า สถานพักแรม ในการปรับปรุงสถานประกอบการและบริการให้มีมาตรฐานสากล (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด)
<p>ความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว</p>	<p>การเพิ่มจำนวนการจ้างงานในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว</p>	<ul style="list-style-type: none"> • การเสริมสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (New Entrepreneurs Creation) (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด) • กองทุนสนับสนุนผู้ประกอบการรายย่อย เพื่อเพิ่มขีดความสามารถ และขยายขนาดธุรกิจเพื่อเพิ่มอุปสงค์ในการจ้างงาน (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด) • การจัดตั้งกองทุนที่ได้เงินอุดหนุนจากรายได้จากการท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นสวัสดิการให้แก่คนในชุมชน (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด) • การส่งเสริมให้ชุมชนร่วมกันจัดทำข้อกำหนดและมาตรฐานในการท่องเที่ยวชุมชน (เทศบาลตำบลอัมพวา)
<p>การท่องเที่ยว</p>	<p>การเพิ่มความพึงพอใจและความประทับใจต่อวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนของนักท่องเที่ยวชาวไทย</p>	<ul style="list-style-type: none"> • การอนุรักษ์พื้นที่ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของชุมชน (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด, สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด, สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด) • การสำรวจความพึงพอใจสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด) • การจัดระเบียบพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวใหม่ความเร็วร้อย (เทศบาลตำบลอัมพวา)
<p>การอนุรักษ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น</p>	<p>การเพิ่มความพึงพอใจและความประทับใจต่อวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนของนักท่องเที่ยวต่างชาติ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • การอนุรักษ์พื้นที่ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม แหล่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด และแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของชุมชน (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด, สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด, สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด, สำนักศิลปากร) • การการสำรวจความพึงพอใจสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด) • การจัดทำป้ายภาษาต่างประเทศบริเวณสิ่งอำนวยความสะดวกด้านภาษา (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด) • การฝึกภาษาต่างประเทศให้กับผู้ประกอบการ บุคลากรของรัฐ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยว (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด)
<p>การอนุรักษ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น</p>	<p>การอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ วรรณกรรมและวิถีชีวิตดั้งเดิม</p>	<ul style="list-style-type: none"> • การจัดทำมาตรการควบคุมและส่งเสริมการพัฒนาอาคารและสิ่งปลูกสร้างที่สอดคล้องกับหลักการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมในพื้นที่ชุมชนเก่า เช่น ข้อบัญญัติท้องถิ่นตาม พรบ. ควบคุมอาคารฯ การวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะ ผังปฏิบัติการ หรือ Action Plan ต่าง ๆ (สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด, เทศบาลตำบลอัมพวา) • การขึ้นทะเบียนอาคารที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและสถาปัตยกรรม (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด, สำนักศิลปากร)
<p></p>	<p>การสร้างความรู้ความภาคภูมิใจในวิถีชีวิตของชุมชน</p>	<ul style="list-style-type: none"> • การจัดการเรียนการสอนวิชาการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อให้ประชาชนและเยาวชนได้ตระหนักและเข้าใจถึงความจำเป็นของการท่องเที่ยวชุมชน ผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชน และวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมของชุมชน เพื่อให้อุบัติการณ์เกิดความภูมิใจในวิถีชีวิตของ

ตารางที่ 31 การเสนอแนะโครงการพัฒนาและทำการกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนอัมพวา

ปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	วิธีการดำเนินการภายใต้จัดส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	การเสนอแนะโครงการพัฒนาและหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการดำเนินการ
	<p>การพัฒนาสินค้าและบริการใหม่</p> <p>ต่อยอดจากวิถีชีวิตดั้งเดิม</p> <p>การเสริมสร้างลักษณะเด่นหรืออัตลักษณ์ใหม่ของชุมชน</p> <p>การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในกิจกรรมชุมชน</p>	<p>ชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด, สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด, เทศบาลตำบลอัมพวา)</p> <ul style="list-style-type: none"> การส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน และการอบรมหลักสูตรประกอบกิจการในยุคดิจิทัล 4.0 (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด) การส่งเสริมการนำจุดเด่นและของดีของชุมชนมาพัฒนาเป็นอัตลักษณ์ใหม่ของชุมชนเพื่อดึงดูดการท่องเที่ยว (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด) การสร้างปฏิสัมพันธ์ภายในชุมชนโดยการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน (เทศบาลตำบลอัมพวา)
<p>ความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ</p>	<p>การสงวนรักษาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติให้อุดมสมบูรณ์</p> <p>การเพิ่มพื้นที่แหล่งทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน</p>	<ul style="list-style-type: none"> การควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรมไม่ให้รุกเข้าไปในพื้นที่เกษตรกรรมและแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ (กรมโยธาธิการและผังเมือง) การส่งเสริมศักยภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนอย่างยั่งยืน (สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด) การฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรมให้คืนสภาพความอุดมสมบูรณ์ (สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด) การส่งเสริมการปลูกต้นไม้สองฝั่งริมน้ำแม่กลองและคลองอัมพวา (สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด) การก่อสร้างระบบป้องกันน้ำท่วมพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวสำคัญและพื้นที่ชุมชนเมือง (สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด)
<p>การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ</p>	<p>การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติจากอุทกภัย</p> <p>การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติจากการกัดเซาะตลิ่ง</p>	<ul style="list-style-type: none"> การก่อสร้างและปรับปรุงเขื่อนป้องกันตลิ่งพังบริเวณริมน้ำแม่กลองและคลองอัมพวา (สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด)
<p>การควบคุมมลพิษ</p>	<p>การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล</p> <p>การเพิ่มประสิทธิภาพ</p>	<ul style="list-style-type: none"> การพัฒนากระบวนการรวบรวมขยะมูลฝอยและกักจัดขยะมูลฝอยแบบรวมศูนย์ในชุมชนด้วยงบประมาณจากกองทุนสิ่งแวดล้อม (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด) การเพิ่มศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย (สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด) การพัฒนากระบวนการรวบรวมและสถานีบำบัดน้ำเสียในชุมชนด้วยงบประมาณจากกองทุนสิ่งแวดล้อม (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด)

ตารางที่ 31 การเสนอแนะโครงการพัฒนาและทำการกำหนดหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวยั่งยืนในชุมชนอัมพวา

<p>ปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน</p>	<p>ปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน</p>	<p>การเสนอแนะโครงการพัฒนาและหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน</p>
<p>ปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน</p>	<p>จัดการและบำบัดน้ำเสีย</p>	<p>และสิ่งแวดล้อม, สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด</p> <ul style="list-style-type: none"> • การฟื้นฟูคุณภาพแม่น้ำแม่กลองและคลองอัมพวาให้กลับคืนสู่ความสมดุลของระบบนิเวศ (สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด) • การเฝ้าระวังการเปลี่ยนแปลงคุณภาพแม่น้ำแม่กลองและคลองอัมพวา (สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด)
<p>ประสิทธิภาพการใช้พลังงาน</p>	<p>การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียง</p>	<p>การกำหนดมาตรฐานการให้บริการของเรือยนต์เพื่อการท่องเที่ยวในดินของจำนวนเรือ ระยะเวลาการให้บริการ ความเร็วในการให้บริการ ความดังของเครื่องยนต์และอัตราการการปล่อยมลพิษ (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด)</p> <ul style="list-style-type: none"> • การขึ้นทะเบียนเรือยนต์สำหรับบริการท่องเที่ยวในชุมชน (เทศบาลตำบลอัมพวา)
<p>ประสิทธิภาพการใช้พลังงาน</p>	<p>การส่งเสริมอนุรักษ์และลดการใช้พลังงาน</p>	<ul style="list-style-type: none"> • การอนุรักษ์พลังงานในแหล่งท่องเที่ยวและชุมชน (สำนักงานพลังงานจังหวัด) • การสร้างจิตสำนึกในการใช้พลังงานสำหรับผู้ประกอบการ ประชาชน และเยาวชน (สำนักงานพลังงานจังหวัด)
<p>ประสิทธิภาพการใช้พลังงาน</p>	<p>การส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน</p>	<ul style="list-style-type: none"> • การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและการให้ความรู้เรื่องพลังงานทดแทนในระดับชุมชน (สำนักงานพลังงานจังหวัด)

ที่มา: โดยผู้วิจัย, 2564

บรรณานุกรม

- Anderson, L. T. (1995). *Guidelines for preparing urban plans*. Routledge.
- Arnstein, S. R. (1969). A Ladder Of Citizen Participation. *Journal of the American Institute of Planners*, 35(4), 216-224.
<https://doi.org/10.1080/01944366908977225>
- Byrd, E. T. (2007). Stakeholders in sustainable tourism development and their roles: applying stakeholder theory to sustainable tourism development. *Tourism review*.
- Cole, S. (2006). 6. Cultural Tourism, Community Participation and Empowerment. In *Cultural tourism in a changing world* (pp. 89-103). Channel View Publications.
- Eber, S. (1992). *Beyond the green horizon: principles for sustainable tourism*. World Wide Fund for Nature London.
- Electronic Transactions Development Agency. <https://www.etda.or.th/th/Useful-Resource/documents-for-download.aspx>
- Fishburn, P. C. (1967). Letter to the editor—additive utilities with incomplete product sets: application to priorities and assignments. *Operations Research*, 15(3), 537-542.
- Freeman, R. E. (1984). *Strategic management: A stakeholder approach*. Boston, BT. Pitman Publishing Ins. Friday, PY, Eng, LL & Liu, C.(2006). *The effects of the Asian crisis, corporate governance and accounting system on the valuation of book value and earnings*. *The International Journal of Accounting*, 41, 2240.
- Global Sustainable Tourism Council. (2016). GSTC destination criteria.
<https://www.gstcouncil.org/gstc-criteria/gstc-destination-criteria>.
- Landorf, C. (2009). *Managing for sustainable tourism: a review of six cultural World Heritage Sites*. *Journal of Sustainable Tourism*, 17(1), 53-70.
- Liu, Z. (2003). *Sustainable tourism development: A critique*. *Journal of sustainable tourism*, 11(6), 459-475.
- McIntyre, G. (1993). *Sustainable tourism development: guide for local planners*. World Tourism Organization (WTO).

- Middlemiss, L. (2014). Individualised or participatory? Exploring late-modern identity and sustainable development. *Environmental politics*, 23(6), 929-946.
- Nesticò, A., & Maselli, G. (2020). Sustainability indicators for the economic evaluation of tourism investments on islands. *Journal of Cleaner Production*, 248, 119217.
- Nilsson, K., Nielsen, T. S., Aalbers, C., Bell, S., Boitier, B., Chery, J. P., Fertner, C., Groschowski, M., Haase, D., & Loibl, W. (2014). Strategies for sustainable urban development and urban-rural linkages. *European Journal of Spatial Development*, 25 p.
- Nilsson, K., Pauleit, S., Bell, S., Aalbers, C., & Nielsen, T. A. S. (2013). *Peri-urban futures: Scenarios and models for land use change in Europe*. Springer Science & Business Media.
- Pisano, U., Lange, L. K., Lepuschitzand, K., & Berger, G. (2015). *The role of stakeholder participation in European sustainable development policies and strategies*.
- Rodríguez Díaz, M., & Espino Rodríguez, T. F. (2016). Determining the sustainability factors and performance of a tourism destination from the stakeholders' perspective. *Sustainability*, 8(9), 951.
- Saaty, T. L. (2004). *Decision making—the analytic hierarchy and network processes (AHP/ANP)*. *Journal of systems science and systems engineering*, 13(1), 1-35.
- Shen, C. C., Chang, Y. R., & Liu, D. J. (2020). Rural Tourism and Environmental Sustainability—A Study on a Model for Assessing the Developmental Potential of Organic Agritourism. *Sustainability*, 12(22), 9642.
- Sofield, T. H. (Ed.). (2003). *Empowerment for sustainable tourism development*. Emerald Group Publishing.
- So, F. S. (1979). *The Practice of local government planning Principles and practice of urban planning*. Published in cooperation with the American Planning Association by the International City Management Association, Washington
- Tsaur, S.-H., & Wang, C.-H. (2007). The evaluation of sustainable tourism development by analytic hierarchy process and fuzzy set theory: An empirical study on the Green Island in Taiwan. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 12(2), 127-145.
- UNESCO . (2008). *Herat Old City in Afghanistan and Stadium Merdeka in Malaysia win the two Awards of Excellence in the 2008 UNESCO Asia-Pacific Heritage Awards*.

- UNESCO Bangkok Asia and Pacific Regional Bureau for Education.
<https://bangkok.unesco.org/content/winning-projects>.
- United Nations. (1992). Report of the United Nations Conference on Environment and Development, Rio de Janeiro. <https://digitallibrary.un.org/record/168679?ln=en>
- United Nations. (2018). World Public Sector Report 2018. *Department of Economic and Social Affairs*. <https://www.un.org/ru/desa/world-public-sector-report-2018>
- United Nations World Tourism Organization. (1997). *Guide for Local Authorities on Developing Sustainable Tourism*. <https://www.e-unwto.org/doi/book/10.18111/9789284401826>
- United Nations World Tourism Organization. (1998). Guide for local authorities on developing sustainable tourism. Madrid: .
- United Nations World Tourism Organization. (2005). *Making Tourism More Sustainable: A Guide For Policy Makers*.
https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/8741/-Making%20Tourism%20More%20Sustainable_%20A%20Guide%20for%20Policy%20Makers-2005445.pdf?sequence=3&isAllowed=y
- United Nations World Tourism Organization. (2020). *World Tourism Barometer*.
<https://www.e-unwto.org/doi/epdf/10.18111/wtobarometereng.2020.18.1.7>
- World Economics Forum. <https://www.weforum.org/reports>
- กรมควบคุมโรค. (2564). สถิติผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศไทยและต่างประเทศ ข้อมูล ณ วันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ.2564. <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/>
- กรมโยธาธิการและผังเมือง. (2562a). โครงการวางผังนโยบายระดับภาค ภาคกลาง.
- กรมโยธาธิการและผังเมือง. (2562b). โครงการออกแบบวางผังพื้นที่เฉพาะชุมชนอัมพวา.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2557). *ประชุมแนวทางการพัฒนา 12 จังหวัดท่องเที่ยว "เมืองต้องห้าม...พลาด"*. Ministry of Tourism and Sports.
[https://mots.go.th/content.php?nid=6082&filename=.](https://mots.go.th/content.php?nid=6082&filename=)
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2562). *รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน*. Ministry of Tourism and Sports.
https://mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=12288
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2562). *สรุปสถานการณ์ท่องเที่ยวภายในประเทศ เป็นรายจังหวัด พ.ศ. 2553 - 2562* https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=411

กระทรวงมหาดไทย. (2560). แผนยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.

<http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER3/DRAWER061/GENERAL/DATA0000/00000068.PDF>

กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2. (2561). แผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 พ.ศ.2561 – 2565 (จ.สมุทรสาคร จ.สมุทรสงคราม จ.เพชรบุรี และจ.ประจวบคีรีขันธ์).

กวิณภพ ศรีวัฒนานุศาสตร์, & ปณิตา สุธัยธนาภาส. (2560). การคัดเลือกผู้จัดส่งวัตถุดิบโดยใช้วิธีการ TOPSIS และ ROC: กรณีศึกษาอุตสาหกรรมร้านอาหาร. วารสารวิจัยและพัฒนา มจร.
<http://opac01.rbru.ac.th/multim/journal/03393.pdf>

กองบรรณาธิการวอยซ์ออนไลน์. (2560). การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เปิดตัวโครงการ 12 เมืองต้องห้าม...พลาด Plus ปี 2561. Voice online. <https://voicetv.co.th/read/rkuo2LrLM>
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว Amazing Thailand Go Local
<http://golocal.tourismthailand.org/>

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว 12 เมืองต้องห้าม...พลาด Plus.
<https://travel.mthai.com/blog/125333.html>

คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔). Ministry of Tourism and Sports.
https://www.mots.go.th/download/article/article_20170320150102.pdf.

คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. (2559). เหนือการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย. สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) .
<https://data.go.th/dataset/bcbd804e-aea8-4d8c-aa72-f87d431d22c6/resource/d4103ef8-e7b6-4540-9c31-d921a8099b8f/download/x-.pdf>.

คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580 ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา.

<http://nscr.nesdc.go.th/%E0%B8%A2%E0%B8%B8%E0%B8%97%E0%B8%98%E0%B8%A8%E0%B8%B2%E0%B8%AA%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B9%8C%E0%B8%8A%E0%B8%B2%E0%B8%95%E0%B8%B4/>

คณะรัฐมนตรี. ไทยแลนด์ 4.0.

<https://www.excise.go.th/cs/groups/public/documents/document/dwnt/mjgy/~edispuatucm282681.pdf>

จินตวิโรจน์ เกษมศุข. (2554). การสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์

- มหาวิทยาลัย. <https://uctal.thailis.or.th/Catalog/BibItem.aspx?BibID=b00598503>
- จุฬามาส เฟ็งโคนา. (2554). แนวทางการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน สู่ ตลาดโลก. มหาวิทยาลัยแม่โจ้ - ชุมพร. <http://www.chumphon2.mju.ac.th/km/?p=620>
- ชูสิทธิ์ ชูชาติ. (2538). รวมบทความทางวิชาการ การท่องเที่ยว ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม. สถาบันราชภัฏเชียงใหม่:เชียงใหม่.
https://doi.org/https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_DOI=
- เทศบาลตำบลอัมพวา. (2560a). กฎกระทรวง ให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองอัมพวา.
<http://www.samutsongkhram.go.th/V2013/attachments/samutsk-amphawa.pdf>
- เทศบาลตำบลอัมพวา. (2560b). แผนพัฒนาสามปีเทศบาลตำบลอัมพวา (พ.ศ.2560 – 2562).
http://www.amphawa.go.th/site/index.php?option=com_content&view=category&id=36&Itemid=72
- เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2552). ชุดโครงการ "วาระแห่งชาติเพื่อการพัฒนาและจัดการ การท่องเที่ยวสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน ปี 2552. สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว:กรุงเทพฯ.
- ธนัชชา ฤทธิ์เดช. (2558). แนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนของตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. *วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย*, 10(2), 18-33.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542). *การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน* (พิมพ์ครั้งที่ 1). คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พงศ์พนรัตน์ กาญจนนภา. (2562). *มาตรฐานการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้อง Sustainable Tourism Criteria*. TAT skill factory.
<https://tatskillfactory.tourismthailand.org/uploads/coursetat/document/cover/20200929/bcdfilopy014.pdf>.
- เมธี เอกะสิงห์, เทวินทร์ แก้วเมืองมูล, & ชาฤทธิ์ สุ่มเหม. (2549). โปรแกรมวิเคราะห์แบบหลายหลักเกณฑ์เพื่อใช้งานในระบบสนับสนุนการตัดสินใจในรายงานการประชุมวิชาการ ศวพท. ปี 2549. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรลักษณ์ คงอ้วน. (2559). การวางแผนและการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเมือง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริวรรณ ศิลาพัชรนันท์. การอนุรักษ์และฟื้นฟูชุมชนอัมพวา. ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สถาบันพระปกเกล้า. (2544). ตัวอย่างเทคนิคการมีส่วนร่วมของประชาชนและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง.

https://www.kpi.ac.th/media_kpiacth/pdf/M10_303.pdf

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2564). วิเคราะห์ผลกระทบของของโควิด-19 ต่อธุรกิจ

ท่องเที่ยว. โครงการประเมินผลกระทบของโควิด-19 ต่อสังคมและเศรษฐกิจ

<https://tdri.or.th/2021/02/covid-112/>

สถาพร โอภาสานนท์. (2556). การตัดสินใจแบบหลายหลักเกณฑ์ 2. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สมคิด บางโม. (2538). องค์การและการจัดการ (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : บริษัท วิทย์พัฒน์ จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติฉบับที่ 12. https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

https://www.nesdc.go.th/ewt_w3c/more_news.php?cid=564&filename=

สำนักงานจังหวัดสมุทรสงคราม. (2562). *แผนพัฒนาจังหวัดสมุทรสงคราม พ.ศ. 2561-2565 (ฉบับ*

ทบทวน). กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด.

<http://www.samutsongkhram.go.th/V2013/attachments/article/7951/1432-3.pdf>.

สำนักงานจังหวัดสมุทรสงคราม. (2563). *คำสั่งจังหวัดสมุทรสงครามที่ 710/2563 เรื่อง ปิดสถานที่เสี่ยง*

ต่อการแพร่ระบาดของโรคติดต่ออันตราย. Samutsongkhram.

[http://www.samutsongkhram.go.th/V2013/attachments/article/8969/5-710-](http://www.samutsongkhram.go.th/V2013/attachments/article/8969/5-710-2563.pdf)

[2563.pdf](http://www.samutsongkhram.go.th/V2013/attachments/article/8969/5-710-2563.pdf).

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.

2560-2564. [http://www.eppo.go.th/index.php/th/plan-](http://www.eppo.go.th/index.php/th/plan-policy/climatechange/thailand/eqmplan)

[policy/climatechange/thailand/eqmplan](http://www.eppo.go.th/index.php/th/plan-policy/climatechange/thailand/eqmplan)

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2560). ย่านชุมชนเก่า.

<https://www.onep.go.th/old-community-area/>

สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. แผนแม่บทพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาการ

ท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตก พ.ศ.2560-2564.

https://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=11583

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ. (2562). BCG in Action

: The New Sustainable Growth Engine (Bio-Circular-Green Economy) โมเดล

เศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน. <https://www.nxpo.or.th/th/bcg-economy/>

สำนักผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร. (2560). มาตรการทางผังเมือง รู้ไว้ ได้เปรียบ.

- <https://www.terrabbkk.com/articles/156687/>มาตรการทางผังเมือง-รู้ไว้-ได้เปรียบ
สิทธิพร ภริมย์รัตน์. (2552). การออกแบบชุมชนเมืองที่น่าอยู่ และยั่งยืน : ทฤษฎีและประสบการณ์.
<https://so04.tci-thaijo.org/index.php/NAJUA-Arch/article/view/45160>
สุธรรม อรุณ. (2554). การตัดสินใจโดยใช้กระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ (Analysis Hierarchy
Process: AHP)
[http://202.183.190.2/FTPiWebAdmin/knw_pworld/image_content/64/process1.p
df](http://202.183.190.2/FTPiWebAdmin/knw_pworld/image_content/64/process1.pdf)
สุนทร สุวรรณละออง. (2556). การท่องเที่ยวทางเลือกรับกับความยั่งยืนของสังคมไทย. คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
http://www.uniserv.buu.ac.th/forum2/topic.asp?TOPIC_ID=5181
ศิริวรรณ ศิลาพัชรนันท์. (2553). การอนุรักษ์และฟื้นฟูชุมชนอัมพวา. ภาควิชาการวางแผนภาคและ
เมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศรารุช ผิวแดง. (2558). การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน Sustainable Tourism Development.
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน).
(2558). *Community-based tourism ท่องเที่ยวโดยชุมชน*. Dasta.
[https://tis.dasta.or.th/dastaknowledge/wp-content/uploads/2018/02/1-
Community-Based-Tourism.pdf](https://tis.dasta.or.th/dastaknowledge/wp-content/uploads/2018/02/1-Community-Based-Tourism.pdf).
อภิชาติ โสภาแดง. (2552). การตัดสินใจเพื่อการบริหาร, ภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหการ. คณะ
วิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่, เชียงใหม่.
อภิรดี สรวีสูตร. (2016). การตัดสินใจแบบหลายหลักเกณฑ์: เปรียบเทียบแนวคิดและวิธีการระหว่าง
SAW AHP และ TOPSIS. *Princess of Naradhiwas University Journal*, 8(2), 180-192.
อุษาวดี พูลพิพัฒน์. (2545). การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน: กรณีศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน ใน
ประเทศไทย. *จุลสารการท่องเที่ยว*. 21(4), 38-48.

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

  	<p>งานวิจัยเรื่อง “ปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์ กรณีศึกษาชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม” ดำเนินการโดย นาย เพทาย เพ็ชรเจริญ นิสิตระดับชั้น ปริญญาโท ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>
---	---

รายละเอียดของงานวิจัย : งานวิจัยเรื่องนี้ มุ่งเน้นศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจากมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนอัมพวา เพื่อนำข้อมูลวิเคราะห์และเสนอเป็นแนวทางการพัฒนาให้ชุมชนอัมพวาก้าวไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อีกทั้งเพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้สามารถพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนอื่น ๆ ต่อไป โดยแบบสอบถามฉบับนี้เป็นจะส่วนสำคัญที่ทำให้งานวิจัยได้รับข้อมูลที่สำคัญจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด ทางผู้วิจัยจึงขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและ/หรือให้สัมภาษณ์แก่ทีมงานผู้วิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดใส่เครื่องหมาย ลงในช่อง และเติมข้อความในช่องว่างที่กำหนดตามข้อมูลที่เป็นจริง

- 1.1 ท่านเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มใดในชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
 - 1) ผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการ 2) หน่วยงานภาครัฐ 3) ภาคเอกชน 4) ภาคประชาชน 5) นักท่องเที่ยว
- 1.2 โปรดระบุชื่อหน่วยงาน / องค์กรที่สังกัด และ ตำแหน่งของท่าน
 - หน่วยงาน / องค์กร
 - ตำแหน่ง

ส่วนที่ 2 การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์การท่องเที่ยวชุมชน และการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

รายละเอียด : โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์การท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวา และการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เหมาะสมกับชุมชนอัมพวา ลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน

2.1 พฤติกรรมการท่องเที่ยวในปัจจุบันของนักท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 ผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบจากการท่องเที่ยวต่อชุมชนอัมพวา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 ปัญหาอุปสรรคด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.4 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เหมาะสมกับชุมชนอัมพวาในอนาคต

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 การให้ค่าคะแนนความสำคัญของปัจจัย และมาตรการที่ส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

รายละเอียด : การให้ค่าคะแนนความสำคัญมีหลักการพิจารณาที่อ้างอิงได้จากค่าคะแนนระดับความสำคัญ (AHP Measurement Scale) ดังนี้

หลักการพิจารณาระดับความสำคัญ (AHP Measurement Scale)																
-9	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	1	2	3	4	5	6	7	8	9
สำคัญน้อยกว่า		สำคัญน้อยกว่า		สำคัญน้อยกว่า		สำคัญน้อยกว่า		สำคัญ	สำคัญมากกว่า		สำคัญมากกว่า		สำคัญมากกว่า		สำคัญมากกว่า	
อย่างยิ่ง		มาก		เพียงเล็กน้อย		เท่ากัน			เพียงเล็กน้อย		มาก		อย่างยิ่ง			

โดยผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องพิจารณาระดับความสำคัญ แล้วจึงดำเนินการดังต่อไปนี้

- หากพิจารณาว่าปัจจัย และมาตรการ ด้านแถว (Row) มีความสำคัญมากกว่าด้านคอลัมน์ (Column) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามใส่ตัวเลข 2 ถึง 9 ลงในตาราง
- หากพิจารณาว่าปัจจัย และมาตรการ ด้านแถว (Row) มีความสำคัญน้อยกว่าด้านคอลัมน์ (Column) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามใส่ตัวเลข -2 ถึง -9 ลงในตาราง
- หากพิจารณาว่าปัจจัย และมาตรการ ด้านแถว (Row) มีความสำคัญเท่ากับด้านคอลัมน์ (Column) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามใส่ตัวเลข 1 ลงในตาราง

ตารางแสดงตัวอย่างการให้ค่าคะแนนระดับความสำคัญ						
ปัจจัย/ วิธีการ/ มาตรการ		ด้านคอลัมน์ (Column)				
		A1	A2	A3	A4	A5
ด้านแถว (Row)	A1		5	-3	7	-9
	A2			1	9	8
	A3				-5	6
	A4					-2
	A5					

หมายเหตุ: ตัวเลขในตารางเป็นเพียงตัวเลขสมมติที่ใช้สำหรับการอธิบายขั้นตอนการทำแบบสอบถามเท่านั้น

3.1 การให้ค่าคะแนนความสำคัญของปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

คำชี้แจง : โปรดใส่ตัวเลขค่าคะแนนระดับความสำคัญ (AHP Measurement Scale) ของปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เหมาะสมกับการพัฒนาในชุมชนอัมพวา ลงในตารางตามความคิดเห็นของท่าน (หากมีความคิดเห็นเพิ่มเติมโปรดระบุ)

ปัจจัยที่ ส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	1. มูลค่าทางเศรษฐกิจและโอกาสในการจ้างงาน	2. ความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว	3. การอนุรักษ์ประวัติดั้งเดิมและวัฒนธรรมท้องถิ่น	4. ความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและ	5. การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ	6. การควบคุมมลพิษ	7. ประสิทธิภาพการใช้พลังงาน	8. นโยบายการบริหารจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยว	9. คุณภาพชีวิตของชุมชน
1. มูลค่าทางเศรษฐกิจและโอกาสในการจ้างงาน									
2. ความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว									
3. การอนุรักษ์ประวัติดั้งเดิมและวัฒนธรรมท้องถิ่น									
4. ความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและ									
5. การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ									
6. การควบคุมมลพิษ									
7. ประสิทธิภาพการใช้พลังงาน									
8. นโยบายการบริหารจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยว									
9. คุณภาพชีวิตของชุมชน									

: ความคิดเห็นเพิ่มเติม ด้านความสำคัญของปัจจัย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.2 การให้ค่าคะแนนความสำคัญของวิธีการที่ส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

คำชี้แจง : โปรดใส่ตัวเลขค่าคะแนนระดับความสำคัญ (AHP Measurement Scale) ของวิธีการที่ส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เหมาะสมกับการพัฒนาในชุมชนอัมพวา ลงในตารางตามความคิดเห็นของท่าน (หากมีความคิดเห็นเพิ่มเติมโปรดระบุ)

วิธีการดำเนินการ ภายใต้ปัจจัยด้าน “มูลค่าทางเศรษฐกิจและโอกาสในการจ้างงาน”	1. การเพิ่มรายได้รวมจากภาคการท่องเที่ยว	2. การเพิ่มจำนวนและรายได้จากนักท่องเที่ยวในประเทศ	3. การเพิ่มจำนวนและรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ	4. การเพิ่มรายได้สุทธิต่อหัวของประชากรในท้องถิ่น	5. การเพิ่มจำนวนการจ้างงานในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว	6. การเพิ่มโอกาสให้คนในท้องถิ่นเข้ามาทำงานในภาคการท่องเที่ยว
1. การเพิ่มรายได้รวมจากภาคการท่องเที่ยว						
2. การเพิ่มจำนวนและรายได้จากนักท่องเที่ยวในประเทศ						
3. การเพิ่มจำนวนและรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ						
4. การเพิ่มรายได้สุทธิต่อหัวของประชากรในท้องถิ่น						
5. การเพิ่มจำนวนการจ้างงานในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว						
6. การเพิ่มโอกาสให้คนในท้องถิ่นเข้ามาทำงานในภาคการท่องเที่ยว						

วิธีการดำเนินการ ภายใต้ปัจจัยด้าน “ความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว”	1. การเพิ่มความพึงพอใจและ ความประทับใจต่อวัฒนธรรม และวิถีชีวิตชุมชนของ นักท่องเที่ยวในประเทศ	2. การเพิ่มความพึงพอใจและ ความประทับใจต่อวัฒนธรรม และวิถีชีวิตชุมชนของ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ	3. การเพิ่มความพึงพอใจของ ประชาชนในท้องถิ่นต่อการ พัฒนาการท่องเที่ยว
1.การเพิ่มความพึงพอใจและความประทับใจต่อวัฒนธรรม และวิถีชีวิตชุมชนของ นักท่องเที่ยวในประเทศ			
2.การเพิ่มความพึงพอใจและความประทับใจต่อวัฒนธรรม และวิถีชีวิตชุมชนของ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ			
3.การเพิ่มความพึงพอใจของประชาชนในท้องถิ่นต่อการ พัฒนาการท่องเที่ยว			

วิธีการดำเนินการ ภายใต้ปัจจัยด้าน “การอนุรักษ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น”	1. การอนุรักษ์ประ วัติศาสตร์มรดก ทางวัฒนธรรมและ วิถีชีวิตดั้งเดิม	2. การเสริมสร้าง ลักษณะเด่น หรืออัตลักษณ์ ใหม่ชุมชน	3. การสร้างความ ภาคภูมิใจใน วิถีชีวิตของ ชุมชน	4. การมีส่วนร่วม ของนักท่องเที่ยวใน กิจกรรมชุมชน	5. การพัฒนาสินค้า และบริการใหม่ ต่อยอดจากวิถี ชีวิตดั้งเดิม
1. การอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ มรดกทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตดั้งเดิม					
2. การเสริมสร้างลักษณะเด่นหรืออัตลักษณ์ใหม่ชุมชน					
3. การสร้างความภาคภูมิใจในวิถีชีวิตของชุมชน					
4. การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในกิจกรรมชุมชน					
5. การพัฒนาสินค้าและบริการใหม่ต่อยอดจากวิถีชีวิตดั้งเดิม					

วิธีการดำเนินการ ภายใต้ปัจจัยด้าน “ความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ”	1. การสงวนรักษาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ให้อุดมสมบูรณ์	2. การเพิ่มพื้นที่แหล่งทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน
1. การสงวนรักษาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติให้อุดมสมบูรณ์		
2. การเพิ่มพื้นที่แหล่งทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน		

วิธีการดำเนินการ ภายใต้ปัจจัยด้าน “การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ”	1. การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติจากอุทกภัย	2. การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติจากการกัดเซาะตลิ่ง
1. การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติจากอุทกภัย		
2. การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติจากการกัดเซาะตลิ่ง		

วิธีการดำเนินการ ภายใต้ปัจจัยด้าน “การควบคุมมลพิษ”	1. การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการ มลพิษทางอากาศและเสียง	2. การเพิ่มประสิทธิภาพการ จัดการและบำบัดน้ำเสีย	3. การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการ ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
1. การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียง			
2. การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการและบำบัดน้ำเสีย			
3. การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล			

วิธีการดำเนินการ ภายใต้ปัจจัยด้าน “ประสิทธิภาพการใช้พลังงาน”	1. การส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน	2. การส่งเสริมอนุรักษ์และการลดการใช้พลังงาน
1. การส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน		
2. การส่งเสริมอนุรักษ์และการลดการใช้พลังงาน		

วิธีการดำเนินการ ภายใต้ปัจจัยด้าน “นโยบายการบริหารจัดการและ ส่งเสริมการท่องเที่ยว”	1. การจัดตั้งหน่วยงาน เฉพาะสำหรับบริหาร จัดการการท่องเที่ยว	2. การพัฒนาบุคลากร ด้านการท่องเที่ยว และกิจกรรมที่มี คุณภาพสูง	3. การควบคุม มาตรฐานการ ให้บริการการ ท่องเที่ยว	4. การส่งเสริมการตลาด และประชาสัมพันธ์ เพื่อเพิ่มความสามารถ ในการแข่งขัน	5. การติดตามและ ประเมินผลกระทบ จากการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว
1.การจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะสำหรับบริหารจัดการ การท่องเที่ยว					
2.การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและ กิจกรรมที่มีคุณภาพสูง					
3.การควบคุมมาตรฐานการให้บริการการท่องเที่ยว					
4.การส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่ม ความสามารถในการแข่งขัน					
5.การติดตามและประเมินผลกระทบจากการ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว					

วิธีการดำเนินการ ภายใต้ปัจจัยด้าน “คุณภาพชีวิตของชุมชน”	1. ความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ และอาชญากรรม	2. ความสะดวกสบายในการ คมนาคมขนส่ง	3. คุณภาพด้าน การศึกษา	4. คุณภาพด้าน สาธารณสุข
1. ความปลอดภัยจากอุบัติเหตุและอาชญากรรม				
2. ความสะดวกสบายในการคมนาคมขนส่ง				
3. คุณภาพด้านการศึกษา				
4. คุณภาพด้านสาธารณสุข				

: ความคิดเห็นเพิ่มเติม ด้านความสำคัญของวิธีการดำเนินการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.3 การให้ค่าคะแนนความสำคัญของมาตรการที่ส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

คำชี้แจง : โปรดใส่ตัวเลขค่าคะแนนระดับความสำคัญ (AHP Measurement Scale) ของมาตรการที่ส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่
เหมาะสมกับการพัฒนาในชุมชนอัมพวา ลงในตารางตามความคิดเห็นของท่าน (หากมีความคิดเห็นเพิ่มเติมโปรดระบุ)

ความหมาย: (1) มาตรการเชิงลบ เป็นมาตรการที่ภาครัฐใช้เพื่อ “บังคับและควบคุมการพัฒนาของภาคเอกชน”

(2) มาตรการเชิงบวก เป็นมาตรการที่ภาครัฐเป็นผู้ “พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการพัฒนาให้ภาคเอกชน”

(3) มาตรการส่งเสริมการพัฒนา เป็นมาตรการที่ภาครัฐใช้เพื่อ “ส่งเสริมและดึงดูดการพัฒนาจากภาคเอกชน”

(4) มาตรการสร้างความเป็นธรรม เป็นมาตรการที่ภาครัฐใช้เพื่อ “สร้างความเป็นธรรมแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบเชิงลบจากการพัฒนา”

มาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยว	1. มาตรการเชิงลบ	2. มาตรการเชิงบวก	3. มาตรการส่งเสริมพัฒนา	4. มาตรการสร้างความเป็นธรรม
1. มาตรการเชิงลบ				
2. มาตรการเชิงบวก				
3. มาตรการส่งเสริมพัฒนา				
4. มาตรการสร้างความเป็นธรรม				

รายละเอียด มาตรการเชิงลบ	1. การควบคุม กิจกรรมการ ใช้ประโยชน์ ที่ดิน	2. การออก ข้อบัญญัติท้องถิ่น เพื่อควบคุมการ ก่อสร้างอาคาร	3. การขึ้นทะเบียนอาคาร อนุรักษ์และควบคุม การดัดแปลงและรื้อ ถอนอาคาร	4. การกำหนดพื้นที่ สงวนและอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ ที่ห้ามใช้ประโยชน์	5. การ ควบคุม ปริมาณที่ จอดรถ	6. การควบคุม จำนวน นักท่องเที่ยว
1. การควบคุมกิจกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดิน						
2. การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อควบคุมการก่อสร้างอาคาร						
3. การขึ้นทะเบียนอาคารอนุรักษ์และควบคุมการดัดแปลงและรื้อถอนอาคาร						
4. การกำหนดพื้นที่สงวนและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่ห้ามใช้ประโยชน์						
5. การควบคุมปริมาณที่จอดรถ						
6. การควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยว						

รายละเอียด มาตรการเชิงบวก	1. การพัฒนา สถานพยาบาล และศูนย์ บริการสุขภาพ	2. การพัฒนา สถานศึกษาและ ศูนย์พัฒนาการ เรียนรู้	3. การ พัฒนา พื้นที่ สาธารณะ	4. การพัฒนา ระบบ บำบัดน้ำ เสีย	5. การพัฒนา ระบบ ป้องกัน กัดเซาะตลิ่ง	6. การพัฒนา ระบบ คมนาคม	7. การพัฒนา ระบบ รักษาความ ปลอดภัย
1. การพัฒนาสถานพยาบาลและศูนย์บริการสุขภาพ							
2. การพัฒนาสถานศึกษาและศูนย์พัฒนาการเรียนรู้							
3. การพัฒนาพื้นที่สาธารณะ							
4. การพัฒนาระบบบำบัดน้ำเสีย							
5. การพัฒนาระบบป้องกันการกัดเซาะตลิ่ง							
6. การพัฒนาระบบคมนาคม							
7. การพัฒนาระบบรักษาความปลอดภัย							

รายละเอียด มาตรการส่งเสริมการพัฒนา	1. การเพิ่มพื้นที่อาคารที่ อนุญาตให้ก่อสร้าง สำหรับ อาคารที่มีการพัฒนาพื้นที่ เพื่อประโยชน์สาธารณะ	2. การให้สิทธิประโยชน์ ทางภาษีสำหรับธุรกิจ การค้าบริการ	3. การสนับสนุน งบประมาณให้แก่ นักท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้น การท่องเที่ยว	4. การณรงค์เพื่อสร้าง ความตระหนักในการ ท่องเที่ยว
1. การเพิ่มพื้นที่อาคารที่อนุญาตให้ก่อสร้าง สำหรับอาคารที่มีการพัฒนาพื้นที่เพื่อประโยชน์สาธารณะ				
2. การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับธุรกิจการค้าบริการ				
3. การสนับสนุนงบประมาณให้แก่นักท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยว				
4. การณรงค์เพื่อสร้างความตระหนักในการท่องเที่ยว				

รายละเอียด มาตรการสร้างความเป็นธรรม	1. การให้การชดเชยแก่เจ้าของอาคาร อนุรักษ์ที่ถูกจำกัดการพัฒนา	2. การเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้สร้างผล กระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยว	3. การเก็บภาษีที่ดินและสิ่ง ปลูกสร้างอย่างเข้มงวด
1. การให้การชดเชยแก่เจ้าของอาคารอนุรักษ์ที่ถูกจำกัดการพัฒนา			
2. การเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้สร้างผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยว			
3. การเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างอย่างเข้มงวด			

: ความคิดเห็นเพิ่มเติม ด้านความสำคัญของมาตรการ

.....

.....

.....

.....

3.4 การให้ค่าคะแนนความสำคัญของกลยุทธ์ส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

คำชี้แจง : โปรดใส่ตัวเลขค่าคะแนนระดับความสำคัญ (AHP Measurement Scale) ของกลยุทธ์ส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนลงในตารางตามความคิดเห็นของท่าน (หากมีความคิดเห็นเพิ่มเติมโปรดระบุ)

กลยุทธ์ส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	1. การบังคับใช้กฎหมายและติดตามประเมินผลการพัฒนาอย่างเข้มงวด	2. การกระจายอำนาจการปกครองและการบริหารสู่ท้องถิ่น	3. การสร้างความเชื่อมโยงและความสอดคล้องของการดำเนินการจากหน่วยงานภาครัฐ	4. การมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินการจากทุกภาคส่วน	5. ความรู้ความเข้าใจและความรับผิดชอบของหน่วยงานภาครัฐที่นำแผนไปปฏิบัติ	6. ความรู้ความเข้าใจของภาคเอกชนและประชาชนในพื้นที่	7. การสร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนดำเนินการพัฒนาตามแผนจากหน่วยงานภาครัฐ	8. ความโปร่งใสของกระบวนการดำเนินการแต่ละขั้นตอน
1. การบังคับใช้กฎหมายและติดตามประเมินผลการพัฒนาอย่างเข้มงวด								
2. การกระจายอำนาจการปกครองและการบริหารสู่ท้องถิ่น								
3. การสร้างความเชื่อมโยงและความสอดคล้องของการดำเนินการจากหน่วยงานภาครัฐ								
4. การมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินการจากทุกภาคส่วน								
5. ความรู้ความเข้าใจและความรับผิดชอบของหน่วยงานภาครัฐที่นำแผนไปปฏิบัติ								
6. ความรู้ความเข้าใจของภาคเอกชนและประชาชนในพื้นที่								
7. การสร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนดำเนินการพัฒนาตามแผนจากหน่วยงานภาครัฐ								
8. ความโปร่งใสของกระบวนการดำเนินการแต่ละขั้นตอน								

: ความคิดเห็นเพิ่มเติม ด้านความสำคัญของกลยุทธ์

.....

.....

.....

.....

.....

หากผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อสงสัยในวิธีการทำแบบสอบถามหรือข้อสงสัยในประเด็นอื่น ๆ สามารถติดต่อสอบถามผู้วิจัยได้ตามช่องทางดังนี้

นาย เพทาย เพ็ชรเจริญ (เงาะ)
เบอร์โทรศัพท์ : 084-718-9190
E-Mail : p_petcharoen@hotmail.com
Facebook : Paytai Petcharoen
ขอบคุณครับ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นาย เพทาย เพ็ชรเจริญ
วัน เดือน ปี เกิด	21 ตุลาคม พ.ศ.2538
สถานที่เกิด	จังหวัดนนทบุรี
วุฒิการศึกษา	การผังเมืองบัณฑิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ที่อยู่ปัจจุบัน	126/719 หมู่ 5 หมู่บ้านการเคหะนนทบุรี ตำบลปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY